

Mizan’ul Hikmet

2. Cilt

Muhammed Muhammedi REYŞEHİRİ

Çeviri: Kadri ÇELİK

Tatbik: Nuri DÖNMEZ

İçindekiler

[358. Bölüm](#)

[Basiret](#)

[359 Bölüm](#)

[İnsanların en Basiretlisi](#)

[360. Bölüm](#)

[Batıl](#)

[361. Bölüm](#)

[Hakkı Batıldan Ayrıt Etmek](#)

[362. Bölüm](#)

[Hak ve Batılın Birbirine Karışması](#)

[363. Bölüm](#)

[Batılın Hak Olduğuna Yakın Etmemek](#)

[364. Bölüm](#)

[Allah Nezdinde Buğz Edilenler](#)

[365. Bölüm](#)

[Allah Nezdinde En Nefret Edilen Kimse](#)

[366. Bölüm](#)

[Resulullah’ın \(s.a.a\) İnsanlardan](#)

[En Çok Nefret Ettiği Kimse](#)

[367. Bölüm](#)

[Allah’ın En Çok Nefret Ettiği Ahlak](#)

[368. Bölüm](#)

[Allah’ın Nefret Ettiği Ameller](#)

[369. Bölüm](#)

[Allah’ın En Çok Nefret Ettiği Amel](#)

[370. Bölüm](#)

[Allah’ın En Çok Nefret Ettiği Yerler](#)

[371. Bölüm](#)

[Nefret ve Düşmanlık](#)

[373. Bölüm](#)

[Zorba İsyankar](#)

[374. Bölüm](#)

[Müslüman Zorbalar ile Savaşmak](#)

[375. Bölüm](#)

[İslam Topraklarında İmam Aleyhine](#)

[İsyan Edenler İle Savaşılması](#)

[376. Bölüm](#)

[Savaşı Başlatan Zorbalar Olmalıdır](#)

[377. Bölüm](#)

[Bir Grup Oldukları Taktirde Zorba İsyancıların Esirlerinin Öldürülmesinin Caiz Oluşu](#)

[378. Bölüm](#)

[Müslümanların İmamına Açıkça Düşmanlık Eden Kimsenin Öldürülmesinin Caiz Oluşu](#)

[379. Bölüm](#)

[Allah Korkusundan Ağlamak](#)

[380. Bölüm](#)

[Kendi Haline Ağlamak](#)

[381. Bölüm](#)

[Gözlerin Kuruması](#)

[382. Bölüm](#)

[Temiz Şehir](#)

[384. Bölüm](#)

[En Hayırlı Şehirler](#)

[385. Bölüm](#)

[Her Şehir Halkının İhtiyaç Duyduğu Şey](#)

[386. Bölüm](#)

[Belagat](#)

[387. Bölüm](#)

[En Belig \(Belagatlı\) Söz](#)

[388. Bölüm](#)

[Belagattan Üstün Şey](#)

[389. Bölüm](#)

[Ağız Burun Bükerek Konuşmak](#)

[390. Bölüm](#)

[Belagat İle İlgili](#)

[391. Bölüm](#)

[Hak Tercümanları](#)

[392. Bölüm](#)

[Tebliğcinin Özellikleri](#)

[393. Bölüm](#)

[Buluğa Ermek](#)

[394. Bölüm](#)

[Aptallık](#)

[395. Bölüm](#)

[İmtihan](#)

[396. Bölüm](#)

[İmtihan Felsefesi](#)

[397. Bölüm](#)

[Müminin İmtihanının Zorluğu](#)

[398. Bölüm](#)

[Müminin Çeşitli Belalarla İmtihan Edilmesi](#)

[399. Bölüm](#)

[Kötü Amellerin Belalardaki Rolü](#)

[400. Bölüm](#)

[Belaya Düçar Olmayan](#)

[Allah İndinde En Nefret Edilen Kimsedir](#)

[401. Bölüm](#)

[Bela Nimeti](#)

[402. Bölüm](#)

[Mümine Bela Sebebiyle Değer Verilmesi](#)

[403. Bölüm](#)

[Bela ve Hatırlatma](#)

[404. Bölüm](#)

[Günahların Bela Vasıtasıyla Artırılması](#)

[405. Bölüm](#)

[Bela Münezzeh Olan Allah'ın Sevgisinin Nişanesidir.](#)

[406. Bölüm](#)

[Bela İman Miktarıdır.](#)

[407. Bölüm](#)

[Bela ve Tekamül](#)

[408. Bölüm](#)

[Bela Münezzeh Olan Allah'ı Görme Sevgisine Neden Olur](#)

- [409. Bölüm](#)
[Kulun Belalar Vesilesiyle Ulaştığı Dereceler](#)
- [410. Bölüm](#)
[Belayı Sevmenin Kınanması](#)
- [411. Bölüm](#)
[Belalarda Müminin Durumu](#)
- [412. Bölüm](#)
[Müminin Belaya Dıçar Olması Kendisi İçin Hayırdır.](#)
- [413. Bölüm](#)
[Kulların En Zor İmtihanı](#)
- [414. Bölüm](#)
[Belaların En Şiddetlisi](#)
- [415. Bölüm](#)
[Zorluktan Sonra Kurtuluş](#)
- [416. Bölüm](#)
[Bela Anında Dua](#)
- [417. Bölüm](#)
[Belaya Uğramış Birini Görünce Edilen Dua](#)
- [418. Bölüm](#)
[Hangi Belaya Düşmüş Kimseye Acımak Gerekir](#)
- [419. Bölüm](#)
[Bühtan-Suçlama](#)
- [420. Bölüm](#)
[Suçsuz İnsana Bühtanda Bulunmak](#)
- [421. Bölüm](#)
[Mübahale-Lanetleşmek](#)
- [422. Bölüm](#)
[Biat](#)
- [423. Bölüm](#)
[Kadınların Biati](#)
- [424. Bölüm](#)
[Biati Bozmak](#)
- [425. Bölüm](#)
[Müslümanların İmam Ali \(a. s\)'a Biatleri](#)
- [426. Bölüm](#)
[Ticaret](#)
- [427. Bölüm](#)
[Ticareti Terk Etmek](#)
- [428. Bölüm](#)
[Tacir-Tüccar](#)
- [429. Bölüm](#)
[Ticaretin Adabı](#)
- [430. Bölüm](#)
[Zorda Kalan Kimse İle Muamele Etmek](#)
- [431. Bölüm](#)
[432. Bölüm](#)
- [Bir Şeyi Ölçüp Tartarak Verdiklerinde](#)
[Eksik Tutmaktan Sakındırmak](#)
- [433. Bölüm](#)
[Belli Olmayan Bir şeyi Almanın Mekruh Oluşu](#)
- [434. Bölüm](#)
[Tüccarı Sadaka Vermeye Teşvik Etmek](#)
- [435. Bölüm](#)
[Alış Veriş Kolay Tutmak](#)
- [436. Bölüm](#)
[Sıkı Pazarlığa Teşvik](#)
- [437. Bölüm](#)
[Çene Çalmaktan Sakınmak](#)
- [438. Bölüm](#)
[Çene Çalan ve Çene Çalmayan Kimseyi Eşit Tutmak](#)

[439. Bölüm](#)

[Mü'minin Mü'minden Kar Etmesi](#)

[440. Bölüm](#)

[Facir Tüccarlar](#)

[441. Bölüm](#)

[Tacirlerin Doğruluğu](#)

[442. Bölüm](#)

[Tüccarın Yalancılığı](#)

[443. Bölüm](#)

[Malını Yeminle Satan Kimse](#)

[444. Bölüm](#)

[Ahiret Ticareti](#)

[445. Bölüm](#)

[Ahiret Tacirinin Allah Nezdindeki Makamı](#)

[446. Bölüm](#)

[Ticaret Mümini Allah'ın Zikrinden Alıkoymaz](#)

[447. Bölüm](#)

[Ticaret ve Din](#)

[448. Bölüm](#)

[56. Konu](#)

[449. Bölüm](#)

[Töhmüt](#)

[450. Bölüm](#)

[İtham Edilecek Yerlerde Durmakta Sakındırma](#)

[451. Bölüm](#)

[Tevbe](#)

[452. Bölüm](#)

[Tevbe Edenlerin Makamı](#)

[453. Bölüm](#)

[Tevbe Edenler](#)

[454. Bölüm](#)

[Herkesi Tövbeye Teşvik Etmek](#)

[455. Bölüm](#)

[Tevbenin Kabulü](#)

[456. Bölüm](#)

[Tevbe Ne Zaman Kabul Edilir?](#)

[457. Bölüm](#)

[Pişmanlık Tövbedir.](#)

[458. Bölüm](#)

[Güzel İtiraf](#)

[459. Bölüm](#)

[Tövbenin Dayanakları](#)

[460. Bölüm](#)

[Boynunda İnsan Hakları Bulunan Kimsenin Tövbesi](#)

[461. Bölüm](#)

[İmamla Savaşanların Tövbesi](#)

[662. Bölüm](#)

[Tövbeye Çeşitleri](#)

[463. Bölüm](#)

[Tevbe-i Nasuh](#)

[464. Bölüm](#)

[Tövbeyi Ertelemek](#)

[465. Bölüm](#)

[Tövbeden Daha Kolay Şey](#)

[466. Bölüm](#)

[Allah'ın, Tövbeye Edenin Ayıplarını Örtmesi](#)

[467. Bölüm](#)

[Kötülüklerin İyiliklere Çevrilmesi](#)

[468. Bölüm](#)

[Allah'a Yemin Etmek](#)

[Sa Harfi](#)
[469. Bölüm](#)
[Sevab](#)
[470. Bölüm](#)
[Sevap Meşakkat Miktarıncadır.](#)
[471. Bölüm](#)
[En Büyük Sevab](#)
[472. Bölüm](#)
[İyiliklerin Kat Kat Olması](#)
[473. Bölüm](#)
[Falan işin Sevabı Olduğunu Duyan Kimse](#)
[474. Bölüm](#)
[Kafire Sevab Verilmesi](#)
[475. Bölüm](#)
[Kaim \(a.s\) Kıyam Etmeden Önce](#)
[Doğu'da Meydana Gelen İslam Devrimi](#)
[476. Bölüm](#)
[Devrimcilere Katılma Emri](#)
[477. Bölüm](#)
[Arap Olmayanların Devrimdeki Rolü](#)
[478. Bölüm](#)
[Devrim Ne Zaman Olacak?](#)
[479. Bölüm](#)
[Devrim Kum Şehrinden Başlayacaktır](#)
[480. Bölüm](#)
[İlahi Fıtratı](#)
[481. Bölüm](#)
[Cebrin Batıl Oluşu](#)
[482. Bölüm](#)
[Cebir ve Tefviz Söz Konusu Değildir](#)
[483. Bölüm](#)
[Allah İyiliklere Daha Evladır](#)
[484. Bölüm](#)
[Cebriye ve Kaderiye](#)
[485. Bölüm](#)
[Günahlar Allah'ın Emri ve Meşiyeti İle Değildir.](#)
[486. Bölüm](#)
[Aziz ve Cebbar](#)
[487. Bölüm](#)
[Cebbarlığı Kınama ve Cebbarların Sıfatı](#)
[488. Bölüm](#)
[Cebbarların Kötü Sonu](#)
[489. Bölüm](#)
[Korkaklık-Ödleklilik](#)
[490. Bölüm](#)
[Ödlekliğin Anlamı](#)
[491. Bölüm](#)
[Ödlek ve Savaş](#)
[492. Bölüm](#)
[Kınanmış Mücadele](#)
[493. Bölüm](#)
[Ödlekliğin ANlamı](#)
[494. Bölüm](#)
[Tecrübe](#)
[495. Bölüm](#)
[Tecrübenin Meyvesi](#)
[496. Bölüm](#)
[Tecrübe ve Akıl](#)
[497. Bölüm](#)
[Sabırsızlıktan Sakındırmak](#)

498. Bölüm
[Sabırsızlanan İnsanın Musibetinin İki Kat Oluşu](#)
499. Bölüm
[Sabırsızlanmanın Sevabı Yok Etmedeki Etkisi](#)
500. Bölüm
[Sabırsızlığın Mertebeleri](#)
501. Bölüm
[Sabırsızlık Göstermemenin Faydası](#)
502. Bölüm
[Ceza](#)
503. Bölüm
[Kötülüğün Cezası](#)
504. Bölüm
[İyilerin Dünyadaki Mükafatı](#)
505. Bölüm
[İyilerin Ahiretteki Mükafatı](#)
506. Bölüm
[Suçluların Dünyadaki Cezası](#)
507. Bölüm
[Suçluların Ahiretteki Cezası](#)
508. Bölüm
[Cizye](#)
68. Konu
509. Bölüm
[İnsanların Ayıplarını Araştırmaktan Sakındırmak](#)
510. Bölüm
[İnsanların Dinlerini Araştırmaktan Sakındırmak](#)
511. Bölüm
[Komploları Keşfetmek İçin Araştırmanın Caiz Oluşu](#)
512. Bölüm
[Savaşlarda Araştırma Yapmanın Caiz Oluşu \(1\)](#)
513. Bölüm
[Savaşlarda Araştırma Yapmanın Caiz Oluşu \(2\)](#)
514. Bölüm
[Casusun Hükmü](#)
515. Bölüm
[Zahire Göre Hükmedildiği Yerler](#)
516. Bölüm
517. Bölüm
518. Bölüm
[Meclisin Baş Köşesi](#)
519. Bölüm
520. Konu
[Meclisler Emanettir \(Mukaddestir\)](#)
521. Bölüm
[Allah'ın Zikredildiği Meclislere Katılmaya Teşvik](#)
522. Bölüm
[Kalkarken Allah-u Teala'yı Zikretmeye Teşvik](#)
- [bak.](#)
523. Bölüm
[Arkadaş](#)
24. Bölüm
[Kiminle Arkadaş Olalım?](#)
525. Bölüm
[Arkadaşlık Hakkı](#)
526. Bölüm
[Arkadaşlık Etmenin Doğru Olmadığı Kimse](#)
527. Bölüm
[Allah'ın Eli Cemaat İledir](#)
528. Bölüm

[Cemaatin Anlamı](#)

[529. Bölüm](#)

[Ümmetin Sapıklık Üzere Birleşmesi](#)

[530. Bölüm](#)

[Cuma Günü](#)

[531. Bölüm](#)

[Cuma Günü Aileyi Sevindiren Şeylere Teşvik](#)

[532. Bölüm](#)

[Cuma Guslü](#)

[533. Bölüm](#)

[Cinsel İlişki](#)

[534. Bölüm](#)

[Allah Güzeldir ve Güzeli Sever](#)

[535. Bölüm](#)

[Güzel Yüz](#)

[536. Bölüm](#)

[Hayrı Güzel Yüzlülerde Arayın](#)

[Saça Değer Vermek](#)

[538. Bölüm](#)

[Batın Güzelliği](#)

[539. Bölüm](#)

[Süslenmek](#)

[450. Bölüm](#)

[Cünüplük](#)

[451. Bölüm](#)

[Ordu](#)

[542. Bölüm](#)

[Allah'ın Ordusu](#)

[544. Bölüm](#)

[Allah Ordusunun Galibiyeti](#)

[545. Bölüm](#)

[Cennet](#)

[546. Bölüm](#)

[Cennet Nimetlerinin Azameti](#)

[547. Bölüm](#)

[Cennet Dışında Hiç Bir Şey](#)

[Canlarınızın Kıymeti Olamaz](#)

[548. Bölüm](#)

[Cennetin Değeri](#)

[549. Bölüm](#)

[Cennetin Şartları](#)

[550. Bölüm](#)

[Cennete Giriş Sebepleri](#)

[551. Bölüm](#)

[Cennet Hoşnutsuzluklarla Sarılmıştır](#)

[552. Bölüm](#)

[Cennet Kimlere Farzdır](#)

[553. Bölüm](#)

[Cennet Kime Haramdır](#)

[554. Bölüm](#)

[Cennetin Kapıları](#)

[555. Bölüm](#)

[Cennetin Dereceleri](#)

[556. Bölüm](#)

[Cennette Özel Dereceler](#)

[557. Bölüm](#)

[Cennette En Güzel Nimet](#)

[558. Bölüm](#)

[Cennet Konaklarının En Düşüğü](#)

[559. Bölüm](#)

[Cennetin Yapı Malzemesi](#)

[560. Bölüm](#)

[Cennettekilerin Sıfatları](#)

[561. Bölüm](#)

[Benden Cennete İlk Girecek Olanlar](#)

[562. Bölüm](#)

[Cennet Ehli](#)

[563. Bölüm](#)

[Cennet Ehlinin Sıfatı](#)

[564. Bölüm](#)

[Cennettin Kapsamlılığı](#)

[565. Bölüm](#)

[Cennetin Hazinesi](#)

[566. Bölüm](#)

[A'raf](#)

[567. Bölüm](#)

[Cennet Müminlerin Ruhundan Boş Kalmaz](#)

[568. Bölüm](#)

[Cin](#)

[569. Bölüm](#)

[Deliliğin Çeşitleri](#)

[570. Bölüm](#)

[Gerçek Deli](#)

[571. Bölüm](#)

[Cihad](#)

[572. Bölüm](#)

[Mücahid](#)

[573. Bölüm](#)

[Allah Yolunda Cihad Eden İlk Kimse](#)

[574. Bölüm](#)

[Mücahitlere Yardım ve Onlara](#)

[Eziyet Etmenin Kınanması](#)

[575. Bölüm](#)

[El Dil ve Kalp ile Cihad Etmeyi Emretmek](#)

[576. Bölüm](#)

[Cihada Teşvik](#)

[577. Bölüm](#)

[Allah yolunda Silah Taşımanın Fazileti](#)

[578. Bölüm](#)

[Küfrün İmamlarıyla Savaşı Emretmek](#)

[579. Bölüm](#)

[Cihadı Terk Etmek](#)

[580. Bölüm](#)

[Cihadın Dalları](#)

[581. Bölüm](#)

[Sınırları Korumak](#)

[582. Bölüm](#)

[Nöbet Beklemenin Fazileti](#)

[583. Bölüm](#)

[Cennete Zincirlerle Girmek](#)

[584. Bölüm](#)

[Cihadın Çeşitleri](#)

[585. Bölüm](#)

[Nefis İle Cihada Teşvik](#)

[586. Bölüm](#)

[Büyük Cihad](#)

[587. Bölüm](#)

[Nefisle Cihat Metodu](#)

[588. Bölüm](#)

[Cihada Devam Etmek](#)

[589. Bölüm](#)

[Cihadın Neticesi](#)

[590. Bölüm](#)

[Allah’a İtaatte Çaba Göstermek](#)

[591. Bölüm](#)

[Allah Yolunda Hakkıyla Cihad Edin](#)

[592. Bölüm](#)

[İnsanların En Çok Gayret Göstereni](#)

[593. Bölüm](#)

[Cihad Ulaşmanın Anahtarıdır.](#)

[594. Bölüm](#)

[Başarı Çaba İle Birliktedir.](#)

[595. Bölüm](#)

[Mücahid Kimse Gerçekte Kendisi İçin Cihad Eder](#)

[596. Bölüm](#)

[Amelde Kusur Etmek](#)

[597. Bölüm](#)

[Cehl](#)

[598. Bölüm](#)

[Cehalet ve Küfür](#)

[599. Bölüm](#)

[İlim ve İman](#)

[600. Bölüm](#)

[Cahil](#)

[601. Bölüm](#)

[Cahilin Ahlakı](#)

[602. Bölüm](#)

[İnsanların En Cahili](#)

[603. Bölüm](#)

[Bu Cahillik İçin Yeter](#)

[604. Bölüm](#)

[Cehlin Tefsiri](#)

[605. Bölüm](#)

[Cahil Dost](#)

[606. Bölüm](#)

[İnsan Bilmediğinin Düşmanıdır.](#)

[607. Bölüm](#)

[Cehennem](#)

[608. Bölüm](#)

[Cehennem Yakıtı](#)

[609. Bölüm](#)

[Cehennem Zincirleri ve Prangaları](#)

[610. Bölüm](#)

[Cehennem Ehlinin Elbiseleri](#)

[611. Bölüm](#)

[Cehennem Ehlinin Yiyeceği](#)

[612. Bölüm](#)

[Cehennem Ehlinin İçeceği](#)

[613. Bölüm](#)

[Cehennemin Kapıları](#)

[614. Bölüm](#)

[Cehennem Ehlinin Sıfatı](#)

[615. Bölüm](#)

[Ateşten Kimler Kurtulacak?](#)

[616. Bölüm](#)

[Cehenneme İlk Giren Kimse](#)

[617. Bölüm](#)

[İnsanlardan Azabı En Hafif Olan Kimse](#)

[618. Bölüm](#)

[İnsanlardan Azabı En Şiddetli Olan Kimse](#)

[619. Bölüm](#)
[Kibirli İnsanların Vadisi](#)
[620. Bölüm](#)
[Cehennem Değirmeni](#)
[621. Bölüm](#)
[Cehennem Azabını Hafifleten Şey](#)
[622. Bölüm](#)
[Cehenneme Girecek Kimse](#)
[623. Bölüm](#)
[Cehennemde Ebedi Kalacak Kimse](#)
[624. Bölüm](#)
[Cehennemde Ebedi Kalanların Durumu](#)
[625. Bölüm](#)
[Ateşten Çıkacak Kimseler](#)
[626. Bölüm](#)
[Ateşten En Son Çıkacak Kimse](#)
[627. Bölüm](#)
[Cehennemde Ebedi Kalış Nedeni](#)
[628. Bölüm](#)
[Cehennemin Geniş Kapsamlılığı](#)
[629. Bölüm](#)
[Ahirette Nefsin Makamları](#)
[630. Bölüm](#)
[Cehennemin Kafirleri Kuşatması](#)
[631. Bölüm](#)
[Cevap](#)
[632. Bölüm](#)
[Bağışlamak](#)
[633. Bölüm](#)
[En Üstün Bağış](#)
[634. Bölüm](#)
[Eli Açık Olmanın Anlamı](#)
[635. Bölüm](#)
[Bağışlayan İnsanın Sıfatı](#)
[636. Bölüm](#)
[Bağış Talep Etmek](#)
[637. Bölüm](#)
[Bağışlamak \(Çeşitli\)](#)
[638. Bölüm](#)
[Güzel Komşuluk](#)
[639. Bölüm](#)
[Güzel Komşuluğun Anlamı](#)
[640. Bölüm](#)
[Komşunun Eve Öncelikli Oluşu](#)
[641. Bölüm](#)
[Kötü Komşu](#)
[642. Bölüm](#)
[Komşuya Eziyet Etmek](#)
[643. Bölüm](#)
[Komşunun Halini Sormak](#)
[644. Bölüm](#)
[Komşu Hakkı](#)
[645. Bölüm](#)
[Komşuluk Sınırı](#)
[646. Bölüm](#)
[Allah'ın Komşuları](#)
[647. Bölüm](#)
[Makam ve Mevki](#)
[648. Bölüm](#)
[Makam Sevgisi](#)

[Ha Harfi](#)
[649. Bölüm](#)
[Sevgi ve Dostluk da Bir Tür Akrabalıktır](#)
[650. Bölüm](#)
[Dostluk Sebebi](#)
[651. Bölüm](#)
[Dostluğa Layık Olmayan](#)
[652. Bölüm](#)
[Mustaz'afı Sevmek](#)
[653. Bölüm](#)
[Sevgi Tanımaya Engel Olur](#)
[654. Bölüm](#)
[Sevgi ve Sıkıntılar](#)
[655. Bölüm](#)
[Sevgi Nişanesi](#)
[656. Bölüm](#)
[Muhabbet \(Çeşitli\)](#)
[657. Bölüm](#)
[Müminlerin Allah'ı Şiddetle Sevmesi](#)
[658. Bölüm](#)
[İman Sevgi ve Nefrettir](#)
[659. Bölüm](#)
[Allah Sevgisine Neden Olan Şey](#)
[660. Bölüm](#)
[Allah'ın Sevdiği Kimseler](#)
[661. Bölüm](#)
[Allah'ın Sevmediği Kimseler](#)
[662. Bölüm](#)
[Allah Katında En Sevgili Olan Kimse](#)
[663. Bölüm](#)
[Allah'ın Sevdiği Ameller](#)
[664. Bölüm](#)
[Allah'ın En Çok Sevdiği Amel](#)
[665. Bölüm](#)
[Aşıkların İbadeti](#)
[666. Bölüm](#)
[Allah Kendisini Seveni Sever](#)
[667. Bölüm](#)
[Allah Sevgisinin Etkileri](#)
[668. Bölüm](#)
[Allah Katında Makam Ölçüsü](#)
[669. Bölüm](#)
[İnsanın Allah'ı Sevdiğinin Nişanesi](#)
[670. Bölüm](#)
[Aşıkların Dereceleri](#)
[671. Bölüm](#)
[En Büyük Makam](#)
[672. Bölüm](#)
[Allah ve Dünya Sevgisi Bir Araya Toplanmaz](#)
[673. Bölüm](#)
[İnsanların Kalbine Allah Sevgisini Yerleştirmeye Teşvik](#)
[674. Bölüm](#)
[Allah Sevgisi \(Çeşitli\)](#)
[675. Bölüm](#)
[676. Bölüm](#)
[Allah İçin Sevgi İzharının Metodu](#)
[677. Bölüm](#)
[Peygamber için Sevmek](#)
[678. Bölüm](#)
[Ehl-i Beyt \(a.s\) Sevgisi](#)

679. Bölüm

[Ehl-i Beyt'i Sevmekte Şart Olan Şey](#)

680. Bölüm

[Hz. Ali'nin \(a.s\) Kendisine](#)

[Sevgi Gösteren Birine Tutumu](#)

681. Bölüm

[Bela Ehl-i Beyt'i Sevmenin Bir Parçasıdır](#)

682. Bölüm

[İnsan Sevdiği İle Birliktedir](#)

683. Bölüm

[Tutuklanması Caiz Olan Kimse](#)

684. Bölüm

[Kefil Olan Şahsın Kefil Olduğu Kimse](#)

[Gelineye Kadar Hapsedilmesi](#)

685. Bölüm

[İdama Mahkum Birinin Kaçmasını](#)

[Sağlayanın Hapsedilmesi](#)

686. Bölüm

[Ebedi Hapse Mahkum Olanlar](#)

687. Bölüm

[Had Uyguladıktan ve Gerçeği](#)

[Bildikten Sonra Hapsetmek](#)

688. Bölüm

[Mahkum Hakları](#)

689. Bölüm

[Sanıkların Hapsedilmesi](#)

690. Bölüm

[Amellerin Boşa Çıkması](#)

691. Bölüm

[Hicap-Örtü](#)

692. Bölüm

[Peygamber'in \(s.a.a\) Ahir Zaman Kadınlarının Lakaytlığı Hususundaki Gaybi Haberi](#)

[İçindekiler](#)

Ba Harfi

Konular:

- ✓ el- Basiret (Basiret)
- ✓ el-Batıl (Batıl-Doğru Olmayan)
- ✓ el-Buğz (Buğz-Nefret)
- ✓ el-Begı (Zorbalık-İsyankarlık)
- ✓ el-Bağı (Zorba-İsyankar)
- ✓ el-Buka (Ağlamak)
- ✓

- el-Beled (Beldeler-Şehirler)
- ✓ el-Belagat (Belagat)
- ✓ Et-Tebliğ (Tebliğ-Davet)
- ✓ el-Buluğ (Buluğ-Ergenlik)
- ✓ el-Beleh (Aptallık)
- ✓ el-Bela (Bela-İmtihan)
- ✓ el-Buhtan (Bühtan-Suçlamak)
- ✓ el-Mubahele (Lanetleşmek)
- ✓ el-Bey'at (Biat-Sözleşmek)

39. Konu

el-Basiret Basiret

bak.

☞ *ed-Dünya, 1219. Bölüm, el-Gafllet, 3099. Bölüm; en-Nur, 2959. Bölüm*

358. Bölüm Basiret

Kur'an:

“Yeryüzünde dolaşmıyorlar mı ki, orada olanları akıl edecek kalpleri, işitecek kulakları olsun. Ama gerçek şu ki yalnız gözler kör olmaz, fakat göğüslerde olan kalpler de körleşir.”^[1]
“Andolsun ki, cehennem için bir çok cin ve insan yarattık; onların kalpleri vardır ama anlamazlar; gözleri vardır ama görmezler; kulakları vardır ama işitmezler. İşte onlar hayvanlar gibidir; hatta daha da sapıktırlar. İşte bunlar gafillerdir.”^[2]

1730. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Basiret kör olunca göz bakışının faydası yoktur.”^[3]

1731. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Basiretini kaybedenin görüşü de bozuk olur.”^[4]

1732. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz basiretli insan duyduğunu, düşünen, baktığını, gören, ibretlerden faydalanan, sonra apaçık yolları kat eden, böylece uçurumlara düşmekten kaçınandır.”^[5]

1733. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz eğer basiret sahibiyseniz, basiretli kılındınız ve hidayeti kabul ederseniz, hidayete erdirildiniz.”^[6]

1734. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Görmek gözle bakmak ile değildir. Zira bazen gözler, sahibine yalan söyler. Ama akıl kendisinden hayır dileyeni aldatmaz.”^[7]

1735. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kör, gözleri görmeyen kimse değildir. Şüphesiz kör, basireti kör olandır.”^[8]

1736. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gözlerini kaybetmek, basiretini kaybetmekten daha kolaydır.”^[9]

1737. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hidayet ile basiret çoğalır.”^[10]

359 Bölüm İnsanların En Basiretlisi

1738. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en basiretlisi ayıplarını gören ve günahlarından elçekendir.”^[11]

1739. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bil ki en iyi gören göz bakışlarını iyiliğe doğru açan gözdür. Bil ki en iyi duyan kulak öğüt alan ve kabul eden kulaktır.”^[12]

40. Konu el-Batıl Batıl-Doğru Olmayan

☞ *el-Bihar*, 72/264-265, 115. Bölüm, *İstima'ul-Leğvi ve'l-Kizbi ve'l Batili ve'l-Kasseti*

bak.

☞ 119. Konu, el-Hak

360. Bölüm Batıl

Kur'an:

“Allah, hak ve batıl için şöyle misal verir: Köpük uçup gider, insanlara fayda veren ise yerde kalır. Allah bunun gibi daha nice misaller verir.”^[13]

“De ki: “Hak geldi, batıl ortadan kalktı. Şüphesiz batıl ortadan kalkmaya mahkumdur.”^[14]

“Hakkı batılın başına çarparız ve onun beynini parçalar; böylece batıl ortadan kalkar. Allah'a yakıştırdığınız vasıflardan ötürü yazıklar olsun size!”^[15]

“De ki: “Hak geldi; artık batıl ne yeniden başlar, ne de geri gelir.”^[16]

“Yoksa senin için Allah'a karşı yalan yere iftira etti mi derler? Allah dilerse senin kalbini mühürler, batılı da yok eder, hakkı sözleriyle gerçekleştirir. Doğrusu O, kalplerde olanı bilendir.”^[17]

1740. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Batıl en zayıf yardımcıdır.”^[18]

1741. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Batıl aldatıcı ve kandırıcıdır.”^[19]

1742. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Batıl, üzerine sahiplerinin bindiği ve dizginlerini salıverdiği huysuz at sürüsüdür. Onlar binicilerini götürüp yakıtı insanlar ve taşlar olan bir ateşe atarlar.”^[20]

1743. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hakka ulaşmayan kimse batıldan nasıl ayrılabilir.”^[21]

1744. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Batıl ile amel eden azap ve kınama ile karşılaşır.”^[22]

1745. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz böğründen hakkı çıkarmak için batılı yardım.”^[23]

1746. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hak cennet yoludur batıl ise ateş yolu. Her yolun üstünde bir davetçi vardır.”^[24]

1747. *İmam Ali (a. s), ashabını kınayarak şöyle buyurmuştur:* “Batılı tanıdığınız kadar hakkı tanımıyorsunuz. Hakkı yok ettiğiniz gibi batılı yok etmiyorsunuz.”^[25]

1748. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim batıla yardım ederse hakka zulüm etmiştir.”^[26]

361. Bölüm Hakkı Batıldan Ayırtetmek

1749. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz bilin ki hak ve batıl arasında sadece dört parmaklık mesafe vardır. Batıl, “duydum” dediğindir. Hak ise, “gördüm” dediğindir.”^[27]

1750. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminlerin Emirine (a. s), “hak ile batıl arası ne kadardır.” diye sorulunca, “dört parmak” diye cevap verdi ve Mü'minlerin Emiri elini kulağı ile gözü arasına koydu ve şöyle buyurdu: “Gözlerinin gördüğü haktır ve kulaklarının duyduğu ise çoğu batıldır.”^[28]

1751. *Muaviye'nin, Rum padişahının kendisinden sorduğu soruları Mü'minlerin Emiri'ne (a.s) sorması için gönderdiği Şamlı adam Hasan b. Ali'ye (a. s), “Hak ve batıl arası ne kadardır?” diye sorunca İmam (a.s) şöyle buyurdu:* “Dört parmadır. Gözlerinle gördüğün haktır ve kulaklarınla duyduğun çoğu şeyler ise batıldır.”^[29]

1752. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey insanlar! Her kim kardeşini dinin güvenilirliği ve yolun sağlamlığı ile tanırsa insanların onun hakkında söylediği sözlere kulak asmaz. Bilin ki bazen ok atan kimse bir ok atar ve oklar bazen hedefine varmaz. Ama sözün etkisi, her ne kadar yanlış ve batıl olanı ortadan kalksa da devam eder. Allah işitir ve tanıktır. Ey insanlar! Bilin ki hak ve batıl arasında sadece dört parmaklık bir fasıla vardır. *Kendisine, bu sözünün anlamı sorulunca İmam (a.s) parmaklarını birleştirerek kulağı ve gözü arasındaki yere koydu ve şöyle buyurdu:* “Batıl, “duydum” dediğin şeydir. Hak ise “gördüm” dediğin şeydir.”^[30]

362. Bölüm

Hak ve Batılın Birbirine Karışması

Kur'an

“**Hakkı batıla karıştırmayın ve bile bile hakkı gizlemeyin.**”^[31]

1753. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer batıl hak ile karışmazsa hakikati arayanlara örtülü kalmaz. Eğer hak batıl ile karışmazsa düşmanların dili ondan kesilir. Ama bir avuç ondan bir avuç ise bundan alınmaktadır. (Böylece hak ve batıl birbirine karıştırılmakta ve şüphe ortaya çıkmaktadır.)”^[32]

1754. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bakırdan olan bir dirhem gümüşten bir kaplama ile süslendiği gibi bir çok sapıklık da Allah'ın kitabından bir ayet ile süslenmektedir.”^[33]

363. Bölüm

Batılın Hak Olduğuna Yakın Etmemek

1755. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah batılı hak olarak tanıtmaktan uzaktır. Allah hakkı müminin kalbinde şüphe götürmez bir batıl şeklinde göstermekten uzaktır. Allah batılı hak ile savaşan kafirin kalbinde şüphe götürmez bir hak şeklinde göstermekten uzaktır. Eğer böyle yapmasaydı hak batıldan asla ayırt edilmezdi.”^[34]

1756. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kalp hiçbir zaman hakkın batıl olduğuna ve batılın hak olduğuna yakın etmez.”^[35]

41. Konu

el-Buğz

Buğz-Nefret

bak.

☞ 89. Konu, *el-Mehabbet (1)*; 435. Konu, *el-Mukarrebun*

364. Bölüm

Allah Nezdinde Buğz Edilenler

1757. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah, zina eden yaşlıdan, zengin olan zalimden, kendini beğenmiş fakirden, inatçı dilenciden nefret eder; minnet eden bağışlayıcının sevabını boşa çıkarır; küstah ve yalancı mütekebbire düşman olur.”^[36]
1758. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah şüphesiz günahlar hususunda çekinmeyen küstahtan nefret eder.”^[37]
1759. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah şüphesiz uzun arzulara kapılan kötü amel sahibi kimseden nefret eder.”^[38]
1760. *İmam Zeyn’ul-Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah cimri ve inatçı dilenciden nefret eder.”^[39]
1761. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah sürekli kötü sözler söyleyip küfreden insandan nefret eder.”^[40]
1762. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah Tebarek ve Teala cahil ihtiyardan, zalim zenginden ve kendini beğenmiş fakirden nefret eder.”^[41]
1763. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah Tebarek ve Teala dünyayı bilen ve ahireti hususunda ise cahil olan kimseden nefret eder.”^[42]
1764. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah-u Teala kaba, düşük ve pazarlarda bağırıp çağıran; ama geceleri bir ceset gibi (yatağa) düşüp, gündüzleri eşek olan; dünyayı bilen, ama ahiret hususunda cahil kalan kimseden nefret eder.”^[43]
1765. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah evinde saldırıya uğradığı halde savaşmayan kimseden nefret eder.”^[44]
1766. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah (s.a.a) sürekli şöyle buyuruyordu: “Şüphesiz Allah-u Teala kardeşlerine surat asan kimseden nefret eder.”^[45]
- bak. 38. Konu, el-Bışr; el-Bela, 400. Bölüm*

365. Bölüm

Allah Nezdinde En Nefret Edilen Kimse

1767. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah nezdinde en çok nefret edilen kimse yaşlı zinakardır.”^[46]
1768. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah nezdinde en çok nefret edilen kimse gybet edendir.”^[47]
1769. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah nezdinde en nefret edilen kimse zengin cimridir.”^[48]
1770. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah nezdinde en çok nefret edilen kimse tek derdi midesi ve cinsel organı olan kimsedir.”^[49]
1771. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala nezdinde en çok nefret edilen kimse cahildir.”^[50]
1772. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah-u Teala nezdinde en çok nefret edilen iki kişidir: (Birincisi) Allah’ın kendi başına bıraktığı kimse. Bu kimse doğru yoldan çıkmıştır. Bidat sözlere ve sapık çağrılara vurgundur. Bu yüzden kendine kanıp uyanları fitneye/sapkınlığa düşürür. (İkincisi) cehalet içinde yüzen, ümmetin cahilleri arasında gezinen, fitne karanlıklarında koşturan, (toplumda) huzurun meziyetini derkten aciz olan ve (bütün bunlara rağmen) insan görünümlü kimselerin kendisini alim olarak adlandırdığı kimsedir.”^[51]
1773. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah’ın yaratıklarından en çok nefret ettiği kimse (oradan buradan) ilim toplayan, fitne karanlıklarında gaflet ve şaşkınlık içinde bocalayan, barış ve huzurda gizli olan üstünlükleri görmeyen, kendi

benzerlerinin alim olarak adlandırdığı, oysa tam bir gününü bile ilim yolunda harcamayan kimsedir.”^[52]
 1774. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Musa (a.s) şöyle buyurdu: “Ey Rabbim! Hangi kulundan daha çok nefret ediyorsun?” Allah, “Beni itham edenden!” diye buyurdu. Musa (a. s), “Kullarından seni itham eden var mı?” diye sordu. Allah-u Teala şöyle buyurdu: “Evet! Benden hayır ve bereket istediğinde kendisine hayır verdiğim ve kendi lehine olan kazasını

uyguladığım kimse bana ithamda bulunur.”^[53]
 1775. *Kudsi hadiste şöyle buyurulmuştur:* “Bilin ki şüphesiz kullarımdan en çok nefret ettiğim kimse kendini benim yerime koyan ve benim rububiyetimi iddia eden kimsedir. Daha sonra en nefret ettiğim kimse kendini Muhammed’in (s.a.a) yerine koyan, nübüvveti hususunda kendisiyle çekişen ve nübüvvet iddiasında bulunandır. Daha sonra onlardan en çok nefret ettiğim kimse ise kendini Muhammed’in vasisinin yerine koyandır. Bunlardan sonra onlardan en çok nefret ettiğim kimse ise hışmıma sebep olan şeyleri iddia edenler ve onlara bu iddia ettiği şeylerde yardımcı olanlardır. Bunlardan sonra onlardan en çok nefret ettiğim kimse ise onların işlerine razı olanlardır.”^[54]

1776. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlardan Allah’ın en çok nefret ettiği kimse İslam’da cahili bir sünnet icad eden ve kanını dökmek için haksız yere birinin peşine düşen kimsedir.”^[55]

1777. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah-u Teala’nın insanlardan en çok nefret ettiği kimse, Allah’ın kendi başına bıraktığı, doğru yoldan sapan, kılavuzsuz hareket eden, dünyayı bayındır kılmaya çağırdıklarında çaba harcayan ama ahireti bayındır etmeye çağırdıklarında tembellik edip gevşeyen kuldur.”^[56]

1778. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Yaratıklarından Allah’ın en çok nefret ettiği üç kişidir: Gece hiç namaz kılmadığı halde gündüz çok uyuyan, çok yemek yediği halde Allah’ın adını anmayan ve hamdetmeyen ve ilginç (komik) bir şey olmaksızın çok gülen kimse.”^[57]

1779. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlardan Allah’ın en çok buğz ettiği üç kişidir: Harem’de (Mekke’de) sapıklık eden, İslam’da cahili bir sünnet çıkaran ve kanını dökmek için haksız yere birinin kanını talep eden kimse.”^[58]

1780. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamette Allah’ın yaratıklarından en çok nefret ettiği kimse yalancılar, mütekebbirler, kalplerinde kardeşlerine karşı kin olduğu halde onları gördüklerinde aksini gösterenler, Allah ve Resulüne çağırdıklarında gevşek davranan şeytan ve emirlerine davet edildiklerinde acele davrananlardır.”^[59]

1781. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İçinizden Allah’ın en çok buğzettığı kimse (insanlar arasında) laf taşıyan, kardeşlerin arasını ayıran ve suçsuz insanların sürçme ve hatalarını bulmaya çalışan kimsedir.”^[60]

1782. *İmam Zeyn’ul-Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah’ın en çok nefret ettiği kimse bir imamın sünnetine (sözüne) uyan ama amellerine uymayan kimsedir.”^[61]

1783. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Musa (a.s) şöyle dedi: “Ey Rabbim! En çok nefret ettiğin kulun kimdir?” Allah-u Teala şöyle buyurdu: “Gece bir ceset gibi (yatağa) düşen ve gündüz işsiz gezen kimsedir.”^[62]

1784. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah’ın kullarından en çok nefret ettiği kimse kibirli alimdir.”^[63]

1785. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala’nın yaratıklarından en çok nefret ettiği kimse yöneticileri ziyaret eden alimdir.”^[64]

1786. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah’ın yaratıklarından en çok nefret ettiği kimse insanların, dilinden korktuğu kimsedir.”^[65]

1787. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın, kullarından en çok nefret ettiği kimse kibirli fakir, zinakar yaşlı ve facir (kötü amel işleyen) alimdir.”^[66]

bak. el-Mehabbet (2), 662. Bölüm

366. Bölüm

Resulullah’ın (s.a.a) İnsanlardan En Çok Nefret Ettiği Kimse

1788. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamet günü bana en uzak olanınız ve şüphesiz sizden en çok nefret ettiğim kimse, geveze, çok konuşan ve “Mütefeyhikun”dur.” Oradakiler, “mütefeyhikun” kimlerdir?” diye sorunca, “Kibre kapılanlardır” diye buyurdu.”^[67]

1789. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizden en çok nefret ettiğim kimse laf taşıyan, dostları birbirinden ayıran, temiz insanların ayıplarını araştıran kimsedir.”^[68]

367. Bölüm Allah'ın En Çok Nefret Ettiği Ahlak

1790. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah cimrilik ve kötü ahlaktan nefret ettiği kadar hiçbir şeyden nefret etmemektedir. Zira şüphesiz toprağın balı bozduğu gibi bu ikisi de ameli bozar, yok eder.”^[69]

368. Bölüm Allah'ın Nefret Ettiği Ameller

1791. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah çok uyumaktan ve sürekli işsiz dolaşmaktan nefret eder.”^[70]

1792. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kimde şu üç sıfat bulunursa aziz ve celil olan Allah'ın nefretini kazanır: Gece namaza kalkmadan sabaha kadar uyumak, ilginç bir şey olmaksızın gülmek ve tok olduğu halde yemek.”^[71]
1793. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah-u Teala boş lakırtıdan, malı zayı etmekten ve çok istemekten nefret eder.”^[72]

1794. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah'ın dolu karından (mideden) daha çok nefret ettiği bir şey yoktur.”^[73]
bak. el-Mehabbet (2), 663. Bölüm

369. Bölüm Allah'ın En Çok Nefret Ettiği Amel

1795. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Has'am kabilesinden birisi Resulullah'ın (s.a.a) yanına gelerek, “Aziz ve celil olan Allah'ın en çok nefret ettiği amel hangisidir?” diye sordu. Resulullah (s.a.a), “Allah'a şirk koşturmak.” O şahıs, “Daha başka ne var?” deyince, “Akrabalık ilişkilerini kesmek” diye buyurdu. O şahıs, “Daha başka ne var?” deyince şöyle buyurdu: “Kötülüğü emretmek ve iyiliği yasaklamak” diye buyurdu.”^[74]
bak. el-Mehabbet (2), 664. Bölüm
el-Hesene, 861. Bölüm

370. Bölüm Allah'ın En Çok Nefret Ettiği Yerler

1796. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah (s.a.a) Cebrail'e, “Allah-u Teala'nın en çok nefret ettiği yer neresidir?” diye sorunca Cebrail şöyle buyurdu: “Pazarlardır. Allah'ın en çok nefret ettiği pazarcı ise herkesten önce pazara giren ve herkesten sonra oradan çıkandır.”^[75]

371. Bölüm Nefret ve Düşmanlık

1797. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Üç şey nefret ve düşmanlık uyandırır: “Nifak, zulüm ve kendini beğenmek.”^[76]
1798. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizlere önceki ümmetlerin hastalığı sirayet etmiştir: Düşmanlık ve haset (çekememezlik).”^[77]
bak. 89. Konu, el-Mehabbet (1); 339. Konu, el-Adavet

42. Konu

el-Begy

Zorbalık- İsyankarlık

☞ *el-Bihar, 75/272, 70. Bölüm, el-Begy ve't-Tuğyan*

bak.
☞ 229. Konu, *el-Zulm*

Kur'an:

“Allah onları kurtarınca, hemen yeryüzünde haksız yere taşkınlıklara başlarlar. Ey insanlar! Geçici dünya hayatında yaptığımız taşkınlık aleyhinizedir. Sonra dönüşünüz bizedir. Yaptıklarınızı size bildiririz.”^[78]

“Hayasızlığı, fenalığı ve haddi aşmayı yasak eder. Tutasınız diye size öğüt verir.”^[79]

“De ki: “Rabbim sadece, açık ve gizli fenalıkları, günahı, haksız yere tecavüzü, hakkında hiçbir delil indirmedığı şeyi Allah'a ortak koşmanızı, Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır.”^[80]

“Aşırı gitmelerinden ötürü onları bu şekilde cezalandırdık. Biz şüphesiz doğru sözlüyüz.”^[81]

1799. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim zorbalık kılıcını çekerse onunla öldürülür.”^[82]

1800. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İsyan ve zorbalık (sahibini) yere serer.”^[83]

1801. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İsyan ve zorbalık nimetleri yok eder.”^[84]

1802. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zorbalık, kin ve intikama neden olur.”^[85]

1803. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zorbalık, viran ve yok oluşa neden olur.”^[86]

1804. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İsyan ve zorbalık insanı yere serer ve ecelleri yakınlaştırır.”^[87]

1805. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İsyan ve zorbalıktan sakın. Zira zorba çok geçmeden yere serilir ve (başkalarına) ibret dersi olur.”^[88]

1806. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En kötü zorbalık, güç elde etme zamanındadır.”^[89]

1807. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En çirkin zorbalık dostlara yapılan zorbalıktır.”^[90]

1808. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cezası en çabuk görülen kötülük zorbalıktır.”^[91]

1809. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zorbalık sahibini (zorbaları) ateşe çeker, sürükler.”^[92]

1810. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dikkat et, her ne kadar nefsin ve aşiretin seni büyülese de zorbalık (kokan) sözler etmeyesin.”^[93]

43. Konu

el-Baği

Zorba-İsyankar

☞ *Mustedrek'ul Vesail, 11/51-69, el-Buğat*

☞ *Kenz'ul Ummal, 4/610, Kıtıl'ul Buğat*

bak.

☞ 12. Konu, *el-Esir*; 80. Konu, *el-Cihad (1)*; 100. Konu, *el-Harb*; 101. Konu, *el-Muharib*; 319. Konu, *et-Tuğyan*; 430. Konu, *el-Katıl*; *et-Tevbe*, 461. Bölüm

373. Bölüm

Zorba İsyankar

1811. *İmam Sadık (a.s) “Fakat, darda kalana, başkasının payına el uzatmamak ve zaruret miktarını aşmamak üzere”* ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Bağiy (zorba isyankar) İmam’ın aleyhine kıyam edendir.”^[94]

Durr'ul Mensur'da ““Fakat, darda kalana, başkasının payına el uzatmamak ve zaruret miktarını aşmamak üzere” ayeti hakkında Mücahit’ten şöyle nakledilmiştir: “Yani Müslümanlara karşı isyan etmemek ve onlar hakkında aşırı gitmemek demektir. Dolayısıyla akrabalık ilişkilerini kesmek, bir yol kesmek, yeryüzünde fesat çıkarmak, cemaat ve imamdıan ayrılmak veya Allah’a karşı günah

işlemek için yurdundan çıkarsa, hakikatte kendisine helal olmayan ölü etini yemek zorunda kalmış sayılır.”^[95]

1812. *İmam Bakır (a.s) Hz. Ali’nin (a.s) savaştığı kimseleri zikrettikten sonra şöyle buyurmuştur:* “Onların suçu Resulullah (s.a.a) ile savaşan kimselerden daha büyüktür.” Kendisine, “Bu nasıl mümkündür ya İbn-i Resulullah (s.a.a) denilince şöyle buyurdu: “Zira onlar cahiliye ehli idiler. Bunlar ise Kur’an okudular, fazilet ehlini tanıdılar sonra basiretlerine (bilinçlerine) rağmen

böyle davrandılar!”^[96]

1813. *Müminlerin Emiri (a.s) Kuşe’de bir hutbe irad ederken Hariciler’den biri kalkarak. “Hüküm vermek sadece Allah’a mahsustur. ” dedi. Müminlerin Emiri sustu, cevap vermedi. Daha sonra başka bir Harici kalktı ve aynı şeyi söyledi. Sonra başka birisi ve böylece çok sayıda Harici aynı şeyi tekrar etti. Bunun üzerine Hz. Ali (a.s) şöyle buyurdu: “Bu hak bir sözdür; ama onunla batıl irade edilmektedir. Sizin nezdinizde üç özelliğiniz vardır: Allah’ın mescitlerinde namaz kılmanıza engel olmayız. Elele (birlikte) olduğumuz müddetçe sizi ganimetlerden mahrum kılmayız. Bizimle savaşa başlamadıkça biz savaşı başlatmayız.*

Şahadet ederim ki doğru olan Nebi (s.a.a) bana Ruh’ul Emin’den, o da alemlerin Rabbinden şöyle haber vermiştir: Az veya çok sizden kıyamete kadar bize karşı kıyam eden her grup mutlaka bizim elimizle yok olacaktır.

Şüphesiz en üstün cihad, sizinle yapılan cihaddır. En üstün mücahid sizleri öldürendir. En üstün şehid ise sizin öldürdüğünüz kimsedir. O halde istediğinizi yapınız, zira kıyamet günü batıl ehli olanlar ziyana uğrayacaklardır. “Her haber

yerinde gerçekleşecektir. Çok yakında bileceksiniz.”^[97]

1814. *Bir grup İmam Bakır’ın (a.s) yanında tartışmaya başladı. Bazısı, “Ali (a.s) ile savaşmak, Resulullah (s.a.a) ile savaşmaktan daha kötüdür.” dedi. Bazısı ise, “Resulullah (s.a.a) ile savaşmak, Ali (s.a) ile savaşmaktan daha kötüdür.” dedi. Bunun üzerine İmam Bakır (a.s) şöyle buyurdu: “Şüphesiz Ali (a.s) ile savaşmak, Resulullah (s.a.a) ile savaşmaktan daha kötüdür. Şimdi size bunun nasıl olduğunu söyleyeceğim: Zira Resulullah (s.a.a) ile savaşanlar İslam’ı ikrar etmiş değillerdi. Oysa Ali (a.s) ile savaşanlar İslam’ı*

ikrar etmiş, sonra inkar etmişlerdi.”^[98]

374. Bölüm

Müslüman Zorbalar İle Savaşmak

Kur’an

“Eğer müminlerden iki topluluk birbirleriyle savaşılırsa aralarını düzeltiniz; eğer biri diğeri üzerine saldırırsa, saldıranlarla Allah’ın buyruğuna dönmelerine kadar savaşınız; eğer dönerlerse aralarını adaletle bulunuz, adil

davranınız, şüphesiz Allah adil davrananları sever.”^[99]

1815. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Öldürme iki türlüdür. Biri kefarettir. Diğeri ise insanın derecesini artırır. Savaş da iki türlüdür. Biri Müslüman oluncaya kadar kafır toplulukla yapılan savaş; diğeri ise (Allah’ın emrine) dönünceye dek zorba*

grupla savaştır.”^[100]

1816. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Savaş iki türlüdür. Biri Müslüman oluncaya veya aşağılanmış bir halde cizye verinceye kadar (kendi başlarına) bırakılmayan şirk ehli ile savaş, diğeri ise Allah’ın emrine dönünceye kadar karşı konulması ya da*

öldürülmesi gereken sapıklık ehli kimselerle savaştır.”^[101]

1817. *İmam Ali’nin (a.s), yanında Haruriler (Hariciler) anılınca şöyle buyurmuştur: “Eğer adil imam veya insanlar aleyhine kıyam ederlerse onlarla savaşın. Eğer zalim imam aleyhine isyan ederlerse onlarla savaşmayın. Zira bu işleri için delilleri*

vardır.”^[102]

1818. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Zorba isyankarlara karşı müşriklerle savaşıldığı gibi savaşılmalı, müşriklerin öldürüldüğü şekilde öldürülmeli ve kible ehlinin (Müslümanların) tüm imkanları onlar aleyhine kullanılmalıdır. Ele geçirildiklerinde ise*

müşrikler gibi esir alınmalıdır.”^[103]

1819. *İmam Ali (a. s), muhaliflerle savaşma bususunu zikrettikten sonra şöyle buyurmuştur: “Allah’a yemin olsun ki onlarla savaşmaktan veya Allah’ın Peygamberi Muhammed’e (s.a.a) nazil buyurduğu şeyleri inkar etmekten başka çarem*

yoktu.”^[104]

1820. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Benden sonra da her imamla birlikte Şamlılara (Muaviye’nin taraftarlarına) karşı*

savaşın.”^[105]

1821. *İmam Sadık (a. s), Allah-u Teala’nın, “müminlerden iki grup... aralarını adaletle ıslah edin.” ayetinin tefsirinde şöyle buyurmuştur: “İki gruba gelince; şüphesiz bu ayetin tevili Basra günüdür. Onlar bu ayetin ehlidir ve onlar müminlerin Emiri’ne (a.s) karşı isyan etmişlerdir. Dolayısıyla Allah’ın emrine dönünceye kadar onlarla savaşmak ve onları öldürmek farzdır. Eğer Allah’ın emrine dönmezlerse bu defa da Allah’ın emrine dönünceye veya inançlarından vazgeçinceye kadar Allah’ın kitabı esasınca başlarından kılıcın kaldırılmaması farzdır. Zira onlar isteyerek, zorlanmaksızın biat etmişlerdir. Onlar Allah-u Teala’nın da buyurduğu gibi zorba isyankarlardır.*

Peygamberin (s.a.a) Mekke ehline adaletle davrandığı, onlara lütfettiği ve bağışladığı gibi Müminlerin Emiri’ne (a.s) farz olan

da, onlara galip gelince adaletli davranmasıydı.”^[106]

bak. el-Maruf (2), 2700. Bölüm

375. Bölüm

İslam Topraklarında İmam Aleyhine İsyan Edenler İle Savaşılması

1822. İmam Sadık (a. s), Ays'ın, "İslam topraklarında bir grup Müslüman'a karşı kıyam eden Mecusiler ile savaşılmasının caiz olup olmadığını" sorması üzerine şöyle buyurmuştur: "Evet, onlarla savaşmak ve onları esir almak caizdir." [\[107\]](#)

376. Bölüm

Zorbalara Karşı Savaş Başlatılabilir

1823. İmam Sadık (a. s), "Acaba Müslümanlar haram ayda müşriklere karşı savaş başlatabilir mi?" diye sorulunca şöyle buyurmuştur: "Müşrikler haram ayın hürmetini çiğneyerek Müslümanlara karşı savaş başlatır ve Müslümanlar da o ayda kendilerine galip geleceğini bilirlerse caizdir. Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmaktadır: **"Haram aylar, haram aylara karşılıktır ve hürmetler karşılıklıdır."** Ama zorba isyancılara karşı bizzat savaşı başlatmak mümkündür." [\[108\]](#)

377. Bölüm

Bir Grup Oldukları Taktirde Zorba İsyancıların Esirlerinin Öldürülmesinin Caiz Oluşu

1824. İmam Sadık (a. s), müminlerden zorba bir grubun, müminlerden adil bir grup tarafından yenilgiye uğratılması hakkında soru sorulunca şöyle buyurmuştur: "Adalet ehli olanlar savaştan kaçan zorba asileri takip etmemeli, esiri öldürmemeli ve yaralının işini bitirmemelidirler. Bunlar zorba asilerden geriye bir şey kalmadığı ve kendilerine katılacak olan bir grup olmadığı taktirdedir." [\[109\]](#)

Aksi taktirde esirleri öldürülmeli, kaçanları takip edilmeli ve yaralılarının işi bitirilmelidir." [\[110\]](#)

1825. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: "Hz. Ali'nin (a.s) Kible ehliyle savaşı bereketliydi. Zira eğer Ali (a.s) onlarla savaşmasaydı ondan sonra hiç kimse onlara nasıl davranılması gerektiğini bilemezdi." [\[110\]](#)

bak. Vesail'uş-Şia, 11/54, 24. Bölüm ve s. 56/4
Mustedrek'ul Vesail, 11/56, 23. Bölüm

378. Bölüm

Müslümanların İmamına Açıkça Düşmanlık Eden Kimsenin Öldürülmesinin Caiz Oluşu

1826. İmam Sadık (a. s), Nasibiler hakkında şöyle buyurmuştur: "Eğer sizden birinin onlardan biri tarafından öldürüleceğinden korkmasaydık –zira sizden birisi onlardan bin kişiden daha hayırlıdır. - sizlere onları öldürmeyi emrederdik. Ama bu işin izni imama bağlıdır." [\[111\]](#)

1827. İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur: "Takiyye zamanında Nasibi ve kafirlerden birini öldürmek caiz değildir. Ancak eğer katil ya da yeryüzünde fesat çıkaranlar olursa caizdir. Elbette cevaz da kendin ve dostlarının canının tehlikeye düşmesinden korkmadığın taktirdedir." [\[112\]](#)

1828. İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur: "Takiyye zamanında kafirlerden birini öldürmek caiz değildir. Ancak eğer katil ya da yeryüzünde fesat çıkaranlardan olursa caizdir. Elbette bu da canının tehlikeye düşmesinden korkmadığın taktirdedir." [\[113\]](#)

44. Konu

el-Buka

Ağlamak

☞ *el-Bihar, 93/328-336, 19. Bölüm, Fazl'ul-Buka ve'z Zemmu Cumud'il-Ayn*

bak.

☞ *el-Bid'at, 231. Bölüm; el-Huşu, 1025. Bölüm; Aşura, 2737. Bölüm; el-Mukarrebun, 3333. Bölüm*

379. Bölüm

Allah Korkusundan Ağlamak

Kur'an

“Rahman'ın ayetleri onlara okunduğu zaman ağlayarak secdeye kapanırlar.” [\[114\]](#)

“Ağlayarak yüz üstü yere kapanırlar; bu, onların gönüllerindeki huşuyu artırır.” [\[115\]](#)

1829. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey Ali! Nefsinde bir takım özelliklerin olmasını tavsiye ediyorum, onları korumaya çalış! Allah'ım! O'na (Ali'ye) yardım et... Dördüncüsü Allah için ağlamaktır. Gözlerinden dökülen her damlaya karşılık cennette senin için bir ev yapılır.” [\[116\]](#)

1830. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ne mutlu, Allah'tan başka hiç kimse haberi olmadan işlediği bir günahattan dolayı Allah korkusundan ağladığı halde aziz ve celil olan Allah'ın kendisine baktığı yüze!” [\[117\]](#)

1831. *Resulullah (s.a.a), Veda Hutbesinde şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah korkusundan gözyaşı dökerse, döktüğü gözyaşlarından her birisi için amel terazisine Uhut dağı kadar mükafat bırakılır.” [\[118\]](#)

1832. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bilin ki her kimin Allah korkusundan gözlerinden yaşlar dökülürse, döktüğü her damla gözyaşı için kendisine cennette, inci ve mücevherattan yapılmış bir köşk verilir. O köşte gözlerin görmediği, kulakların duymadığı ve hiçbir insanın aklından geçmeyen şeyler vardır.” [\[119\]](#)

1833. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah'ın gölgesinden başka hiç bir gölgenin olmadığı kıyamet gününde şu yedi kişi aziz ve celil olan Allah'ın arşının gölgesinde olur... Halvet köşelerinde aziz ve celil olan Allah'ı çok zikreden ve böylece Allah korkusundan gözlerinden yaşlar boşanan kimse.” [\[120\]](#)

1834. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah korkusundan gözlerinden bir sinek kadar dahi gözyaşı dökerek olursa Allah onu büyük korku gününde güvene erdirir.” [\[121\]](#)

1835. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gözlerin ağlaması ve kalplerin (haşyeti) korkusu zikri yüce olan Allah'ın rahmetindendir. Bu ikisini elde ettiğiniz taktirde dua etmeyi bir ganimet bilin.” [\[122\]](#)

1836. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Korkusundan ağlamak, rahmet anahtarıdır.” [\[123\]](#)

1837. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah korkusundan ağlamak kalbi nurlandırır ve insanı günaha alışmaktan korur.”^[124]
1838. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın kaybettiği zamana ağlaması yüceliğindendir.”^[125]
1839. *İmam Zeyn'ul-Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah nezdinde en çok sevilen iki damla; Allah yolunda akan kan damlası ve gece yarısı kulun sadece aziz ve celil olan Allah için döktüğü göz yaşı damlasıdır.”^[126]
1840. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamet günü üç göz dışında tüm gözler ağlar: Allah yolunda sabahlayan göz, Allah korkusundan gözyaşı akıtan göz ve Allah'ın haram kıldığı şeylere gözünü kapayan göz.”^[127]
1841. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gözyaşı dışında her şeyin bir ölçüsü ve tartısı vardır. Bir damla gözyaşı denizler dolusu ateşi söndürür. Göz, göz yaşlarıyla ıslanınca asla fakirlik ve zillet tozuna bulaşmaz. Göz, ağlayıp yaş dökünce Allah ateşi ona haram kılar. Eğer bir ümmet arasında ağlayan biri varsa, o ümmetin tümü bağışlanır.”^[128]
1842. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer ağlayamıyorsan, kendini ağlamak için zorla. Eğer gözlerinden sineğin başı kadar dahi gözyaşı dökülecek olursa ne mutlu sana, ne mutlu sana.”^[129]

380. Bölüm

Kendi Haline Ağlamak

1843. *Allah'ın Musa'ya (a.s) vahyettiklerinden biri de şuydu:* “Dünyada olduğun müddetçe kendi haline ağla, tehlike ve helak durumlarından sakın. Sakın dünya hayatının süsü ve gösterişi seni aldatmasın.”^[130]
1844. *Allah'ın İsa'ya (a.s) vahyettiklerinden biri de şuydu:* “Ailesi ile vedalaşan, dünyadan nefretle uzak duran, dünyayı ehline bırakan ve Allah nezdinde olanlara rağbet eden kimsenin ağladığı gibi kendi haline ağla.”^[131]

381. Bölüm

Gözlerin Kuruması

1845. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şekavetin alametlerinden biri de gözlerin kurumasıdır. (ağlayamamasıdır.)”^[132]
1846. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gözler ancak kalplerin katılaşması sebebiyle kurur. Kalpler ise günahların çokluğu sebebiyle katılaşır.”^[133]

45. Konu

el-Beled

Belde-Şehir

- ☞ *el-Bibar*, 60/201, 36. Bölüm, “*el-Memduh min’el Buldan ve’l Mezmum minha*”
- ☞ *el-Bibar*, 75/392, 86. Bölüm, *ed-Dubul fi Bilad’il Mubalifin*

bak.

- ☞ 59. Konu, *es-Sevre*; 186. Konu, *er-Rustak*; 549. Konu, *el-Veten*
- ☞ *eş-Şirk*, 1991. Bölüm; *el-Hicret*, 3992. Bölüm

382. Bölüm Temiz Şehir

Kur’an

“Hoş bir şehir ve bağışlayan bir Rab.” [\[134\]](#)

“Onlarla, kutlu kıldığımız şehirler arasında, karşıdan karşıya görünen kasabalar var etmiş, oraları gezilecek belirli konak yerleri yapmıştık, “Oralarda geceleri ve gündüzleri güven içinde gezin” demiştik.” [\[135\]](#)
“Yemin olsun ki, İsrail oğullarını iyi bir yere yerleştirdik, onlara temiz rızıklar verdik, kendilerine bir bilgi gelene kadar ayrılığa düşmediler. Şüphesiz ki Rabbin, kıyamet günü onların, aralarında ihtilaf etmekte oldukları şeyler hakkında hükmedecektir.” [\[136\]](#)
bak. Enbiya suresi ayet, 71, 81; Mu’minun suresi, ayet, 50; Kasas suresi, ayet, 29-30; Nazi’at suresi, ayet, 16; Beled suresi, ayet, 1-2; Tin suresi, ayet, 301

383. Bölüm Büyük Şehirlere Gidiniz

1847. *İmam Ali (a.s) Haris Hemdani’ye yazdığı mektupta şöyle buyurmuştur:* “Büyük şehirlerde otur. Zira büyük şehirler Müslümanların toplanma yeridir. Gafil ve cefakar insanların oturduğu yerlerde oturmaktan kaçın.” [\[137\]](#)

384. Bölüm En Hayırlı Şehirler

1848. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Senin için diğer bir şehirden daha uygun bir şehir yoktur. En hayırlı şehir, sana tahammül eden (huzur ve güvenliğini temin eden) şehirdir.” [\[138\]](#)

385. Bölüm Her Şehir Halkının İhtiyaç Duyduğu Şey

1849. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her şehir halkının dünya ve ahiret işlerinde kendilerine müracaat edecekleri ve olmadığı takdirde ise cehalet ve huzursuzluk içinde yaşayacakları üç şey vardır: Sakınan (takvalı) alim bir fakih, itaat edilen hayırlı bir emir (yönetici) ve sağduyulu güvenilir bir doktor.”^[139]

46. Konu

el-Belağat Belagat

bak.

☞ 420. Konu, *el-Fesahet*

386. Bölüm Belagat

1850. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Belagat, konuşulması kolay, derki hafif olan şeydir.”^[140]

1851. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Belagat cevap vermede yavaşlamama da, maksadını ulaştırman ve hata etmemendir.”^[141]

1852. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim sözün vecizesine ve uzatılmasına dikkat ederse belagat elde etmiş olur.”^[142]

1853. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Belagat dil sivriligi ve hezeyan çokluğu ile değildir. Belagat manayı ifade etme ve doğru delil sergilemektedir.”^[143]

1854. *İmam Sadık (a. s), belagat hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Bir konuyu bilen o konuda az konuşur. Belig (belagat sahibi) denmesinin sebebi de ihtiyacını en az zahmetle ifade edebildiği sebebiyledir.”^[144]

1855. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Belagat üç şeydedir. İstenilen manaya yaklaşmak, fazla sözden uzak durmak ve az kelimelerle çok anlam ifade etmek.”^[145]

1856. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bazen belagat yerine vecize ile yetinilir.”^[146]

1857. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz bazı açıklamalar (beyanlar) sihirdir; bazı ilimler cehalet, bazı sözler ise dilsizlik.”^[147]

387. Bölüm En Belig (Belagath) Söz

1858. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün belagat maksadı kolayca ifade eden ve vecizesi güzel olandır.”^[148]

1859. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En güzel söz; tertibi güzel ve özel-genel herkesin anladığı sözdür.”^[149]

1860. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En güzel söz duyulması kulaklara hoş gelen ve zihinlerin anlamada zorluğa düşmediği sözdür.”^[150]

1861. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En hayırlı söz usandırmayan ve azımsanmayan özdür.”^[151]

388. Bölüm Belagattan Üstün Şey

1862. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Belagattan daha çok beğenilen şey konuşmanın gereksiz olduğu yerde susmaktır.”^[152]

389. Bölüm Ağız Burun Bükerek Konuşmak

1863. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Talanın insanlardan en çok nefret ettiği kimse, ineğin dilini her tarafa çevirdiği gibi ağız burun bükerek konuşan belagat sahibi kimsedir.”^[153]

1864. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah ineğin dilini oynattığı gibi dilini oynatan belagat sahibi kimseden nefret eder.”^[154]

1865. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah adeta kılı kırk yararcasına kasıtlı olarak sözü yaran kimseye lanet etsin.”^[155]

1866. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Çok geçmeden bir topluluk gelecek; ineğin yerden (ot) yediği gibi, (rızkını) dilleriyle

yiyecektir.”^[156]

1867. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ümmetimin en kötöleri geveze, çekinmeden boşboğazlık eden ve ağzını burnunu bükerek konuşanlardır. Ümmetimin en hayırlıları ise en güzel ahlaklı olanlarıdır.”^[157]
bak. Kenz'ul Ummal, 3/561

390. Bölüm Belagat İle İlgili

1868. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Belagatın aleti (veya ayeti) düşünen kalp ve konuşan dildir.”^[158]

1869. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bazen belagat sahibi kimse bile delil getirmekten aciz kalır ve bazen fesahat sahibi kimse bile cevap veremez duruma düşer.”^[159]

1870. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Konuşmaktan aciz kalmanın alameti; görüş alışverişinde bulunurken sözü tekrar etmek ve konuşurken öksürür gibi yaparak sözü uzatmaktır.”^[160]

1871. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz bizler konuşmanın emirleriyiz. Sözü damar ve kökleri bizde bitti ve dalları bizden sarktı.”^[161]

1872. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dilinin keskinliğini sana konuşmayı öğreten ve sözünün belagatini sana kılavuzluk eden kimsenin aleyhine kullanma.”^[162]

47. Konu

et-Tebliğ Tebliğ-Davet

bak.

501. Konu; En-Nübüvvet (1)

391. Bölüm Hak Tercümanları

1873. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah’ın elçileri hakkın tercümanları ve yaratıcı ile yaratıklar arasındaki elçilerdir.”^[163]

392. Bölüm Tebliğcinin Özellikleri

1- Münezzeh olan Allah dışında hiç kimseden korkmamak

Kur’an:

“Allah’ın göndermiş olduklarını tebliğ edenler, Allah’tan korkarlar ve O’ndan başka kimseden korkmazlar.

Allah hesap gören olarak yeter.”^[164]

bak. el-Ma’ruf (2), 2702. Bölüm

2-Müjdelemek, sevdirmek ve nefret ettirmemek

Kur’an:

“Ey Peygamber! Biz seni şahit, müjdeci, uyarıcı; Allah’ın izniyle O’na çağıran, nurlandıran bir ışık olarak göndermişizdir.”^[165]

1874. *İbn-i Abbas şöyle diyor:* “Resulullah’ın (s.a.a) Ali ve Muaz’a Yemen’e gitmelerini emrettiği bir sırada, “ **Ey Peygamber, biz seni şahit, müjdeci, uyarıcı olarak göndermişizdir**” ayeti nazil oldu. Peygamber (s.a.a) o ikisine şöyle buyurdu: “Gidiniz müjdeleyiniz, nefret ettirmeyiniz, kolaylaştırınız, zorlaştırmayınız. Zira: “**Ey Peygamber...**” ayeti bana nazil olmuştur.”^[166]

bak. eş-Şia, 2157. Bölüm

el-Mehabbet (2), 673. Bölüm

3-Apaçık Tebliğ

Kur’an:

“Eğer siz Peygamberi yalanlıyorsanız bilin ki, sizden önceki ümmetler de yalanlamışlardı. Peygambere düşen, sadece apaçık tebliğdir.”^[167]

“Allah’a itaat edin, Peygambere itaat edin, karşı gelmekten çekinin; eğer yüz çevirerseniz bilin ki, peygamberimize düşen sadece açıkça tebliğ etmektir.”^[168]

“İşte bunların kalplerinde olanı Allah bilir. Onlardan yüz çevir, onlara öğüt ver, kendilerine tesirli sözler söyle.”^[169]

1875. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın peygamberlerinin her hüküm hakkında bir açıklaması vardır.”^[170]

48. Konu

el-Buluğ

Buluğ-Ergenlik

- ☞ *el-Bihar*, 103/160, 8. Bölüm, *el-Hicr*, ve *fibi Hadd'ul Buluğ ve Ahkamih*
- ☞ *Vesail'uş-Şia*, 13/141, 1. Bölüm *Subut'ul Hicr... Ale's-Sağır*
- ☞ *Vesail'uş-Şia* 13/142, 2. Bölüm, *Hadd-u İrtifa'il Hicr Ani's- Sağır*

393. Bölüm

Buluğa Ermek

Kur'an:

“Sonra sizi çocuk olarak çıkartırız, böylece yetişip ergenlik çağına varırsınız.” [\[171\]](#)

“Yetimin malına, ergenlik çağına erişene kadar en iyi şeklin dışında yaklaşmayın.” [\[172\]](#)

“Rabbin onların ergenlik çağına ulaşmalarını ve Rabbinden bir rahmet olarak hazinelerini çıkarmalarını istedi.” [\[173\]](#)

“Ergenlik çağına gelip olgunlaşınca, ona hikmet ve ilim verdik. İyi davrananları böyle mükâfatlandırırız.” [\[174\]](#)

“Ergenlik çağına erince ona hikmet ve bilgi verdik. İyi davrananları böyle mükâfatlandırırız.” [\[175\]](#)

“Yetimleri, evlenme çağına gelene kadar deneyin; onlarda olgunlaşma görürseniz mallarını kendilerine verin; ” [\[176\]](#)

“Çocuklarınız ergenlik çağına gelince, büyüklerinin izin istediği gibi, onlar da izin istesinler. Allah size ayetlerini böylece açıkla. Allah bilendir, hikmet sahibidir.” [\[177\]](#)

1876. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “O gün Peygamber (s.a.a) Ben-i Kureyza fertlerinin göbeklerinin altında kıl bitip bitmediğine bakılmasını, kıl bitenlerin öldürülmesini emretti.” [\[178\]](#)

1877. *İmam Kazım (a.s) kardeşinin, yetimlik döneminin sona ermesi hakkındaki sorusu üzerine şöyle buyurmuştur:* “İhtilam olunca ve alışverişi öğrenince...” [\[179\]](#)

1878. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Çocuğun alış veriş yapması caiz değildir. Yetimlikten on beş yaşına girince veya önceden ihtilam olunca veya sakal ve kıl çıkarınca çıkmış olur.” [\[180\]](#)

1879. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Çocuk on üç yaşını bitirince ihtilam olsun veya olmasın, ihtilam olan kimseye farz olan şeyler onun da üzerine farz olur; iyilik ve kötülükleri yazılır ve zayıf veya ahmak olmadığı taktirde malında her türlü tasarrufta bulunabilir.” [\[181\]](#)

1880. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kadının buluğa erme yaşı dokuzdur.” [\[182\]](#)

49. Konu

el-Beleh Aptallık

394. Bölüm

Aptallık

1881. *İmam Sadık (a. s), babalarından (a.s) şöyle nakletmiştir:* “Şüphesiz Peygamber (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Cennete girince ehlinin çoğunun aptal olduğunu gördüm. -Elbette buradaki aptaldan maksat kötülüklerden habersiz olup hayırlarda akıllı olanlardır- Onlar (dünyada) her ay üç gün oruç tutanlardır.”^[183]

Mean'il Abbar kitabında yer aldığı üzere İbn-i Sadaka şöyle diyor: “Ben, “Aptal kimdir?” diye sorunca İmam (a.s) şöyle buyurdu: “Hayırlı işlerde akıllı, kötülük işlerinde ise gafil olanlardır. Onlar her ay üç gün oruç tutanlardır.”^[184]

1882. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennete girdim ve ehlinin çoğunun “Beyaz Günler”^[185] de oruç tutan kimseler olduğunu gördüm.”^[186]

1883. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz kardeşim İsa bin Meryem bir gün Havarilerine şöyle buyurdu: “Ey Havariler topluluğu! Kötülüklere karşı güvercinler gibi aptal olun.”^[187]

50. Konu

el-Bela

Bela-İmtihan

- ☞ *el-Bihar*, 73/366, 138. Bölüm, *İlel'ul Meseib ve'l Mihen*
- ☞ *el-Bihar*, 5/210, 8. Bölüm, *et-Temhis ve'l İstidrac ve'l İbtıla ve'l İhtibar*
- ☞ *el-Bihar*, 67/196, 12. Bölüm, *Şiddet-u İbtıla'il Mu'min ve İlletuhu*

bak.

- ☞ 286. *Konu, es-Sabr*; 305. *Konu, el-Musibet*; 404. *Konu, el-Fitne*; 497. *Konu, el-İmla ed-Dua*, 1193. Bölüm; *ed-Dünya*, 1265. Bölüm, *es-Sadaka*, 2223-2225. Bölümler *el-Lisan*, 3568. Bölüm; *el-Mehabbet* (4,) 681. Bölüm

395. Bölüm İmtihan

Kur'an:

“Bir imtihan olarak size iyilik ve kötülük veriz.” [\[188\]](#)

“Doğrusu bunlarda ayetler vardır. Biz şüphesiz insanları denemekteyiz.” [\[189\]](#)

1884. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey insanlar! Şüphesiz Allah sizlere zulüm etmeyeceği hususunda güvence vermiştir. Ama sizlere imtihan edilmeyeceğiniz hususunda güvence vermemiştir. Söyleyenden daha büyük olan (Allah) şöyle buyurmuştur: “Doğrusu bunlarda ayetler vardır. Biz şüphesiz insanları denemekteyiz” [\[190\]](#)

1885. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın içinde bağış ve imtihanının olmadığı bir darlık ve genişlik yoktur.” [\[191\]](#)

1886. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İçinde Allah’ın istek, hüküm ve imtihanının olmadığı bir darlık ve genişlik yoktur.” [\[192\]](#)

1887. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın emir ve yasaklarından içinde darlık veya genişlik bulunan her şeyde mutlaka aziz ve celil olan Allah’ın bir imtihanı ve hükmü vardır.” [\[193\]](#)

1888. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminlerin Emiri (a.s) hastalanınca bir topluluk kendisini ziyaret etti ve “nasıl sabahladın ey Müminlerin Emiri?” diye sordu. O, “ kötülükle sabahladım” diye buyurdu. Onlar, “Suphanallah! Bu senin gibi birinin diyeceği söz müdür?” deyince şöyle buyurdu: “Şüphesiz Allah-u Teala şöyle buyuruyor: “**Bir imtihan olarak size iyilik ve kötülük veriz.**” Buradaki hayır, sıhhat ve zenginlik; kötülük ise hastalık ve fakirliktir. Bu her ikisi de imtihan ve denemek içindir.” [\[194\]](#)

396. Bölüm

İmtihan Felsefesi

Kur'an:

“Allah iman edenleri sizin durumunuzda bırakacak değildir, sonunda temizi pisten ayıracaktır.” ^[195]

“Eğer siz bir yara almışsanız, (size düşman olan) o topluluk da benzeri bir yara almıştı. Böylece biz, Allah'ın gerçek müminleri ortaya çıkarması ve içinizden şahitler edinmesi için, bu günleri bazen lehe, bazen da aleyhe döndürüp duruyoruz. Allah, zulmedenleri sevmez. Bir de Allah, böylece iman edenleri günahlardan arıtmak, küfredenleri ise yok etmek ister. Yoksa Allah, içinizden cihat edenleri ve sabredenleri belirtmeden cennete gireceğinizi mi sandınız? ” ^[196]

“Bu, Allah'ın içinizde olanı denemesi, kalplerinizde olanı arıtması içindir. Allah gönüllerde olanı bilir.” ^[197]

“Allah, içinizden cihat edenleri; Allah'tan, peygamberinden ve iman edenlerden başka sırdaş edinmeyenleri ortaya çıkarmadan sizi kendi halinize bırakacak mı zannediyorsunuz? Allah işlediklerinizden haberdardır.” ^[198]

“Yemin olsun ki sizi, içinizden cihada çıkanları ve sabredenleri meydana çıkarana ve haberlerinizi açıklayana kadar deneyeceğiz ” ^[199]

“Allah dilemiş olsaydı, onlardan başka türlü öç alabilirdi, bunun böyle olması, kiminizi kiminizle denemek içindir.” ^[200]

“Hanginizin daha iyi iş işlediğini belirtmek için, ölümü ve dirimi yaratan O'dur. O, güçlüdür, bağışlayandır.” ^[201]

“İnsanların hangisinin daha iyi iş işlediğini ortaya koyalım diye, yeryüzünde olan şeyleri, yeryüzünün süsü yaptık.” ^[202]

“Arş su üzerinde iken, hanginizin daha güzel işi işleyeceğini ortaya koymak için, gökleri ve yeri altı günde yaratan O'dur.” ^[203]

1889. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilin ki hiç şüphesiz Allah-u Teala insanların batınını, onların gizli sırlarından ve örtülü içlerinden haberdar olmadığı için değil; aksine onların hangisi daha güzel işler yapıyor diye imtihan etmek ve böylece iyi işin mükafatını ve kötü işin cezasını vermek için aşikar kıldı.” ^[204]

1890. *İmam Ali (a. s), Allah-u Teala'nın, “Şüphesiz mallarınız ve evlatlarınız fitnedir.” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Bu ayetin manası şudur: Şüphesiz münezzeh olan Allah insanları mallarıyla ve evlatlarıyla, kimin rızkından dolayı kırgın ve kimin de kismetinden dolayı hoşnut olduğunu açığa çıkarmak için imtihan etmektedir. Gerçi münezzeh olan Allah onları kendilerinden daha iyi bilmektedir. Ama kendisiyle sevap veya cezayı hak edecekleri fiilleri ortaya çıksın diye (imtihan etmiştir.)” ^[205]

1891. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların cevheri haletlerin değişiminde bilinir. Günler sana gizlilikleri ve sırları açığa vurur.” ^[206]

1892. *İmam Rıza (a. s), Allah-u Teala'nın, “İnsanların hangisinin daha iyi iş işlediğini ortaya koyalım diye...” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz aziz ve celil olan Allah varlıkları ibadet ve itaat ile yükümlü kılarak imtihan etmek için yaratmıştır; (kendisi için) imtihan ve tecrübe olsun diye değil! Zira Allah her zaman her şeyi bilendir.” ^[207]

1893. *İmam Hüseyin (a. s), Kerbela'ya giderken şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz insanlar dünyanın kuludur. Din ise dillerinin ucuyla yaladıkları şeydir. Din ile geçimlerini sağladığı müddetçe ilgilenirler. Ama bela ve imtihan ile elenince dindar olanları çok azdır.” ^[208]

1894. *İmam Ali (a. s), meleklerin Adem'e secde etmek ile imtihan edilmesi hususunda şöyle buyurmuştur:* “Eğer Allah Adem'i gözleri alan nurdan yaratmak isteseydi şüphesiz bunu yapardı. Eğer böyle yapsaydı onun karşısında boyunlar tevazudan bükülür ve melekler hususunda imtihan kolaylaşırdı. Ama münezzeh olan Allah yaratıklarını; itaat edenleri itaat etmeyenlerden ayırt etmek ve onlardan büyükleme hasletini gidermek için kendilerini aslını bilmedikleri şeylerle imtihan etmektedir.” ^[209]

1895. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her ne kadar imtihan ve deneme büyük olursa sevap ve karşılığı da o kadar yüksek olur. Görmüyor musun münezzeh olan Allah Adem'in (a.s) soyundan olan öncekilerden bu alemde sonuncusuna kadar olan bütün herkesi hiçbir zarar ve menfaati olmayan, görmeyen, duymayan taşlarla imtihan etmiş ve o taşları insanlar için

diktiği hürmetli bir evi olarak karar kılmıştır. Ama Allah kullarını çeşitli zorluklarla imtihan etmekte ve onları çeşitli çabalarla kulluk etmeye sevk etmektedir. Kalplerinden kibri çıkarmak ve canlarına alçak gönüllülüğü yerleştirmek için onları çeşitli tatsızlıklarla imtihan etmektedir. Bunu fazlına açılan kapılar ve affına ulaştıran hazır sebepler kılmak için yapmaktadır.”^[210]

1896. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz birbirinize karışacak ve eleneceksiniz. Öyle bir şekilde ki, aşağıda olanınız yukarı çıkacak ve yukarıda olanınız aşağıya inecektir. Geride kalanlar ileri gidecek ve ileri gidenler geride kalacaklardır.”^[211]

1897. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Servet ve refah ile ferahlamayın. Bela ve fakirlik sebebiyle üzülmeyin. Zira altın ateşle eritilip som hale getirildiği gibi mümin de belalarla halis kılınmaktadır.”^[212]

*bak. er-Rızık, 1477. Bölüm
el-Fezilet, 3210. Bölüm
eş-Şeytan, 2013. Bölüm
el-Gına, 3111. Bölüm*

397. Bölüm

Müminin İmtihanının Zorluğu

Kur'an:

“Sizden önce gelenlerin durumu sizin başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi zannettiniz? Peygamber ve onunla berâber olan müminler: “Allah'ın yardımı ne zaman?” diyecek kadar darlığa ve zorluğa uğramışlar ve sarsılmışlardı; iyi bilin ki Allah'ın yardımı şüphesiz yakındır.”^[213]

Bak, Al-i İmran, 188; En'am, 44 ve 46. Ayetler

1898. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlardan imtihanı en şiddetli olanlar peygamberlerdir, sonra vasileri ve takipçileri, sonra sırasıyla en üstünleridir.”^[214]

1899. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Takva sahibi mümine inen bela yağmurun yeryüzüne inmesinden daha hızlıdır.”^[215]

1900. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dünya müminin zindanıdır. Hangi zindandan hayır gelir?”^[216]

1901. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hak ehli sürekli zorluklar içinde kalmışlardır. Ama bilin ki bu zorluğun süresi kısa, esenliği ise uzundur.”^[217]

1902. *İmam Zeyn'ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Batıl bir devlette refah ve esenliğe eren her mümin ölmeden önce hak devletteki nasibine ersin diye beden veya malıyla imtihan edilir.”^[218]

1903. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Mümin beş zorluk arasındadır: Kendisini kıskanan mümin, kendisine buğzeden münafık, kendisiyle savaşan kafır, kendisiyle çekişen nefsi ve kendisini saptırmak isteyen şeytan.”^[219]

1904. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizden önce insanı tutuyorlar, toprağı kazıyorlar, çukura gömüyorlar, testereyle başından ikiye ayırıyorlardı da yine de dininden el çekmiyordu. Demir taraklarla bedeninin etini kemiklerine ve sinirlerine kadar kazıyorlardı; ama yine de bütün bunlar onu dininden alıkoymuyordu.”^[220]

1905. *İmam Zeyn'ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Neden göz dikiyorsunuz? Güvende değil misiniz? Sizden öncekiler de sizin durumunuzda idi; yakalanıyorlar, elleri ayakları kesiliyor ve dar ağacına asılıyorlardı.” İmam (a.s) sonra şu ayeti okudu:

“Yoksa... cennete girebileceğinizi mi zannediyorsunuz?”^[221]

1906. *İmam Sadık (a. s), Allah-u Teala'nın “ve kitapta İsmail'i an...” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Allah İsmail'in kavmini O'na musallat etti onlar da başının ve yüzünün derisini yüzdüler... Bu İsmail İbrahim'in oğlu olan İsmail değildir.”^[222]

1907. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizden önce öldürülen, yakılan, testerelerle biçilen ve yeryüzü bütün genişliğiyle kendilerine dar gelen bir topluluk vardı ki bunların hiç biri onları sizlerin de üzerinde bulunduğunuz şeyden (inançlardan) geri çevirmemiştir. Onlar bu cezayı hak edecek ne bir zulüm işlemişlerdi ve ne de eziyet etmişlerdi. Onlardan sadece güçlü ve övülmüş Allah'a iman ettikleri için intikam alıyorlardı. Allah'tan sizlere onların makamlarını vermesini dileyin. Onların makamına erişebilmek için zamanındaki zorluklara sabredin.”^[223]

1908. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah, kavmine Habeşli bir peygamber gönderdi. O kavmiyle savaştı. Ashabı öldürüldü ve esir alındılar. Onlar için ateşten çukurlar kazdılar ve sonra şöyle seslendiler: “Kim bizim dinimiz üzere ise kenara çekilsin. Her kim de bu peygamberin dini üzereyse ateşe atlasın. Onlar (korkmadan) ateşe atladılar. Beraberinde çocuk olan bir kadın geldi ve ateşten korktu. Çocuğu annesine şöyle dedi: “Ateşe gir!” Annesi kendini ateşe attı. Bunlar

“Ashab-ı Uhdud” idiler.”^[224]
bak. ed-Dünya, 1245-1247

398. Bölüm

Müminin Çeşitli Belalarla İmtihan Edilmesi

1909. *İmam Sadık (a. s), müminin cüzam, alaca ve benzeri hastalıklara müptela olması hakkında sorulunca O şöyle buyurmuştur:* “Bela müminden başkasına yazılmış mıdır ki?”^[225]
1910. *İmam Bakır (a. s), Sedir’in “Allah mümini müptela eder mi?” sorusu üzerine şöyle buyurmuştur:* “Müminden başkası belaya düşer olur mu ki? Hatta Sahib-i Yasin (Yasin suresinde sözü edilen Habib-i Neccar) şöyle dedi: “Keşke kavmim bilseydi!” O mükenne idi. “Ben, “Mükenne’ nedir?” diye sorunca “cüzam idi!” diye buyurdu.”^[226]
1911. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mümin her belaya müptela olur ve her ölümle ölür. Ama intihar etmez.”^[227]

399. Bölüm

Kötü Amellerin Belalardaki Rolü

Kur’an:

- “Başınıza gelen her hangi bir musibet ellerinizle işlediklerinizden ötürüdür. O, yine de çoğunu affeder.”^[228]
- “Başkalarını iki misline uğrattığınız bir musibete kendiniz uğrayınca mı: “Bu nereden?” dersiniz? De ki: “O, kendi tarafınızdandır.” Doğrusu Allah her şeye kadirdir.”^[229]
- “İnsanların elleriyle işledikleri yüzünden karada ve denizde fesâd çıkar; Allah da belki dönerler diye yaptıklarının bir kısmını böylece kendilerine tattırır.”^[230]
1912. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala Eyyub’a (a.s) şöyle vahyetti: Sen belaya uğramana sebep olan hatanın ne olduğunu biliyor musun?” Eyyub (a. s), “Hayır” deyince şöyle buyurdu: “Sen Firavun’a gidince onunla iki kelime yumuşak konuştun.””^[231]
1913. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsana elinden başkası hıyanet etmez.”^[232]
bak. el-Zenb, 1380. Bölüm

400. Bölüm

Belaya Düşer Olmayan Allah İndinde Nefret Edilen Kimsedir

Kur’an:

- Eğer bütün insanlar küfürde tek ümmet olma durumuna gelmeyecek olsaydı, Rahman olan Allah küfredenlerin evlerinin tavanlarını, üzerinde yükseldikleri merdivenleri, evlerinin kapılarını, üzerine yaslanacakları kerevetleri gümüşten yapar ve altın bezeklerle işlerdi.”^[233]
1914. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah cismi ve mali belaya müptela olmayan şeytan sıfatlı insandan nefret eder.”^[234]
1915. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsinde ve malında Allah için bir pay olmayan kimseye Allah’ın ihtiyacı yoktur.”^[235]
1916. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ben insanın dünyada esenlik içinde olup hiçbir musibete düşer olmamasını hoş görmüyorum.”^[236]
1917. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Esenlik dert olarak yeter!”^[237]
1918. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: “Eğer mümin kulum alınmasaydı kafirin başını ebedi olarak ağrımaya diye demirden bir kılıfla kaplardım.”^[238]
1919. *İmam Zeyn’ul Abidin (a. s), Allah-u Teala’nın, “Eğer insanları küfürde tek bir ümmet kılmasaydık” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın bu ayetten maksadı (başka) bir din üzere olmalarından ve tümüyle küfre düşmelerinden korkulan Muhammed’in ümmetidir.”^[239]

1920. *İmam Sadık (a. s), hakeza bu ayetin tefsirinde şöyle buyurmuştur:* “Eğer Allah böyle yapsaydı, hiç kimse iman etmezdi. Ama Allah-u Teala müminlerden zenginler, kafirlerden fakirler ve aynı zamanda kafirlerden zenginler, müminlerden fakirler kılmış, sonra da onları emir, yasak, sabır ve rıza ile imtihan etmiştir.

bak. el-Buğz, 364. Bölüm

el-Afiyet, 2775. Bölüm”^[240]

401. Bölüm

Bela Nimeti

1921. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Belaları nimet ve rahatlığı musibet saymadıkça asla iman etmiş sayılmazsınız. Zira bela anındaki sabır, rahatlık anındaki gafletten daha yücedir.”^[241]

1922. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Belayı nimet ve rahatlığı sıkıntı saymadıkça mümin olamazsın zira dünya belası ahirette nimet ve dünya rahatlığı ahirette sıkıntıdır.”^[242]

1923. *İmam Hasan Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın bir nimetinin kuşatmadığı hiçbir bela yoktur.”^[243]

1924. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Rabbinin sana birbiri ardınca bela indirdiğini görünce O’na şükret. Rabbinin birbiri ardınca üzerine nimet indirdiğini görünce O’ndan sakın.”^[244]

1925. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Musibetler Allah’ın hediyeleridir. Fakirlik ise Allah nezdinde hazine kılınmıştır. (Onu sadece özel kullarına verir.)”^[245]

1926. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz evin efendisinin ailesini yeni çıkan yiyeceklerle okşadığı gibi, Allah da mümin kulunu çeşitli belalarla okşar.”^[246]

1927. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz aziz ve celil olan Allah erkeğin ailesini yolculuktan getirdiği hediyelerle okşadığı gibi, mümini bela ve zorluklarla okşar. Doktorun hastasına perhizi önerdiği gibi, Allah da mümine dünyadan perhiz etmeyi önerir.”^[247]

402. Bölüm

Mümine Bela Sebebiyle Değer Verilmesi

1928. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bela müminin süsüdür. Akleden kişi için ise yüceliktir. Zira belaya düşer olmak, karşısında sabretmek ve sebat göstermek imanı sağlamlaştırır.”^[248]

1929. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adem’den Muhammed’e (s.a.a) Allah-u Teala hiçbir kulu belaya düşer etmedikçe ve belalarda gerçek kulluğu hususunda vefasını göstermedikçe övmemiştir. O halde Allah’ın kerametleri gerçekte başları bela olan sonlardır.”^[249]

1930. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah’ın belaları Allah’ın ebedi kerametleri ile doludur. Sıkıntıları bir müddet sonra da olsa hoşnutluğunu ve yakınlığını sağlar.”^[250]

1931. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz annenin evladını sütle beslediği gibi, Allah da mümin kulunu belalarla besler.”^[251]

1932. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Belaları artmadıkça kul Allah nezdinde değerli olmaz.”^[252]

1933. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah bir kavmin hayrını dilerse onları belaya müptela kılar.”^[253]

1934. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah’ın yeryüzünde halis bir takım kulları vardır. Allah yeryüzüne indirdiği her hediye onlardan uzaklaştırıp başkalarına verir. İndirdiği her belayı ise onlara doğru yöneltir.”^[254]

403. Bölüm

Bela ve Hatırlatma

Kur’an:

“Yemin olsun ki, Biz de Firavun ailesini, ders alsınlar diye, yıllarca kuraklığa ve ürün kıtlığına uğrattık.”^[255]

“Onlar, yılda bir iki defa belaya uğratılıp imtihana çekildiklerini görmüyorlar mı? Böyleyken yine tövbe etmiyorlar, ibret de almıyorlar.”^[256]

“Andolsun belki yollarından dönerler diye onlara büyük azâbtan önce dünya azabından tattırırız.”^[257]

1935. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah’ın birbiri ardınca sana bela indirdiğini görürsen (bil ki) şüphesiz seni (gaflet uykusundan) uyandırmıştır. Münezzeh olan Allah’ın günahlarına rağmen sana nimet verdiğini görürsen seni gafil

avlamak için mühlet verdiğini bil.”^[258]

1936. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mümin üzerinden kırk gece geçmeden kendini üzen bir işle karşılaşır ve onunla kendine gelir.”^[259]

1937. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah bir kulun hayrını dilerse ve o kul (bu arada) bir günah işlerse, bağışlanma dilemeyi hatırlatmak için hemen ardından ona bela verir. Her ne zaman Allah bir kuluna da kötülüğü dilerse ve o kul (bu arada) bir günah işlerse, ona da özür dilemeyi unutturmak ve günahlarını sürdürmesini sağlamak için hemen ardından nimetler verir. Aziz ve celil olan Allah’ın şu sözü de bu anlamdadır: **“Biz onları, bilmedikleri bir yönden ağır**

ağır azaba yaklaştıracğız.” Yani günah işlediklerinde nimetler vererek...”^[260]

1938. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her mümin kırk günde bir defa bela vasıtasıyla uyandırılır. Bu bela ya malına, ya çocuklarına veya kendisine iner ve bunun sevabına erişir. Veya bu nereden geldiğini bilmediği bir hüzne düşmekle olur.”^[261]

1939. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Eğer oğlunda şu üç şey olmasaydı asla boyun eğmezdi: “Hastalık, ölüm ve fakirlik.”^[262]

İnsanoğlu bütün bunlara müptela olduğu halde yine de inatçılık etmektedir.”^[262]

1940. *İmam Ali (a.s) yağmur duasına çıkarken şöyle buyurmuştur:* “Allah kullarını kötülük işlediklerinde, tövbe edenin tövbe etmesi, günahkarın günahlardan kesilmesi, öğüt alanın öğüt alması ve (günahlardan) sakındırılmışın sakınması için, ürün eksikliği,

bereketlerin hapsedilmesi, hayır hazinelerinin kapanması ile imtihan eder.”^[263]

*bak. el-Edeb, 75. Bölüm
el-Merez, 3678. Bölüm*

404. Bölüm

Günahların Bela Vasıtasıyla Artılması

1941. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Taraftarlarımızın günahlarını ve bu vesile ile itaatleri salim kalsın ve sevaba hak kazansın diye dünyada zorluğa düşürmekle temizleyen Allah’a hamd olsun.”^[264]

1942. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizlere aziz ve celil olan Allah’ın kitabında en üstün olan ayeti haber vereyim mi?” Resulullah (s.a.a) bize şöyle buyurmuştur: **“Sizlere ulaşan her musibet ellerinizle kazandıklarınızındandır.”** Aziz ve celil olan Allah dünyada cezalandırdığı kimseyi ahirette yeniden cezalandırmaktan daha yücedir ve dünyada affettikleri hususunda (ahirette) affından geri dönmekten daha hilimlidir.”^[265]

1943. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah mümin bir kulunu bu dünyada cezalandırırsa artık kıyamet günü onu yeniden cezalandırmaktan daha hilimli, daha yüce, daha cömert ve daha kerimdir.”^[266]

1944. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Tebarek ve Teala bir kul günah işlediği halde kendisine ikramda bulunmak isterse onu hastalığa müptela eder. Eğer böyle yapmazsa onu fakirliğe düşürür. Eğer bunu da yapmazsa ona can vermeyi zorlaştırır. Ama kulu güzel işleri olduğu halde onu hor kılmak isterse ona sağlam bir beden verir. Bunu yapmazsa geçiminde

genişlik verir, bunu da yapmazsa ona ölümü kolaylaştırır.”^[267]

1945. *Yunus b. Yakup, İmam Sadık’tan şöyle buyurduğunu işittiğini söylüyor:* “Kırk günde bir defa bir belaya düşen olmayan beden melundur, melundur.” Ben, “Melun mudur?” diye sorunca, “Melundur” diye buyurdu. Bu işin bana ağır geldiğini görünce de şöyle buyurdu: “Ey Yunus! Yaralanmak, tokat yemek, yere düşmek, terslik, ırkilmek, ayakkabının bağının kopması ve benzeri şeyler hep beladandır. Ey Yunus, Mümin Allah-u Teala katında kırk gün geçtiği halde neden geldiğini bilmediği bir hüznle de olsa onu günahlardan arındırmamasından daha değerlidir. Allah’a yemin olsun ki sizden biri dirhemleri önüne koyar, tartar, eksik olduğunu görür, bu yüzden üzülür, (yeniden tartar,) bu defa doğru olduğunu görür. Bu bile onun bazı günahlarını düşürür.”^[268]

bak. el-Zenb, 1387. Bölüm, el-Hudud, 744. Bölüm

405. Bölüm

Bela Münezzeh Olan Allah'ın Sevgisinin Nişanesidir.

1946. *İmam Sadık (a. s), Sedir'in kendi yanında bulunduğu bir esnada şöyle buyurdu:* “Şüphesiz Allah bir kulunu sevince onu belaya uğrattır. Ey Sedir! Biz ve sizler gece ve gündüzlerimizi bela ile geçiriyoruz.”^[269]
1947. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah Tebarek ve Teala bir kulunu sevince onu belaya sokar ve üzerine bela yağdırır. Kulu onu çağırınca şöyle buyurur: “Lebbeyk, ey kulum! İsteklerini karşılamak istersem şüphesiz buna kudretim vardır. Ama senin için biriktiriyorum. Sana biriktirdiğim şeyler (sana dünyada vereceğim şeylerden) senin için daha hayırlıdır.”^[270]
1948. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah bir topluluğu veya bir kulu sevince ona bela yağdırır. Başka bir hüzne düşmedikçe, bir hüzünden çıkamaz.”^[271]
1949. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah bir kulunu sevince onu belaya düşür kılar. Allah onu çok sevince de onu kendine alır.” Birisi, “Nasıl kendine alır?” diye sorunca da şöyle buyurdu: “Ona mal ve evlat bırakmaz.”^[272]
- bak. el-Mehabbet (4), 681. Bölüm, el-Velayet (2), 4234. Bölüm*

406. Bölüm

Bela İman Miktarıncadır.

1950. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz mümin terazinin kefesi gibidir. İmanı arttıkça, belası da artar.”^[273]
1951. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ali'nin (a.s) kitabında şöyle yazılıdır: “Şüphesiz mümin güzel amelleri miktarınca belaya düşer olur. O halde her kimin dini doğru ve ameli güzel olursa belası şiddetli olur. Zira aziz ve celil olan Allah dünyayı mümin için sevap yeri ve kafir için de ceza yeri kılmamıştır. Her kimin dini gevşek ve ameli zayıf olursa belası da az olur.”^[274]
1952. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mümin dünyada dini oranınca (veya “dini hasebiyle” diye buyurmuştur) belaya düşer olur.”^[275]
1953. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kulun imanı arttıkça geçimi daralır.”^[276]
1954. *İmam Bakır (a.s), birisinin “Vallahi ben siz Ehl-i Beyt'i seviyorum” demesi üzerine şöyle buyurdu:* “O halde belayı kendine örtü kıl. Allah'a yemin olsun ki bela bizlere ve taraftarlarımıza selin vadiye akmasından daha hızlı ulaşır. Bela bizden başlar, sonra size ulaşır. Rahatlık da bizden başlar, sonra size ulaşır.”^[277]
1955. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminin örneği terazinin kefeleri örneğidir. İmanı arttıkça belaları da artar. İşte bu, aziz ve celil olan Allah'a günahlardan arınmış olarak kavuşması içindir.”^[278]
1956. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan (ilahi) sevgisi miktarınca belaya düşer.”^[279]
1957. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Peygamberlerden biri kavmine varıyor, içlerinde duruyor, onları Allah'a itaate emrediyor ve onları Allah'ı birlemeye (tevhid) davet ediyordu. Oysa bir geceyi geçireceği bir sığınağı yoktu. Sözünün bitmesine izin vermiyor, sözüne kulak vermiyorlardı. Sonunda onu öldürdüler. Gerçekten de Allah Tebarek ve Teala kulları kendi nezdindeki makamları esasınca belaya düşer kılar.”^[280]
1958. “Birisi Siffin'de Ali'yi (a.s) Allah'ın düşmanlarıyla savaşta sabretmeye teşvik ederek şöyle dedi: “Aziz ve celil olan Allah yolunda belası senden daha büyük, sevabı senden daha güzel ve Allah indindeki derecesi senden daha yüce birini bilmiyorum. Dost ile görüşünceye kadar içinde bulunduğun duruma sabret ey kardeşim! Dostlarımızın dün İsrail oğullarından neler çektiğini gördün; onları testerelerle biçtiler ve dar ağaçlarına astılar...” Ali (a.s) şöyle buyurdu: “Bu İsa'nın vasisi Şem'un'dur. Allah onu beni düşmanlarıyla savaşa teşvik etmek için göndermiştir.”^[281]

407. Bölüm

Bela ve Tekamül

1959. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz bela zalimler için edeb, müminler için imtihan ve peygamberler için

derecedir.”^[282]

1960. *İmam Ali b. Hüseyin (a.s) Yezid b. Muaviye'nin yanına götürülüp karşısında durunca Yezid (Allah'ın laneti ona olsun) şöyle dedi: “Sizlere ulaşan her bela bizzat kendi ellerinizle kazandıklarınızdanıdır.” Ali b. Hüseyin (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bu ayet bizim hakkımızda değildir. Şüphesiz aziz ve celil olan Allah'ın şu sözü bizim hakkımızdadır: “Yeryüzüne ve sizin başınıza*

gelen her hangi bir musibet yoktur ki biz onu yaratmadan önce o, Kitap'ta bulunmasın.”^[283]

1961. *Nudbe duasında şöyle yer almıştır: “Allah'ım! Kendin ve dinin için seçtiğin veli kullarına taktir ettiğin şeyler için sana hamd olsun. Zira onlara indinde olan kalıcı ve bol nimetlerden hazırlamış; bitmesi imkansız ve sonu gelmez nimetlerden ayırmışsın.”*^[284]

1962. *İmam Sadık (a. s), Allah'ın, “size ulaşan her musibet...” ayeti hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur: “Sen Ali'ye ve Ehl-i Beyt'ine ulaşan şeylerin elleriyle kazandıklarından olduğunu mu sanıyorsun? Oysa onlar temizlik ehli ve masum kimselerdir!” (Daha sonra) şöyle buyurdu: “Resulullah (s.a.a) her gece ve gündüz yüz defa bir günah işlemeksizin Allah'a tövbe ediyor ve bağışlanma diliyordu. Allah veli kullarını ödüllendirmek için hiçbir günah işlemeksizin musibetlere düşar kılmaktadır.”*^[285]
bak. 467. Konu, el-Kemal

408. Bölüm

Bela Münezzeh Olan Allah'ı Görme Sevgisine Neden Olur

1963. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Cebrail (a.s) en güzel bir şekilde bana gelerek şöyle dedi: “Ey Muhammed! Hak Teala sana selam gönderdi ve şöyle buyurdu: “Ben dünyaya, veli kullarıma benimle görüşmeyi sevdirmek için acı, tatsız, dar ve zor olmasını; benimle görüşmekten nefret etmeleri içinde düşmanlarıma kolay, rahat ve tatlı olmasını vahyettim. Şüphesiz ben dünyayı veli kullarıma zindan, düşmanlarıma ise cennet kıldım.”*^[286]

1964. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: “Ey dünya! Mümin kuluma çeşitli belalarla acı ol, geçimini daralt ve sana dayanması için ona tatlı gelme.”*^[287]
bak. el-Lika, 3578 ve 3579. Bölümler, ed-Dünya, 1241. Bölüm

409. Bölüm

Kulun Belalar Vesilesiyle Ulaştığı Dereceler

1965. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz cennette kulun sadece bedeni hususunda belaya düşar olduktan sonra erişeceği bir makam vardır.”*^[288]

1966. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz kulun sadece şu iki haslet sayesinde ulaşabileceği bir makamı vardır: Malının gitmesi veya bedeni hususunda belaya uğraması sebebiyle...”*^[289]

1967. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz kulun Allah nezdinde ameliyle ulaşamayacağı, sadece bedeni hususunda belaya düşar olduktan sonra erişebileceği bir makamı vardır.”*^[290]

1968. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz kulun ölünceye kadar hiçbir bela ile ulaşamayacağı cennette bir makamı vardır. Ölüm anında sıkıntıya uğrar ve böylece o makamına erişir.”*^[291]
bak. el-Cennet, 556. Bölüm

410. Bölüm

Belayı Sevmenin Kınanması

1969. *İmam Sadık (a. s), Ebu Zer'in (r.a) “İnsanların nefret ettiği, benimse sevdiğim üç şey vardır: Ben ölümü, fakirliği ve belayı severim” sözü hakkında sorulunca şöyle buyurdu: “Bu sizin naklettiğiniz gibi değildir. Zira o şöyle demek istemiştir: “Allah'a itaat yolunda olan ölüm, bana Allah'a isyan yolunda olan hayattan daha sevimlidir. Allah'a itaat yolunda olan fakirlik, bana Allah'a isyan yolunda olan zenginlikten daha sevimlidir. Allah'a itaat yolunda olan bela, bana Allah'a isyan yolunda olan sıhatten daha sevimlidir.”*^[292]

bak. el-İman, 260. Bölüm; el-Afiyet, 2773. Bölüm

411. Bölüm

Belalarda Müminin Durumu

1970. *İmam Ali (a. s), "Müminlerin sıfatı hakkında şöyle buyurmuştur: "Belalarda da rahatlıkta oldukları gibidirler."*^[293]
bak. 65. Konu, el-Ceẓ'e

412. Bölüm

Müminin Belaya Düçar Olması Kendisi İçin Hayırdır.

1971. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: "Şu da Allah-u Teala'nın Musa'ya (a.s) vahy ettiklerindendir: "Ben kendim için mümin kulumdan daha sevimli bir şey yaratmadım. Şüphesiz ben onu kendisine hayırlı olduğu için belaya müptela kılar ve kendisine hayırlı olduğu için afiyet veririm. Kendisinden hayırlı olduğu için alırım. Kulumu neyin ıslah edeceğini daha iyi bilirim. O halde belalarımı sabretmeli, nimetlerime şükretmeli ve hükmümden hoşnut olmalıdır ki ben de onu nezdimde siddik olan kullarımdan yazayım."*^[294]
1972. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: "Fakir, hasta veya zengin olmaktan korkmam. Zira şüphesiz Allah şöyle buyurmaktadır: Mümin için sadece kendisine hayırlı olanı yaparım."*^[295]
bak. el-Kaẓa (1), 3351. Bölüm

413. Bölüm

Kulların En Zor İmtihanı

1973. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: "Allah kullarını dirhem (para) bağışında bulunmaktan daha zor bir şeyle imtihan etmemiştir."*^[296]
1974. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Allah hiç kimseyi kendisine mühlet vermek gibi bir şeyle imtihan etmemiştir."*^[297]
1975. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Mümin üç haslete sahip olmamak kadar zor bir şeyle imtihan edilmemiştir."* Birisi, "O üç şey nedir?" diye sorunca şöyle buyurmuştur: "Elinde var olan şeylerle mali yardımda bulunmak, insafı olmak ve Allah'ı çok anmak. Maksadım diliyle, "Süphanellah, elhamdülillah" demek değildir. Allah'ın kendine helal kıldığı şeylerle başbaşa kaldığı anda O'nu hatırlamak ve Allah'ın kendisine haram kıldığı şeylerle karşılaştığında O'nu anmaktır."^[298]
bak. el-Fitne, 3153. Bölüm

414. Bölüm

Belaların En Şiddetlisi

1976. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz Allah dört bela hakkında müminden söz almıştır. Bu dört şeyden kendisine en zor geleni sözleri söylediği (aynı inançta oldukları) halde onu çekemeyen mümin, kendisini (münafıkça veya ayıplarını bulmak için) takib eden münafık, saptırmak isteyen şeytan ve kendisiyle cihad etmeyi gerekli gören kafir. Bütün bunlara rağmen mümin bir kul kalır mı?"*^[299]
1977. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Yokluk da beladandır. Ondan daha zoru bedensel hastalıktır. Ondan da zoru yüreğin hastalığıdır."*^[300]
1978. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: "Üç şey vardır ki bunlardan birine dahi müptela olan kimse ölümü temenni eder: "Sürekli fakirlik, rüsva edici mahrumiyet ve galib düşman."*^[301]
1979. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: "Üç şey vardır ki bunlardan birine bile düçar olanın aklı başından gider: Kaybedilen nimet, fasit eş ve sevdiğini kaybetmek."*^[302]
1980. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Belaların en büyüğü nefis yoksulluğudur."*^[303]
bak. el-Musibet, 2332. Bölüm

415. Bölüm

Zorluktan Sonra Kurtuluş

1981. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İşlerin en darı (zoru) kurtuluşa en yakın olanıdır.”^[304]

1982. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Belalar sona erince kurtuluş gelir.”^[305]

1983. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her ne zaman bela üstüne bela gelirse, belalardan afiyet (kurtuluş) çıkar.”^[306]
bak. el-İmamet (3), 239. Bölüm

416. Bölüm Bela Anında Dua

Kur'an:

“Onlara bir musibet geldiğinde: “Biz Allah'ınız ve elbette O'na döneceğiz” derler.”^[307]

1984. *Allah Musa'ya şöyle vahyetti:* “Ey Musa! Beni zorluklarda kalkan ve belalara karşı kale edin.”^[308]

1985. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her zorluk anında şöyle de: La havle vela kuvvete illa billah'il aliyy'il azim!” (Yüce ve büyük olan Allah'tan başka bir güç ve kuvvet yoktur!) Bu zorlukları ortadan kaldırır.”^[309]

1986. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Rüyada babamı (a.s) gördüm, şöyle diyordu: “Ey oğulcağızım! Zorluklara düşünce sürekli şöyle de: “Ya Rauf, ya rahim!” Rüyada gördüğün uyanıkken gördüğün gibidir.”^[310]
bak. ed-Dua, 1193 ve 1194. Bölümler

417. Bölüm Belaya Uğramış Birini Görünce Edilen Dua

1987. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bela ehlini görünce Allah'a hamd edin. Ama onlar duymasın. Zira bu onları üzer.”^[311]

1988. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Belaya uğrayan birine bakınca, duymayacağı bir şekilde üç defa şöyle de: “Senin müptela olduğun şeylerden bana afiyet bağışlayan Allah'a hamd olsun. Şüphesiz o dileseydi (bana da) bunu yapardı.” (Daha sonra) şöyle buyurdu: “Kim bunu derse o bela ebedi olarak kendisine inmez.”^[312]

1989. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir belaya uğramış birini görürsen ve Allah sana nimet vermişse şöyle de: “Allah'ım! Ben alaya almıyorum ve kendimle de övünmüyorum. Bana olan büyük nimetlerin için sana hamd ediyorum.”^[313]

418. Bölüm Hangi Belaya Düşmüş Kimseye Acımak Gerekir

1990. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Birisi senin sebebinle belaya düşerse derdine çare bulmada kendisine acıman farzdır.”^[314]

51. Konu

el-Buhtan

Bühtan-İftira

- ☞ *Vesail'uş-Şia* 8/603, 153. Bölüm, *Tabrim'ul Buhtan alel Mu'min ve mu'mine*
- ☞ *Vesail'uş-Şia*, 8/613, 161. Bölüm, *Tabrim-u Tuhmetil Mu'min ve Sui'z-Zen bihi*

- bak.*
- ☞ 56. Konu, *et-Tuhmet*,
 - ☞ *el-Bid'at*, 330. Bölüm

419. Bölüm

Bühtan-İftira

Kur'an:

“İman eden erkek ve kadınları, yapmadıkları bir şeyden ötürü incitenler, şüphesiz iftira etmiş ve apaçık bir günah yüklenmiş olurlar.” [\[315\]](#)

“Kim yanılır veya suç işler de sonra onu bir suçsuzun üzerine atarsa, şüphesiz iftira etmiş, apaçık bir günah yüklenmiş olur.” [\[316\]](#)

bak. İsra, 36; Nur, 12-15; Hucurat, 12

1991. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir mümin erkek veya kadına bühtanda bulunursa (yalan yere suçlarsa) veya onda olmayan bir şeyin var olduğunu söylerse Allah kıyamet günü sözünden sönünceye kadar onu ateşten bir tepe üzerinde ayakta tutar.” [\[317\]](#)

1992. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim mümin bir erkek veya kadına kendilerinde olmayan şeylerle bühtanda bulunursa aziz ve celil olan Allah kıyamet günü onu söylediği sözünden dönünceye kadar tinet-i hebal içinde tutar.” Ben (İbn-i Ebi Ya'fur), “tinnet-u hebal nedir?” diye sorunca şöyle buyurdu: “O, fahişe kadınların cinsel organından çıkan irindir.” [\[318\]](#)

1993. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim eziyet etmek için Müslüman birinde olmayan şeylerin onda olduğunu iddia ederse Allah kıyamet günü onu insanlar arasında hükmedinceye kadar cehennemliklerin irin bataklığında tutar.” [\[319\]](#)

1994. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bühtanda bulunmak gibi bir küstahlık yoktur.” [\[320\]](#)

1995. *İmam Zeyn'ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim insanların arkasından kendilerinde olan bir ayıbını söylerse, insanlar [\[321\]](#)

da onun kendisinde olmayan bir ayıbını söyler.”

420. Bölüm Suçsuz İnsana Bühtanda Bulunmak

1996. *(Bir bekimden naklen) İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suçsuz insana bühtanda bulunmak sağlam dağlardan daha ağırdır.”^[322]

1997. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suçsuz insana bühtanda bulunmak gökten daha büyük bir şeydir.”^[323]

52. Konu

el-Mubahele Lanetleşmek

☞ *el-Bihar, 21/276, 32. Bölüm, el-Mubabale ve ma zehere fiha min'ed-Delail ve'l Mu'cizat*
☞ *el-Bihar, 35/257, 7. Bölüm, Ayet'ul Mubabale*

421. Bölüm Mübahele-Lanetleşmek

Kur'an:

“Sana ilim geldikten sonra, bu hususta seninle kim tartışacak olursa, de ki: “ Gelin oğullarımızı, oğullarınızı; kadınlarımızı, kadınlarınızı; nefislerimizi ve nefislerinizi çağıralım, sonra lânetleşelim de, Allah'ın lânetinin yalancılara olmasını dileyelim.”^[324]

1998. *İmam Sadık (a. s), mübabele hakkında İbn-i Abbas'a şöyle buyurmuştur:* “Parmaklarını parmaklarına geçirip şöyle diyeceksin: “Allah'ım! Eğer falan kimse hakkı inkar ediyor ve batılı ikrar ediyorsa onu semavi bir belaya veya kendi nezdinde bir azaba uğrat.” Yetmiş defa ona beddua et.”^[325]

1999. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mübahele zamanı şafağın sökmesinden, güneşin doğuşuna kadardır.”^[326]

2000. *Resulullah (s.a.a), “Gelin oğullarımızı, oğullarınızı...” diye buyuran mübabele ayeti nazil olunca, Ali, Fatıma, Hasan ve*

Hüseyin'in (a.s) ellerinden tutarak şöyle buyurmuştur: "Bunlar benim ehlimdir." ^[327]

2001. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Necran Hristiyanları reis ve naipleriyle birlikte Resulullah'ın (s.a.a) yanına gelerek, "Bizi neye davet ediyorsun?" diye sordular. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: "Allah'tan başka ilah olmadığına, benim Allah'ın elçisi olduğuma, İsa'nın yiyen, içen ve sohbet eden bir yaratığı olduğuna şahadette bulunmaya davet ediyorum..." (Daha sonra) şöyle buyurdu: " O halde benimle lanetleşin. Eğer ben doğru isem lanet sizi tutar ve eğer yalancı isem lanet beni tutar." Onlar, "Bu oldukça adil bir hüküm" dediler ve mübahele etmeyi kararlaştırdılar. Evlerine dönünce büyükleri şöyle dediler: "Eğer kendi kavmi ile mübahele etmeye gelirse, kendisi ile mübahele de bulunuruz zira bu taktirde o peygamber değildir. Ama eğer ailesi ile mübahelede bulunmaya gelirse kendisi ile mübahele etmeyiz. Çünkü eğer ailesini tehlikeye atarsa o halde kesinlikle doğru söylemektedir." Sabah olunca Resulullah'ın (s.a.a) yanına geldiler ve onun Müminlerin Emiri, Fatıma, Hasan ve Hüseyin ile birlikte olduğunu gördüler. Onlar korkarak Resulullah'a (s.a.a) şöyle dediler: "Biz sizinle anlaşalım, bizi mübahele etmekten mazur gör." Böylece Resulullah (s.a.a) onlarla cizye vermeleri üzere

anlaştı ve onlar da dağılıp gittiler." ^[328]

2002. *Müslim, Tirmizi, İbn-i Münzir, Hakim ve Beyhaki kendi Sünen kitaplarında Sa'd bin Ebi Vakkas'ın şöyle dediğini nakletmişlerdir:* "De ki gelin çağırılım..." ayeti nazil olduğunda Resulullah (s.a.a) Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'i çağırarak şöyle buyurdu:

"Allah'ım benim ehlim bunlardır." ^[329]

53. Konu

el-Bey'at

Biat-Sözleşmek

- ☞ *el-Bihar*, 67/181, 10. Bölüm, *el-Bey'at*
- ☞ *Kenz'ul Ummal*, 1/320-333, *Fi'l Bey'at*
- ☞ *Kenz'ul Ummal*, 1/100, *Ahkam'ul Bey'at*
- ☞ *Kenz'ul Ummal*, 1/101, *Bey'at'un Nisa*
- ☞ *Kenz'ul Ummal*, 1/102, *Bey'at'ur Rızvan*

422. Bölüm

Biat

Kur'an:

"Şüphesiz sizinle biatleşenler, Allah'a biat etmiş sayılırlar. Allah'ın eli onların ellerinin üstündedir. Verdiği bu sözden dönen, ancak kendi aleyhine dönmüş olur. Allah'a verdiği sözü yerine getirene, Allah ona büyük bir ecir

verecektir.” [\[330\]](#)

“Andolsun ki o ağacın altında sana biat ederlerken Allah, o müminlerden razı olmuştur. Gönüllerinde olanı da bilmiş, onlara güvenlik vermiş ve onları pek yakın bir fetihle ödüllendirmiştir.” [\[331\]](#)

“Ahitleştiğiniz zaman Allah'ın ahdini yerine getirin. Allah'ı kendinize kefil kılarak sağlama bağladığınız yeminleri bozmayın.” [\[332\]](#)

2003. *Ali bin İbrahim şöyle diyor:* “Rıdvan biatinde, “Şüphesiz Allah... razı olmuştur” ayeti nazil oldu ve onlara bundan sonra Resulullah'ın (s.a.a) yaptığı hiç bir şeyi inkar etmemelerini, emrettiği hiçbir şeyde muhalefet etmemelerini onlara şart koştu.

Aziz ve celil olan Allah Rıdvan ayetinin nazil olmasından sonra da şöyle buyurdu: “Şüphesiz sana biat edenler...” [\[333\]](#)
2004. *Cabir şöyle diyor:* “Biz Hudeybiye günü bindört yüz kişiydik. Resulullah'a (s.a.a); Ömer'in de elini tuttuğu bir halde Semure [\[334\]](#) ağacının altında biat ettik. Cabir daha sonra, “Biz Resulullah'a kaçmamak üzere biat ettik; ölüm üzere biat etmedik” dedi. [\[335\]](#)

2005. *Seleme bin Eke'*, “Hangi şey üzere Hudeybiye günü Resulullah'a (s.a.a) biat ettiniz?” diye sorulunca şöyle dedi: “Ölüm üzere!” [\[336\]](#)

2006. *Sehl b. Sa'd şöyle diyor:* “Ben, Ebuzer, Ubade bin Samid, Ebu Said Hudri, Muhammed bin Mesleme ve altıncı bir şahıs, Resulullah'a (s.a.a) “Allah yolunda hiç bir kınayıcının kınamasına aldırılmamak üzere biat ettik. Ama altıncı şahıs [\[337\]](#)

Peygamber'den kendisini bu biat hususunda muaf tutmasını istedi ve Peygamber de onu muaf tuttu.” [\[337\]](#)

Bak, el-İmame (3), 190. Bölüm

Sahib-i Müslim, 1483, 18. Bölüm

423. Bölüm Kadınların Biati

Kur'an:

“Ey Peygamber! İman etmiş kadınlar, Allah'a hiçbir ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, elleriyle ayakları arasında bir iftira uydurup getirmemek ve iyi işi işlemekte sana karşı gelmemek şartıyla sana biat etmek üzere geldikleri zaman, onları kabul et; onlara Allah'tan bağışlanma dile;

doğrusu Allah, çok bağışlayandır, çok acıyandır.” [\[338\]](#)

2007. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah (s.a.a) Mekke'yi fethedince erkekler ona biat ettiler. Sonra da kadınlar gelerek kendisine biat ettiler. bunun üzerine aziz ve celil olan Allah, “Ey Peygamber...” ayetini nazil buyurdu.” [\[339\]](#)

2008. *İmam Sadık (a. s), Resulullah'ın (s.a.a) kadınlardan nasıl biat aldığı hususunda sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Önce abdest aldığı leğeni getirmelerini emretti. Ona su döktü ve elini o suyun içine koydu. Biat eden her kadına, “Elini leğendeki suya koy” diye buyuruyordu.” [\[340\]](#)

2009. *İmam Cevad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah'ın (s.a.a) kadınlar ile biatleşmesi; içinde su olan bir kaba elini koyup çıkarması, ardından kadınların ellerini o kaba koyarak ikrar, Allah'a iman ve Resulünü tasdik etmesi şeklindeydi.” [\[341\]](#)

2010. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ben kadınların eline dokunmam.” [\[342\]](#)

2011. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Elini yırtıcı hayvanların pençesi haline getirmediğin (ey kadın), seninle biatleşmem.” [\[343\]](#)

424. Bölüm Biati Bozmak

Kur'an:

“Şüphesiz sana biat edenler, Allah'a biat etmiş sayılırlar. Allah'ın eli onların ellerinin üstündedir. Verdiği bu sözden dönen, ancak kendi aleyhine dönmüş olur. Allah'a verdiği sözü yerine getirene, Allah yakında büyük ecir verecektir.” [\[344\]](#)

2012. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah üç kimse ile konuşmaz... Bir imama sadece dünya için biat eden kimse! Öyle ki, kendisine dünyadan bir şey verince vefa gösterir aksi taktirde (vefa göstermekten) el çeker.” [\[345\]](#)

2013. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Üç şey helak edicidir: Sözünde durmamak, sünneti terk etmek ve cemaatten ayrılmak” [\[346\]](#)

2014. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan ahdini bozduğu müddetçe kötü olaylardan güvende olmaz.” [\[347\]](#)

2015. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cehennemde “Hasine” denen bir şehir vardır. O şehirde ne olduğunu bana sormayacak mısınız? Kendisine, “O şehirde ne var ey Müminlerin Emiri?” diye sorulunca, “Onda ahdini bozanların elleri vardır.” [\[348\]](#)

Bak, 138. Konu, el-Hevaric

425. Bölüm

Müslümanların İmam Ali (a. s)’a Biatleri

2016. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey insanlar! Siz bana, benden öncekine biat edildiği gibi biat ettiniz. Şüphesiz insanlar biat etmeden önce özgürdüler. (ama biat ettikten sonra bana itaat etmek zorundasınız.)” [\[349\]](#)

2017. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Siz kendi iradenizle bana biat etiniz. Sizden önce ise Talha ve Zübeyr bana biat ettiler.” [\[350\]](#)

2018. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey insanlar! Siz beni bu biate çağırdınız ve ben de sizi reddetmedim. Sonra da ben istemediğim halde hükümet hususunda bana biat ettiniz.” [\[351\]](#)

2019. *İmam Ali (a. s), kendisine, “Neden Talha ve Zübeyr’le savaştın?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Çünkü onlar bana ettikleri biati bozdular ve mümin taraftarlarımı katlettiler.” [\[352\]](#)

2020. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir su birikintisinin etrafına üşüşen susuz develer gibi bana biatin tutkusuyla etrafıma toplandınız.” [\[353\]](#)

2021. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Beni kendi halime bırakın, başkasının peşine gidin. Zira (ben başa geçecek olursam) kalplerin dayanamayacağı (çeşit çeşit) yüzleri ve renkleri olan bir işe yöneleceğim.” [\[354\]](#)

Ta Harfi

Konular:

- ✓ Et-Ticare (Ticaret)
- ✓ el-İtraf (Varlıktan şımarmak)
- ✓ el-Tuhmet (Töhmets-İftira)
- ✓ el-Tevbe (Tövbe)

54. Konu

e-Ticaret Ticaret

- ☞ *el-Bihar*, 103/90-138 *Ebvab'ut-Ticarat ve'l Buyu'*
- ☞ *Vesail'uş-Şia*, 12, *Kitab'ut-Ticare*
- ☞ *Kenz'ul Ummal*, 4/44 ve s. 94-122 ve s. 125-201 *Min Kitab'il Buyu'*
- ☞ *el-Bihar*, 5/134, 5. Bölüm, *el-Erşak ve'l Es'ar*
- ☞ *Süneni Ebi Davud*, 3/272 *fi't Tes'ir*
- ☞ *Et-Tevbid*, 388/389

bak.

- ☞ 105. *Konu*, *el-Hirfe*, 107, *el-Heram*, 121, *el-İhtikar*, 185, *er-Rızk*, 253, *es-Suk*, 389, *el-Gaşş*, 459, *el-Kesb*, 500, *el-Mal*.
- ☞ *es-Sual* (2), 1723. Bölüm, *es-Seadet*, 1811, 1812. Bölümler

426. Bölüm Ticaret

Kur'an:

“Ey iman edenler! Mallarınızı karşılıklı rıza ile yapılan ticaret dışında batıl ile (haram ve haksızlıkla) aranızda yemeyin, nefsinizi ve birbirinizi öldürmeyin. Allah şüphesiz ki size merhamet edicidir” [\[355\]](#)

2022. *İmam Sadık (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Ticaret aklı artırır.” [\[356\]](#)

2023. *İmam Ali (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Ticaretle meşgul olun. Zira hiç şüphesiz insanların elinde olan şeylerden sizin için bir zenginlik vardır. Şüphesiz aziz ve celil olan Allah emin olan sanat sahibini sever.” [\[357\]](#)

2024. *Mualla b. Huneys* şöyle diyor: “Ebu Abdillah (a.s) beni pazara geç giderken gördü ve şöyle buyurdu: İzzetine sabah erkenden git.” [\[358\]](#)

2025. *İhtişam b. Ebmer* şöyle diyor: “Ebu'l Hasan (İmam Kazım (a.s) gördüğü herkese, “İzzetine (yani pazara) erkenden git” diye buyururdu.” [\[359\]](#)

Bak, Vesail'uş-Şia, 12/2, 1. Bölüm

427. Bölüm Ticareti Terketmek

[\[360\]](#)

2026. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ticareti terk etmek akli azaltır.”*

2027. *İmam Sadık (a. s), “Ben refaha erdim, ticareti terk edeyim mi?” diyen Muaz b. Kesir’e şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz bunu yaparsan aklın azalır.” (veya buna benzer bir şey buyurdu.)* [\[361\]](#)

2028. *İmam Sadık (a. s), Muaz’a şöyle buyurmuştur: “Ey Muaz! Ticaretten dolayı zayıfladın mı yoksa, ticaretten yüz mü çevirdin.” Ben, “Hayır ben ne zayıfladım, ne de yüz çevirdim.” deyince, “O halde sana ne oldu?” diye buyurdu. Ben, “Ben bir şeyi bekliyordum. Bu da Velid’in öldürüldüğü zamandı. Benim çok malım vardı. Şu anda da elimde çok mal var. Hiç kimseye de borcum yok. Ömrümün sonuna kadar da yesem biteceğini sanmıyorum” deyince, İmam Sadık (a.s) şöyle buyurdu: “Şüphesiz ticareti terk etmek akli giderir. Aileni genişlikte tut. Onların da sana (yardım için) çaba sarfetmelerinden sakın.”* [\[362\]](#)

2029. *İmam Sadık’a (a.s), “Benim bir servetim var ve pazarı (ticareti) bırakmayı kararlaştırdım.” diyen elbise satıcısı Muaz b. Kesir’e şöyle buyurdu: “Bu takdirde görüşün itibardan düşer ve hiçbir şeyde senden yardım dilenmez.”* [\[363\]](#)

2030. *İmam Sadık (a. s), elbise satıcısı Muaz’ı soruşturdu. Kendisine, “O ticareti terk etti” dediklerinde ise şöyle buyurdu: “Bu şeytanın işidir. Her kim ticareti terkederse aklının üçte ikisi gider. O, Şam’dan bir kervanın geldiğini, Resulullah’ın (s.a.a) ondan mal aldığını, onunla ticaret ettiğini, kar ettiğini ve böylece borcunu ödediğini bilmiyor mu?”* [\[364\]](#)

428. Bölüm

Tacir

2031. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Daha fazla kazanç için tehlikeye atılma. Sadece talib ol, şüphesiz sana nasibin gelecektir.”* [\[365\]](#)

2032. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Korkak tacir (rızkıdan) mahrum kalır. Cesur tacir ise rızkına erişir.”* [\[366\]](#)

2033. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bazı insanlar ticaretten rızık elde eder, bazıları kılıçtan rızık elde eder ve bazıları da diliyle rızık kazanır.”* [\[367\]](#)

429. Bölüm

Ticaretin Adabı

2034. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ey tüccar topluluğu! Önce ticaret hükümlerini (fıkhi) öğrenin sonra ticaret edin. Önce ticaret hükümlerini (fıkhi) öğrenin sonra ticaret edin. Önce ticaret hükümleri (fıkhi), öğrenin sonra ticaret edin.”* [\[368\]](#)

2035. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ticaret etmek isteyen kendine helal kılınanı, haram kılınandan ayırt etmesi için dinin (ilgili) hükümlerini iyi bilmelidir. Dininin hükümlerini iyi bilmeden ticaret yapan kimse şüphelerde boğulur.”* [\[369\]](#)

2036. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Alış verişten anlamayan kimse pazarda oturmamalıdır.”* [\[370\]](#)

2037. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ey tüccar topluluğu! (Ticarete başlamadan) önce Allah’tan hayır dileyin, kolaylık göstererek bereket umun. Satıcılara yaklaşın, hilim ile süslenin, yemin etmekten sakının, yalan söylemekten uzak durun, zulmetmekten korkun, mazlum insanlara karşı insafli olun, faize yaklaşmayın. “Ölçüyü ve tartıyı tamamı tamamına yapın; insanlara eşyalarını eksik vermeyin; yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın.”* [\[371\]](#)

2038. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şu dört şey kimde olursa kazancı temiz olur: Alırken kusur aramamalı, satarken övmemeli, malının aybını müşteriden gizlememeli ve alış verişte yemin etmemelidir.”* [\[372\]](#)

2039. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Alış veriş yapan kimse şu beş şeyden sakınmalı aksi takdirde alış veriş yapmamalıdır. Faiz, yemin, ayıpları gizlemek, satınca övmek ve alınca yermek.”* [\[373\]](#)

430. Bölüm

Zorda Kalan Kimse İle Muamele Etmek

2040. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanlara çok zor bir zaman gelecektir. O zaman varlıklı olan böyle bir şeye memur olmadığı halde elinde olan şeyleri sıkı tutar. Münezzeh olan Allah şöyle buyuruyor: “Aranızda bağışta bulunmayı unutmayın.” O gün kötüler değerli olacak, iyiler ise horlanacaktır. Zorda kalanlarla (haksız) muamele edilecektir. Oysa*

Resulullah (s.a.a) darda kalan kimselerle muamele etmeyi yasaklamıştır.”^[374]

Bak, Vesail'us-Şia, 12/329, 40. Bölüm

431. Bölüm

Pişman Olanın Malını Geri Almak

2041. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim bir Müslümanın (aralarındaki) sözleşmeyi bozma isteğini kabul ederse Allah da onun suçmelerini bağışlar.”^[375]

2042. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bir Müslüman alışverişten pişman olarak sözleşmeyi bozmayı talep eder ve (muhatap olan) Müslüman da bunu kabul ederse aziz ve celil olan Allah kıyamet günü onun suçmelerini affeder.”^[376]

2043. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim pişman olan birinin sözleşmeyi bozma isteğini kabul ederse Allah da kıyamet günü onu affeder.”^[377]

2044. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah kıyamet günü şu dört kişiye bakar: Pişman olmuş kimsenin sözleşmeyi bozma isteğini kabul eden kimseye, derdi olan birinin hüznünü gideren kimseye, bir köleyi azad eden kimseye ve bekar olan bir kimseyi evlendiren kimseye.”^[378]

Bak, Vesail'us-Şia, 12/286, 3. Bölüm

Kenz'ul Ummal, 4/90

432. Bölüm

Bir Şeyi Verdiklerinde Eksik Ölçüp Tartmaktan Sakındırmak

Kur'an:

“İnsanlardan, kendileri bir şeyi ölçerek aldıkları zaman tam alan; ama onlara bir şeyi ölçüp tartarak verdiklerinde eksik tutan kimselerin, vay haline”^[379]

“Bir şeyi ölçtüğünüz zaman, ölçüyü tam tutun, doğru teraziyle tartın. Böyle yapmak, sonuç itibarıyla daha güzel ve daha iyidir”^[380]

Bak, En'am, 152; Hud, 84; Şuara, 181-183; Şura, 17; Rahman, 7-9

2045. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ey kantarcı! Tart ve ağır tut (eksik tartma).”^[381]

2046. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Tarttığınızda fazladan tartın!”^[382]

2047. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Müminlerin Emiri (a.s) kasaptan et alan ve “Bana fazladan tart” diyen bir cariyenin yanından geçince kasaba şöyle dedi: Ona ağır tart. Zira ağır tartmak bereketi çoğaltır.”^[383]

2048. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Fazladan tartmadıkça vefa gösterilmiş olmaz.”^[384]

2049. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Tartı ağır gelmedikçe vefa gösterilmiş olmaz.”^[385]

2050. Süveyd b. Kays şöyle diyor: “Ben ve Mahremet'ul-Abdi, Hecer'den kumaş alarak Mekke'ye getirdik. Resulullah (s.a.a) yürür bir halde yanımıza geldi ve birkaç şalvar hususunda kendisiyle sıkı pazarlık yaptık. Sonra da ona sattık. Orada tuğla ile tartan biri vardı. Resulullah (s.a.a) ona, “Ağır tart” diye buyurdu.”^[386]

Bak, Vesail'us-Şia, 12/290, 7. Bölüm

433. Bölüm

Belli Olmayan Bir şeyi Almanın Mekruh Oluşu

2051. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Yiyeceklerinizi ölçün, şüphesiz bereket ölçülen yiyecektedir.”^[387]

2052. İmam Sadık (a. s), Misme' Kerdin'e şöyle buyurmuştur: “Ey Ebu Seyyar! Hizmetçin yemek yapmak isteyince ona ölçmesini emret. Zira bereket ölçülen şeylerdedir.”^[388]

Bak, Vesail'us-Şia, 12/323, 34. Bölüm

434. Bölüm

Tüccarı Sadaka Vermeye Teşvik Etmek

2053. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey tüccar topluluğu! Ticaret esnasında boş sözler ve yeminler edilir. Dolayısıyla onu sadaka ile karıştırın. (giderin)”^[389]
2054. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey tüccar topluluğu! Şüphesiz şeytan ve günah alışverişte hazır bulunurlar. O halde alışverişinizi sadaka ile karıştırın.”^[390]

435. Bölüm

Alış Verişi Kolay Tutmak

2055. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah sizden önce satarken, alırken, borcunu öderken ve alacağını alırken kolaylık gösteren birisini affetti.”^[391]
2056. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Satarken, alırken, borcunu öderken ve alacağını alırken cömert davranan kula Allah rahmet etsin.”^[392]
2057. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Satış, alış, ödeme ve alacakları hususunda cömert davranan kula Allah rahmet etsin.”^[393]
2058. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala alışta, satışta ve borcunu ödemede cömert davranan kimseyi sever.”^[394]
2059. *İmam Ali (a. s), bir malı satmakla meşgul olan birine tavsiye ederek şöyle buyurmuştur:* “Resulullah’tan (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: “Cömert davranmak da bir tür kardır.”^[395]
- Bak, Kenz’ul Ummal, 4/44*
Vesail’uş-Şia, 12/287, 4. Bölüm s. 331, 42. Bölüm

436. Bölüm

Sıkı Pazarlığa Teşvik

2060. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Alıcı ile sıkı pazarlık yap, zira fazla para verse de sıkı pazarlık yapmak nefse güzel gelir. Alışverişte zarar etmek beğenilmiş ve mükafata layık bir iş değildir.”^[396]
2061. *İmam Sadık (a. s), kendisine, “İnsanlar dün senin kurbanlık deve alırken yaptığın sıkı pazarlığa şaşıtlar.” diyen Ebu Hanife’ye şöyle buyurmuştur:* “Allah benim malımda zarar etmemden hoşnut olmaz.”^[397]
- Bak, Vesail’uş-Şia, 12/335, 45. Bölüm*
384. Konu, el-Gebn,

437. Bölüm

Çene Çalmaktan Sakınmak

2062. *İmam Zeyn’ul Abidin (a. s), mali işlerinden sorumlu kimseye şöyle buyurmuştur:* “Bana Hac ihtiyaçlarımdan bir şey almak istersen al ve çene çalma.”^[398]
2063. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey Ali! Dört şeyde çene çalma: Kurbanlık alırken, kefen alırken, köle alırken ve Mekke’ye yolculuk ücreti öderken...”^[399]

438. Bölüm

Çene Çalan ve Çene Çalmayan Kimseyi Eşit Tutmak

2064. *İmam Sadık (a. s), yanında bir mal olan, o mal için belli bir fiyat belirleyen, daha sonra o malı kendisiyle çene çalmayan birisiyle aynı*

fiyatla satan, ama kendisiyle çene çalan ve o belirli fiyatla malı almak istemeyen kimseye fazladan satan kimse hakkında şöyle buyurmuştur: “Eğer o ikisi ve üçüncü bir şahıs için fiyatını çıkarmış olsaydı sakıncası yoktu. Ama malı bir defaya mahsus satması dışında müşteri olmadığı halde kurnazlıkla malı elinden çıkarmak isteyen birine yaptığını, çene çalmayan birine yapmamasını hoş görmem.”^[400]

439. Bölüm

Mü'minin Mü'minden Kar Etmesi

2065. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminden kar etmek faizdir.”^[401]
 2066. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir malı yüz dirhemden fazla alması dışında müminin müminden kar etmesi faizdir. Bu taktirde de (yüz dirhemden fazla almışsa) sadece günlük yiyeceğin ölçüsünde kar edebilir veya ticaret için almışsanız, bu taktirde de ondan kar alabilirsiniz. Ama onları gözetin.”^[402]
 2067. *İmam Sadık, (a.s) “Müminin müminden kar etmesi faizdir” rivayeti hakkında sorulunca şöyle buyurdu:* “O sadece hakkın zahir olup biz Ehl-i Beyt’in Kaim’inin kıyam ettiği zamandır. Ama bugün sakıncası yoktur.”^[403]
Bak, Vesail’uş-Şia, 12/293, 10. Bölüm, 311; 26. Bölüm
el-Bihar, 103/100
el-Helal, 937. Bölüm

440. Bölüm

Facir Tüccarlar

2068. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey tüccar topluluğu! Şüphesiz kıyamet günü Allah’tan korkan, iyi ve doğru sözlü olanları dışında tüm tüccarlar facir olarak haşrolacaktır.”^[404]
 2069. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey tüccar topluluğu! Başınızı dik tutun, şüphesiz sizlere yol apaçık açıklanmıştır. Kıyamet günü doğru konuşanınız dışında tümünüz facir olarak haşrolacaksınız.”^[405]
 2070. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz tüccarlar facirdirler.” Oradakiler, “Ey Resulullah! Allah alışverişi helal kılmamış mıdır?” diye sorunca, “Evet helal kılmıştır, ama onlar konuşunca yalan söylerler ve yemin edince günah işlerler” diye buyurdu.”^[406]
 2071. *İmam Ali (a. s), pazara gelince kendi yerinde durdu ve şöyle buyurdu:* “Selam olsun size ey pazarcılar! Yeminlerinizde Allah’tan korkun. Zira yemin ticaret malını siler götürür ve bereketi yok eder. Hak üzere alan ve veren dışında tacirler, facirdirler.”^[407]

441. Bölüm

Tacirin Doğruluğu

2072. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Emin, doğru ve Müslüman olan tacir kıyamet günü şehitlerle beraber olacaktır.”^[408]
 2073. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Doğru tacir kıyamet günü arşın gölgesi altında olacaktır.”^[409]
 2074. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Doğru tacir cennet kapılarından alı konmaz”^[410]
 2075. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah şu üç kişiyi sorgusuz sualsiz cennete sokar. Adil imam, doğru tacir ve ömrünü Allah’a itaat yolunda geçiren yaşlı adam.”^[411]
 2076. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Emin ve doğru tacir Peygamberler, siddıklar ve şehitlerle birlikte olacaktır.”^[412]

442. Bölüm

Tüccarın Yalancılığı

2077. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Üç kimseye Allah bakmaz... Yalan yere malını temize çıkaran kimseye...”^[413]

Bak, et-Tezkîye, 1591. Bölüm

443. Bölüm

Malını Yeminle Satan Kimse

2078. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah Tebarek ve Teala malını yeminle satan kimseden nefret eder.”^[414]
2079. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir Müslümanın malına yeminle sahiplenirse Allah cenneti ona haram kılar ve ona ateşi farz kılar. Kendisine, “Ey Resulullah! Küçük ve değersiz bir şey olsa da mı?” diye sorulunca, “Her ne kadar erak ağacından bir misvak da olsa...” diye buyurdu.”^[415]
2080. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey komisyoncu topluluğu! Yemin etmeyi azaltın. Zira yemin malı sattırır, ama karı yok eder.”^[416]

Bak, Vesail'uş-Şia, 12/309, 25. Bölüm

444. Bölüm

Ahret Ticareti

Kur'an:

“Ey iman edenler! Sizi can yakıcı bir azâbtan kurtaracak, kazançlı bir yolu size göstereyim mi? Allah'a ve peygamberine inanırsınız; Allah yolunda canlarınızla, mallarınızla cihat edersiniz; eğer bilerseniz, bu sizin için en hayırlısıdır.”^[417]

“Allah'ın Kitab'ına uyanlar, namazı kılanlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan gizli ve açık infak edenler, tükenmeyecek bir kazanç umabilirler.”^[418]

2081. *Resulullah (s.a.a), Ahiret ticaretini soran İbn-i Mes'ud'a şöyle buyurdu:* “Dilini Allah'ın zikrinden mahrum kılma. O da şudur: Subhanellahi velhamdu lillahi vela ilahe illallahu vellahu ekber, Allah münezzektir, ham Allah'a mahsustur, Allah'tan başka ilah yoktur ve Allah vasfedilenden daha büyüktür.” Karlı ticaret budur. Allah-u Teala şöyle buyuyor: “**Asla zarara uğramayacak bir kazanç umabilirler. Çünkü Allah onların mükafatlarını tam öder ve lütfünden onlara fazlasını da verir.**”^[419]

2082. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her neyi görürsen ve kalbin hoşlanırsa onu Allah için kıl. Bu ahiret ticaretidir. Zira Allah şöyle buyuruyor: “**Nezinde olan şey geçicidir. Allah indinde olan şey ise bakidir.**”^[420]

2083. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ahiret malı kesattır. O halde kesat olduğu zamanda onu arttırmaya çalışınız.”^[421]

2084. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Salih amel gibi bir ticaret ve sevab gibi bir kar yoktur.”^[422]

2085. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Talibinin uykuda olduğu cennet, kaçanının uyuduğu ateş gibi bir şey görmedim. Azıkların biriktirildiği ve gizliliklerin açığa çıktığı gün için çalışan kimse gibi kazançlı birisini görmedim.”^[423]

2086. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dünya amelleri ahiret ticaretidir.”^[424]

2087. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gerçek kazanan, dünyasını ahiretine satan kimsedir.”^[425]

2088. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İyilikleri kazanmak kazançların en üstünüdür.”^[426]

2089. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kazançlısı dünyası ile ahiretini satın alandır.”^[427]

2090. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz canlarınızın bir değeri vardır. O halde onu cennet dışında bir şeye satmayın.”^[428]

2091. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsini cennet dışında bir şeye satanın meşakkatı büyür.”^[429]

2092. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dünyayı canının pahası ve ilahi mükafatın bedeli görmek ticaret değildir.”^[430]

2093. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Rabbin nezdindeki nasibini ve indindeki yakınlığını dünyanın kırıntılarından az bir şeye satma.”^[431]

2094. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dünya taciri kendisi ve malını tehlikeye atar. Ahiret taciri ise ganimet ve kar elde eder.

İlk kazancı nefsi, sonrakisi de Me’va cennetidir.”^[432]

Bak, 5. Konu, Ahiret

445. Bölüm

Ahiret Tacirinin Allah Nezdindeki Makamı

2095. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey Ebuzer! Övgüsü yüce Allah şöyle diyor: “İzzetim ve celalime yemin olsun ki kulum benim isteklerimi kendi isteklerine üstün tutunca nefesine zenginlik veririm, zikri ve fikrini ahiret kılarım, gökleri ve yeri rızıkına kefil kılarım, varlığını kendine yeterli kılarım ve her tüccarla yaptığı ticarete onu gözetirim.”^[433]

2096. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey İbn-i Mes’ud! Beni hak üzere Peygamber olarak gönderene yemin olsun ki şüphesiz dünyayı bırakıp ahiret ticaretine yönelen kimseye Allah, ticaretinin ardı sıra ticaret yapar ve ticaretine kazanç verir.

Allah-u Teala şöyle buyuruyor: **“Onlar öyle erlerdir ki ticaret onları alıkoymaz...”**^[434]

2097. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah’ın itaatini sermaye edinirse Allah da ticaret yapmaksızın kendisine karlar verir.”^[435]

Bak, el-Heva, 4052. Bölüm

446. Bölüm

Ticaret Mümini Allah’ın Zikrinden Alıkoymaz

Kur’an:

“Bunları ne ticaret ve ne de alışveriş Allah’ı anmaktan, namaz kılmaktan, zekât vermekten alı koymadığı erlerdir. Bunlar, gönüllerin ve gözlerin allak bullak olduğu günden korkarlar.”^[436]

2098. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ticaretindeyken namaz vakti girince ticaretin seni namazından alıkoymasın. Allah şüphesiz bir topluluğu nitelendirmiş, övmüş ve şöyle demiştir: **“Onları alıkoymaz...”** Bunlar ticaret yapanlardır. Namaz vakti gelince ticaretlerini terk eder ve namazını kılarlar. Bunlar ticaretle uğraşmadan namaz kılanlardan sevap açısından daha büyüktürler.”^[437]

Bak, Vesail’uş-Şia, 12/296, 14. Bölüm

447. Bölüm

Ticaret ve Din

2099. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dinini yiyecek yeri kılanın dinden nasibi yediği şeydir.”^[438]

2100. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Al-i Muhammed’i aracı kılarak insanlardan geçinmeyin. Zira onları rızıklanma aracı kılmak küfürdür.”^[439]

2101. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dünya için din üzere amel edenin Allah nezdindeki sevabı ateştir.”^[440]

2102. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ahiret ameliyle dünyayı taleb eden taleb ettiği şeye en uzak olandır.”^[441]

2103. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kur’an okuyun, onunla amel edin, ondan uzak durmayın ve onda boş şeyler konuşmayın. Onu geçiminiz için aracı kılmayın.”^[442]

2104. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kur’an okuyan, Allah’tan Kur’an vasıtasıyla bir şeyi dileyin. Zira yakında Kur’an okuyun ve insanlardan Kur’an’ı vasıtasıyla bir şeyler isteyen kimseler gelecektir. (Kur’an’ı rızık kapısı edinmeyin.) ”^[443]

Bak, el-İlm, 2860 ve 2861. Bölümler,

55. Konu

el-İtraf

Varlıktan Şımarmak

☞ *el-Bihar, 73/154, 125. Bölüm, el-Ğafletu ve'l-Lebvü ve Kesretu'l-Fereh ve'l-İtrafu Bi'n-Ni'em*

448. Bölüm

Varlıktan Şımarmak

Kur'an:

“Senden önce, her hangi bir kasabaya gönderdiğimiz uyarıcıya, o kasabanın şımarık varlıklıları sadece:

“Doğrusu babalarımızı bir din üzerinde bulduk, biz de onların izlerini izlemekteyiz” derlerdi.” [\[444\]](#)

Bak, Mu'minun, 64; Enbiya, 13; Hud, 116;

Vakia, 45; İsra, 16

En-Ni'me, 3910. Bölüm

el-Gayb, 3126. Bölüm

56. Konu

et-Tuhmet

Töhhmet-İftira

☞ *el-Bihar*, 75/90, 46. Bölüm, *et-Teherruz an meva'zi et-Tuhmet*

bak.
☞ 51. Konu *el-Buhtan*

449. Bölüm

Töhhmet

2105. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mümin, kardeşini itham edince tuzun suda eridiği gibi iman da kalbinde erir, yok olur.”[\[445\]](#)
2106. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kardeşini dini hususlarda itham edenlerin, kendi aralarında bir hürmeti ve saygınlığı kalmaz.”[\[446\]](#)

450. Bölüm

İtham Edilecek Yerlerde Durmaktan Sakındırmak

2107. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İtham edilecek yerlerden ve kötü zanda bulunulacak toplantılardan sakın. Zira hiç şüphesiz kötü arkadaş, dostunu aldatır.”[\[447\]](#)
2108. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlardan itham edilmeye en layık kimse itham edilen kimselerle arkadaşlık edendir.”[\[448\]](#)
2109. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini itham edilecek yerlerde tutan kimse, kendisine kötü zanda bulunan kimseyi kınamamalıdır.”[\[449\]](#)
2110. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kötü yerlere gidip gelirse kötü ithama maruz kalır.”[\[450\]](#)

57. Konu

et-Tevbe

Tövbe

- ☞ *el-Bihar*, 6/11, 20. Bölüm, *et-Tevbe ve Anvanha ve Şeraituba*
- ☞ *el-Bihar*, 6/23/26, *Tevbet-u Behlul'in-Nebbaş*
- ☞ *Kenẓ'ul Ummal*, 3/508, 4/202-274, *Kitabu't Tevbe*

bak.

- ☞ 392. Konu, *el-İstiğfar*
- ☞ *el-Zenb*, 1368. Bölüm, *el-İrtidad*, 1473. Bölüm, *el-İslam*, 1867. Bölüm

451. Bölüm

Tövbe

Kur'an:

“Kullarının tövbesini kabul eden, kötülükleri affeden, yaptıklarınızı bilen ancak O’dur.”^[451]

2111. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Tövbe, geçmişi örter.”^[452]

2112. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tövbe rahmet indirir.”^[453]

2113. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tövbeden daha etkili bir şefaatçi yoktur.”^[454]

2114. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İhlaslı tövbe günahları yok eder.”^[455]

^[456]

2115. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tövbe kalbi temizler ve günahları yıkar.”

2116. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Günahtan tövbe eden kimse, hiç bir günahı olmayan kimse gibidir.”^[457]

2117. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güzel tövbe günahı yok eder.”^[458]

452. Bölüm

Tövbe Edenlerin Makamı

Kur'an:

“Allah şüphesiz daima tövbe edenleri de sever, temizlenenleri de sever.”^[459]

2118. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah nezdinde tövbe eden mümin erkek ve kadından daha sevimli bir şey yoktur.”^[460]

2119. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah'ın kullarından Allah'a en sevimli olanı tövbe eden fitneci kimsedir.”^[461]

2120. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Tüm ademoğulları hata edicidir. Hata edenlerin en hayırlısı tövbe edenlerdir.”^[462]

2121. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bilin Allah'a yemin olsun ki Allah tövbe eden kuluna, insanın (kaybolduktan sonra kavuştuğu) devesine sevinmesinden daha çok sevinir.”^[463]

2122. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah-u Teala tövbe eden kuluna karanlık bir gecede devesini ve azığını kaybedip sonra bulan kimseden daha çok sevinir.”^[464]

2123. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah doğuran kısırın, kaybettiğini bulan şaşkının ve suya kavuşan susuzun sevincinden daha çok tövbe den kuluna sevinir.”^[465]

2124. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah'a tövbe edin, sevgisini elde edin. Şüphesiz aziz ve celil olan Allah tövbe edenleri sever. Temiz olanları da sever. Mümin sürekli tövbe edendir.”^[466]

Bak, el-Mehabbet (2), 660. Bölüm

453. Bölüm

Tövbe Edenler

Kur'an:

“Allah'a tövbe eden, kullukta bulunan, O'nu öven, O'nun uğrunda gezen, rüku ve secde eden...”^[467]

2125. *İmam Ali (a. s), tövbe edenlerin niteliği hakkında şöyle buyurmuştur:* “Günah ağaçlarını gözlerinin ve kalplerinin önüne diktiler. Onu pişmanlık suyu ile suladılar. Bu ağaçlar onlara esenlik yemişi vermiş; neticede hoşnutluk ve keramet (yücelik) kazandırmıştır.”^[468]

2126. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Tövbe eden kimsenin dört alameti vardır: Amelinde Allah için hayır dilemesi (ihlaslı olması) batılı terk etmesi, hakka bağlı bulunması ve hayır işlere hırslı olmasıdır.”^[469]

2127. *İmam Zeyn'ul-Abidin (a. s), münacatında şöyle buyurmuştur:* “Allah'ım hata ağaçlarını kalp gözlerinin önüne diken, onu kendilerine pişmanlık yemişini versin diye tövbe suyu ile sulayan kimselerden kıl! Onları yüce gizliliklerin örtüsünden haberdar kıldın, hüznün ve korkulardan emin kıldın... Onlar da böylece yüce bir zekaya ulaştılar ve hizmet elbisesini giydiler.”^[470]

2128. *Hakeza İmam Zeyn'ul-Abidin (a. s), münacatında şöyle buyurmuştur:* “Allah'ım! Bizleri (nefsinin) şehvet ateşlerinin perdesini tövbe suyunu dökerek söken ve cehalet kaplarını hayat suyu ile berrak kılan kimselerden kıl.”^[471]

2129. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Günahlardan münezzeh kalmak, tövbe edenlerin ibadetidir.”^[472]

454. Bölüm

Herkesi Tövbeye Teşvik Etmek

Kur'an:

“Ey iman edenler! Saadete ermeniz için hep birlikte Allah’a tövbe edin.”^[473]

2130. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tövbe Allah’ın ipi ve inayetinin ordusudur. Kul her hal üzere sürekli tövbe etmelidir. Kullardan her grubun bir tövbesi vardır. Peygamberlerin tövbesi sırrın ifşa olmasından, seçkinlerin tövbesi nefes almaktan, veli kulların tövbesi kalpten geçen şeylerin renkliliğinden, has insanların tövbesi Allah’tan gayrisi ile meşgul olmaktan ve sıradan halkın tövbesi ise günahlardandır.”^[474]

2131. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a tövbe ediniz. Şüphesiz ben her gün yüz defa Allah’a tövbe ederim.”^[475]
Bak, el-İstiğfar, 3087. Bölüm

455. Bölüm

Tövbenin Kabulü

Kur'an:

“Allah’ın, kullarının tövbesini kabul ettiğini, sadakalar aldığını, Allah’ın tövbeleri çok kabul eden ve pek merhamet eden olduğunu bilmiyorlar mı?”^[476]

“Kullarının tövbesini kabul eden, kötülükleri affeden, yaptıklarınızı bilen O’dur.”^[477]

2132. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tövbe ihsan edilen kimse kabulünden mahrum kalmaz. İstiğfar ihsan edilen kimse mağfiretten mahrum kalmaz.”^[478]

2133. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah sahibinden ürküp kaçan deve gibi Allah’tan ürküp kaçan kimse dışında (herkes için) bağışlayıcıdır.”^[479]

2134. *İmam Sadık (a. s), Allah-u Teala’nın, “Şüphesiz Allah kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz. Bunun dışında istediğini bağışlar.” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Maksat büyük günahlar ve büyük günahlar dışındakilerdir.”^[480]
Bak, Vesail’uş-Şia, 11/264, 47. Bölüm

456. Bölüm

Tövbe Ne Zaman Kabul Edilir?

Kur'an:

“Kötülükleri işleyip dururken, ölüm kendisine geldiği zaman; “şimdi tövbe ettim” diyenler ile kâfir olarak ölenlerin tövbesi makbul değildir.”^[481]

“İnandıktan sonra küfredip, küfürlerini arttıranlar var ya, onların tövbeleri kabul edilmeyecektir.”^[482]

2135. *İmam Sadık (a. s), “Allah-u Teala’nın, “...tövbesi makbul değildir.” ayetinin tefsiri hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Bu Ahiret işini (can vermeğe yaklaşıncı) müşahede ettiği zamandır.”^[483]

2136. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “(ahiret işini) müşahede etmeden önce tövbe eden kimsenin tövbesini Allah kabul eder.”^[484]

2137. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah-u Teala sayılı nefesi kalmadıkça kulun tövbesini kabul eder.”^[485]

2138. *İmam Bakır (a. s), boğazına işaret ederek şöyle buyurmuştur:* “Can buraya gelince alim için artık tövbe etmek olmaz. Ama cahil için tövbe vardır.”^[486]

2139. *İmam Sadık (a. s), boğazına işaret ederek şöyle buyurmuştur:* “Can buraya gelince alim için artık tövbe etmek olmaz.” Sonra da şu ayeti okudu: “Allah kötülüğü bilmeyerek yapıp da, hemen tövbe edenlerin tövbesini kabul etmeyi üzerine almıştır.”^[487]

2140. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kul yaptığı her günahta, her ne kadar alim de olsa cahildir. Zira o Rabbine karşı günah işlemekte nefsinin tehlikeye atılmıştır.”^[488]

2141. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hüccet yeryüzünden sadece kıyametten önce kırk gün boyunca kalkar. Hüccet kalkınca tövbe kapıları kapanır ve insan iman etmemişse artık iman etmesinin de bir faydası olmaz.”^[489]
2142. *İmam Rıza (a. s), Firavun’un iman ettiği ve Allah’ın birliğini ikrar ettiği halde Allah’ın kendisini suda boğmasının nedeni sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Zira o azabı gördükten sonra iman etti. Azabı gördükten sonra iman etmek makbul değildir.”^[490]

457. Bölüm

Pişmanlık Tövbedir

2143. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Pişmanlık iki tövbeden biridir.”^[491]
2144. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Pişmanlık tövbedir.”^[492]
2145. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tövbe olarak pişmanlık yeterlidir.”^[493]
2146. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şiddetli bir pişmanlık ve çok istiğfarda bulunmakla geçmiş günahların kökünü kazıyın.”^[494]
2147. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Günahtan pişmanlık istiğfardır.”^[495]
2148. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Günahtan pişmanlık yeniden günah işlemeye engel olur.”^[496]
2149. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Pişman olan şüphesiz tövbe eder. Tövbe eden ise Allah’a dönmüş sayılır.”^[497]
2150. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kalbin pişmanlığı günahı örter.”^[498]

458. Bölüm

Güzel İtiraf

Kur’an:

“Savaşta geri kalanların bir kısmı da, suçlarını itiraf ettiler. Onlar iyi işi kötüyle karıştırmışlardı. Allah'ın onların tövbesini kabul etmesi umulur.”^[499]

2151. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a yemin olsun ki günahtan sadece onu ikrar edenler kurtulur.”^[500]
2152. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güzel (gerçek) itiraf, günah işlemenin izlerini yok eder.”^[501]
2153. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hayır, Allah’a yemin olsun ki Allah-u Teala insanlardan sadece şu iki niteliği istemiştir: Nimetlerini itiraf etsinler ki Allah da onlara olan nimetlerini arttırsın. Günahlarını itiraf etsinler ki kendileri için mağfiret buyursun.”^[502]
2154. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Pişmanlık, istiğfar; ikrar, özür dileme ve inkar etmek ise (günahlarda) ısrar etmektir.”^[503]
2155. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Günahlarını ikrar eden kimse tövbe etmiş sayılır.”^[504]
2156. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Günahkarın şefaathçisi ikrarı ve tövbesi ise özür dilemesidir.”^[505]
2157. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Günahını ikrar eden asi, ameliyle övünen itaatkar kimseden daha hayırlıdır.”^[506]
2158. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Rabbini günahlarını itiraf etmekle tanıyan kimse ne güzel ahlak üzeredir.”^[507]
- Bak, Vesail’uş-Şia, 11/ 347, 82. Bölüm*
el-İ’tizâr, 2575. Bölüm

459. Bölüm

Tövbenin Dayanakları

Kur’an:

“Ettiği zulümden sonra tövbe edip düzelen kimse, bilsin ki Allah onun tevbesini kabul eder. Allah şüphesiz bağışlayandır, merhametli olandır.”^[508]

“Rabbimiz, sizden kim bilmeyerek fenalık işler de arkasından tövbe eder ve nefsin düzeltirse, ona rahmet etmeyi kendi üzerine almıştır. O, bağışlar ve merhamet eder.”^[509]

“Doğrusu Ben, tövbe edeni, iman edip salih amel işleyerek doğru yola gireni bağışlarım.”^[510]

“Kötülük işleyip ardından tövbe edenler ve iman edenler bilsinler ki Rabbin, bu hareketlerinin ardından onları şüphesiz bağışlar ve merhamet eder.”^[511]

“Allah kötülüğü bilmeyerek yapıp da, hemen tövbe edenlerin tövbesini kabul etmeyi üzerine almıştır. Allah işte onların tövbesini kabul eder.”^[512]

2159. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Tövbe edenin üzerinde tövbe nişanesi ortaya çıkmadıkça tövbe etmiş sayılmaz. (Tövbe nişanesi) alacaklıları razı etmesi, namazlarını kaza etmesi, insanlar arasında alçak gönüllü olması, nefsin şehvetlerden

sakındırması ve oruç tutarak boynunu inceltmesidir (zayıflamasıdır).”^[513]

2160. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tövbe dört şey üzere bina edilmiştir: Kalp ile pişmanlık, dil ile istiğfar, organlarıyla amel etmek ve bir daha günaha dönmemeye azmetmek.”^[514]

2161. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tövbe; kalp ile pişmanlık, dil ile istiğfar, amelde günahı terketmek ve günahı tekrarlamamayı kararlaştırmak.”^[515]

2162. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İstiğfar yüce bir makamdır ve altı anlamı vardır. Birincisi, geçmişten dolayı pişman olmak; ikincisi, bir daha ebedi olarak günaha dönmeyi terk etmen; üçüncüsü, insanların hakkını ödemen; dördüncüsü, zayı ettiğin her farzın hakkını eda etmen; beşincisi, haram maldan oluşan etini derin kemiğine yapışuncaya ve aralarında yeni bir et oluşuncaya kadar hüznle eritmen; altıncısı ise günahın tatlılığını cismine tattırdığın gibi itaatin elemi de tattırmandır.

İşte bunları yaptığında, “esteğfirullah” (Allah’tan bağışlanma dilerim) de.”^[516]

2163. *İmam Ali (a. s), “İstiğfarın tarifi nedir?” diye soran Kumeyl b. Ziyad’a şöyle buyurmuştur:* “Ey İbn-i Ziyad! (İstiğfarın tarifi) tövbedir.” Ben (İbn-i Ziyad) “Bu yeterli midir?”^[517] diye sorunca da “Hayır! diye buyurdu. Ben “O halde nasıl?” diye sorunca, “Kul bir günah işleyince harekete geçirerek “Allah’tan bağışlanma dilerim.” demelidir.” diye buyurdu. Ben, “Harekete geçirmek de ne demek?” diye sorunca şöyle buyurdu: “Dudaklarını ve dilini hareket ettirmeli ve bununla istiğfarın gerçeğine ulaşmayı dilemelidir.” Ben, “Hakikat nedir?” diye sorunca da şöyle buyurdu: Kalbi ile tasdik etmek, istiğfarda bulunduğu günaha bir daha geri dönmemeye azmetmektir.” Kumeyl, “Böyle yapacak olursa mağfiret dileyenlerden olur mu?” diye sorunca da, “Hayır... zira sen henüz istiğfarın köküne ulaşmış sayılmazsın.” Kumeyl, “İstiğfarın kökü nedir?” diye sorunca da şöyle buyurdu: “Kendisinden dolayı mağfiret dilediğin tövbeye geri dönüştür. Bu ibadet edenlerin (abidlerin) ilk derecesidir. Günahı terk etmek ve istiğfarın altı anlamı vardır.” Daha sonra önceki hadisın içeriğine benzer şeyler söyleyerek konuşmasını sürdürdü.”^[518]

2164. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tövbenin meyvesi nefsin aşırılıklarını telafi etmektir.”^[519]

Bak, ez-Zenb, 1376. Bölüm

el-İstiğfar, 3088. Bölüm

460. Bölüm

Boynunda Kul Hakkı Olan Kimsenin Tövbesi

Kur'an:

“Böyle yapmazsanız, bunun Allah'a ve peygamberine karşı açılmış bir savaş olduğunu bilin. Eğer tövbe ederseniz sermayeniz sizindir. Böylece zulmetmemiş ve zulme uğramamış olursunuz.”^[520]

2165. *İmam Bakır (a. s), “Ben Hacc'a'nın zamanından şimdiye kadar valiyim. Tövbeni kabul olur mu?” diye soran Nebe' büyüklerinden birine önce cevap vermedi. O şahıs “sözümü tekrarlayınca da İmam Bakır (a.s) şöyle buyurdu” diyor:* “Hayır, her hak sahibine hakkını eda

edinceye kadar (tövbeni) kabul olmaz.”^[521]

2166. *Ali b. Ebi Hamza şöyle diyor:* “Ümeyyeoğullarının katiplerinden olan bir dostum vardı. Bana, “Ebu Abdillah (İmam Sadık -a. s-) ile görüşmek için randevu al.” dedi. Ben İmam Sadık'tan randevu istedim, o da bana görüşme iznini verdi. O şahıs İmam'ın huzuruna vardı, selam verdi, oturdu ve şöyle dedi: “Fedan olayım, ben bu kavmin divanında bulunuyordum, onların dünyasından bir çok mal elde ettim ve elde etme hususunda gözlerimi yumdum. (helalına haramına bakmadım.)

bundan benim için bir çıkış yolu var mı?” İmam (a.s) şöyle buyurdu: “Sana ne dersem yapar mısın?” O şahıs, “Evet yaparım” deyince de ona şöyle buyurdu: “Onların divanında kazandığın her şeyi ayır. Onlardan tanıdığın kimselere malını ver. Tanımadığın kimseler içinse sadaka var. (böyle yapacak olursan) ben de aziz ve celil olan Allah hususunda sana cenneti garantilerim.”^[522]

*bak. el-Bid'at, 333. Bölüm
el-İcare, 15. Bölüm*

461. Bölüm İmamla Savaşanların Tövbesi

Kur'an:

“Ancak, onları yakalamanızdan önce tövbe edenler bunun dışındadır. Biliniz ki Allah, bağışlar ve merhamet eder.”^[523]

2167. İmam Rıza (a. s), bazı ashabının “Allah Ali (a.s) ile savaşan kimseye lanet etsin” dediğini duyunca şöyle buyurmuştur: “Tövbe edip ıslah olanlar hariç!” Sonra da şöyle buyurdu: “Ondan uzak durup tövbe etmeyenlerin günahı, kendisiyle savaşıp tövbe eden kimsenin günahından daha büyüktür!”^[524]

662. Bölüm Tövbe Çeşitleri

2168. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her günah için bir tövbe icat et: Gizliye gizli ve açığa açık ile.”^[525]

2169. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim gizlide kötü bir iş yaparsa, gizlide bir iyilik yapmalıdır. Her kim de açıkta bir kötülük yaparsa açıkta bir iyilik yapmalıdır.”^[526]

463. Bölüm Tevbe-i Nasuh (Yürekten Tövbe)

Kur'an

“Ey iman edenler! Yürekten tövbe ederek Allah'a dönün”^[527]

2170. İmam Kazım (a. s), “Allah-u Teala'nın “Ey iman edenler! Yürekten tövbe ederek Allah'a dönün” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Kulun tövbe etmesi ve bir daha günaha dönmemesidir.”^[528]

2171. İmam Hadi (a. s), tevbe-i nasuh hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur: “Batının zahir gibi ve hatta ondan daha iyi olmasıdır.”^[529]

2172. İmam Ali (a. s), tevbe-i nasuh hakkında şöyle buyurmuştur: “Kalb ile pişmanlık, dil ile istiğfar ve bir daha dönmemeyi kararlaştırmak.”^[530]

2173. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Tevbe-i Nasuh, işlediğin günahı pişman olman, Allah'tan mağfiret dilemen ve bir daha ebedi olarak günaha dönmemendir.”^[531]

2174. Resulullah (s.a.a) “Tevbe-i Nasuh hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur: “İşlediğin günahı pişman olman, hemen pişmanlığın ile Allah'tan mağfiret dilemen ve ebedi olarak bir daha günaha dönmemendir.”^[532]

464. Bölüm Tövbeyi Ertelemek

Kur'an

“Allah kötülüğü bilmeyerek yapıp da, hemen tövbe edenlerin tövbesini kabul etmeyi üzerine almıştır. Allah işte onların tövbesini kabul eder. Allah bilendir, hikmet sahibi olandır.”^[533]

2175. *Resulullah (s.a.a) İbn-i Mes'ud'a şöyle buyurmuştur:* “Günahı öne alıp tövbeyi erteleme. Lakin tövbeyi öne al, günahı erteleme. Şüphesiz Allah-u Teala şöyle buyurmaktadır: **“Ama, insanoğlu özgürce suç işlemek ister”**”^[534]
2176. *İmam Cevad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tövbeyi ertelemek, aldanmak; bugün yarın diye savsaklamak ise şaşkınlıktır.”^[535]
2177. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sakin ahireti amelsiz ümit eden ve uzun emellerle tövbeyi erteleyen kimseler gibi olma. (zira böyle bir şahıs) nefsanî isteklerle karşılaşınca günahı öne alır, tövbeyi erteler.”^[536]
2178. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her ne zaman bir günah işlersen, onu ortadan kaldırmak için tövbe etmekte acele davran.”^[537]
2179. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tövbeyi yarına erteleyen kimse ölümün hücumu hususunda en büyük tehlike ile karşı karşıya kalmıştır.”^[538]
bak. et-Tesvîf, 1934. Bölüm

465. Bölüm

Tövbeden Daha Kolay Şey

2180. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Günahı terk etmek tövbe talebinden daha kolaydır.”^[539]
2181. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yere düşmekten sakınmak seni kaldırmalarını istemenden daha hayırlıdır.”^[540]
2182. *Mesih (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlardan hiç kimseye borcu olmayan kimse, her ne kadar borcunu zamanında ödese bile borçlu olan kimseden daha huzurlu yaşar ve az hüzünlenir. Hakeza günah işlemeyen kimse de halisane tövbe edip Allah’a dönse bile günah işleyen kimseden hüznün açısından daha huzurludur.”^[541]

466. Bölüm

Allah’ın Tövbe Edenin Ayıplarını Örtmesi

2183. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim tövbe ederse Allah da onu affeder; organlarına (tövbekarın) ayıplarını örtmesini, yeryüzü parçasına günahlarını gizlemesini ve gözetleyici meleklerin yazdığı suçlarını unutmalarını emreder.”^[542]
2184. *Muaviye b. Vebib İmam Sadık’ın (a.s) şöyle buyurduğunu işittiğini söylüyor:* “Mümin kul halis bir şekilde tövbe edince Allah onu sever, dünya ve ahirette günahlarını örter.” Ben, “Nasıl gizler?” diye sorunca da şöyle buyurdu: “İki gözetleyici meleğe yazdıkları günahlarını unutturur. Öyle ki artık Allah ile görüşünce artık günahlarına tanıklık edecek şey kalmaz.”^[543]

467. Bölüm

Kötülüklerin İyiliklere Çevrilmesi

Kur’an:

- “Ancak tövbe eden, iman edip salih amel işleyenlerin, işte Allah onların kötülüklerini iyiliklere çevirir. Allah bağışlar ve merhamet eder.”**^[544]
2185. *“Aziz ve celil olan Allah Nebi Davud’a (a.s) şöyle vahy etmiştir:* “Ey Davud! Mümin kulum bir günah işleyip dönünce, o günahı hatırladığında benden haya edince ben de onu bağışlarım, gözetleyici melekler o günahı unuttururum ve o günahını iyiliğe çeviririm. Bu işi yapmaktan çekinmem. Zira ben merhamet edenlerin en merhametlisiyim.”^[545]
2186. *İmam Sadık (a.s) Allah-u Teala’nın “Ancak tövbe eden, iman edip salih amel işleyenlerin, işte Allah onların kötülüklerini iyiliklere çevirir. Allah bağışlar ve merhamet eder.” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Bu ayet sizin hakkınızdadır. Kıyamet günü mümin günahkar getirilir ve aziz ve celil olan Allah’ın karşısında tutulur ve hesabı görülür. Ona tüm günahları bildirilir. Her defasında, “Biliyorum!” der. Allah-u Teala’nın “Dünyada günahlarını örttüm, bugün de bağışlıyorum.” Kulumun günahlarını iyiliğe çevirin.” İmam Sadık (a.s) daha sonra şöyle buyurdu: “Böylece amel defteri insanların karşısında yükseltilir. İnsanlar: “Sübhaneallah, bu kulun bir tek günahı bile yok mudur?” derler.”^[546]
2187. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her topluluk oturup Allah’ı zikredince gökten bir münadi şöyle nida eder: “Kalkın,
^[547]

Allah günahlarınızı iyiliklere çevirdi ve hepinizi affetti.”

468. Bölüm

Allah’a Yemin Etmek

2188. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a yemin etmeyin. Zira Allah’a yemin eden kimseyi Allah yalanlar.”[\[548\]](#)

2189. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ümmetimden yemin edenlere eyvahlar olsun! Yani, “Falan şahıs cennetlik ve falan şahıs da cehennemliktir” diyenlere...”[\[549\]](#)

2190. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bir şahıs namaz kılıyordu. Secdeye gidince birisi gelerek boynuna ayak bastı. O şahıs, “Allah’a and olsun ki Allah seni ebedi bağışlamayacaktır.” deyince aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: “Kulum benim kulumu asla bağışlamayacağıma dair yemin etti. Ama ben onu bağışladım.”[\[550\]](#)

2191. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim aziz ve celil olan Allah’a yükümlülük getirirse Allah da onu yalanlar.”[\[551\]](#)

2192. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bir gün birisi şöyle dedi: “Allah’a yemin olsun ki Allah falanı bağışlamayacaktır.” Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurdu: “Falanı bağışlamayacağım diye yemin eden bu kimdir? Ben, o şahsı bağışladım, ama Allah falanı bağışlamaz diyen o ikinci şahsın amellerini boşa çıkardım.”[\[552\]](#)

bak. Kenz’ul-Ummal, 3/559, 560, 836

Sa Harfi

Konular:

- ✓ es-Sevab (Sevab)
- ✓ es-Sevre (Devrim)

58. Konu

es-Sevab

Sevab

☞ *Şerh-u Nebi’ul Belağ-i İbn-i Ebi’l Hadid, 9/79 es-Sevab ve’l ikab İnde’l Muslimin*

bak.

☞ 66. *Konu, el-Ceza, 2. Konu, el-Ecr*

☞ *ed-Dunya, 1201. Bölüm, el-Merez, 3674. Bölüm, el-Hacet, 965, 969. Bölümler, er-Riya, 1420. Bölümler*

☞ *el-MA'ruf (1), 2683. Bölüm, el-Akl, 2786. Bölüm, el-Amel (1), 2937-2939. Bölüm*

☞ *el-Amel(3), 2961. Bölüm, el-Kitab, 3448. Bölüm*

469. Bölüm

Sevab

Kur'an:

“Mal ve oğullar, dünya hayatının süsüdür. Ama baki kalacak yararlı işler, sevab olarak da, emel olarak da, Rabbinin katında daha hayırlıdır.”^[553]

“Allah doğru yolda olanların doğruluğunu artırır. Baki kalacak yararlı işler Rabbinin katında sevap olarak da daha iyidir, sonuç olarak da daha iyidir.”^[554]

“Sizde olanlar tükenir ama, Allah katında olanlar sonsuzdur, tükenmez. Sabredenlere ecirlerini, yaptıklarından daha güzeli ile ödeyeceğiz.”^[555]

2193. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “ Amelinin sevabı amelinden daha üstündür.”^[556]

2194. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nezdindeki bir dereceye yükseltmede kendine yakınlaştırmasını veya ilahi katiplerin saydığı ve gözetleyici meleklerin kaydettiği günahlarınızı bağışlamasını dileyerek yavrusunu yitirip sürekli arayan deve gibi feryat da etseniz ve güvercinleri inlemesi gibi inleseniz bu sizler için ümit ettiğim sevabından ve sizler için korktuğum azabından daha azdır.”^[557]

2195. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ahiret sevabı dünya meşakkatini unutturur.”^[558]

2196. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz münezzeh olan Allah, kullarını gazabından ve azabından korumak ve cennetine sevk etmek için itaatine sevab ve günahına azab taktir etmiştir.”^[559]

470. Bölüm

Sevap Meşakkat Miktarıncadır

2197. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sevab, meşakkat ile dir.”^[560]

2198. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Amelin sevabı içindeki meşakkat ölçüsünce dir.”^[561]

2199. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabrın sevabı en yüce sevaptır.”^[562]

2200. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şiddetli zorluklarla yüce dereceler ve sürekli huzur elde edilir.”^[563]

bak. el-Musibet, 2231. Bölüm

el-Hulk, 1107. Bölüm

el-Cennet, 551. Bölüm

471. Bölüm

En Büyük Sevab

2201. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz en büyük sevab, insaf sevabıdır.”^[564]
2202. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cihadın sevabı, en büyük sevaptır.”^[565]
2203. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İki şeyin sevabı ölçülmez: Afv ve adalet.”^[566]

472. Bölüm

İyiliklerin Kat Kat Olması

Kur'an:

“Kim ortaya bir iyilik koyarsa ona on katı verilir; ortaya bir kötülük koyan ise ancak misliyle cezalandırılır; onlara haksızlık yapılmaz.”^[567]

“Yaptıklarına karşılık onlar için saklanan müjdeyi kimse bilmez.”^[568]

“İyi davrananlara; daima daha iyisi ve üstünü verilir. Onların yüzlerine ne bir karalık, ne de zillet bulaşır. İşte onlar cennetliklerdir, orada temelli kalırlar.”^[569]

“: Orada dilediklerini bulurlar. Katımızda fazlası da vardır.”^[570]

2204. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim iyiliğe daha iyi bir karşılık verirse onu telafi etmiş olur.”^[571]

2205. *Resulullah (s.a.a), “Savaşçıların (mücahitlerin) üstünlüğü hakkında şöyle buyurmuştur:* “Onlardan biri ailesinden ve komşularından yetmiş kişiye şefaet eder. Öyle ki iki komşusu hangisi komşuluk hususunda daha yakındır diye çekişirler, savaşanlar (cihad edenler) benimle ve İbrahim (a.s) ile ebedi sofraya oturur, her gün sabah akşam Allah-u Teala'ya bakarlar.”^[572]

2206. *Resulullah (s.a.a), “İyilik edenler için iyilik ve daha fazlası.” Ayeti hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Dünyada güzel işler yapanlara bir iyilik vardır ve o da cennettir. Bir de daha fazlası vardır ki o da Allah'ın kerim yüzüne bakmaktır.”^[573]

2207. *Hakeza Resulullah (s. a. v), “İyilik edenler için iyilik ve daha fazlası...” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Onlar Rablerine niteliksiz, sınırsız ve belli bir sıfat olmaksızın bakarlar.”^[574]

2208. *İmam Ali (a. s), “İyilik edenler için iyilik ve daha fazlası...” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Yani iyilik cennet; “daha fazlası” ise aziz ve celil olan Allah'ın vechine bakmaktır.”^[575]

2209. *Resulullah (s. a. v), “Allah-u Teala'nın “Katımızda daha fazlası...” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Rab, onlara tecelli eder.”^[576]

bak. ed-Durr'ul-Mensur, 4/ 357/360; 477. Konu, el-Lika el-Mehabbet (2), 671. Bölüm

473. Bölüm

Falan İşin Sevabı Olduğunu Duyan Kimse

2210. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kime Peygamber'den (s.a.a) sevabı olan bir amelin olduğu ulaşır da o sevabı talep ederek o şeyi yaparsa her ne kadar Peygamber (s.a.a) dememiş olsa bile kendisine o sevab verilir.”^[577]

2211. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kime Allah'ın bir amele sevab verdiği erişir de o ameli söz konusu sevabı elde etmek için yaparsa, her ne kadar o hadis kendisine ulaştığı gibi olmasa da ona söz konusu sevab verilir.”^[578]

2212. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir şeyin sevabı olduğunu işitip de o işi yapan kimse her ne kadar o şekilde olmasa da o sevabı elde eder.”^[579]

bak. el-Bihar, 2/256, 30. Bölüm
Vesail'uş-Şia, 1/59, 18. Bölüm
En-Niyyet, 3979. Bölüm

474. Bölüm

Kafire Sevab Verilmesi

2213. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müslüman veya kafir iyilik eden herkese Allah sevab verir.” Kendisine, “Kafire ne sevab verilir?” diye sorulunca da şöyle buyurdu: “Eğer sıla-i rahimde bulunur, sadaka verir veya güzel bir iş yaparsa Allah-u Teala ona sevab olarak mal, evlat, sıhhat veya benzeri şeyler verir.” Kendisine, “Ahirette sevabı nedir?” diye sorulunca şöyle buyurdu: “Daha az azab görür.” Ardından da şu ayeti okudu: **“Firavun ailesi, en şiddetli azaba girin.”** [\[580\]](#)

*bak. Cebennem, 621. Bölüm
el-İhsan, 871-872. Bölümler
es-Sadaka, 2244. Bölüm*

59. Konu

es-Sevret

Devrim

bak.

☞ *el-Kitman, 3453. Bölüm, el-İmamet(3), 238. Bölüm*

☞ *411. Konu, el-Furs*

475. Bölüm

Kaim (a.s) Kıyam Etmeden Önce Doğu'da Meydana Gelen İslam Devrimi

2214. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Doğuda bir halk kıyam edecek ve Mehdi'nin (a.s) hakimiyetine zemin hazırlayacaklardır.” [\[581\]](#)

2215. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennet, doğudadır.” [\[582\]](#)

2216. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ölülerini öldürünceye ve birbiriyle rekabet edinceye kadar iş onlarındır. Bu olunca Allah doğudan onlara topluluklar gönderir; onları darmadağın ederek teker teker öldürür. Allah'a yemin olsun ki eğer onlar bir yıl [\[583\]](#)

egemen olurlarsa biz iki yıl egemen oluruz. Eğer iki yıl egemen olurlarsa biz dört yıl egemen oluruz.”

2217. *Ebu Salim şöyle diyor:* “Biz Kufe’de Ali b. Ebi Talib (a.s) ile birlikteydik. Günlerden bir gün biz yanındayken şöyle buyurdu: “Şüphesiz ben torunlardan bir torunum. Ben hak hakim olsun diye hak üzere savaşıyorum. Ama hak hakim olmaz. İş onların (Ümeyye oğullarının) elindedir. Çoğalınca ve birbiriyle rekabete girişince ve ölümlerini öldürünce Allah onlara doğu ehlinde topluluklar gönderir. Onları darmadağın ederek öldürür ve sayılarını durer (hepsini öldürür.) Allah’a yemin olsun

ki onlar bir yıl egemen olurlar biz iki yıl egemen oluruz.”^[584]

476. Bölüm

Devrimcilere Katılma Emri

2218. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Biz Ehl-i Beyt için Allah dünya yerine ahireti seçmiştir. Şüphesiz Ehl-i Beyt’im benden sonra belaya maruz kalacak, dağılacak ve sürülecektir. Sonunda doğu taraftarlarından beraberlerinde siyah bayraklar olan bir topluluk gelecek, hakkı isteyecek, ama kendilerine verilmeyecektir. Savaşacaklar ve galip gelecekler. Onlara istedikleri verilecek, ama onlar kabul etmeyeceklerdir. Sonunda onu Ehl-i Beyt’imden birine vereceklerdir. Onun adı benim adım; babasının adı da babamın adıdır. Yeryüzüne egemen olacak ve yeryüzü zulüm ve haksızlıkla dolduğu gibi adalet ve insafla dolacaktır. Sizden veya sizden geriye kalanlardan her kim onlara ulaşırsa her ne kadar karın üzerinden sürünerek de

olsa onlara katılsın. Zira şüphesiz ki onlar hidayet bayraklarıdır.”^[585]

2219. *Abdullah şöyle diyor:* “Biz Resulullah’ın (s.a.a) yanında otururken Kureyş’ten birkaç genç oradan geçti. Peygamber’in rengi değişti. Biz, “Ya Resulullah! Biz sürekli yüzünüzde rahatsız edici bir hal görmekteyiz.” Deyince şöyle buyurdu: “Allah biz Ehl-i Beyt’e dünya yerine ahireti seçmiştir Şüphesiz Ehl-i Beyt’im benden sonra belaya uğrayacak, sürülecek ve dağılacaktır. Sonunda buradan -eliyle doğu tarafına işaret etti- beraberinde siyah bayraklar olan bir topluluk gelecektir. Onlar hakkı isteyecek, ama verilmeyecektir. Hakkı isteyecekler yine verilmeyecektir. Sonunda savaşacaklar ve sabredeceklerdir. Bu defa kendilerine istedikleri verilecek, ama kabul etmeyeceklerdir. Sonunda Ehl-i Beyt’imden birisine vereceklerdir. O da yeryüzünü zulüm ve haksızlıkla dolduğu gibi adalet ve insafla dolduracaktır. Sizden her kim onlara ulaşırsa karlar üzerinde

sürünerek de olsa kendilerine katılsın.”^[586]

2220. *Hakeza Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sonunda bu doğu tarafından bir topluluk gelecektir. Onlar siyah bayraklar ashabıdır. İki veya üç defa hakkı isteyecekler, ama onlara verilmeyecektir. Sonunda savaşacaklar ve galip geleceklerdir. Kendilerine istedikleri verilecek ama onu kabul etmeyeceklerdir. Sonunda onu Ehl-i Beyt’imden birine verecekler, o da yeryüzünü zulümle dolduğu gibi adaletle dolduracaktır. Sizden her kim onlara ulaşırsa karlar üzerinde sürünerek de olsa

kendilerine katılsın. Zira şüphesiz o Mehdi’dir (a.s).”^[587]

2221. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adeta doğuda kıyam eden, hakkı isteyen, kendilerine verilmeyen, yeniden isteyen, ama yine verilmeyen, topluluğu görür gibiyim. Böyle görünce kılıçlarını çekerler. Bu esnada istedikleri verilir, ama kendileri kabul etmezler. Sonunda kıyam ederler hakkı sadece sahibinize verirler. Onların öldürülenleri şehittir. Bilin ki eğer o zamana

ulaşırsam bu emrin sahibine canımı feda ederim.”^[588]

477. Bölüm

Arap Olmayanların Devrimdeki Rolü

2222. *Minhal Bin Amr birinden naklen şöyle diyor:* “Biz mescitteydik, Ali (a.s) de tuğladan bir minber üzerinde bizlere konuşma yapıyordu. Sa’saa b. Suhan da arkamda oturuyordu. Birisi gelerek Ali’ye (a.s) gizlice anlayamadığımız bir şeyler söyledi. İmam’ın yüzünde öfke belirdi ve sustu. Eş’as b. Kays geldi, insanları aralayarak minbere yakın bir yere geldi ve şöyle dedi: “Ey Müminlerin Emiri! Bu kızıl yüzler (Arap olmayanlar) senin etrafını sarmışlar. Sa’saa b. Suhan eliyle sırtına vurdu ve şöyle dedi: “Hepimiz Allah’tan geldik ve O’na döneceğiz. Bugün Müminlerin Emiri Araplar hakkında gizlediği bir şeyi açıklayacak.” Ali (a.s) şiddetle öfkelenildi ve şöyle buyurdu: Ben bu hayırsız insanlara ne diyeyim? Yataklarında pinekliyorlar ve bana sürekli Allah’ı zikreden insanları kendimden uzak tutmamı emrediyorlar. Böylece zalimlerden olmamı istiyorlar. Taneyi yaran ve insanları yaratan Allah’a yemin olsun ki Muhammed’den (s.a.a) şöyle buyurduğunu işittim. Allah’a yemin olsun ki siz Arap olmayanlarla onları Müslüman etmek için savaştığınız gibi onlar da dine geri çevirmek için sizinle

savaşacaklardır.”^[589]

2223. *Resulullah (s.a.a), İranlılar hakkında şöyle buyurmuştur:* “Siz onlarla Kur’an’ın tenzili (nazil oluşu) üzere savaştınız. Onlar da sizinle Kur’an’ın tevili (gerçek yorumu) üzere savaşmadıkça dünya sona ermez.”^[590]

2224. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adeta Arap olmayanların Kufe mescidine çadır kurup insanlara Kur’an’ı nazil olduğu şekliyle öğrettiğini görür gibiyim.”^[591]

2225. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kaim’in (a.s) ashâbı Kufe mescidinde çadır kurup Araplara ağır gelecek eşsiz ve yeni bir şey getirince halinize ne olacak?!”^[592]

478. Bölüm

Devrim Ne Zaman Olacak?

2226. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kesin bir şekilde iyiliği emredin, kötülükten sakındırın. Aksi taktirde Allah sizlere boyunlarınızı vuracak, ganimetlerinizi yiyecek ve kaçmayan aslanlar kesilecek Acemleri (Arap olmayanları) gönderir.”^[593]

2227. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Çok geçmeden elleriniz Acem’den dolacaktır. Sonra Allah onları kaçmayan aslanlar kılacaktır. Savaşçılarınızı öldürecek ve ganimetlerinizi yiyeceklerdir.”^[594]

2228. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah (s.a.a) bana tavsiyede bulundu ve şöyle buyurdu: “Ey Ali, şüphesiz sen isyankar bir toplulukla, sözünde durmayan bir grupla ve dinden çıkmış bir toplulukla savaşıyorsun. Bilin ki ey Arap topluluğu elleriniz acemlerden dolacaktır. Elleriniz onlardan dolunca hiçbir şeye acımayan yırtıcı bir aslan gibi aleyhinize ayaklanacaktır. Boyunlarınızı vuracak ve Allah’ın sizlere nasip kıldığı ganimetleri yiyeceklerdir. Topraklarınıza ve mallarınıza varis olacaklardır. Bu dininizin değiştiği ve bizzat kendi nefsinizin fesada düştüğü bir zamanda olacaktır.”^[595]

479. Bölüm

Devrim Kum Şehrinden Başlayacaktır

2229. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah-u Teala Kufe’yi diğer beldelere; Kufe ehlinin müminleri, diğer beldelerin ehline hüccet kılmıştır. Kum şehrini de diğer beldelere; Kum ehlini ise insan ve cinlerden doğu ve batıdaki tüm herkese hüccet kılmıştır. Allah Kum ve ehlini zayıf düşürmeyecek, onlara başarı verecek ve destekleyecektir. Bir zaman gelecek ki Kum ve ehli tüm yaratıklara hüccet olacaktır. Bu Kaim’imizin (a.s) gaybetinden zuhuruna kadar ki dönemdir. Eğer böyle olmasaydı yeryüzü, ehlini dibine geçirirdi. Şüphesiz melekler Kum ve ehlinin belaları def etmiştir. Zorbaları ezip geçen (Allah), Kum’a kötü niyetle yönelen tüm zorbaları, ezip geçecektir.”^[596]

2230. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Çok yakında Kufe müminlerden boşalacaktır. Yılanın deliğine çekildiği gibi ilim de oradan çekilip gidecektir. Sonra ilim Kum diye anılan bir şehirde ortaya çıkacaktır. Kum ilim ve fazilet kaynağı olacaktır. Haremde oturan kadınlar da dahil din hususunda yeryüzünde zayıf düşürülmüş hiç kimse kalmayacaktır. Bu Kaim’imizin zuhuruna yakın bir zamandır. Allah Kum ve ehlini Hüccet’in yerine geçirecektir. Aksi takdirde yeryüzü ehliyle birlikte dibe geçerdi ve yeryüzünde hiçbir hüccet kalmazdı. İlim doğu ve batıda olan diğer beldelere oradan akacak, yaratıklarına Allah’ın hüccetini tamamlayacaktır. Artık yeryüzünde din ve ilmin kendisine ulaşmadığı bir kimse kalmayacaktır. Sonra da Kaim (a.s) zuhur edecektir.”^[597]

2231. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kum ehlinin birisi insanları hakka çağıracaktır. Etrafına demir parçaları gibi sağlam bir topluluk toplanır. Şiddetli kasırgalar onları yerinden hareket ettiremez, savaştan bıkmazlar ve korkmazlar. Allah’a tevekkül ederler. Akıbet ise sadece takva sahiplerininindir.”^[598]

2232. *İmam Sadık (a. s), İffan’el Basri’ye şöyle buyurmuştur:* “Neden “Kum” diye adlandırıldığını biliyor musun?” Ben, “Allah, Resulü ve sen daha iyi biliyorsun.” Deyince şöyle buyurdu: “Şüphesiz Kum olarak adlandırılmıştır; zira Kum ehli Al-i Muhammed’in (s.a.a) Kaim’inin etrafına toplanacak, onunla kıyam edecek, yolunda direnecek ve kendisine yardım edeceklerdir.”^[599]

2233. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ashabımızdan bazıları şöyle demiştir: “Ebu Abdillah’ın (İmam Sadık’ın -a. s-) huzurunda oturmuştuk, bizlere şu ayeti okudu: **“Bu ikiden birincisinin vakti gelince, üzerinize pek güçlü olan kullarımızı salacağız. Onlar memleketlerinizde her köşeyi kontrollerine alacaklar. Bu, yerine gelecek bir vaattir.”**^[600] Biz, “Sana feda olalım, o kimdir?” deyince üç defa şöyle buyurdu: “Vallahi onlar Kum ehlidir.”^[601]

2234. *İmam Sadık (a. s), Allah-u Teala’nın “Üzerinize pek güçlü olan kullarımızı salacağız. Onlar memleketlerinizde her köşeyi kontrollerine alacaklar.” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Bunlar Allah’ın Kaim’in kıyamında önce gönderdiği topluluktur. Onlar Al-i Muhammed’e zulmeden herkesi öldürürler.”^[602]

2235. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ümmetimin sonundan bir topluluğa ümmetimden ilkinin verilen sevap verilecektir. Onlar fitnecilerle savaşır ve kötülüğe savaş açarlar.”^[603]

Cim Harfi

Konular

- ✓ el-Cebr (Cebir-Zorlamak)
- ✓ el-Cebbar (Cebbar-Baş Eğdirici)
- ✓ el-Cubn (Ödleklik)
- ✓ el-Cidal (Cedelleşmek-Tartışmak)
- ✓ Et-Tecrube (Tecrübe)
- ✓ el-Cez'e (Sabırsızlanmak)
- ✓ el-Ceza (Ceza-Karşılık)
- ✓ el-Cizye (Cizye)
- ✓ el-Tecessus (Tecessüs-Araştırma)
- ✓ el-Meclis (Meclis- Oturum)
- ✓ el-Mucalese (Arkadaşlık)
- ✓ el-Cemaat (Cemaat)
- ✓ el-Cumu'a (Cuma)
- ✓ el-Cim'a (Cinsel İlişki)
- ✓ el-Cemal (Güzellik)
- ✓ el-Cenabet (Cünüplük)
- ✓ el-Cund (Ordu)
- ✓ el-Cennet (Cennet)
- ✓ el-Cin (Cin)
- ✓ el-Cunun (Delilik, Cinnet)
- ✓ el-Cihad (1) (Düşmanla Savaşmak-Cihad)
- ✓ el-Cihad (2) (Nefisle Cihad)
- ✓ el-Cihad (3) (Çaba-Uğraş)
- ✓ el-Cehl (Cehalet)
- ✓ Cehennem (Cehennem)
- ✓ el-Cevap (Cevap)
- ✓ el-Cud (Cömertlik- Bağışta bulunma)
- ✓ el-Car (Komşu)
- ✓ el-Cah (Makam-Mevki)

60. Konu

el-Cebr

Cebir-Zorlamak

- ☞ *el-Bibar*, 5/2; *İbtal'ul Cebr ve't Tefviz*
- ☞ *Tubef'ul : Ukul*, 458; *Risalet'ul İmam el-Hadi (s. a) fi reddi Ala ehli'l cebr ve't tefviz*

bak.

- ☞ 4. *Konu*, *Ecel*, 282; *el'meşiet*, 431 (*el'Kader*), 443, *el-Kaza* (1)

480. Bölüm

İlahi Fıtratı

Kur'an:

“Hanif olarak kendini Allah'ın insanlara yaratılışta verdiği dine ver. Zira Allah'ın yaratışında değişme yoktur;

işte dosdoğru din budur, fakat insanların çoğu bilmezler.” [\[604\]](#)

2236. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah tüm yaratıkları Müslüman olarak yarattı, onlara emretti ve yasakladı. Küfür ise kulun küfrü işlediğinde gerçekleştiği bir isimdir. Allah kulu yaratınca kafir olarak yaratmamıştır. Bir zaman geçtikten ve ilahi hüccet tamamlandıktan sonra kafir oldu. Kula hakkı sundu, o da hakkı inkar etti. Hakkı inkar edince de kafir oldu.” [\[605\]](#)

2237. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz aziz ve celil olan Allah tüm insanları yarattığı fıtrat üzere var etti. Onlar ne bir dine imanı ve ne de inkarı biliyorlardı. Sonra Allah elçiler gönderdi. Elçiler kulları Allah'a imana davet etti. böylece Allah onlardan bazısını hidayet etti, bazısını da hidayet etmedi.” [\[606\]](#)

Bak; el-Halik, 1070. Bölüm

481. Bölüm

Cebrin Batıl Oluşu

2238. *İmam Ali (a. s), cebrin batıl oluşu hakkında şöyle buyurmuştur:* “Böyle (zorlama) olsaydı sevap, ceza, emir, yasaklama ve sakındırma batıl olurdu. Söz ve tehdit kalkardı. Kötüyü bir kınayan olmaz iyiyi bir öven bulunmazdı. İyilik eden günahkara oranla daha çok kınanmayı hak ederdi. Günahkar iyilik sahibinden daha çok iyiliği hak ederdi. Cebir inancı putperestlerin ve Rahman'ın düşmanlarının sözüdür.” [\[607\]](#)

2239. *Rivayet edildiği üzere Haccac b. Yusuf Hasan-i Basri, Amr b. Ubeyd, Vasil b. Ata ve Amir eş-Şa'bi'ye birer mektup yazarak kaza ve kader hakkındaki inançlarını ve kendilerine bu konuda ulaşanları bildirmesini istedi. Hasan-i Basri ona şöyle yazdı:* “Şüphesiz bu konuda bana ulaşanların en güzeli Müminlerin Emiri Ali b. Ebi Talib'den (a.s) duyduğum şu sözdür: “Seni sakındıranın sana afet ve bela indirdiğine mi inanıyorsun? Sana bela ve afet indiren şey altın ve üstündür. Allah bundan münezzektir.” Amr b. Ubeyd ise ona şöyle yazdı: “Kaza ve kader konusunda duyduğum en güzel söz Ali b. Ebi Talib'in (s. a) şu sözüdür: “Eğer günah kaçınılmaz bir şey olsaydı, kısas edilen günahkar mazlum sayılırdı.” [\[608\]](#)

Vasil b. Ata ise ona şöyle yazdı: “Kader ve kaza hususunda duyduğum en güzel şey Müminlerin Emiri, Ali b. Ebi

Talib'in (a.s) şu sözüdür: "Sana önce yol gösteriyor sonra da yolu daraltıyor mu?"

Şa'bi ise ona şöyle yazdı: "Kaza ve kader hususunda duyduğum en güzel şey Müminlerin Emiri Ali b. Ebi Talib'in (a.s) şu sözüdür: Mağfîret dilediğin her şey sendendir. Allah'ı hamdettiğin her şey ise ondandır.

Bütün bu mektuplar Haccac'a ulaştınca ve içeriğini anlayınca şöyle dedi: "Hepsi de bunları saf ve berrak bir kaynaktan almışlardır."

2240. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Şüphesiz günahlar için üç varsayım vardır: YA Allah tarafından -ki değildir- Rabbin kulu işlemediği bir şey esasınca cezalandırması doğru olmazdı. Ya hem O'ndan ve hem de kuldandır -ki böyle değildir- O halde güçlü olan ortağın güçsüz olan ortağına zulmetmesi doğru düşmezdi. Ya da kuldandır -ki öyledir- Bu taktirde de eğer kulu affederse bu onun kerem ve cömertliğindendir. Eğer cezalandırırsa bu da kulun günah ve suçu sebebiyledir."

2241. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Kulu kınayabileceğin her iş ondandır. Kulu kınayamayacağın her iş ise Allah'ın işindendir. Allah-u Teala kula, "Neden isyan ettin, neden kötü işler yaptın, neden şarap içtin ve neden zina ettin?" der. İşte bu kulun fiillerindendir. Ama ona "Neden hasta oldun?, neden boyun kısadır, neden beyazsın, neden siyahsın?" diye söylemez. Zira bunlar Allah'ın işlerindendir."

2242. *İmam Ali (a. s), Allah-u Teala'nın, "Ey Muhammed Rabbin dileseydi yeryüzünde olanların tümü iman ederdi." ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* "Allah-u Tela şöyle buyurdu: "Ey Muhammed! Rabbin dileseydi yeryüzünde olanların tümü, ahirette ilahi azabı müşahade ettiklerinde iman ettikleri gibi, dünyada da zorlama ve çaresizlik içinde iman ederdi. Eğer kullarıma bunu yapacak olsaydım benden taraf herhangi bir sevap veya övgüye hak kazanmazlardı. Oysa ben onların benden taraf bir yakınlık, keramet ve ebedi cennette sürekli kalmaya hak kazanması için çaresiz kalarak değil, tercih ederek iman etmelerini istedim."

482. Bölüm

Cebir ve Tefviz Yoktur

2243. *İmam Sadık (a. s), Mufazçal b. Ömer'in naklettiği rivayette şöyle buyurmuştur:* "Cebir ve tefviz yoktur. (gerçek olan) bu ikisi arasında olan şeydir." Ben, "Bu ikisi arasındaki iş nedir" diye sorunca, şöyle buyurdu: "Örneğin, birinin günah işlediğini görüyorsun, onu o günahı sakındırıyorsun, ama o kabul etmiyor, sen de onu kendi haline bırakıyorsun, o da o günahı işlemeye devam ediyor. Dolayısıyla onun senin sakındırmana itina göstermeyip ve sonuçta kendi haline bıraktığın için, "sen ona günahı emrettin" denilemez."

2244. *İmam Sadık (a. s), "Allah kulları günaha zorlar mı?" diye soran birisine, "Hayır" diye buyurdu.* "Bu işi kullara mı bıraktı?" diye sorunca da, "Hayır" diye buyurdu: "O halde hakikat nedir?" diye sorunca da, şöyle buyurdu: "Bu ikisi arasında olan Rabbinden bir lütuftur."

2245. *İmam Ali (a. s), kader hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* "Ama eğer kabul etmediysen şüphesiz bu ikisi arasında bir iştir. Ne cebirdir ve ne de tefviz!"

2246. *İmam Bakır (a.s) ve İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Şüphesiz aziz ve celil olan Allah kullarını günah işlemeye zorlayıp sonra da günahları sebebiyle cezalandırmaktan daha merhametlidir. Allah olmayacak bir şeyi istemekten daha güçlüdür." Ravi şöyle diyor: "Her ikisine de, "Cebir ve kader arasında üçüncü bir makam var mıdır?" diye sorulunca şöyle buyurdular: "Evet bu makam, gökle yeryüzü arasından daha geniş bir makamdır."

2247. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Allah Tebarek ve Teala kullarını güç yetiremeyecekleri bir şeyle mükellef kılmaktan daha kerimdir ve kudretinde irade etmeyeceği bir şeyin olmasından daha güçlüdür."

2248. *Şüphesiz Fazl b. Sehl Memun'un yanında İmam Rıza'ya (a.s), "Ey Ebe'l Hasan! Acaba insanlar mecbur mudur?" diye sorunca İmam Rıza (a.s) şöyle buyurdu:* "Allah yaratıklarını mecbur bırakıp sonra da onlara azap vermekten daha adildir." O, "O halde kendi hallerine mi bırakılmışlardır?" diye sorunca da şöyle buyurdu: "Allah kulunu ihmal edip kendi başına bırakmaktan daha hikmet sahibidir."

483. Bölüm

Allah İyiliklere Daha Evladır

2249. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: "Ey Adem oğlu! Sen benim meşiyetimle (irademle) diliyorsun, benim nimetimle farzlarımı eda ediyorsun, kudretimle günahları işlemeye güç buluyorsun. Ben seni duyan ve

gören bir kimse kıldım. Ben iyiliklerine senden daha evlayım. Sen ise kötülüklerine benden daha evlasın.”^[620]

2250. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tevrat’ta şu satırlar yazılıydı: “Ey Musa! Şüphesiz seni ben yarattım, seni seçtim, güçlü kıldım, itaatimi emrettim, bana karşı günahı sakındırdım. Eğer bana itaat edersen sana itaatimde yardımcı olurum. Bana isyan edersen sana bana karşı günah işlemende yardımcı olmam. Bana yaptığın itaatinde üzerinde minnetim vardır. İşlediğin günahıta senin üzerinde hüccetim vardır.”^[621]

484. Bölüm

Cebriye ve Kaderiye

2251. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah’ın kullarını günaha zorladığına veya güçlerinin yetmediği şeylerle mükellef kıldığına inanırsa onun kestiği yenmez, şahadeti kabul olmaz ve arkasında namaz kılınmaz ve kendisine zekattan bir şey verilmez.”^[622]

2252. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Beş kimsenin ateşi sönmez ve bedenleri ölmez: ... Bir günahı işleyen ve günahını aziz ve celil olan Allah’ın üzerine atan kimse.”^[623]

2253. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ahır zamanda bir topluluk olacak ki günah işleyecekler ve, “Allah günahı onlara mukadder kıldı!” diyeceklerdir. Onları reddeden, Allah yolunda kılıcıyla savaşan kimse gibidir.”^[624]

2254. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “...Kaderiyeci kimse asla cennete girmez.”^[625]

485. Bölüm

Günahlar Allah’ın Emri ve Meşiyeti İle Değildir.

Kur’an:

“Onlar bir fenalık yaptıkları zaman, “Babalarımızı bu yolda bulduk, Allah da bize bunu emretti” derler. De ki:

“Allah fenalığı emretmez. Bilmediğiniz şeyi Allah'a karşı mı söylüyorsunuz?””^[626]

2255. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ameller üç kısımdır: Farzlar, faziletler ve günahlar. Farzlar Allah’ın emri, meşiyeti, rızası, ilmi ve taktiri ileler. Kul bunlarla amel edince bu vesileyle Allah’tan (ilahi azaptan) kurtulmuş olur. Faziletler ise Allah’ın emriyle değildir. Lakin Allah’ın meşiyeti, rızası, ilmi ve taktiri ileler. Kul bununla amel edince sevaba kavuşur. Ama günahlar ise Allah’ın emri ve meşiyeti ile değildir.”^[627]

2256. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ameller üç halet üzeredir: Farzlar, faziletler ve günahlar. Farzlar aziz ve celil olan Allah’ın emri, rızası, kazası, taktiri, meşiyeti ve ilmi ileler. Faziletler ise Allah’ın emri ile değildir. Ama aziz ve celil olan Allah’ın rızası, kazası meşiyeti ve ilmi ileler. Günahlar ise Allah’ın emriyle değildir. Lakin Allah’ın kazası kaderi, meşiyeti ve ilmi ileler. Sonra da günahları sebebiyle cezalandırılır.”^[628]

2257. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz münezzeh olan Allah kullarını özgür bırakarak emretmiş ve uyararak sakındırmıştır. Kolaylıkla mükellef kılmuş, zorlukla yükümlü kılmıştır. Aza çok vermiş, mağlup düştüğünden isyan edilmemiş, zorlandığından itaat edilmemiş ve peygamberleri boş yere oyun olsun diye göndermemiştir.”^[629]

61. Konu

el-Cebbar

Baş Eğdirici

bak.

☞ *el-Gayb, 3126. Bölüm; el-İbade, 2499. Bölüm; el-Kibr, 2436. Bölüm; el-Meşy, 3696. Bölüm*

486. Bölüm Aziz ve Cebbar

Kur'an:

“O, kendisinden başka ilah olmayan, hükümrân, çok kutsal; esenlik veren, güvenlik veren, görüp gözetten, aziz (güçlü), cebbar (buyruğunu her şeye geçiren), ulu olan Allah'tır. Allah putperestlerin koştukları eşlerden münezzehdir.” [\[630\]](#)

2258. *İmam Ali (a. s), Malik Eşteri Mısır'a vali tayin edince yazdığı mektupta ona şöyle buyurmuştur:* “Sakın Allah'ın azametiyle boy ölçüşme ve ceberrutunda ona benzemeye çalışma. Zira şüphesiz Allah tüm cebbarları zelil eder ve bencili hor kılar.” [\[631\]](#)

2259. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey Akil! İnsanın kızarttığı demirden inliyorsun ve beni cebbar olan Allah'ın gazabıyla tutuşturduğu ateşe mi sürüklüyorsun? Sen bu acıdan inliyorsun da ben azaptan inlemez miyim?” [\[632\]](#)

487. Bölüm Cebbarlığı Kınama ve Cebbarların Sıfatı

2260. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnatçı cebbar “Lailahe illallah” demekten çekinen kimsedir.” [\[633\]](#)

2261. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz kul hilmiyle gündüz oruç tutan ve geceyi ibadetle sabahlayan kimsenin derecesine erişir. Ailesinden başka hiç kimseye egemen olmadığı halde cebbardan yazılır.” [\[634\]](#)

2262. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cebbarlar ve kibirli kimseler kıyamet günü karınca suretinde haşrolurlar. İnsanlar onları ayaklarıyla çiğnerler. Zira Allah nezdinde hor ve hakirdirler.” [\[635\]](#)

2263. *Mesih (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah'ın kendisine kitabını öğrettiği ve sonunda da cebbar olarak ölmeyen kimseye ne mutlu!” [\[636\]](#)

2264. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cebbarlar kıyamet gününde insanlardan aziz ve celil olan Allah'a en uzak olanlardır.” [\[637\]](#)

2265. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cebbarın ameli temiz ve tezkiye olmuş değildir.”^[638]

2266. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Amalika^[639] ve Amalika oğulları nerede? Firavunlar ve Firavun oğulları nerede? Peygamberleri öldüren, Peygamberlerin sünnetlerini söndüren ve cebbarların sünnetlerini ihya eden Ress şehirlerinin”^[640] halkı nerede?^[641]

2267. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Benimle cebbarlarla konuşulduğu gibi konuşmayın. Benden kötü gazaplı hakimlerden sakınıldığı gibi sakınmayın. Bana riya ve gösteriş ile yaklaşmayın.”^[642]

488. Bölüm Cebbarların Kötü Sonu

2268. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cebbarlık eden darmadağın olur.”^[643]

2269. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cebbarlık edeni Allah hor ve hakir düşürür, aşağılık kılar.”^[644]

2270. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın kullarına cebbarlık taslamaktan sakın. Allah şüphesiz tüm cebbarları bozguna uğratar.”^[645]

62. Konu

el-Cubn

Ödleklik

489. Bölüm Korkaklık-Ödleklik

2271. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ödleklik eksiklik.”^[646]

^[647]

2272. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ödleklik afettir, acizlik ise akılsızlık.”

2273. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ödleklik, ihtiras ve cimrilik Allah’a karşı kötü zannın topladığı kötü huylardır.”^[648]

2274. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ödleklikten sakının. Şüphesiz ödleklik ayıp ve eksiklikler.”^[649]

2275. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aşırı ödleklik nefsin acizliğinden ve yakının zayıflığındandır.”^[650]

2276. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mümin ödlek, ihtirash ve aç gözlü olamaz.”^[651]

2277. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ödlek insanları görüşüne ortak kılma, (ödleklerle meşveret etme.) Zira ödlek kimse bir iş hususunda karar almanı zayıflatır ve büyük olmayan bir şeyi gözünde büyütür.”^[652]

490. Bölüm Ödlekliğin Anlamı

2278. *İmam Hasan’a (a.s) ödlekliğin anlamı sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Dost karşısında cesaretli olmak, düşman karşısında ise kaçmak.”^[653]

491. Bölüm Ödlek ve Savaş

2279. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim nefsinde korkaklık hissederse savaşa gitmesin.”^[654]

2280. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ödlek insanın savaşması caiz değildir. Zira hemen kaçır. Önce neyle savaşmak istediğine bakmalı ve onunla başkalarını teçhiz etmelidir. Bu taktirde o savaşçının sevabını elde eder. Onun (savaşçının) sevabından da bir şey eksilmez.”^[655]

2281. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ödlek insanın iki ecri vardır.”^[656]

Bak, el-Cihad (1), 574. Bölüm

63. Konu

el-Cidal

Cedelleşmek-Tartışmak

☞ *el-Bihar, 2/124; Ma cae fi tecvizi'l mucadele*

bak.

☞ 141. Konu, *el-Husume*; 488, *el-Mira'*; 515, *el-Menazire*

492. Bölüm Kınanmış Tartışma

Kur'an:

“Allah hakkında bilmeden tartışan ve her azılı şeytana uyan insanlar vardır.”^[657]

“Allah'ın ayetleri üzerinde, küfredenlerden başkası tartışmaya girişmez. Küfredenlerin memlekette gezip dolaşması seni aldatmasın.”^[658]

“Onlardan önce, Nuh milleti, ardından, peygamberlere karşı gelen topluluklar da peygamberlerini yalanlamış ; her ümmet, peygamberini cezalandırmaya azmetmişti. Hakkı batılla gidermek için mücadele etmişlerdi. Bunun üzerine Ben onları yakaladım. Cezalandırmam nasılmış?”^[659]

“Bunlar, Allah'ın ayetlerini üzerinde kendilerine gelmiş bir delil bulunmadan tartışırlar. Bu, Allah katında da, İman edenlerin yanında da öfkeyi artırır.”^[660]

“Allah'ın ayetleri üzerinde kendilerine gelen bir delil olmadan tartışanların gönüllerinde, ulaşamayacakları bir büyüklenme vardır. Sen Allah'a sığın. O şüphesiz işitendir, görendir.”^[661]

“Allah'ın çağrısına icabet eden bulunduktan sonra, O'nun hakkında tartışmaya girişenlerin delilleri Rableri katında hükümsüzdür. Onlara bir gazâb vardır, çetin bir azâb da onlar içindir.”^[662]

Al-i İmran, 66; A'raf, 71; Enfal, 6; Kehf, 54, 56; Meryem, 97; Hacc, 8, 9, 68; Furkan, 50; Şura, 35; Zuhuruf, 57

2282. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cedelleşmekten (tartışmaktan) sakının. Zira cedel şek doğurur.”^[663]

2283. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey Abdulazim! Dostlarıma benden selam söyle ve onlara de ki: Nefisleri hususunda şeytana fırsat vermeyin. Onlara konuşurken doğru konuşmalarını ve emaneti eda etmelerini emret. Onlara susmayı ve kendilerini ilgilendirmeyen hususlarda cedelleşmeyi terk etmelerini emret.”^[664]

2284. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cedelleşmeye koyulmadıkça hiç bir kavim sapmamıştır.”^[665]

2285. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dinde cedelleşme yakini ifsad eder.”^[666]

493. Bölüm Güzel Tartışma

Kur'an:

“Rabbinin yoluna, hikmetle, güzel öğütle çağır; onlarla en güzel şekilde tartış; doğrusu Rabbin, kendi yolundan sapanları daha iyi bilir. O, doğru yolda olanları da en iyi bilir.”^[667]

“Kitab ehlinde zulmedenler bir yana, onlarla en güzel şekilde mücadele edin, şöyle deyin: “Bize indirilene de, size indirilene de inandık; bizim ilahımız da, sizin ilahınız da birdir, biz O'na teslim olmuşuzdur.”^[668]

2286. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dinde cidal hakkında sorulup Resulullah (s.a.a) ve masum İmamlar'ın dinde cedelleşmeyi yasakladığı söz konusu edilince İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: Mutlak şekilde cedel yasaklanmamıştır. Sadece güzel olmayan cedelleşme yasaklanmıştır.”^[669]

2287. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Biz Allah yolunda (güzel) mücadele edenleriz.”^[670]

2288. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Düşmanımıza karşı diliyle bize yardım edenlerin dilini aziz ve celil olan Allah huzurunda durduğu gün hüccetiyle konuşturur.”^[671]

64. Konu

et-Tecrube

Tecrübe

bak.

☞ *Et-Tıb, 2406. Bölüm; 109. Konu, el-Hazm*

494. Bölüm

Tecrübe

2289. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İşler tecrübe, ameller ise uzmanlık ileler.”^[672]

2290. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her cesaret akla, her yardım ise tecrübeler muhtaçtır.”^[673]

2291. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tecrübeler faydalanılan ilimdir.”^[674]

2292. *İmam Ali (a. s), oğlu Hasan’a (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kalbin katılaştırmadan ve düşünce meşgul olmadan seni edeb ve terbiye etmeye koyuldum ki sağlam düşüncele tecrübe sahiplerinin bulduğu ve denediği işlere yönelesin, arama meşakkatinden kurtulasın ve tecrübe ilacını bulmaktan muaf tutulasın.”^[675]

2293. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Günler tecrübe öğretir.”^[676]

2294. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir işi denemedikçe teşebbüs etme.”^[677]

495. Bölüm

Tecrübenin Meyvesi

2295. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tecrübenin meyvesi güzel seçimdir.”^[678]

2296. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tecrübe ibret almayı sağlar.”^[679]

2297. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tecrübesi az olan aldanır. Tecrübesi çok olan daha az aldanır.”^[680]
2298. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İşleri tecrübe etmeyen aldanır.”^[681]
2299. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tecrübesi sağlam olan helak oluşlardan salim kalır. Her kim de tecrübelerden müstağni olursa işlerinin sonucunu göremez.”^[682]
2300. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Edepleyen ve terbiye eden için tecrübeler yeterlidir.”^[683]
2301. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En hayırlı tecrübe sana öğüt verendir.”^[684]
2302. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her tecrübeye öğüt vardır.”^[685]
2303. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tecrübesi az ve başına buyruk kimse hiçbir riyasete ihtiras duymamalıdır.”^[686]
2304. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın görüşü tecrübesi ölçüsüncevidir.”^[687]
2305. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zafer uzak görüşlülük ile elde edilir. Uzak görüşlülük ise tecrübe ile kazanılır.”^[688]
2306. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim tecrübe biriktirirse doğru çalışır.”^[689]

496. Bölüm

Tecrübe ve Akıl

2307. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıl ilim ve tecrübeler ile çoğalan bir bilinçtir.”^[690]
2308. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıl tecrübeleri korumaktır.”^[691]
2309. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tecrübeleri korumak aklın başıdır.”^[692]
2310. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tecrübeler olmasaydı yollar örtülü kalırdı. Yeni ilimler tecrübelerden elde edilir.”^[693]
2311. *İmam Hüseyin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İlim marifeti doğurur ve uzun tecrübeler aklı artırır.”^[694]
2312. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıllı kimse tecrübelerin öğüt verdiği (tecrübelerden ders çıkaran) kimsedir.”^[695]
2313. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tecrübeler sona ermez. Akıllı kimse tecrübelerini artırır.”^[696]

65. Konu

el-Cez’e

Sabırsızlanmak

☞ *Vesail'uş-Şia, 2/912; 80. Bölüm; Adem-u, Ceva'zi el-Ce'zea inde'l musibet*

bak.

☞ *el-Musibet, 2241. Bölüm, el-Bela, 411. Bölüm*

497. Bölüm Sabırsızlıktan Sakındırmak

Kur'an

“İnsan gerçekten pek huysuz yaratılmıştır. Bir fenalığa uğrarsa sızlanır feryad eder. Bir iyiliğe uğrarsa onu herkesten men eder.” [\[697\]](#)

2314. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabırsızlık helak olmaktır.” [\[698\]](#)

2315. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabırsızlıktan sakın! Zira sabırsızlık emeli keser, ameli zayıflatır ve hüznü doğurur. Bil ki şüphesiz sadece iki kurtuluş yolu vardır: Ya bir problemin çaresi vardır ve çaresini bulmak gerekir, ya da çaresi yoktur, bu taktirde de sabretmek gerekir.” [\[699\]](#)

2316. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Belayı tanıyan ona karşı sabreder, tanımayan ise ondan hoşlanmaz.” [\[700\]](#)

2317. *İmam Ali (a.s) Peygamber'i (s.a.a) defnederken şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz sabır çok güzeldir; ama (Ya Resulullah!) sana değil! Sabırsızlık çirkindir; ama senin hakkında değil. Şüphesiz senin (ayrılık) musibetin çok büyüktür. Şüphesiz senden önceki ve sonraki her musibet (senin musibetin yanında) küçüktür.” [\[701\]](#)

498. Bölüm Sabırsızlanan İnsanın Musibetinin İki Kat Oluşu

2318. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabırsızlık göstermek, sabretmekten daha zordur.” [\[702\]](#)

2319. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Musibetler karşısında sabırsızlık göstermek musibetten daha şiddetlidir.” [\[703\]](#)

2320. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bela anında sabırsızlık göstermek tümüyle mihnet ve sıkıntıdır.” [\[704\]](#)

2321. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Musibetler anında sabırsızlanma, musibeti çoğaltır. Musibetlere sabretmek ise musibeti giderir.” [\[705\]](#)

2322. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Çok sabırsızlık göstermek ile facia büyür.” [\[706\]](#)

2323. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Size hoş gelmeyen az şeylere karşı sabırsızlık göstermeyin. Bu sizi hoşlanmadığınız bir çok şeye düşer kılar.” [\[707\]](#)

2324. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Musibet tektir. Sabırsızlık gösterirsen onu ikilemiş olursun.” [\[708\]](#)

2325. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabreden insan için musibet birdir. Sabırsızlık gösteren insan için ise musibet iki tanedir.” [\[709\]](#)

499. Bölüm

Sabırsızlanmanın Sevabı Yok Etmedeki Etkisi

2326. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabırsızlık göstermek (ilahi) kaderi def etmez. Lakin sevabı yok eder.”^[710]

2327. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabırsızlığı sabırla yenin. Zira şüphesiz sabırsızlık sevabı yok eder ve faciayı büyültür.”^[711]

2328. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kim sabırsızlık gösterirse kendine azap verir. Münezzeh olan Allah’ın emrini zayi eder ve sevabını satar (yok eder).”^[712]

2329. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabırsızlığa mağlup düşen sabrın faziletinden mahrum kalır.”^[713]

500. Bölüm

Sabırsızlığın Mertebeleri

2330. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En şiddetli sabırsızlık ah-u figan etmek, yüzüne ve göğsüne vurmak (dövünmek) ve saçlarını yolmaktır. Her kim dövünerek matem tutarsa sabrı terk etmiş sayılır.”^[714]

2331. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah iki sestten nefret eder: Musibet anında ah-u figan etmek ve nimet anında çalıp oynamak.”^[715]

2332. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Yüzünü tokatlayan ve yakasını yırtan kimse bizden değildir.”^[716]

2333. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Musibet anında dizini döven kimse sevabını yok etmiş olur.”^[717]

2334. *İmam Ali (a. s), Sıffin’de öldürülenlere ağlayan kadınların ağlama sesini duyunca şöyle buyurmuştur:* “Kadınlarınız bu duyduğum ağlama sesleriyle bizlere üstün mü geldiler? Onları neden bu ah-u figandan alıkoymuyorsunuz?”^[718]

501. Bölüm

Sabırsızlık Göstermemenin Faydası

2335. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer kaybettiğin şeylere ağlıyorsan, o halde sana ulaşmayan şeylere de sabırsızlık göster. Var olanı var olmayana delil kıl. Zira işler hep birbirine benzer.”^[719]

66. Konu

el-Ceza

Ceza-Karşılık

bak.

58. *Konu, es-Sevab, 340, el-Azab, 364, el-Ukabe, 442, el-Kisas; 463, el-Mukafat*

502. Bölüm Ceza

Kur'an:

“Herkes işlediğinin karşılığını görsün diye, zamanını gizli tuttuğum an (kıyamet) mutlaka gelecektir.” [\[720\]](#)

“Göklerde olanlar ve yerde olanlar Allah’ındır ki O, kötülük yapanlara işlerinin karşılığını verir; iyi davrananlara, daha iyisiyle karşılığını verir.” [\[721\]](#)

2336. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her insan amelini görür ve yaptığıının karşılığını bulur.” [\[722\]](#)

2337. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülüğün cezasını ancak kötülüğü yapan ve hayrın mükafatını da ancak hayrı yapan görür.” [\[723\]](#)

503. Bölüm Kötülüğün Cezası

Kur'an:

“Her kim bir kötülük ile gelirse ancak misliyle cezalandırılır; onlara haksızlık yapılmaz.” [\[724\]](#)

“Kim bir kötülük işlerse ancak onun kadar ceza görür. Kadın veya erkek, kim, inanarak salih amel işlerse, işte onlar cennete girerler; orada hesapsız şekilde rızıklanırlar.” [\[725\]](#)

“Kim bir iyilik getirirse, ona daha iyisi verilir. Kim bir kötülük getirirse, o kötülükleri işleyenler, ancak yaptıkları kadar ceza görürler.” [\[726\]](#)

Bak, Sevab, 472. Bölüm

504. Bölüm İyilerin Dünyadaki Mükafatı

Kur'an:

“Erginlik çağına erince ona hikmet ve bilgi verdik. İyi davrananları böyle mükâfatlandırırız.” [\[727\]](#)

“Mûsa erginlik çağına gelip olgunlaşınca, ona hikmet ve ilim verdik. İyi davrananları böyle

mükâfatlandırırız. ^[728]

“Bütün alemlere Nuh'a selam olsun. İşte Biz iyi davrananları böyle mükâfatlandırırız.” ^[729]

“Biz: “Ey İbrahim! Rüveyı gerçek yaptın; işte biz iyi davrananları böylece mükâfatlandırırız” diye seslendik.” ^[730]

“İbrahim'e selam olsun. İşte iyileri böylece mükâfatlandırırız.” ^[731]

“Mûsa ve Harun'a selam olsun. Doğrusu Biz, iyileri böylece mükâfatlandırırız.” ^[732]

“İlyas'a selam olsun. Doğrusu Biz iyileri böylece mükâfatlandırırız.” ^[733]

Bak, ed-Dunya, 1251. Bölüm
el-İhsan, 871. Bölüm

505. Bölüm

İyilerin Ahiretteki Mükafatı

Kur'an:

“Sabırlarının karşılığı, cennet ve oradaki ipeklerdir.” ^[734]

“Onlara denir ki: “İşlediklerinize karşılık affıyetle yiyiniz, içiniz. Biz, iyi davrananlara işte böyle karşılık veririz.” ^[735]

“İçlerinden ırmaklar akan Adn cennetlerine girerler. Orada, diledikleri kendilerine verilir. Allah sakınanları böylece mükâfatlandırır.” ^[736]

“Onlara, Rablerinin katında diledikleri şeyler vardır, bu, iyilerin mükâfatıdır.” ^[737]

2338. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim (amellerin) karşılığına kesin bir şekilde inanırsa iyilikten başka bir şeyi tercih etmez.” ^[738]

2339. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim (amellerin) karşılığını doğrularsa iyilikten başka bir şeyi tercih etmemiştir.” ^[739]

2340. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Karşılık bela miktarıdır.” ^[740]

506. Bölüm

Suçluların Dünyadaki Cezası

Kur'an:

“Fakat onlar yüz çevirdiler; bunun için Biz de üzerlerine Arim selini gönderdik, onların bahçelerini, buruk yemişli, ılgınlık ve içinde biraz da sedir ağacı bulunan iki bahçeye çevirdik. İşte böylece, küfürlerinden ötürü onları cezalandırdık. Biz nankörden başkasına ceza mı veririz? ” ^[741]

“Yemin olsun ki, sizden önce nice nesilleri, peygamberleri onlara belgeler getirmişken, haksızlık ederek inanmadıkları zaman yok etmiştik. İşte biz suçlu milleti böyle cezalandırırız.” ^[742]

“Benim Kitab'ımdan yüz çeviren bilsin ki onun dar bir geçimi olur ve kıyamet günü de onu kör olarak haşrederiz. İşte haddi aşanları, Rabbinin ayetlerine inanmayanları böylece cezalandıracağız. Hem, ahiretin azabı bu dünya azabından daha şiddetli ve daha devamlıdır.” ^[743]

“Buzağıyı ilah olarak benimseyenler Rablerinin öfkesine ve dünya hayatında alçaklığa uğrayacaklardır; iftira edenleri böylece cezalandırırız ” ^[744]

“Ahkaf bölgesindeki milletini uyarmış olan Ad milletinin kardeşi Hud'u an. O (rüzgar) Rabbinin buyruğu ile her şeyi yok eder, mahveder. Nitekim (o kasırga gelince) onların evlerinin harabelerinden başka bir şey görünmez oldu. İşte biz, suç işleyen milleti böyle cezalandırırız.” ^[745]

Bak, ez-Zunub, 1378-1384 Bölümler

507. Bölüm Suçluların Ahiretteki Cezası

Kur'an:

“Onlar için cehennemden bir yatak ve üstlerine de örtüler vardır. Zalimleri böyle cezalandırırız.”^[746]

“Küfredenlere cehennem ateşi vardır. Ölümlerine hükmedilmez ki ölsünler; kendilerinden cehennemin azabı da hafifletilmez. Her kafiri böylece cezalandırırız.”^[747]

“Rabbine suçlu olarak gelen bilsin ki, cehennem onun içindir. Orada ne ölür, ne yaşar.”^[748]

“Doğrusu suçlular sapıklık ve çılgınlık içindedirler. Ateşe yüzüstü sürüldükleri gün, onlara: “Cehennemin dokunan azabını tadın” denir.”^[749]

67. Konu el-Cizye Cizye

- ☞ *el-Bihar*, 100/63; 12. Bölüm; *el-cizye ve ahkamuha*
- ☞ *Vesail'uş-Şia*, 11/113-119
- ☞ *Kenz'ul Ummal*, 4/494; *el-cizye*

508. Bölüm Cizye

Kur'an:

“Kitab verilenlerden, Allah'a, ahiret gününe inanmayan, Allah'ın ve peygamberinin haram kıldığını haram”^[750]

saymayan, hak dinini din edinmeyenlerle, boyunlarını büküp kendi elleriyle cizye verene kadar savaşın.”
2341. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Resulullah (s.a.a) faiz yemeyecekleri, domuz eti yemeyecekleri, kız kardeşleri, kardeşinin kızları ve kız kardeşlerinin kızları ile evlenmeyecekleri koşuluyla ehli zimmeden cizye alıyordu. Bu şartlara uymayanlar Allah ve Resulünün zimmetinden (emanından) çıkıyorlardı.” Daha sonra şöyle buyurdu: Bugün de onlara zimmet (eman) yoktur.”^[751]
2342. *İmam Sadık (a. s), ‘Eğer zimmiler baraç ve cizyelerini şarap, domuz ve ölülerinin parasından öderlerse İmam’ın onu alması helal midir ve Müslümanlar için bu temiz ve helal midir?’ diye sorulunca şöyle buyurdu:* “Bu imam ve Müslümanlara helaldir. Bu zimmet ehli için haramdır ve günahı onların boynunadır.”^[752]

68. Konu

et-Tecessus Tecessüs-Araştırma

- ☞ *Kenz’ul Ummal, 3/807, et-Tecessus,*
- ☞ *Sunen-i Ebi Davud, 3/47; Hukmul casus iz’a kane muslimen*
- ☞ *Suneni Ebi Davud, 3/48; fi el-casus el-zimmiyye*
- ☞ *Suneni-i Ebi Davud, 3/48; fi el-Casus el-muste’men*

- bak.*
☞ 380. Konu, el-Ayb, 400, el-grybet

509. Bölüm

İnsanların Ayıplarını Araştırmaktan Sakındırmak

Kur’an:

“Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının, zira zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin suçunu araştırmayın; kimse kimseyi çekıştirmesin; hangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır? Ondan tiksiniirsiniz; Allah’tan sakının, şüphesiz Allah tövbeleri daima kabul edendir, acıyandır.”^[753]

2343. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Zandan sakının. Şüphesiz zan en yalan sözdür. İnsanların konuştuklarını dinlemeyin ve ayıplarını araştırmayın.”^{[754], [755]}

2344. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ben hiç şüphesiz insanların kalbini araştırmak ve içlerini yarmakla emrolunmadım.”^[756]

2345. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey diliyle Müslüman olan, ama kalbiyle Müslüman olmayan topluluk! Müslümanların hatalarının peşice koşmayın. Hiç şüphesiz Müslümanların hatalarının ardısına koşturan kimsenin de Allah hatasını dikkate alır. Allah her kimin hatasını dikkate alırsa onu rezil rüsva eder.”^[757]

2346. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müminlerin hatalarını araştırmayın. Hiç şüphesiz her kim kardeşinin hatalarını araştırırsa Allah da onun hatalarını dikkate alır. Allah her kimin hatalarını dikkate alırsa evinin içinde dahi olsa onu rezil rüsva eder.”^[758]

2347. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kötü kadına “Kiminle kötülük ettin?” diye sormayın. Zira rahatlıkla fuhuş yaptığı gibi rahatlıkla suçsuz bir Müslümanı da lekeleyebilir.”^[759]

2348. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötü kadına, “Sana kim kötülük etti?” diye sorulursa o da “falan kimse!” derse ona iki defa had uygulayın. Bir haddi yaptığı kötülük için, bir haddi de Müslüman birine iftira attığı için.”^[760]

2349. *Sevr’ul Kindi’den şöyle nakledilmiştir:* “Şüphesiz Ömer b. Hattab bir gece Medine’de gezerken bir evden şarkı söyleyen bir adamın sesini duydu. Evin duvarına tırmandı ve şöyle dedi: “Ey Allah’ın düşmanı! Sen Allah’ın günahlarını örttüğünü mü sanıyorsun?” o şahıs şöyle dedi: “Sen ey Müminlerin Emiri, hakkımda acele davranma. Eğer ben bir hususta Allah’a isyan ettiysem sen üç konuda isyan ettin.

Allah “**Araştırmayınız.**” diye buyurmuştur, oysa sen araştırdın. Allah “**Evlere kapılarından giriniz.**” diye buyurmuştur. Oysa sen duvara tırmandın ve bana izin almadan geldin. Allah-u Teala, “**izin almadıkça ve ehline selam vermedikçe kendi evlerinizden başka evlere girmeyin.**” diye buyuruyor.” Bunun üzerine Ömer şöyle dedi: “Eğer seni bağışlarsam bu işlerden el çeker misin?” o şahıs, “Evet!” deyince de Ömer onu affetti, oradan çıktı ve orayı terkedip gitti.”^[761]

510. Bölüm

İnsanların Dinlerini Araştırmaktan Sakınmak

2350. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların dinini araştırma, yoksa arkadaşsız kalırsın.”^[762]

511. Bölüm

Komploları Keşfetmek İçin Araştırmanın Caiz Oluşu

2351. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah (s.a.a) beni, Zubeyr’i ve Mikdad’ı (bir yere) gönderdi ve şöyle buyurdu: “Gidiniz, sonunda bir şeftali bağına erişeceksiniz. Orada bir mektup vardır. O mektubu ondan alın.” Bunun üzerine biz yola düştük, atlarımızı dört nala sürdük. Sonunda o bağa geldik. Orada mahfesinde oturan kadınla karşılaştık. Ona, “Mektubu ver.” dedik. O kadın, “Benim yanımda bir mektup yok.” dedi. Ben, “Ya mektubu verirsin, ya da üzerini ararız.” dedim. Bunun üzerine o saç örgüsüne sakladığı mektubu çıkardı. Biz de mektubu alıp Resulullah’a (s.a.a) getirdik. Bu mektup Hatip b. Ebi Beltaa’nın müşriklerden bir gruba yazdığı ve içinde Resulullah (s.a.a) ile ilgili bilgilerin yer aldığı bir mektuptu. Resulullah (s.a.a) Hatib’e, “Bu nedir?” diye sordu. Hatib, “Ey Resulullah, hakkımda acele davranma. Ben Kureys’ten değilim. Ama onlarla sözleşmişim. Muhacirlerin Mekke’de ailelerini koruyacak ve savunacak yakınları var. Benim böyle bir kimsem yok. Bu yüzden onlara bir hizmette bulunmak ve böylece Mekke’deki yakınlarımı koruyup gözetmelerini sağlamak istedim. Ya Resulullah! Allah’a yemin olsun ki ben ne kafir oldum ve ne de mürted.” Resulullah (s.a.a), “O sizlere doğru diyor.” diye buyurdu.”^[764]

512. Bölüm

Savaşlarda Araştırma Yapmanın Caiz Oluşu (1)

2352. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah (s.a.a) bir ordu gönderip komutanından şüphe içinde bulunsaydı güvenilir adamlardan birini onunla birlikte casus olarak gönderirdi.”^[765]

2353. *“Enes şöyle diyor:* “Peygamber (s.a.a) Busbese’yi Ebu Süfyan’ın kervanı ne yapıyor diye casus olarak gönderdi.”^[766]

2354. *Resulullah(s.a.a) Abzab günü şöyle buyurmuştur:* “Kim bana onlardan (düşmanlardan) haber getirecek?” Zubeyr, “Ben” dedi. Peygamber üç defa bunu tekrar etti ve Zübeyr de cevapladı. Sonra da Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: Şüphesiz her peygamberin havarisi vardır, benim de havarim şüphesiz Zübeyr’dir.”^[767]

2355. *Huzeyfe b. Yeman şöyle diyor:* “Allah’a yemin olsun ki biz Hendek günü Resulullah (s.a.a) ile birlikteydik. Resulullah (s.a.a) gecenin bir bölümünde namaz kıldı ve sonra bize yönelerek şöyle buyurdu: “Kim kalkıp giderek düşmanın yaptıkları hususunda bizlere bakıp geri gelirse -ReSulullah (s.a.a) ona döneceğini de garantilemişti- ben de Allah-u Teala’dan onun cennette dostum kılmasını isterim. O topluluktan hiç kimse aşırı korkudan, şiddetli açlıktan ve dondurucu soğuktan dolayı ayağa kalkmadı. Hiç kimse ayağa kalkmayınca Resulullah (s.a.a) beni çağırdı. Beni çağırınca ve ben de kalkmak zorunda kaldım. Bunun üzerine şöyle buyurdu: “Ey Huzeyfe! Git ve o topluluğun arasına gir. Onların ne yaptıklarına bak. Bize gelinceye kadar da bir şey yapma.”

Huzyefe şöyle diyor: “Gidip o grubun arasına girdim. Rüzgar ve Allah’ın ordusunun onlara neler yaptığını gördüm. Onlar için ne bir kazan, ne bir ateş ve ne de bir bina bırakmıştı. Ebu Süfyan ayağa kalkıp şöyle dedi: “Ey Kureyş topluluğu! Herkes yanında oturana dikkat etsin.” Huzyefe şöyle devam etti: “Ben yanımda duran şahsın elinden tutarak “sen kimsin?” diye sordum. O, “Falan oğlu falan kimseyim” dedi. Sonra Ebu Süfyan şöyle dedi: “Ey Kureyş topluluğu! Allah’a yemin olsun ki siz burada kalmak için gelmediniz; at ve bineklerin helak oldu.”^[768]

513. Bölüm

Savaşlarda Araştırma Yapmanın Caiz Oluşu (2)

2356. *İbn-i İshak şöyle diyor:* “Nuaym b. Mesud... Resulullah’a (s.a.a) gelerek şöyle dedi: “Ya Resulullah! Şüphesiz ben Müslüman oldum. Kavmim ise benim Müslüman olduğumu bilmiyor. Bana istediğini emret.” Resulullah (s.a.a) ona şöyle buyurdu: Şüphesiz sen aramızda tek adamsın. Yapabilirsen onların içine gir ve ayrılık icat et ve onları bizden korkut. Zira hiç şüphesiz savaş hiledir.”

Nuaym b. Mes’ud bunun üzerine Kureyza oğullarının yanına gitti. O cahiliye döneminde onların yakın dostu idi. Onlara şöyle dedi: “Ey Kureyza Oğulları! Siz benim size olan sevgimi ve aramızdaki özel ilişkiyi şüphesiz biliyorsunuz.” Onlar, “doğru söylüyorsun sen yanımda şüpheli biri değilsin.” Bunun üzerine onlara şöyle dedi: “Şüphesiz Kureyş ve Gatfan kabilesi sizin gibi değildir. Bu şehir sizin şehrinizdir. Bu şehirde mallarınız, çocuklarınız ve kadınlarınız vardır. Buradan başka bir yere gidemezsiniz. Şüphesiz Kureyş ve Gatfan kabilesi Muhammed ve ashabıyla savaşmaya gelmişlerdir. Sizler Muhammed karşısında onlara yardım edersiniz. Onların şehri malları ve eşleri ayrı yerededir. Onlar sizin gibi değildir. Onlar (saldırı veya zafer için) bir fırsatını bulurlarsa ondan istifade ederler. Aksi taktirde şehirlerine geri giderler ve sizi şehrinizde olan kimselerle yalnız bırakırlar. Onlar sizi yalnız bırakınca Muhammed’e karşı koymaya gücünüz yetmez. O halde onların büyüklerinden bir grubu rehin olarak alıp güvence olarak elinizde tutmadıkça bu grubun (müşriklerin) yanında savaşmayınız. Böylece onlara güvenerek Kureyş’in yanında Muhammed’e karşı savaşabilirsiniz.” Kureyza oğulları, “Doğru görüş belirttin” dediler. Nuaym daha sonra Ben-i Kureyza’nın yanından ayrılıp Kureyş’in arasına gitti. Ebu Süfyan b. Harb ve onunla birlikte bulunan Kureyş büyüklerine şöyle dedi: Sizler sizinle dost olduğumu ve Muhammed ile bir işimin olmadığını biliyorsunuz. Bir şey duydum ve hayrınızı dileme açısından onu size iletmeyi bir görev bildim. Ama benden duymamış olun.” Onlar, “Olsun” deyince Nuaym şöyle dedi: “Bilin ki Yahudiler Muhammed’e karşı yaptıklarından pişman oldular ve ona, “Biz yaptıklarımızdan pişman olduk, Kureyş ve Gatfan kabilesinin büyüklerinden bir grubu alıp boyunlarını vurmak için sizlere teslim edersek ve daha sonra köklerini kazımak için sizinle birlikte geri kalanlarıyla savaşsak bizden hoşnut olur musun?” diye haber gönderdiler. Muhammed de onlara, “Evet” diye cevap gönderdi. O halde eğer Yahudiler sizden ileri gelenlerden bir grubu rehin olarak ellerinde tutmak isterlerse onlara bir tek kişiyi dahi göndermeyin.” Nuaym daha sonra Gatfan kabilesinin yanına geldi ve onlara şöyle seslendi: “Ey Gatfan Kabilesi! Siz benim kabilem ve soyumsunuz. İnsanlardan bana en sevimli olanlar sizlersiniz. Benden şüphelendiğinizi zannetmiyorum.” Onlar, “doğru söylüyorsun, sen bizce şüpheli değildin.” dediler. Bunun üzerine Nuaym, “O halde benden duymamış olun” dedi. Onlar, “Pekala öyle yapacağız, emrin endir?” deyince; onlara, “Kureyş’e dediklerini tekrar etti ve onları sakındırdığı gibi bunları da sakındırdı. H. Beşinci yılın Şevval ayının Cumartesi gecesi olduğunda Allah’ın Peygamberine olan lütfü üzere Ebu Süfyan b. Harb, Gatfan kabilesinin iler gelenleri, İkrime b. Ebi Cehl ile Kureyş ve Gatfan kabilesinden bir grup hep birlikte Kureyza Oğullarının yanına gittiler. Bu grup Kureyzaoğullarına şöyle dediler: “Biz buraya kalmak ve istirahat etmek için gelmedik. Hayvanlarımız ve bineklerimiz telef oldular. Yarın sabah Muhammed ile savaşmak için savaşa hazır olun.” Kureyza Oğulları şöyle dedi: “Yarın Cumartesidir ve biz o gün hiçbir işe dokunmayız. Ayrıca içinizden bir grubu elimizde güvence tutmak için bize verdiğiniz taktirde Muhammed ile savaşırız.” Elçiler Kureyza Oğullarının mesajını Kureyş ve Gatfan kabilesine getirince onlar şöyle dediler: “Allah’a yemin olsun ki Nuaym b. Mesud’un sizlere dedikleri doğrudur.” Bunun üzerine Kureyza Oğullarına, “Allah’a yemin olsun bir tek ferdimizi bile sizlere rehin olarak vermeyiz.” diye haber gönderdiler. Kureyş ve Gatfan elçileri bu mesajı Kureyza Oğullarına ulaştırınca onlar da şöyle dediler: “Allah’a yemin olsun ki Nuaym b. Mes’ud’un sizlere dedikleri doğrudur.” Bunun üzerine Kureyş ve Gatfan kabilesine şu mesajı gönderdiler: “Allah’a yemin olsun ki bizlere rehin bırakmadıkça sizinle birlikte Muhammed’e karşı savaşmayız.” Böylece onlarla iş birliği yapmaktan kaçındılar ve Allah onları birbirine yardım etmekten alıkoydu.”^[769]

514. Bölüm

Casusun Hükümü

2357. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz bir casus ve haberci yakalanınca öldürülmelidir.”^[770]

2358. *Harise b. Muḡarrib Fırat b. Hayyan'dan şöyle nakletmektedir:* “Şüphesiz Resulullah (s.a.a) onun ölüm emrini verdi. O (Fırat b. Hayyan) Ebu Sufyan'ın casusu ve Ensardan bir şahsın sözleştiği kimseydi. Ensardan bir grubun yanından geçince, “Ben Müslüman'ım” dedi. Ensardan olan şahıs şöyle dedi: “Ey Resulullah! (s.a.a) O, “Ben Müslüman'ım” diyor.” Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: “Sizlerden bir grup vardır ki onları kendi imanlarına havale ederiz. Onlardan biri de Fırat b. Hayyan'dır.”^[771]

2359. *Seleme b. Eḡve' şöyle diyor:* “Resulullah'a (s.a.a) seferde bulunduğu bir sırada müşriklerden bir casus gelerek ashabın yanına oturdu ve sonra (gözden) kayboldu. Resulullah (s.a.a), “Onu bulup öldürün” diye buyurdu. Ben herkesten önce onu buldum, öldürdüm; elbiselerini ve yanındaki eşyalarını aldım. Peygamber de onları bana bağışladı.”^[772]
Bak, Sunen-i Ebi Davud, 2654

515. Bölüm

Zahire Göre Hükmedildilen Yerler

2360. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şu beş şeyde insanların zahire göre hükmetmesi gerekir: Velayet ve yöneticilik, evlenmek, miras, kesimler ve şahadetler. Eğer birinin zahiri doğru ve güvenilir ise şahadeti de caizdir, batınının araştırılması gerekmez.”^[773]

69. Konu

el-Meclis

Meclis-Oturma Yeri

☞ *el-Bihar, 75/463, 95. Bölüm, adab'ul Mecalıs ve s. 469, 96. Bölüm, es-Sunnetu fi'l culus*

☞ *Kenḡ'ul Ummal, 9/135 ve 222 hakḡu'l mecalıs ve'l culus*

☞ *Kenḡ'ul Ummal, 9/151, Mehḡurat'ul meclıs*

516. Bölüm

En Şerefli Oturma

2361. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz her şeyin bir şerefi vardır. En şerefli oturma ise kibleye doğru olanıdır.”^[774]
2362. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah (s.a.a) çoğu zaman kibleye doğru otururdu.”^[775]
Bak, Vesail'uş-Şia, 8/475, 76. Bölüm

517. Bölüm

Meclislerde Riayet Edilmesi Gereken Şeyler

Kur'an:

“Ey iman edenler! Toplantılarda, size, “Yer açın” denince yer açın ki Allah da size genişlik versin; “Kalkın” denildiği zaman da hemen kalkın.”^[776]

2363. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizden birisi bir meclise girince meclisin en alt yerinde otursun.”^[777]
2364. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah (s.a.a) bir meclise girdiğinde meclisin en alt köşesinde otururdu.”^[778]
2365. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlar bir yere toplanınca, birisi kardeşini çağırdığında veya o toplantıda kendisine yer açtığında davetini kabul etmeli ve yanına gitmelidir. Zira o davetiyle kardeşine ikramda bulunmuştur. Ama eğer hiç kimse ona yer açmazsa, bakmalı ve bulduğu en geniş yere oturmalıdır.”^[779]
2366. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizden birisi kardeşlerinden birinin evine girecek olursa ev sahibinin dediği yere oturmalıdır. Zira ev sahibi evin gizli durumunu misafirinden daha iyi bilir.”^[780]
2367. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim meclisin baş köşesinden daha aşağısına razı olur ve oturursa oturduğu süre boyunca Allah ve melekleri ona rahmet ve bağışlanma diler.”^[781]
2368. *Resulullah (s.a.a) mescidde tek başına otururken yanına birisi geldi. Peygamber (s.a.a) onun için yer ayırdı. O şabıs, “Ey Resulellah! Yer çektir.” deyince, Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu:* “Müslüman’ın Müslüman üzerindeki haklarından biri de yanına oturmak istediğini görünce ona yer ayırmasıdır.”^[782]
2369. *İmam Ali (a. s), Peygamber’in (s.a.a) sıfatları hakkında şöyle buyurmuştur:* “Arkadaşının yanında ayağını uzattığı hiç görülmemiştir.”^[783]
2370. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Oturduğun yerde insanların senin kötü ahlakından çekinmesine sebep olacak şekilde edepsizlik etme. Yanında biri otururken başka biriyle gizlice konuşma.”^[784]

518. Bölüm

Meclisin Baş Köşesi

2371. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meclisin baş köşesinde sadece kendisinde şu üç haslet bulunan kimse oturmalıdır: Kendisine sorulunca cevap veren, insanlar konuşmaktan aciz kalınca konuşan ve meclistekilerin hayır ve salahının bulunduğu görüşler belirten kimse. Her kim de bu özellikler olmaksızın meclisin baş köşesine oturursa ahmaktır.”^[785]
2372. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meclisin en üst köşesine oturmak için çırpınma; zira hiç şüphesiz yükseltileceğin yer alçaltılacağı yerden daha hayırlıdır.”^[786]

519. Bölüm

Kur'an:

- “Erkeklerle yaklaşıyor, yol kesiyor ve toplantılarınızda fena şeyler yapmıyor musunuz?”^[787]
- “O, size Kitab'ı “Allah'ın ayetlerinin küfredildiğini ve alaya alındığını işittiğinizde, başka bir söze geçmedikçe, onlarla bir arada oturmayın.”^[788]
- “Ayetlerimizi çekişmeye dalanları görünce, başka bir bahse geçmelerine kadar onlardan yüz çevir. Şeytan sana unutturursa hatırladıktan sonra artık zulmedenlerle berâber oturma.”^[789]
2373. *İmam Sadık (a. s), Allah-u Teala'nın, “Ve şüphesiz sizlere kitabında indirmiştir.” Ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:*

- “Maksat şudur: Her ne zaman birinin hakkı inkar ettiğini, yalanladığını ve imamlar hakkında kötü laflar ettiğini duyacak olursan böyle bir insanın yanından kalk ve kim olursa olsun onunla oturma.”^[790]
2374. *İmam Rıza (a.s) da “Ve Şüphesiz sizlere kitabında indirmiştir.” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Her ne zaman hakkı inkar eden, yalanlayan ve hak ehlini kötüleyen birini duyacak olursan yanından kalk ve onunla oturma.”^[791]
2375. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah’a ve ahiret gününe inanıyorsa içinde imama dil uzatıldığı ve Müslüman’ın gıybetinin edildiği bir mecliste oturmamalıdır. Şüphesiz Allah kitabında şöyle buyurmaktadır: **“Ayetlerimizi çekişmeye daları görünce...hatırladıktan sonra artık zulmedenlerle berâber oturma.”**”^[792]
2376. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şu sekiz kişi hakarete uğradıkları taktirde kendilerinden başka hiç kimseyi kınamamalıdır: ... Ehli olmadığı bir mecliste oturan kimse.”^[793]
2377. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Üzerinde şarap içilen sofraya oturmayın. Zira şüphesiz kul, canının ne zaman alınacağını bilemez.”^[794]
2378. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Geçiş yerlerinde oturmaktan sakın.”^[795]
2379. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mümin bir kimseye Allah’a isyan edildiği ve onu değiştirmeye gücünün yetmediği bir mecliste oturmak yakışmaz.”^[796]
2380. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah’a ve ahiret gününe inanıyorsa şüpheli bir mekanda oturmamalıdır.”^[797]
bak. 70. Konu, el-Mucalese

520. Konu Meclisler Emanettir

2381. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şu üç meclis dışında tüm meclisler emanettir: İçinde haram kanın akıtıldığı meclis, haram olan cinselliğin helal sayıldığı meclis ve haram olan bir malın haksız yere helal kıldığı meclis.”^[798]
2382. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Meclisler emanettir. Kardeşinin sırrını ifşa etmek hıyanettir; o halde bundan sakın ve aşiret oturumlarından kaçın.”^[799]
2383. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Meclisler emanettir. Müminin müminden (veya şöyle buyurdu: “Mümin kardeşinden) gördüğü çirkin bir hareketi dile getirmesi caiz değildir.”^[800]
2384. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz iki kişi oturduklarında aralarında geçenler Allah’ın emanetleridir. O halde onlardan biri, kardeşinin istek ve rızayeti olmaksızın o toplantıda konuşulanları ifşa etmesi caiz değildir.”^[801]
bak. Vesail’u’s-Şia, 8/471, 71. Bölüm

521. Bölüm Allah’ın Zikredildiği Meclislere Katılmaya Teşvik

2385. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zikir meclislerine katıl.”^[802]
2386. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennet bahçelerinde geziniz.” Kendisine, “Ya Resulellah! Cennet bahçeleri nedir?” diye sorulunca, “Zikir meclisleridir” diye buyurdu.”^[803]
2387. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Yeryüzü ehlinde bir grup Allah’ı zikretmek için oturunca meleklerden bir grupta onlarla birlikte oturur.”^[804]
2388. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Meclisler üç çeşittir: Ganimete ermiş (faydalı), salim ve bitkin.”^[805] Ganimete ermiş (faydalı) meclis Allah’ın zikredildiği meclistir. Salim meclis ise sessiz olan meclistir. Bitkin meclis ise batıla gömülen meclistir.”^[806]
2389. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlar; salim, ganimete ermiş (faydalı) ve helak olan diye üç kısma ayrılmaktadır. Salim kimse susan kimsedir. Ganimete ermiş (faydalı) kimse Allah’ı zikredendir. Helak olan kimse ise insanları kötüleyen kimsedir.”^[807]

2390. *Lokman (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meclisleri gözden geçir. Eğer aziz ve celil olan Allah’ı zikreden bir topluluk görürsen onlarla otur. Zira eğer sen alim isen ilmin sana fayda verir ve onlar senin ilmini artırır. Eğer ilimden mahrum isen onlar sana ilim öğretirler. Belki Allah onlara rahmet indirir de, rahmeti seni de kapsar.”^[808]
2391. *İmam Zeyn’ul Abidin (a. s), bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Allah’ım! Bizleri şehvetler yerine zikirle meşgul olanlardan kıl... Öyle ki Allah’ı zikredenlerin dilinin ıslaklığı meclislerde etrafa saçılır.”^[809]
2392. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir grup toplanır da orada Allah’ı zikretmez ve bizi anmazlarsa o meclis kıyamet günü onlar için bir hasret meclisi olacaktır.”^[810]
2393. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennet bahçelerinden bir bahçe görünce içinde gezin.” Kendisine, “Ya Resulellah! Cennet bahçesi nedir?” diye sorulunca, “Müminlerin meclisidir” diye buyurdu.”^[811]
2394. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim içinde emrimizin ihya edildiği bir mecliste oturursa kalplerin öldüğü gün onun kalbi ölmez.”^[812]
2395. *İmam Sadık (a. s), Fuzeyl’e şöyle buyurmuştur:* “Birlikte oturup konuşuyor musunuz?” Fuzeyl, “Evet fedan olayım” deyince İmam (a.s) şöyle buyurdu: “Ben bu meclisi seviyorum. Ey Fuzeyl! Yolumuzu ihya ediniz. Allah’ın rahmeti emrimizi ihya edenlerin üzerine olsun. Ey Fuzeyl! Her kim bizi andığında veya yanında anıldığımızda gözlerinden bir sineğin kanadı kadar gözyaşı dökülen kimsenin, denizin köpüklerinden çok olsa dahi Allah günahlarını affeder.”^[813]

522. Bölüm

Kalkarken Allah-u Teala’yı Zikretmeye Teşvik

2396. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz meclisin keffareti şöyle demendir: “Allah’ım! Sen münezzehsin, hamd sana özgüdür, senden başka ilah yoktur, Allah’ım beni bağışla ve bana mağfaret et.”^[814]
2397. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir ölçek dolusu mükafat almak istiyorsa yerinden kalkmak istediğinde şöyle demelidir: **“Ey izzet Rabbi olan Rabbin, insanların söylediği sıfatlardan münezzehdir. Selam olsun Allah’ın elçilerine ve hamd alemlerin Allah’a mahsustur.”**^[815]
2398. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir ölçek dolusu mükafat almak isterse son sözü şu olmalıdır: **“İzzet Rabbi olan Rabbin münezzehdir.”** Şüphesiz böyle söyleyen bir kimseye her Müslüman’ın azaları oranınca bir iyilik verilir.”^[816]
2399. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Birbirinizle görüştüğünüzde selam verin, tokalaşın ve ayrıldığınızda da birbiriniz için bağışlanma dileyin.”^[817]
2400. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Resulullah (s.a.a) her ne kadar az bile oturmuşsa, kalktığı her meclisten yirmi beş defa aziz ve celil olan Allah’tan bağışlanma dilerdi.”^[818]

70. Konu

el-Mucalese Arkadaşlık

el-Bihar, 100/96, 3. Bölüm, en-Nehyu ani'l-Culusi mea ehli'l-Measi
☞ *el-Bihar, 75/279, 71. Bölüm, Suu'l-Mabzer*

bak.

☞ 291. Konu, es-Sadik, ; 354. Konu, el-İşret
☞ el-Ziker, 1338. Bölüm; el-İmsal, 3621. Bölüm

523. Bölüm

Arkadaş

2401. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hayırlı arkadaş nimettir. Kötü arkadaş ise bela ve musibettir.”^[819]
2402. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötü arkadaşla düşüp kalkmak tüm kötülüklerin toplamıdır.”^[820]
bak. er-Rıfk, 1529. Bölüm
el-İmsal, 3621. Bölüm

24. Bölüm

Kiminle Arkadaş Olalım?

2403. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Havariler İsa’ya (a.s) şöyle dediler: “Ey Ruhullah! O halde kiminle düşüp kalkalım? Hz. İsa (a.s) şöyle buyurdu: “Görünüşü sizlere Allah’ı hatırlatan, sözleri ilminizi artıran ve ameli sizleri ahirete yönelten kimse ile.”^[821]
2404. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Salihlerle arkadaşlık salah ve temizliğe davettir.”^[822]
2405. *İmam Zeyn’ul Abidin (a. s), bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Belki beni alimler meclisinde görmedin de yardımsız bıraktın, belki gafiller arasında gördün de rahmetinden ümitsiz kıldın ve belki de beni boş konuşanlar meclisinde gördün de yalnız bıraktın.”^[823]
2406. *Lokman (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey oğulcağızım! Alimlerle otur kalk, onlarla diz dize otur. Zira yeryüzü göğün yağışıyla hayat bulduğu gibi aziz ve celil olan Allah da kalpleri hikmet nuruyla ihya eder.”^[824]
2407. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hilim sahibi kimselerle otur kalk ki hilmin artsın.”^[825]
2408. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Alimlerle otur ki mutlu olasın.”^[826]
2409. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Alimlerle otur kalk ki ilmin artsın, edebin güzelleşsin ve nefsin tezkiye olsun.”^[827]
2410. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hikmet sahipleriyle otur ki aklın kemale ersin, nefsin şereflensin ve cehaletin ortadan kalksın.”^[828]
2411. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İyilerle otur kalk. Şüphesiz hayır iş yaparsan seni överler ve hata yaparsan kınamazlar.”^[829]
2412. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hikmet sahipleriyle oturup kalkmak akılların hayatı ve nefislerin şifasıdır.”^[830]
2413. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Fakirlerle oturup kalk ki şükürün artsın.”^[831]
2414. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Alimlere sorunuz, hikmet sahipleriyle konuşunuz ve fakirlerle oturup kalkınız.”^[832]
2415. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sadece sizleri beş şeyden beş şeye davet eden alimlerle oturunuz: Şekten yakine, riyadan

- ihlasa, dünyaya rağbetten dünyadan yüz çevirmeye, kibirden alçak gönüllülüğe ve aldaticılıktan hayır dilemeye...”^[833]
2416. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey İbn-i Mes’ud! Seninle oturup kalkanlar iyiler, kardeşlerin takva ve zühd sahipleri olmalıdır. Şüphesiz Allah-u Teala kitabında şöyle buyurmuştur: **“O gün Allah'a karşı gelmekten sakınanlar dışında, dost olanlar birbirine düşman olurlar.”**^[834]
2417. *Allah-u Teala Musa (a.s) ile şöyle konuşmuştur:* “Ey Musa! Günahı terk eden kimselerle güzel konuş, onlarla arkadaş ol, onları sırrına kardeş (ortak) kıl ve onlarla kaynaş ki onlar da seninle kaynaşsınlar.”^[835]
2418. *Lokman (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey Oğulcağızım! Bir kavmin toplantısına girdiğinde onları selamla, sonra yanlarına otur ve onlar konuşuncaya kadar konuşma. Eğer Allah’ın zikrini konuşurlarsa onların konuşmalarına katıl, aksi taktirde onların yanından (ayrılıp) başka bir meclise katıl.”^[836]
2419. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Miskince yaşayın ve miskinleri sevin, onlarla oturup kalkın ve onlara yardım edin. Zenginlerle oturup kalkmaktan sakının. Onlara merhamet edin ve mallarından yüz çevirin.”^[837]
2420. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey insanlar! İlim ve merhamet ehli kimselerle oturup kalkın. Miskin ve düşkün kimselere karışın.”^[838]
2421. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Takva ve hikmet ehli kimselerle oturup kalkın, onlarla çok tartışmalara katılın. Zira eğer cahil isen sana ilim öğretirler ve eğer alim isen ilmini artırırılar.”^[839]

525. Bölüm

Arkadaşlık Hakkı

2422. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Arkadaşının hakkı ona karşı yumuşak ve merhametli olmandır. Konuşurken inşafı olman ve eğer yanına otursan izni olmadan kalkmamandır. Ve eğer o senin yanına otursan senin iznin olmadan kalkıp gidebilmelidir. Onun sürçmelerini affetmeli, iyiliklerini hatırında tutmalı ve ona hayır dışında bir şey dememelisin.”^[840]
- bak. es-Sedik, 2217. Bölüm*

526. Bölüm

Arkadaşlık Etmenin Doğru Olmadığı Kimse

2423. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şu üç kişiyle oturup kalkmak kalbi öldürür: Düşük insanlarla oturup kalkmak, kadınlarla konuşmak ve zenginlerle düşüp kalkmak.”^[841]
2424. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Heva ve heves ehli kimselerle düşüp kalkmak imanı unutturur ve şeytanı hazır bulundurur.”^[842]
2425. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahillerle oturup kalkan akıl sahibi değildir. Cahil insanla oturup kalkan kendini söylentilere hazırlamalıdır.”^[843]
2426. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülerle oturup kalkanlar belaların zararından emanda olamazlar.”^[844]
2427. “Peygamberin (s.a.a) yasakladığı şeylerden biri de aziz ve celil olan Allah’tan gayrisine davet eden konuşmalar idi.”^[845]
2428. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bid’at ehli kimselerle arkadaş olmayın. Onlarla oturup kalkmayın ki insanlar nezdinde siz de onlardan biri sayılırsınız.”^[846]
2429. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ölülerle düşüp kalkmaktan sakının.” Kendisine, “Ey Allah’ın elçisi ölümler kimlerdir?” diye sorduklarında ise şöyle buyurdu: “Zenginliği sebebiyle azan her zengin. İ”^[847]
2430. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sultanlarla (idarecilerle) ve dünyanın oğlu (kölesi) olanlarla düşüp kalkmaktan sakının. Zira bu taktirde dininiz gider, nifak doğurur. Bu acı ve dermansız bir derttir. Ayrıca kalb katılığına neden olur, alçak gönüllülüğü yok eder. İnsanlardan denginiz olanlar ve orta halli kimselerle arkadaşlık edin. Zira cevher madenlerini ancak onların yanında bulabilirsiniz!”^[848]
2431. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülerden sakının ve iyi insanlarla oturup kalkın.”^[849]

2432. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dünya oğulları (esirleri) ile konuşmak dini lekeler ve yakini zayıflatır.”^[850]

71. Konu

el-Cemaet

Cemaat

☞ *el-Bihar, 2/261, 32. Bölüm; el-Cemaet ve'l furkeb*

bak.
☞ *145. Konu, el-İbtılaf, el-Fesad; 3201. Bölüm*

527. Bölüm

Allah'ın Eli Cemaat İledir

2433. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah'ın eli cemaatin üzerindedir. Şeytan toplum ile uyuşmayan kimselerle yürür.”^[851]

2434. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey insanlar! Cemaatten ayrılmayın ve tefrikadan sakının.”^[852]

2435. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah'ın eli cemaat iledir. Cemaatten biri ayrılınca kurdun sürüden ayrılan bir koyunu kptığı gibi şeytan da onu kapar.”^[853]

2436. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cemaatten bir karış ayrılan kimse şüphesiz İslam halkasını boynundan çıkarmış olur.”^[854]

2437. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah'ın eli cemaat iledir.”^[855]

2438. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cemaat rahmet, ayrılık ise azaptır.”^[856]

528. Bölüm

Cemaatin Tefsiri

2439. *İmam Ali'ye (a. s), sünnet, bidat, cemaat ve tefrikanın tefsiri sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Allah'a yemin olsun ki sünnet

Muhammed'in (s.a.a) sünnetidir. Bid'at sünnetten ayrılandır. Cemaat Allah'a yemin olsun ki her ne kadar az da olsa hak ehlinin elbirliği yapmasıdır. Tefrika ise her ne kadar çok da olsa batıl ehlinin bir araya toplanmasıdır.”^[857]
2440. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah’a (s.a.a) ümmetinin cemaati sorulunca şöyle buyurmuştur: “Ümmetimin cemaati her ne kadar az da olsa hak ehlidir.”^[858]
2441. *Resulullah (s.a.a), “ümmetinin cemaati nedir” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Her ne kadar on kişi de olsa hak üzere olandır.”^[859]

529. Bölüm

Ümmetin Sapıklık Üzere Birleşmemesi

2442. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz ümmetim dalalet üzere birleşmez. O halde bir ihtilaf görünce ümmetin büyük çoğunluğuna katıl.”^[860]
2443. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cemaatten ayrılmayın. Şüphesiz Allah’ın eli cemaat üzeredir. Aziz ve celil olan Allah ümmetimi sadece hidayet üzere toplar.”^[861]
2444. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah ümmetimin işini asla dalalet üzere toplamaz. O halde büyük çoğunluğa tabi olunuz. Allah’ın eli cemaat üzeredir. Ondan ayrılan ateşe atılır.”^[862]
2445. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ümmetim ebedi olarak dalalet üzere birleşmez.”^[863]
2446. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah-u Teala ümmetimi dalalet üzere toplamaktan kurtarmıştır.”^[864]
2447. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah-u Teala ümmetimi dalalet üzere toplamaz. Allah-u Teala’nın eli cemaat iledir. Her kim tek başına hareket ederse ateşe atılır.”^[865]
bak. 21. Konu, el-Ummet

72. Konu

el-Cumu’a

Cuma

☞ *el-Bihar, 89/263; 2. Bölüm, Fażl-u yevm’ul Cumaati ve leyletuha*
☞ *el-Bihar, 89/287; 3. Bölüm, A’mal’i leylet’il cumaati*

bak.

530. Bölüm Cuma Günü

Kur'an:

“Şahitlik edene ve edilene yemin olsun...” [\[866\]](#)

2448. *Mecme'ul Beyan'da* **“Şahitlik edene ve edilene yemin olsun...”** Ayetinin tefsiri hakkında şöyle yer almıştır: “Bu ayet hakkında bir takım görüşler beyan edilmiştir. Bir tanesi de şu ki şüphesiz şahit, Cuma günüdür, meşhud ise Arefe günüdür.

Bu yorum İbn-i Abbas, Katade, Ebi Cafer, Ebi Abdillâh (a.s) ve Resulullah'tan (s.a.a) nakledilmiştir. “” [\[867\]](#)

2449. *İmam Sadık (a.s)* **“Şahitlik edene ve edilene yemin olsun...”** ayetinin tefsirinde şöyle buyurmuştur: “Şahid Cuma günüdür, meşhud ise Arefe günü.”” [\[868\]](#)

2450. *Resulullah (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “Cuma günü günlerin efendisidir. Aziz ve celil olan Allah nezdinde kurban ve fıtır gününden daha büyüktür.” [\[869\]](#)

2451. *İmam Bakır (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Hayır ve şer Cuma günü iki kat artar.” [\[870\]](#)

2452. *İmam Bakır (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Cuma günü verilen sadaka Cuma gününün diğer günlerden üstünlüğü sebebiyle iki kat artar.” [\[871\]](#)

531. Bölüm Cuma Günü Aileyi Sevindiren Şeylere Teşvik

2453. *İmam Ali (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Her Cuma günü ailenize Cuma gününün gelişiyle ferahlasın diye bir miktar taze meyve verin.” [\[872\]](#)

532. Bölüm Cuma Guslü

2454. *Resulullah (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “Ey Ali! İnsanlar her yedi günde bir defa gusletmelidir. O halde her Cuma günü, su bulmak için günlük yiyeceğini satmak ve aç kalmak pahasına da olsa guslet. Zira hiçbir müstahap şey Cuma guslünden daha üstün değildir.” [\[873\]](#)

2455. *Esbeğ b. Nubate* şöyle diyor: *Ali (a.s)* birisini kınamak istediğinde şöyle derdi: “Sen Cuma günü guslünü terk eden kimseden daha acizsin.” [\[874\]](#)

Cuma günü guslünün fazileti hakkında gerçekten de bir çok hadis vardır.

73. Konu

el-Cim'a

Cinsel İlişki

bak.

☞ 207. Konu, ez-Zevac

533. Bölüm

Cinsel İlişki

2456. *İmam Ali (a.s) cima (cinsel ilişki) hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “(Cimada) haya perdesi kenara çekilir, avret mahalleri birleşir, deliliğe en çok benzeyen şeydir. Aşırı cinsel ilişkide bulunmak yaşlandırır. O haletten çıkılınca pişman olunur. Helal

meyvesi çocuktur ki hayatta kalacak olursa fitne sebebidir. Öldüğü taktirde ise hüznün verir.”^[875]

2457. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ebedileşmek isteyen kimse -ki ebedi olunmaz- az borçlanmalı, sabah ezanından önce uyanmalı ve kadınlarla az ilişkide bulunmalıdır.”^[876]

2458. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Çok evlenen rezaletlere boğulur.”^[877]

2459. *Bazı ashabımız şöyle demiştir:* “Ebu Abdillah (a. s), “Hangi şey daha lezzetlidir?” diye sorunca biz, “Hiçbir şey” dedik. O şöyle buyurdu: “En lezzetli şey kadınlarla cinsel ilişki kurmaktır.”^[878]

2460. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlar dünya ve ahirette kadınların lezzetinden daha lezzetli bir şey tatmamışlardır. Zira şüphesiz cennet ehli evlenmek (cinsel ilişki kurmak) kadar hiçbir şeyden lezzet almazlar; ne yemekten ve ne de içmekten!”^[879]

bak. Vesail'uş-Şia, 14/82-107 ve s. 187-193

el-Lebn, 3586. Bölüm

195. Konu, er-Rimaye

74. Konu

el-Cemal

Güzellik

☞ *el-Bihar*, 79/295; 109. Bölüm, *et-Tecemmul-u ve izhar en-Ni'met*
☞ *Vesail'uş-Şia*, 3/340, 1. Bölüm; *istibbab ut-Tecemmuli ve kerahetu ut-Tebaus*

bak.

☞ 21. Konu, *eş-Zinet*, 244 *es-Semt*, 470 *el-Libas*, 516 *en-Nezafet*

☞ *en-Ni'met*, 3911. Bölüm, *el-Ma'ruf(1)*, 2672. Bölüm

534. Bölüm

Allah Güzeldir ve Güzeli Sever

Kur'an

“Ey insanoğulları! Ayıp yerlerinizi örtecek giyimlikle sizi süsleyecek elbiseler gönderdik. Takva örtüsü ise bunlardan daha hayırlıdır.”^[880]

“Allah'ın kulları için yarattığı ziynet ve temiz rızıkları haram kılan kimdir? “Bunlar, dünya hayatında iman edenlerindir, kıyamet gününde de yalnız onlar içindir” de.”^[881]

2461. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizden birisi kendisini en güzel şekilde görmesini istediği yabancı birisine süslendiği gibi, Müslüman kardeşine de kendi yanına gelince öyle süslenmelidir.”^[882]

2462. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Giyin ve süslen, şüphesiz Allah güzeldir ve güzeli sever. Ama helalden olmalıdır.”^[883]

2463. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah-u Teala güzeldir, güzeli sever. Kulunun üzerinde kendisine verdiği nimetlerin eserini görmeyi sever. Fakirlikten ve fakir görünmekten nefret eder.”^[884]

2464. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah-u Teala güzeldir ve güzeli sever. Allah ahlaki yücelikleri sever ve ahlaki düşüklüklerden ise nefret eder.”^[885]

2465. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* ““Şüphesiz Allah güzeli ve süslenmeyi sever; fakirlik ve fakir görünmekten ise nefret eder. Şüphesiz aziz ve celil olan Allah bir kuluna nimet verince üzerinde o nimetin eserini görmeyi sever.” Kendisine, “Bu nasıldır?” diye sorulunca da şöyle buyurdu: “Temiz elbise giyinir, güzel kokular kullanır, evini badana yapar ve evinin

kapısının önünün süpürür. Hatta güneş batmadan önce ışıklarını yakmak fakirliği giderir ve rızkı çoğaltır.”^[886]
 2466. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Naklediyorum ki şüphesiz Allah Tebarek ve Teala güzeli ve süslenmeyi sever. Fakirlikten ve fakir görünmekten ise nefret eder. Şüphesiz aziz ve celil olan Allah insanlarla geçinemeyen kötü ahlaklı kimselerden nefret eder.”^[887]
 2467. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah (s.a.a) yolda saçları dağınık, elbisesi kirli ve hali perişan birini gördü. Resulullah (s.a.a) ona şöyle buyurdu: “(İlahi nimetlerden) faydalanmak ve nimeti açığa vurmak da dindendir.”^[888]
 2468. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah kulunun kardeşlerinin yanına gidince bakımlı süslü bir halde gitmesini sever.”^[889]
 2469. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Güzel elbiseler giyinin. Evlerinizi onarın ve insanlar arasında yüzdeki (güzel) ben gibi olun.”^[890]
 2470. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bıyıklarınızı kısaltın ve burun kıllarınızı aldırın. Kendinize bakın. Şüphesiz bu güzelliğinizi artırır.”^[891]

535. Bölüm Güzel Yüz

2471. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güzel yüz iki saadetten ilkidir.”^[892]
 2472. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güzel yüz saadetin ilkidir.”^[893]
 2473. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminin yüz güzelliği Allah’ın ona güzel inayetindendir.”^[894]
 2474. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Güzelliğin afeti gururdur.”^[895]
 2475. *Zebur’da şöyle yer almıştır:* “Her kim bir günah işler ve güzelliğinden gurura kapılırsa yeryüzüne bakmalı ve kabirlerde yüzlerle nasıl oynadığını, onları çürüttüğünü ve dağıttığını görmelidir. Güzel, ateşten emanda olan kimsedir.”^[896]
 2476. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Mümin kula verilen en hayırlı şey güzel ahlaktır. İnsana verilen en kötü şey ise güzel yüzdeki kötü kalptir.”^[897]
 2477. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz kul güzel ve kusursuz bir yüze sahip olur ve sonra da Allah karşısında alçak gönüllü davranırsa Allah’ın halis ve has kullarından olur. Ravi kendisine, “Nasıl kusursuz olur?” diye sorunca şöyle buyurdu: “Herhangi bir iffetsizlik yapmamış olursa.”^[898]

536. Bölüm Hayrı Güzel Yüzlülerde Arayın

2478. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hayrı güzel yüzlüler nezdinde arayın.”^[899]
 2479. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hayrı güzel yüzlüler nezdinde taleb edin.”^[900]
 2480. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hayrı güzel yüzlü kimselerin yanında arayın.”^[901]
 2481. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İhtiyaçlarınızı güzel yüzlüler nezdinde arayın. İhtiyacını temin ederse güler bir yüzle temin eder. Yok eğer seni red ederse yine güler bir yüzle red eder. Bir çok güzel yüz ihtiyaç taleb edilince çirkin olur ve nice çirkin yüz hacet taleb edilince güzel olur.”^[902]
 2482. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hayrı güzel yüzlüler nezdinde taleb edin. Şüphesiz onların işleri güzel olmaya daha layıktır.”^[903]

537. Bölüm Saça Değer Vermek

2483. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Güzel saç ilahi bir örtüdür. O halde ona değer verin.”^[904]
2484. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim saç uzatırsa güzel bakmalıdır. Ya da kısaltmalıdır.”^[905]
bak. Vesai’uş-Şia, 1/431, 78. Bölüm

538. Bölüm Batın Güzelliği

2485. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kadınların akı güzellğinde, erkeklerin güzelliği ise aklındadır.”^[906]
2486. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yüz güzelliği zahiri güzelliştir. Akıl güzelliği ise batın güzelliğidir.”^[907]
2487. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz aziz ve celil olan Allah kadının yüzünü (ve güzelliğini) çehresinde, erkeğin yüzünü ise konuşmasında karar kılmıştır.”^[908]
2488. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Güzellik dildedir.”^[909]
2489. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Erkeklerde güzellik dildir.”^[910]
2490. *Resulullah (s.a.a), kendisine, “erkeğin güzelliği” sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Hak sözü doğru söylemektedir.”^[911]
2491. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıl güzelliği zahirlerin ve batınların güzelliğidir.”^[912]
2492. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Erkeğin güzelliği dilinin fasih olmasıdır.”^[913]
2493. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Güzellik, hak sözü doğru söylemektedir. Kemal ise doğru yapılan güzel işlerdir.”^[914]
2494. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* ““Zahiri güzellik yüz güzelliğidir. Batını güzellik ise iç güzelliğidir.”^[915]
2495. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Erkeğin güzelliği hilmidir.”^[916]
2496. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Erkeğin güzelliği vakarıdır.”^[917]
2497. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminin güzelliği takvasıdır.”^[918]
2498. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kulun güzelliği itaatidir.”^[919]
2499. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hür insanın güzelliği utanç verici şeylerden sakınmasıdır.”^[920]
2500. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yaşamın güzelliği kanaattir.”^[921]
2501. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İhsanın güzelliği minnet koymayı terk etmektir.”^[922]
2502. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kur’an’ın güzelliği Bakara ve Al-i İmran sureleridir.”^[923]
2503. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İyi işin güzelliği tamamlamaktır.”^[924]
2504. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Alimin güzelliği ilmiyle amel etmesidir.”^[925]
2505. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İlmin güzelliği yayılmasıdır.”^[926]
2506. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıldan daha güzel bir güzellik yoktur.”^[927]
2507. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Afiyet ve sağlıktan daha güzel bir elbise yoktur.”^[928]

539. Bölüm Süslenmek

2508. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Süslenmek zahiri mürüvvettir/mertliktir.”^[929]
^[930]

2509. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Süslenmek müminlerin ahlakındandır.”

2510. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Fazilet ehli azalınca süslenme ehli kimseler helak olur.”^[931]
bak. el-Fakr, 3235. Bölüm

75. Konu

el-Cenabet Cünüplük

☞ *Vesail'uş-Şia, 1/462-531, Ebrab'ul cenabet*

450. Bölüm Cünüplük

Kur'an

“Ey iman edenler! Namaza kalktığınızda yüzlerinizi, dirseklere kadar ellerinizi yıkayın. Başlarınızı ve topuk kemiklerine kadar ayaklarınızı meshedin. Eğer cünüpseniz boy abdesti alın.”^[932]

2511. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cünüp kimse yemek ve içmek isteyince elini yıkamalı, ağzına su çalkalamalı, yüzünü yıkamalı ve sonra yemeli ve içmelidir.”^[933]

2512. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müslüman cünüp olarak uyumamalıdır. Sadece temiz bir halde uyumalıdır. Su bulamayınca da toprakla teyemmüm etmelidir.”^[934]

76. Konu

el-Cund

Ordu

bak.

☞ 100. Konu, *el-Harb, eş-Şeytan*, 2022. Bölüm, *eş-Şeria'*, 1978. Bölüm

451. Bölüm

Ordu

2513. *İmam Ali (a. s), Malik Eşter'i Mısır'a vali tayin edince ona şöyle buyurmuştur:* “Ordu Allah’ın izniyle halkın kalesi, valilerin süsü, dinin izzeti ve yolların güvenliğidir. Halk sadece ordu ile ayakta durur. Ordu ise sadece Allah’ın kendisine taktir ettiği vergi ile ayakta durur. Ordu vergi vesilesiyle düşmanlarla cihad etmekte güçlü olur ve işlerini onunla düzene koyar.

O halde orduya senin nezdinde Allah, Resulü ve İmam’ın için en çok hayır sever, iffet hususunda en çok sakınan,

hilim [\[935\]](#) açısından en üstün olan, en az öfkelenen, özür dilenince sakinleşen, zayıflara yumuşak davranan, güçlülere tavizsiz olan, kabalıktan etkilenmeyen ve acizlikten oturmayan kimseyi komutan seç.” [\[936\]](#)

2514. *İmam Ali (a.s) hakeza şöyle buyurmuştur:* “Senin nezdinde seçilmiş komutanlar diğerleriyle yardımlaşan ve sahip olduğu şeyleri onlara bağışlayan kimseler olmalıdır. Öyle ki bu hem onların hem de arkalarında bıraktıkları ailelerinin ihtiyaçlarını temin etmeli ve böylece düşmanla cihad etmede hepsinin himmetini tek himmet (tek yumruk) kılmalıdır. Şüphesiz senin onlara yumuşak davranman, onların kalbinin de sana karşı yumuşamasına neden olacaktır... Arzularını yerine getir ve onları sürekli olarak öv. Belaya katlananların çilesini dile getir. Onların güzel işlerini dile getirmen Allah’ın izniyle kahramanları harekete geçirecek ve gevşek iradeli korkakları teşvik edecektir inşaallah.” [\[937\]](#)

2515. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ordusunu yardımsız bırakan düşmana yardım etmiş olur.” [\[938\]](#)

2516. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ordunun afeti önderine muhalefet etmesidir.”^[939]

542. Bölüm Allah'ın Ordusu

Kur'an:

“Göklerdeki ve yerdeki ordular Allah'ındır. Allah bilendir, hikmet sahibi olandır.”^[940]

“Göklerdeki ve yerdeki ordular Allah'ındır. Allah güçlü ve hikmet sahibi olandır.”^[941]

“Rabbinin ordularını kendisinden başkası bilmez.”^[942]

543. Bölüm Allah'ın Ordusunun Zaferi

Kur'an:

“And olsun ki, peygamber kullarımıza söz vermişizdir. Onlar şüphesiz yardım göreceklidir. Bizim ordumuz şüphesiz üstün gelecektir.”^[943]

“Kendilerinin Allah'a kavuşacağına inanlar “Nice az topluluk çok topluluğa Allah'ın izniyle üstün gelmiştir, Allah sabredenlerle berâberdir” dediler. Calut ve ordusuna karşı çıktıklarında, “Rabbimiz! Bize sabır ver, sebatımızı artır, küfreden topluluğa karşı bize yardım et” dediler. Onları Allah'ın izniyle bozguna uğrattılar.”^[944]

544. Bölüm Görünmeyen Ordular

Kur'an:

“Sonra Allah, peygamberine ve müminlere görmediğiniz askerler indirdi...”^[945]

“Eğer siz ona (Resulullah'a (s.a.a.) yardım etmezseniz, ona Allah yardım etmiştir...Allah da ona huzur indirmiş ve görmediğiniz askerlerle onu desteklemişti.”^[946]

“Allah'ın size olan nimetini anın; üzerinize ordular gelmişti. Biz de onların üzerine rüzgar ve göremediğiniz ordular göndermiştik.”^[947]

77. Konu

el-Cennet

Cennet

- ☞ *el-Bihar*, 6/282, 9. Bölüm, *Cennet'ud Dunya ve Naruba*
- ☞ *el-Bihar*, 8/71, 23. Bölüm, *el-Cennet ve Neimuba*
- ☞ *Kenz'ul Ummal*, 14/451, *Zikr'ul Cenneti ve sifetiha*, 644, *el-cennet*

bak.

- ☞ 5. Konu, *el-Ahiret*, 58, *es-Sevab*, 66, *el-Ceza*, 84, *cehennem*, 49, *el-Bulb*;
- ☞ *el-Ummet*, 124. Bölüm, *el-Mecelis*, 521. Bölüm, *el-Cihad*, 583. Bölüm, *el-Hisab*, 839-842. Bölümler,
- ☞ *er-Rahmet*, 1452. Bölüm, *el-Amel(1)* 2937-2939. Bölümler, *el-Amel (3)* 2961. Bölüm
- ☞ *el-Furs*, 3183. Bölüm, *el-Valid ve'l Veled*, 4205. Bölüm

545. Bölüm

Cennet

Kur'an:

“Rabbimizin mağfiretine ve takva sahipleri için hazırlanmış, eni gökler ve yer kadar olan cennete koşuşun.”^[948]

“Rabbiniz tarafından bağışlanmaya, genişliği yerle göğün genişliği kadar olan cennete koşuşun.”^[949]

2517. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilin ki hiç şüphesiz ben talep edeni uyuyan cennet ve kaçanı uyuyan cehennem gibi bir şey görmedim.”^[950]

2518. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizler ister istemez istek ve arzulara sahiptiniz; o halde genişliği göklerle yeryüzü kadar olan cennete arzu duyun.”^[951]

2519. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey cenneti talep eden uykun ne kadar uzun, bineğin ne kadar yavaş ve himmetin ne kadar gevşektir. Bu talep eden ve talib edilen şey ne kadar ilginçtir. Ey cehennemden kaçan kimse! Bineğini cehenneme doğru ne kadar da hızlı sürüyorsun ve seni cehenneme düşüren şeyleri ne kadar da çabuk elde ediyorsun.”^[952]

2520. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennete iştiaak duyan hayırlara koşsun.”^[953]

2521. *İmam Zeyn'ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilin ki hiç şüphesiz cennete iştiaak duyan kimse iyiliklere koşsun, şevhetlerden uzak dursun. Ateşten korunan ise, günahlarından dolayı Allah'a hemen tevbe etsin ve haramlardan geri dursun.”^[954]

2522. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennet en üstün hedeftir.”^[955]

2523. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennet kurtuluş yurdudur.”^[956]

^[957]

2524. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennet emniyet konağıdır.”

2525. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennet itaat edenin mükafatıdır.”^[958]

2526. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennet öne geçenlerin hedefidir ve cehennem geride kalanların varacağı yerdir.”^[959]

2527. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dünya kötülerin yurdudur, cennet ise takva sahiplerinin evidir.”^[960]

2528. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sonrası cehennem olan hayır hayır değildir ve sonrası cennet olan kötülük kötülük değildir. Cennetin olmadığı her nimet küçüktür ve ateşin olmadığı her bela afiyettir.”^[961]

546. Bölüm

Cennet Nimetlerinin Azameti

Kur'an:

“Yaptıklarına karşılık onlar için saklanan müjdeyi kimse bilmez.”^[962]

2529. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: Salih olan kullarıma hiçbir gözün görmediği, hiç bir kulağın işitmediği ve hiç bir beşerin kalbinden geçmediği şeyler hazırladım.”^[963]
bak. el-Abiret, 26. Bölüm

547. Bölüm

Cennet Dışında Hiç Bir Şey Canlarınızın Kıymeti Olamaz

Kur'an:

“Allah şüphesiz, müminlerin canlarını ve mallarını cennete karşılık satın almıştır.”^[964]

2530. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz canlarınızın cennet dışında bir karşılığı yoktur o halde canlarınızı sadece cennet karşılığında satınınız.”^[965]

2531. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz canını cennet dışında bir şeye satanın musibet ve meşakkati büyük olur.”^[966]

2532. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Canını cennet nimeti dışında bir şeye satan şüphesiz kendisine zulmetmiştir.”^[967]
bak. ez-Zulm, 2470. Bölüm

548. Bölüm

Cennetin Değeri

2533. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “La ilahe illallah” sözü cennetin değeridir.”^[968]

2534. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah'ın kendisini tevhit ile nimetlendirdiği kimsenin mükafatı sadece cennettir.”^[969]

2535. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: Kendisini tevhit ile nimetlendirdiğim kimsenin mükafatı sadece cennettir.”^[970]

2536. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Azameti yüce olan Allah şöyle buyuruyor: “Lailahe illallah benim kalemdir. Her kim kaleme girerse azabımdan güvende olur.”^[971]

2537. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah'ın hiç şüphesiz hak olduğunu bildiği bir halde ölürse cennete girer.”^[972]

2538. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennetin değeri salih ameldir.”^[973]

2539. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennetin değeri dünyadan yüzçevirmektir.”^[974]

549. Bölüm

Cennetin Şartları

2540. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim ihlaslı bir şekilde “la ilahe illallah” derse cennete girer. İhlası ise “la ilahe illallah” demesinin kendisini aziz ve celil olan Allah’ın haram kıldığı şeylerden sakındırmasıdır.”^[975]

2541. *İmam Rıza (a. s), Silsile’uz-Zeheb (Altın Silsile) hadisinde, babalarından (a.s) şöyle nakletmiştir:* “Resulullah (s.a.a) Cebrail’den, Cebrail de Aziz ve celil olan Allah’tan şöyle buyurduğunu işittiğini söylüyor: “La ilahe illallah” benim kalemdir. Her kim kaleme girerse azabımdan güvende olur.” Ravi şöyle diyor: Deve yola düşünce İmam Rıza (a.s) şöyle buyurdu: “Elbette bunun şartları vardır ve ben o şartlardan biriyim.”^[976]

2542. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz “la ilahe illallah” aziz ve celil olan Allah nezdinde yüce ve büyük bir sözdür. Bunu ihlas üzere söyleyen kimse cenneti hak eder. Her kimde yalanla söylerse malı ve kanı güvende olur ama kendisi cehenneme varır.”^[977]

2543. *Adamın biri Eba Cafer’in (a.s) yanına gelerek Resulullah’tan (s.a.a), “la ilahe illallah” diyen cennete girer” diye buyurulduğu rivayet edilen hadisi sordu. Bunun üzerine Ebu Cafer (a.s) şöyle buyurdu:* “Bu rivayet doğrudur.” Adam dışarı çıktı, İmam (a.s) onu geri çağırmasını emretti ve sonra şöyle buyurdu: “Ey adam! Şüphesiz la ilahe illallah” için bir takım şartları vardır. Bil ki hiç şüphesiz ben o şartlardan biriyim.”^[978]

*bak. el-İmamet (1), 135. Bölüm
el-İhlas, 1036. Bölüm*

550. Bölüm

Cennete Giriş Sebepleri

Kur’an:

“Erkek veya kadın, mümin olarak, kim yararlı işler işlerse, işte onlar cennete girerler, kendilerine zerre kadar zulmedilmez.”^[979]

“Allah şüphesiz, müminlerin canlarını ve mallarını cennete karşılık satın almıştır.”^[980]

“Kullarımızdan Allah'a karşı gelmekten sakınanları mirasçı kılacağımız cennet işte budur.”^[981]

2544. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennete girmek ucuz, cehenneme girmek ise pahalıdır.”^[982]

2545. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ümmetimin en çok kendisi ile cennete girdiği şey Allah’tan sakınmak ve güzel ahlakıdır.”^[983]

2546. *Resulullah (s.a.a), kendisine cennetle arasında hiçbir engelin olmadığı amel sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Gazaplanma, insanlardan bir şey isteme ve kendin için istediğin şeyi insanlar için de iste.”^[984]

2547. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah’ı şu üç sıfatla karşılayan kimse cennete istediği kapıdan girer: Ahlakı güzel olan, açık ve gizlide Allah’tan korkan ve her ne kadar haklı da olsa tartışmayı terk eden kimse.”^[985]

2548. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şu on şey ile aziz ve celil olan Allah’ı karşılayan kimse cennete girer: “La ilahe illallah ve Muhammedun Resulullah” diye şahadette bulunmak, aziz ve celil olan Allah nezdinden getirdiği şeyleri ikrar etmek, namaz kılmak, zekat vermek, Ramazan ayı orucunu tutmak, Kabe’yi hacetmek, Allah’ın dostlarıyla dost olmak, Allah’ın düşmanlarıyla düşman olmak ve sarhoş edici her türlü şeyden sakınmak.”^[986]

2549. *Resulullah (s.a.a) Ebu Zer’e şöyle buyurmuştur:* “Cennete girmek istiyor musun?” Ebu Zer, “babam sana feda olsun, evet!” deyince Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: “Arzularını kısa tut, ölümünü sürekli göz önünde bulundur ve Allah’tan gerektiği şekilde haya et.”^[987]

2550. *Resulullah (s.a.a), devesine binmiş savaşlardan birine gitmeye niyet etmişti. Bir bedevi gelerek devesinin dizginlerini tuttu ve şöyle dedi:* “Bana cennete girecek bir amel öğret.” Bunun üzerine Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: “İnsanların senin hakkında yapmalarını istediğin şeyi sende onlara yap ve insanların sana yapmalarından hoşlanmadığın şeyi sen de onlara yapma. Şimdi (kenara çekil de) deveye yol aç.”^[988]

2551. *Resulullah (s.a.a), Yezid b. Useyd’e şöyle buyurmuştur:* “Ey Yezid İbn-i Useyd! Cenneti seviyor musun? O halde nefsin için”^[989]

sevdiğin şeyi, kardeşin için de sev.”

2552. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim de şu dört şey bulunursa Allah ona cennette bir ev bina eder: Yetime sığınak veren, zayıfa merhamet eden, anne ve babasına şefkat gösteren ve kölesine yumuşak davranan kimse.”^[990]

2553. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şu dört şeyden birini dahi yerine getiren cennete girer: Susuz bir hayvana su veren, acıkmış bir karını doyuran, çıplak bir kimseyi giydiren veya boynunda zincir olan birini özgür kılan kimse.”^[991]

2554. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şu üç şeyden birini Allah için yerine getiren kimseyi Allah'ın cennete koyması farz olur: Darlıkta olduğu halde infakta bulunmak, bütün aleme güler yüzlü davranmak ve insafli olmak.”^[992]

2555. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz münezzeh olan Allah kullarından istediğini doğru niyet ve salih bir batın (kalp temizliği) üzere cennete sokar.”^[993]

2556. *Resulullah (s.a.a), kendisini cennete sokan amelin ne olduğunu soran bedeviye şöyle buyurmuştur:* “Oldukça kısa, ama çok önemli bir mesele sordun. O halde kulu özgür kıl ve köleyi azat et.” Bedevi, “Bu ikisi aynı değil midir?” diye sorunca Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: “Kulu özgür kılmak tek başına onu azat etmendir. Köleyi azat etmek ise, onun değerini ödeyip özgür kalmasına yardımcı olmandır. Akriba olan zalime iyilik et, böyle yapmazsan o halde bir açı doyur, susamış kimseye su ver,

iyiliği emret, kötülükten sakındır, eğer bunu da yapamazsan dilini (ağzını) hayır dışında açma.”^[994]

2557. *Resulullah (s.a.a) hakeza şöyle buyurmuştur:* “Açı doyur, susamış kimseye su ver, iyiliği emret, kötülükten sakındır, eğer bunu yapamazsan hayır dışında dilini (ağzını) açma. Şüphesiz sen bununla şeytana galip gelersin.”^[995]

2558. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hepiniz cennete girmek istiyor musunuz?” Onlar, “Evet ya Resulullah” deyince şöyle buyurdu: “O halde emellerinizi (arzularınızı) kısaltın ve ecellerinizi (ölümü) gözlerinizin önünde tutun ve Allah'tan hakkıyla haya edin.”^[996]

2559. *Resulullah (s.a.a), kendisine “amel ettiğim taktirde kendisi ile cennete gireceğim şey nedir?” diyen birisine şöyle buyurmuştur:* “Yeni bir kırba al sonra onu eskitip parçalayınca kadar insanlara su ver. Kırbaı böylelikle parçaladığın taktirde cennet ameline erişmiş olursun.”^[997]

2560. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim de şu altı haslet bulunursa cenneti elde eder ve cehennemden kurtulur: Allah'ı tanıyıp ona itaat eden, şeytanı tanıyıp ona isyan eden, hakkı tanıyıp ona uyan, batılı tanıyıp ondan sakınan, dünyayı tanıyıp onu reddeden ve ahireti tanıyıp onu talep eden kimse.”^[998]

2561. *Mesib (a. s), kendisine, “Ey hayır öğretmeni! Bana kendisi ile cenneti elde edeceğim ameli göster.” diyen birisine şöyle buyurmuştur:* “Gizli ve açıkta Allah'tan kork, anne ve babana iyilik et.”^[999]

2562. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim devenin iki sağılması arası süresince de olsa Allah yolunda cihat etmiş olursa cennete girer.”^[1000]

2563. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cenneti sadece batınını (kalbini) güzelleştiren ve niyetini halis kılan kimse elde eder.”^[1001]

2564. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennete sadece teslim olan nrfis girebilir.”^[1002]

*bak. el-Fezilet, 3216 Bölüm
Er-Rahmet, 1452. Bölüm
es-Sual (2), 1710. Bölüm
el-İlm, 2852. Bölüm*

551. Bölüm

Cennet Hoşnutsuzluklarla Sarılmıştır

Kur'an

“Sizden önce gelenlerin durumu sizin başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi zannettiniz? Peygamber ve onunla berâber müminler: “Allah'ın yardımı ne zaman?” diyecek kadar darlığa ve zorluğa uğramışlar ve sarsılmışlardı; iyi bilin ki Allah'ın yardımı şüphesiz yakındır.”^[1003]

“Yoksa Allah, içinizden cihat edenleri ve sabredenleri belirtmeden cennete gireceğinizi mi sandınız?”^[1004]

“Ama kim Rabbinin azametinden korkup da kendini kötülükten alıkoymuşsa, varacağı yer şüphesiz cennettir.”^[1005]

2565. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah’tan cenneti isterse ve zorluklar karşısında direnmezse şüphesiz kendisini gülünç duruma düşürmüştür.”^[1006]
2566. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Cennetin etrafını zorluklar kaplamıştır, cehennemin etrafını ise şehvetler! Sadece heva ve hevese aykırı yapılan şey Allah’a itaatten, heva ve hevesle yapılan şey ise Allah’a isyandandır. O halde şehvetlerinden el çeken ve nefsanî isteklerini yok eden kimseyi Allah bağışlasın.”^[1007]
2567. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennet istenilmeyen ve sabretmeyi gerektiren şeylerle kaplıdır. O halde her kim dünyada bu zorluklar karşısında sabrederse cennete gider. Cehennem ise lezzetler ve nefsanî isteklerle çevrilmiştir. O halde her kim nefsanî lezzetlere ve şehvetlere uyarsa cehenneme girer.”^[1008]
- Meclisi (r. a) şöyle diyor:* “Bu rivayetin içeriği hakkında Şii ve Sünni herkes ittifak etmiştir.
2568. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Biliniz ki şüphesiz cennet ameli engeller sebebiyle zordur. Bilin ki şüphesiz cehennem ameli ise nefsanî istekler sebebiyle kolaydır.”^[1009]
2569. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cenneti sadece nefsi ile cihad eden kimse elde edebilir.”^[1010]
2570. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cenneti sadece onun için çalışan elde edebilir.”^[1011]
2571. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennete sadece zorluklarla ulaşılabilir.”^[1012]
2572. *Mesih (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hasır üzerine yatmak ve arpa ekmeği yemek sayesinde cenneti talep etmek kolaydır.”^[1013]
2573. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennet arzularla elde edilmez.”^[1014]
- bak. el-Hulk 1109. Bölüm*

552. Bölüm

Cennet Kimlere Farzdır?

2574. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim iki sakalı ve iki bacağı arasındaki şey (dili ve cinsel organı) hususunda bana garanti verirse bende ona cenneti garantilerim.”^[1015]
2575. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her ne kadar hak da olsa tartışmayı bırakan, her ne kadar şaka da olsa yalanı terk eden ve ahlakını güzelleştiren kimseye cennetin etrafında, cennetin ortasında ve cennetin yukarısında bir evi garanti ederim.”^[1016]
2576. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim şu dört hususta bana garanti verirse ben de ona cennette dört ev hususunda garanti veririm: İnfak et ve fakirlikten korkma, alemde selamı yaygınlaştı, hak bile olsan tartışmayı terk et ve insanlara insaflı davran.”^[1017]
2577. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Siz benim için altı şeye kefil olun ben de sizin için cennete kefil olayım. Konuştuğunuzda yalan söylemeyin, söz verdiğinizde vefasızlık göstermeyin, size güvenildiğinde hıyanet etmeyin, gözlerinizi (haramlar karşısında) yumun, cinsel organlarınızı koruyun, ellerinizi ve dillerinizi sakındırın.”^[1018]
2578. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Altı haslet hususunda bana kefil olun, ben de sizlere cennet hususunda kefil olayım: Namaz, zekat, emanete riayet, cinsel organ karın (mide) ve dil.”^[1019]
2579. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim şu beş şey hususunda garanti verirse ben ona cenneti garantilerim.” Kendisine, “Onlar nedir ya Resulullah?” diye sorulunca şöyle buyurdu: “Aziz ve celil olan Allah için hayır dilemek, Resulü için hayır dilemek, Allah’ın kitabı için hayır dilemek, Allah’ın dini için hayır dilemek, Müslüman cemaat için hayır dilemek.”^[1020]
2580. *Mirac hadisinde şöyle yer almıştır:* “Ey Ahmed! İzzetime ve celalime andolsunki bana şu dört haslet hususunda garanti veren cennete koyarım: “Dilini kontrol edip yerinde ve faydalı şeyler dışında ağzını açmamalı, kalbini vesveseden korumalı, kendisine olan ilmime ve bakışma dikkat etmeli ve açlık gözünün nuru olmalıdır.”^[1021]
2581. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah Tebarek ve Teala mümine; Allah için rububiyeti, Muhammed (s.a.a) için nübüvveti, Ali (a.s) için imameti ikrar ettiği, kendisine farz kılınan yerine getiren onu kendi civarında oturtacağına dair garanti vermiştir.”^[1022]

553. Bölüm

Cennet Kime Haramdır

Kur'an:

“Kim Allah'a ortak koşarsa muhakkak Allah ona cenneti haram eder, varacağı yer ateştir.” [\[1023\]](#)

“Doğrusu ayetlerimizi yalan sayıp, onlara karşı büyüklük taslayanlara, göğün kapıları açılmaz; deve iğnenin deliğinden geçmedikçe cennete de giremezler. Suçluları böyle cezalandırırız” [\[1024\]](#)

2582. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennet şu üç kimseye haramdır: Laf taşıyan, şarap içen ve deyyus kimseye o, (deyyus) facir olan kimsedir.” [\[1025\]](#)

2583. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennet şu üç kimseye haramdır: Sürekli (Allah’a) minnet eden, gıybet eden ve sürekli şarap içen kimseye.” [\[1026\]](#)

2584. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmaktadır: “Cennet; minnet eden, cimri ve laf taşıyan kimseye haram kılınmıştır.” [\[1027\]](#)

2585. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cebrail’in bana haber verdiğine göre cennetin kokusu bin yıllık uzaklıktan duyulur. Ama anne babasına saygısızlık eden, sıla-i rahimi terk eden, zina eden yaşlı, tekebbür yüzünden elbisesini yerde sürükleyen, fitne çıkaran, minnet eden ve ca’zeri kimse cennetin kokusunu alamaz.” Kendisine, “ca’zeri kimdir?” diye sorulunca da şöyle buyurdu: “Dünyaya doymayan kimsedir.” [\[1028\]](#)

2586. *Şeddad b. Evs Peygamberin (s.a.a) şöyle buyurduğunu nakletmektedir:* “Cennete cev vaz, ca’zeri ve utullun zenin olan kimseler giremez.” Ben, “Cev vaz kimdir?” diye sorunca, “Hiç kimseye hayrı olmaksızın, para toplayan kimsedir.” diye buyurdu. Ben, “Ca’zeri kimdir?” diye sorunca, “Kaba ve sert kimsedir.” diye buyurdu. Ben, “utullun zenin kimdir?” diye sorunca da şöyle buyurdu: “Geniş karınlı, kötü ahlaklı, obur, acımasız ve zalim kimsedir.” Başka bir rivayette ise şöyle yer almıştır: “Utull, küfüründe ileriye giden kimsedir. “Zenin” ise küfrüne önem vermeyen kimsedir.” [\[1029\]](#)[\[1030\]](#)

2587. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Göklere götürüldüğüm gece azameti yüce olan Rabbim bana vahyetti ve şöyle dedi: “Kulum bana çürümüş kırba haline gelinceye kadar ibadet etse, ama velayetlerini [\[1031\]](#) inkar edecek olursa ona asla cennetimde yer vermem.” [\[1032\]](#)

2588. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hilekar ve hain kimse asla cennete giremez.” [\[1033\]](#)

2589. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Anne babasına eziyet eden ve sürekli şarap içen kimse asla cennete giremez.” [\[1034\]](#)

2590. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Üç kişi ebeden cennete giremez: deyyus, erkeklere benzeyen kadın ve şarap içen kimse.” [\[1035\]](#)

2591. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Zina eden yaşlı, kibirli fakir ve ameli ile Allah’a minnet eden kimse asla cennete giremez.” [\[1036\]](#)

2592. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah Tebarek ve Teala üç sınıf kimseye cennette yer vermeyeceğine dair yemin içmiştir: Aziz ve celil olan Allah’ı reddeden, hidayet imamını reddeden ve mümin kulum hakkını alıkoyan kimse.” [\[1037\]](#)

2593. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Zorba, cimri ve kötü davranışlı kimse asla cennete giremez.” [\[1038\]](#)

2594. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir kavmin yöneticisi olur ve onlara hıyanet ederse Allah cenneti ona haram kılar.” [\[1039\]](#)

bak. el-Heram, 804. Bölüm

el-Kibir, 3433. Bölüm

554. Bölüm

Cennetin Kapıları

Kur'an

“Kapıları onlara açılmış Adn cennetleri vardır.” [\[1040\]](#)

2595. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennetin “Reyyan” diye adlandırılan bir kapısı vardır, oraya sadece oruç tutanlar girer.”^[1041]
2596. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennetin “Maruf” diye bir kapısı vardır ki oradan sadece ma’ruf (iyilik) ehli kimseler girer.”^[1042]
2597. *Bilal Resulullah’ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu nakletmektedir:* “Sabır kapısı tek kapılı, kırmızı yakuttan ve halkası olmayan bir kapıdır. Şükür kapısı ise beyaz yakuttan ve çift kapılı bir kapıdır. İki kapısı arasındaki mesafe beş yüz yıllık bir mesafedir. Ayrıca bir feryadı ve ahı vardır. Bela kapısının ise...” Ben, “Bela kapısı, sabır kapısı değil midir?” diye sorunca, “Hayır,” diye buyurdu.” Ben, “o halde bela kapısı nedir?” diye sorunca şöyle buyurdu: “Musibetler, dertler, hastalıklar ve cüzam kapısıdır. Bu kapı sarı yakuttandır, tek kapılıdır, bu kapıdan girenler oldukça azdır. Bab’ul A’zem (En büyük kapı) diye adlandırılan kapıdan ise salih olan kullar geçer. Onlar zühd ve sakınma ehli; aziz ve celil olan Allah’a rağbet edenler ve onunla ünsiyette bulunanlardır.”^[1043]
2598. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennetin sekiz kapısı vardır: bir kapısından peygamberler ve siddıklar girer bir kapısından şehitler ve salihler girer. Beş kapısından ise taraftarlarımız, bizi seven kimseler girer. Bir kapısından ise “La ilahe illallah” diye şahadette bulunan ve kalbinde zerre miktarınca biz Ehl-i Beyt’e öfke bulunmayan diğer Müslümanlar girer.”^[1044]
2599. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennetin sekiz kapısı vardır... Bu sekiz kapıdan girmek isteyenler şu dört haslete sarılmalıdır. Sadaka cömertlik güzel ahlak ve Allah’ın kullarına eziyetten sakınmak.”^[1045]
2600. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennet kapıları kılıçların gölgesi altındadır.”^[1046]
bak. el-Birr, 342. Bölüm
el-Cihad, 571. 572. Bölümler

555. Bölüm

Cennetin Dereceleri

Kur’an:

“Rabbine iman etmiş ve salih amel yaparak gelenlere, işte onlara, en üstün dereceler...”^[1047]

“Onları birbirlerinden nasıl üstün kıldığımıza bir bak! Doğrusu ahirette daha büyük dereceler ve daha büyük üstünlükler vardır.”^[1048]

2601. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennet tek bir cennettir” demeyin. Şüphesiz aziz ve celil olan Allah şöyle buyuruyor^[1049]: “Birbirinden üstün dereceler...”^[1050]

2602. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennette gökle yer arasındaki gibi birbirinden üstün dereceler vardır. Şüphesiz (orada) kul, gözlerini yukarı diker ve nerede ise gözlerini alan bir ışık parlar. O sevinerek, “Bu nedir?” der. Kendisine, “Bu mümin kardeşinin nurudur.” denir. O, “O benim falan kardeşimdir. Biz dünyada birlikte sürekli birlikte çalıştık ama şimdi işte böyle benden daha üstün bir dereceye mi ermiştir?” Kendisine, “O amelde senden üstündü” denir. Sonra, kalbinin hoşnut olması

için gerekli şeyler taktir edilmekte ve o da hoşnut olmaktadır.”^[1051]

2603. *İmam Ali (a. s), Cennetin sıfatı hakkında şöyle buyurmuştur:* “Birbirinden üstün dereceler ve birbirinden farklı makamlar.”^[1052]

2604. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kur’an’dan ayrılma, şüphesiz Allah cenneti yarattı ve derecelerini Kur’an ayetleri miktarınca kıldı. O halde kim Kur’an okursa ona, “Oku ve yüksel” denir. Bunlardan her kim cennete girerse

Peygamberler ve siddıklar dışında hiç kimse onlardan daha yüksek bir dereceye ermez.”^[1053]

2605. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz övgüsü yüce olan Allah bir grubu cennete koyar ve tüm arzularını gerçekleştirecek ölçüde kendilerine ihsanda bulunur. Onlardan daha yukarıda bir topluluk ise daha yüce derecelerde bulunurlar. Onlara bakınca tanır ve şöyle derler: “Rabbimiz kardeşlerimiz dünyada bizimle birlikteydi. Onları hangi sebepten dolayı bizden üstün kıldın?” onlara şöyle denir: “Heyhat! Şüphesiz onlar sizler tokken aç idiler, sizler suya kanmış iken onlar susuz idiler, sizler uykuda iken onlar (ibadet için) ayakta idiler. Sizler güzel bir hayat yaşarken onlar sıkıntılar içinde idiler.”^[1054]

2606. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennet ehli kimseler, sizlerden birinin gökyüzü ufuklarında yıldızları gördüğü gibi bizim taraftarlarımızın makamlarını görürler.”^[1055]

556. Bölüm

Cennette Özel Dereceler

2607. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah Tebarek ve Teala cennette kırmızı yakuttan bir sütun yaratmıştır. Onun üzerinde yetmiş bin saray vardır. Her sarayın yetmiş bin odası vardır. Aziz ve celil olan Allah bütün bunları sadece

Allah için birbirlerini seven ve ziyarette bulunan kimseler için yaratmıştır.”^[1056]

2608. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennette sadece Recep ayında çok oruç tutan kimselerin gireceği bir saray vardır.”^[1057]

2609. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennette sadece adil imamın ya da akrabalarını ziyaret eden kimsenin veya ailesi olan sabırlı kimsenin nail olabileceği derece vardır.”^[1058]

2610. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz aziz ve celil olan Allah’ın sadece şu üç kişinin girebileceği cenneti vardır: “Kendi aleyhine hak üzere hüküm veren kimse, Allah için mümin kardeşini ziyaret eden kimse ve Allah için mümin kardeşini kendisine tercih eden kimse.”^[1059]

2611. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennette dışından içi ve içinden dışı gözüken odalar vardır. Bu odalarda ümmetinden sadece güzel söz söyleyen, yemek yediren, selamı yaygınlaştıran, sürekli oruç tutan ve insanlar uyurken gece namaz kılan kimseler oturur.”^[1060]

2612. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennette insanların sadece amelleriyle erişemeyecekleri makamlar vardır. Bu makamların ne üstünde bir askı vardır ve ne de altında bir sütun.” Kendisine, “Ey Resulullah buranın ehli kimlerdir?” diye sorulunca, “Bela ve hüznün ehli kimselerdir.” diye buyurdu.^[1061]

bak. el-Bela, 409. Bölüm

557. Bölüm

Cennette En Güzel Nimet

Kur'an:

“Allah mümin erkeklere ve mümin kadınlara, temelli kalacakları, içlerinden ırmaklar akan cennetler, Adn cennetlerinde hoş meskenler vadetmiştir. Allah’ın hoşnut olması en büyük şeydir. İşte büyük kurtuluş budur.”^[1062]

2613. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennette en güzel ve en lezzetli şey Allah sevgisi, Allah için sevmek ve Allah’a hamd etmektir. Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmaktadır: “Son sözleri şudur: “Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur!” zira hiç şüphesiz onlar, cennette olan nimetleri açıkça görünce kalplerinde sevgi kaynar ve bu durumda, “Hamd alemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur.” diye nida ederler.”^[1063]

2614. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennet ehli cennete girince ve Allah dostu cennetin bağ ve evlerine girince Cebbar olan Allah onlara bakarak şöyle buyurur: “Sizlere bu içinde bulunduğunuzdan daha hayırlısını haber vereyim mi?” Onlar, “Rabbimiz, hangi şey içinde bulunduğumuz bu durumdan daha hayırlıdır.” diye sorunca Allah Tebarek ve Teala onlara şöyle buyurur: “Sizlerden hoşnut olmam ve sizlere olan sevgim içinde bulunduğunuz durumdan daha hayırlı ve daha büyüktür...Ali bin. Hüseyin (a.s) daha sorna şu ayeti okudu: “...Allah’ın hoşnut olması en büyük şeydir. İşte büyük kurtuluş budur.”^[1064]

2615. *İmam Sadık (a. s), cennetteki müminlerin vasfı hakkında şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah’ın her Cuma günü mümin olan kullarına bir kerameti ve bağışı vardır. Onlar bir araya toplanınca Rab Tebarek ve Teala onlara tecelli eder. Onlara bir nazar edince hepsi “Secdeye kapanır.”^[1065]

2616. *Mirac hadisinde şöyle yer almıştır:* “Ey Ahmed! Cennette şüphesiz bir saray vardır bu sarayda has, özel kimseler vardır. Günde yetmiş defa onlara bakar ve onlarla konuşur. Cennet ehli yemek ve içmekle lezzetlendiği halde bunlar benim zikrim, kelimam ve sözümle lezzetlenir.” Resulullah, “Ey Rabbim onların alameti nedir?” diye sorunca da Allah şöyle buyurdu: “Onlar zindandakilerdir. Şüphesiz onlar fazla dillerini fazla konuşmaktan ve midelerini fazla yemekten zindan etmişlerdir.”^[1066]

2617. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Tebarek ve Teala şöyle buyurmuştur: Ey Sıddık kullarım! Dünyada ibadetimle

^[1067]

nimetlerin. Şüphesiz sizler ahirette de onunla nimetleneceksiniz.”

2618. *İmam Sadık (a. s)*, “Aziz ve celil olan Allah’ın, **“Rabbim bizlere dünyada da ahirette de iyilik ver.”** Ayeti hakkında

şöyle buyurmuştur: “Ahirette Allah’ın rızası ve cennet, dünyada ise rızık ve geçim genişliği ile güzel ahlak!”^[1068]

bak. 90. Konu, el-Mehabbet (2),

es-Sevab, 472. Bölüm

558. Bölüm

Cennet Makamlarının En Düşüğü

2619. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennet ehlinin makam olarak en düşüğü eşlerini, hizmetçilerini ve tahtlarını

gördüğü gibi mülküne bin sene boyunca bakan ve en uzak noktasını gören kimsedir.”^[1069]

2620. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennet ehlinin en düşüğü kendisine ins ve cin misafir gelecek olursa onların

tümünü yediren ve içiren, ama buna rağmen yanında olan şeylerden (varlığında) hiçbir şey eksilmeyen bir eve sahip olan

kimsedir.”^[1070]

2621. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Musa Rabbine sordu ve şöyle dedi: Ey Rabbim! Makam açısından cennet ehlinin en

düşüğü kimdir?” Allah şöyle buyurdu: “Bu, cennet ehli cennete girdikten sonra cennete giren kimsedir.”^[1071]

bak. Cehennem, 626. Bölüm

Sabih-i Müslim, 1/175, 84. Bölüm

559. Bölüm

Cennetin Yapı Malzemesi

2622. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Göğe götürüldüğüm gece cennete girdim. Orada altın ve gümüşten kerpiçlerden bina

yapan melekler gördüm, bazen duruyorlardır. Ben onlara, “Neden bazen çalışıyor ve bazen de duruyorsunuz, ” diye

sordum. “Bize malzeme gelinceye kadar bekliyoruz.” dediler. “malzemeniz nedir?” diye sorunca da şöyle dediler: “Müminin

dünyadaki “Sübhanellah ve’l hamdu lillah, vela ilahe illallah vellahu ekber” (Allah münezzehtir, hamd Allah’a mahsustur,

Allah’tan başka ilah yoktur ve Allah sıfatlandırıldığı şeylerden daha büyüktür) sözüdür.”^[1072]

2623. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim “Süphanellah” derse Allah onun için cennette bir ağaç diker. Her kim , “el-

hamdu lillah” derse Allah kendisi için cennette bir ağaç diker. Her kim “La ilahe illallah” derse Allah kendisi için cennette

bir ağaç diker ve her kim “Allahu Ekber” derse Allah kendisi için cennette bir ağaç diker.” Kureyş’ten olan bir şahıs şöyle

dedi: “Ey Allah’ın Resulu şüphesiz cennette bir çok ağaçlarımız olacaktır.” Resulullah şöyle buyurdu: “Evet, ama siz üzerine

ateş gönderip onları yakmaktan sakının. Bunu şüphesiz aziz ve celil olan Allah şöyle ifade etmiştir: **“Ey iman edenler**

amelleriniz boşa çıkarmayın.”^[1073]

560. Bölüm

Cennettetin Sıfatları

Kur’an:

“Allah’a karşı gelmekten sakınanlara vad edilen cennetin altından ırmaklar akar; oranın yiyecekleri ve gölgeleri

devamlıdır. Bu, sakınanların elde edeceği sonuçtur, küfredenlerin varacağı sonuç ise ateştir.”^[1074]

“Allah’a karşı gelmekten sakınanlara söz verilen cennet şöyledir: Orada temiz su ırmakları, tadı bozulmayan

süt ırmakları, içenlere zevk veren şarap ırmakları, süzme bal ırmakları vardır. Onlara orada her türlü ürün

vardır.”^[1075]

2624. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala’nın müminler için hazırladığı cennet bakanların gözünü büyülemektedir.

İçinde birbirinden üstün dereceler ve birbirinden yüce makamlar vardır. Nimetleri yok olmaz nimet nişaneleri ortadan

kalkmaz, sevinci bitmez. İçinde ikamet edeni göçmez, ebedi kalanı yaşlanmaz, sakini zarar görmez, sakinleri ölümden

güvendedir, dolayısıyla korkmazlar. Değişmeyen sulardan, tadı başkalaşmayan süttten ve içenine lezzet veren şaraptan

nehirlerde hayat kendilerine sefa bağışlamış, kendilerine nimetler ebedi kılınmıştır.”^[1076]

2625. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Lezzetleri usandırmaz, toplulukları dağılmaz, sakinleri Allah’ın rahmetinin

civarındadırlar. Köleler meyve ve güzel kokulu yeşillikler ile dolu altın tabaklarla karşılarında dururlar.”^[1077]

2626. *İmam Ali (a. s), Ahnef b. Kayıs'a şöyle buyurmuştur:* “Ey Ahnef! Sakın dünyaya olan bakışın münezzeh olan Allah’ın beyaz inciden yarattığı yurttan seni alkoymasın. Allah onda nehirler akıttı onu yeni yetişmiş siyah gözlü hurilerle doldurdu. Sonra dostlarını ve itaat ehlini oraya yerleştirdi. Ey Ahnef! Keşke onları Rablerinin (nimet) artırırlarına girdiklerini görseydin.”^[1078]

2627. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer kalp gözünü senin için cennetten nitelendirilenlere dikecek olursan şüphesiz nefsin dünya manzaralarının süsünden, lezzetlerinden ve isteklerinden uzak durur ve kökleri miskten tepelerde gizli olup cennet nehirlerinin kenarında duran ağaçların yapraklarının kırırdamasını düşününce şaşkınlığa düşer. Ey duyan kimse! Eğer kalbini bu iç açıcı manzaralara ulaşmak ile meşgul edersen canın şevkinden adeta dışarı çıkar ve bir an önce onlara ulaşmak

için benim bu meclisimden kabir ehlinin komşuluğuna gidersin.”^[1079]

2628. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennetin yeri; mermerleri gümüşten toprağı vers (susam bitkisine benzer bir bitki) ve zefrandan, çerçöpü miskten, çakıl taşları ise inci ve yakuttandır.”^[1080]

2629. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennet ehlinin en küçük nimeti kokusunun bin yıllık dünya mesafesinden duyulmasıdır.”^[1081]

2630. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennette bir kırbaç kadar yer dünya ve içindekilerinden daha hayırlıdır.”^[1082]

2631. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennette bir ağaç vardır, Allah cennet rüzgarlarına esmesini emreder, o ağaç insanların güzelliğini duymadıkları bir takım ahenkler çıkarır.” İmam (a.s) daha sonra şöyle buyurdu: “Bu Allah korkusundan dünyada (haram olan) müzik dinlemeyi terk eden kimsenin mükafatıdır.”^[1083]

bak. el-Bihar, 8/195/181-184

561. Bölüm Cennete İlk Girecek Olan

2632. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah (s.a.a) bana şöyle buyurmuştur: Şüphesiz sen cennete girecek ilk kimsesin.” Ben, “Ya Resulullah (s.a.a) ben senden önce mi cennete gireceğim?” diye sorunca şöyle buyurdu: “Evet! Şüphesiz sen dünyada bayrağımın sahibi (bayraktarım) olduğun gibi ahirette de bayrağımın sahibi olacaksın ve bayraktar her zaman öncüdür.”^[1084]

2633. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennete ilk girecek olan cennet ehli iyilik ehlidir.”^[1085]

2634. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın yaratıklarından cennete ilk girecek kimse fakirlerdir.”^[1086]

2635. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennete ilk girecek olan kimse şehid ve rabbine en iyi ibadette bulunan kuldur.”^[1087]

2636. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Üç kimse cennete herkesten önce girer: Allah yolunda şehit olan, köle oluşu kendisini rabbine itaatten alı koymayan köle ve ailesi olup iffetten ayrılmayan fakir.”^[1088]

2637. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir takım kimseler Adn cennetlerine önden gitmişlerdir ki ne başkalarından fazla oruç tutmuşlar ve ne daha fazla namaz kılmışlar ve ne de daha fazla hac ve umreye gitmişlerdir. Lakin onlar ilahi öğütleri düşünmüşler, ibret almışlardır.”^[1089]

2638. *Resulullah (s. a. v), Ali’ye (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennete giren ilk dört kişi ben, sen, Hasan ve Hüseyin’dir.”^[1090]

2639. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennete giren ilk grup kendileri ile sakınılan (belalara siper olan) fakir muhacirlerdir.”^[1091]

562. Bölüm Cennet Ehli

2640. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizlere cennet ehlini tanıtayım mı?! Allah’a yemin ettiği takdirde Allah’ın yeminini onayladığı her zayıf bırakılmış zayıf kimsedir. Sizlere cehennem ehlini tanıtayım mı?! Her kibirli ve varlıklı cimridir.”^[1092]

2641. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennet ehli tozlanmış perişan kılıklıdır. Onlar emirlerden yük isterlerse

kendilerine yük verilmez, kız istemeye giderlerse kendilerine eş verilmez. Konuştuklarında kimse sözlerini dinlemez ve ihtiyaçları göğüslerinde saklıdır. Eğer kıyamet günü onların nurları insanlar arasında bölüştürülecek olursa hepsini kapsar.”^[1093]

2642. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennet ehli vakarlı ve yumuşak huylu müminlerdir.”^[1094]

2643. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizlere cennet ehlini haber vereyim mi? Yenilgiye uğramış zayıflardır.”^[1095]

2644. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kur’an yüklenicileri cennet ehlinin arifleridir. Allah-u Teala yolunda cihat edenler cennet ehlinin önderleridir ve Resuller de cennet ehlinin efendileridir.”^[1096]

bak. 313. Konu, el-Mustaz’af

563. Bölüm Cennet Ehlinin Sıfatı

2645. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennet ehli bedeni az kıllı, yüzü kılsız (daha yeni bıyıkları çıkmış genç) ve gözleri sürmelidir. Gençlikleri ortadan yok olmaz, elbiseleri asla eskimez.”^[1097]

2646. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennet ehli bedenleri az kıllı, yüzü kılsız genç ve gözleri sürmelidir. Yaşları otuz veya otuz üçtür.”^[1098]

564. Bölüm Cennetin Kapsamlılığı

2647. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a itaatten devenin sahibinin elinden ürküp kaçtığı gibi kaçan kimse dışında tümünüz cennete gireceksiniz.”^[1099]

2648. *İmam Zeyn’ul-Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey taraftarlarımız Cennet er veya geç mutlaka sizlere ulaşacaktır. Lakin derecelerine erişmek için birbirinizle yarışın.”^[1100]

2649. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a andolsun ki sizlerden hiç kimse cehenneme girmeyecektir. O halde derecelerine erişmek için yarışın sakınmakla düşmanınızın kalbini yaralayın.”^[1101]

Bak, el-Bihar, 71/270/9

565. Bölüm Cennetin Hazineleleri

2650. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İyilik, gizli amel etmek, musibetlere sabretmek ve musibetleri gizlemek cennetin hazinelerindendir.”^[1102]

2651. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şu dört şey cennetin hazinelerindendir: İhtiyacını gizlemek, gizli sadaka vermek, başına gelen musibetleri gizlemek ve dertleri gizlemek.”^[1103]

566. Bölüm A’raf

Kur’an:

“İki taraf arasında bir perde ve A’raf (burçlar) üzerinde her iki tarafı da simalarından tanıyan adamlar vardır; cennetliklere, “Size selam olsun” derler. Bunlar henüz girmeyen fakat cenneti uman kimselerdir.”^[1104]

“Burçlarda olanlar, simalarından tanıdıkları adamlara “Topluluğunuz, topladığınız mal ve büyüklük taslamalarınız size fayda vermedi.”^[1105]

2652. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yakine erenler, ihlas sahibi olanlar ve fedakar insanlar A’raf ehline dendir.”^[1106]

2653. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “A’raf cennet ve cehennem arasındaki tepedir. Onlar (İmamlar onlara selama olsuna) taraftarlarıyla birlikte bu tepelerde dururlar. (a. s)”^[1107]
2654. *İmam Bakır (a. s), Allah-u Teala’nın “A’raf üzerinde...” ayeti hakkında Berid el-İclî’ye şöyle buyurmuştur:* “Bu ayet bu ümmet hakkında nazil olmuştur ve onlar Muhammed’in ehli beytinden olan imamlardır.” Ben, “O halde A’raf nedir?” deyince şöyle buyurdu: “Cennet ve cehennem arasında bir yoldur.”^[1108]
2655. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ben müminlerin önderiyim. Ben cennet ve cehennemi bölüştüren kimseyim. Ben A’raf sahibiyim.”^[1109]
2656. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “A’raf biziz. Allah sadece marifetimiz sebebiyle tanınır. A’raf biziz! Bir kimse bizi ve biz de kendisini tanımadıkça asla cennete girmez. Bir kimse bizi ve biz kendisini inkar etmedikçe de cehenneme girmez. Eğer Allah insanlara kendisini tanıtmak isteseydi şüphesiz tanınır. Ama bizleri kendisini tanıma sebebi, yolu ve girilen kapısı karar kıldı.”^[1110]
bak. el-Bihar, 8/329, 25. Bölüm
el-İsar, 4. Bölüm

567. Bölüm

Cennet Müminlerin Ruhlarından Boş Kalmaz

2657. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a yemin olsun ki Allah cenneti yarattığı günden beri cennet müminlerinden ruhlarından boş kalmamıştır. Aziz ve celil olan Allah cehennemi yarattığı günden beri de cehennem kafirlerin ve isyankarların ruhlarından boş kalmamıştır.”^[1111]

78. Konu

el-Cinn Cin

☞ *el-Bihar, 63/42, 2. Bölüm, Hakikat’ul Cinn*

568. Bölüm

Cin

Kur'an:

“Cinleri de, daha önce, dumansız ateşten yarattık.”^[1112]

“Cinlerden bir ifrit: “Sen yerinden kalkmadan önce sana onu getiririm, buna karşı güvenilir bir güce sahibim” dedi.”^[1113]

bak. En'am, 100, 128-130; Şuara, 221-223; Neml, 17; Secde, 13; Sebe, 12-14, 41; Abkaf, 18, 29-32; Rahman, 15, 33, 56, 74; Cin, 1-28

2658. *Ebu Hamza Sumali şöyle diyor:* “Ben, Ebi Cafer’in (a.s) huzuruna varmak için izin istedim. Bana, “Yanında bir topluluk var, onlar çıkıncaya kadar sabret.” Denildi. Daha sonra o grup dışarı çıktı. Ben onları tanımıyordum. Daha sonra bana izin verilince yanına vardım ve şöyle dedim: “Fedan olayım, Bu Ümeyye oğulları zamanıdır ve kılıçlarından kan damlıyor. (Oysa sen bunlar ile görüşüyorsun).” O şöyle buyurdu: “Ey Eba Hamza! Bunlar bizim taraftarlarımızdan cinler de olan taraftarlarımız idiler. Dini meselelerini bizden sorman için gelmişlerdi.”^[1114]

79. Konu

el-Cunun

Delilik

bak.
☞ *el-Gazab, 3072. Bölüm*

569. Bölüm

Deliliğin Çeşitleri

2659. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sinirlilik de bir çeşit deliliktir. Zira sahibi pişman olur ve eğer pişman olmaz ise deliliği

aynen yerindedir.”^[1115]

2660. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz kendisine sorulan her soruya cevap veren kimse delildir.”^[1116]

2661. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gençlik de delilikten bir şubedir.”^[1117]

570. Bölüm

Gerçek Deli

2662. *Resulullah (s.a.a) bir delinin yanından geçti ve* “Buna ne olmuş?” diye buyurdu kendisine, “*Şüphesiz o delidir.*” dediklerinde ise o şöyle buyurdu: “Hayır o musibet görmüştür (hastadır). Şüphesiz deli dünyayı ahirete tercih eden kimsedir.”^[1118]

2663. *Resulullah (s.a.a) ashabıyla otururken birisi geçti o topluluktan bazıları, “bu delidir” dediler. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:* “Bu adam musibete uğramıştır. Şüphesiz deli gençliğini Allah’a itaat dışında geçiren kadın ve erkektir.”^[1119]

2664. *Cabir b. Abdullah el-Ensari şöyle diyor:* “*Resulullah (s.a.a) sara hastalığına yakalanmış birinin yanından geçti ve şöyle buyurdu:* “Bu adam deli değildir. Sizlere gerçek deliyi bildireyim mi?” daha sonra şöyle buyurdu: “Gerçek deli yolda kibirli yürüyen, kendini beğenen, yanlarını ve omuzlarını hareket ettiren (kibirle yürüyen) kimsedir. Bu şahıs (sara hastalığına yakalanan kimse) ise hastadır.”^[1120]

80. Konu

el-Cihad (1)

Cihad

Küçük Cihad

(Düşmanla Savaşmak-Cihad)

- ☞ *el-Bihar*, 100/1- 57, *Ebvab’ul Cihad*
- ☞ *Kenz’ul Ummal*, 4/279, 344, 362, 590 *el-Cihad*
- ☞ *Vesail’uş-Şia*, 11/4-121, *ebvab-u cihad el’adl*

bak.

- ☞ 12. Konu, *el-Esir*, 43, *el-Bağî*, 100; *el-Harb*, 101; *el-Muharib*, 239; *es-Silah*, 430; *el-Katl*
- ☞ *en-Nıyyet*, 3980. Bölüm, *es-Sebil*, 1738. Bölüm, *eş-Şehadet* (2), 2122. Bölüm, *el-Emsal*, 3618, 3619. Bölümler
- ☞ 4. Konu, *el-Ecel*, 282, *el-Meşîyyet*, 431, *el-Kader*, 443, *el-Kazâ* (1),

571. Bölüm

Cihad

Kur'an:

“Ey Peygamber! Küfredenlerle ve ikiyüzlülerle savaş; onlara karşı sert davran. Onların varacakları yer cehennemdir, ne kötü Dönüştür!...”^[1121]

“De ki: “Babalarınız, oğullarınız... Allah'tan peygamberinden ve Allah yolunda savaşmaktan daha sevgili ise, Allah'ın buyruğu gelene kadar bekleyin. Allah fâsık kimseleri doğru yola erdirmez.”^[1122]

2665. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cihad cennet kapılarından bir kapıdır. Allah onu halis dostlarından olan kimseler için açmıştır. Cihad takva elbisesidir, Allah'ın sağlam zırhı ve dayanıklı kalkanıdır.”^[1123]

2666. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cihad dinin direği ve saadete ermişlerin apaçık yoludur.”^[1124]

2667. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah'la üzerinde cihaddan bir nişane ile mülakat etmezse Allah ile mülakat esnasında kendinde bir boşluk görür.”^[1125]

2668. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cihad farzlardan sonra en üstün şeydir.”^[1126]

2669. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim cihad etmeden veya cihadı arzu etmeden ölürse nifaktan bir şube üzere ölmüştür.”^[1127]

2670. *Bir şahıs Allah'a ibadet etmek için bir dağa gitti. Ailesi onu peygamberin yanına getirdi ve Peygamber o şahsı bundan sakındırarak şöyle buyurdu:* “Eğer Müslüman bir gün cihad meydanlarında sabredebek olursa bu kendisi için kırk yıl ibadetten daha hayırlıdır.”^[1128]

2671. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah cihadı farz kılmış, yüceltmış, zafer vesilesi kılmıştır. Allah'a yemin olsun ki din ve dünya sadece cihad ile doğrulur.”^[1129]

2672. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz her ümmetin bir seyahati vardır. Ümmetimin seyahati ise Allah yolunda cihaddır.”^[1130]

2673. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah'ın en çok sevdiği adım şu iki adımdır: Müminin kendisi ile Allah yolunda bir safı doldurduğu adım ve kendisi ile ilişkisini kesen akrabası ile ilişki kurmak için attığı adım.”^[1131]

2674. *İmam Ali (a. s), valilerinden biri olan Mihnefe yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz haktan usandığı için ondan yüz çeviren, körlüğü ve sapıklığı seçerek derin uykusuna dalan kimse ile cihad etmek ariflerin üzerine bir farzdır.”^[1132]

2675. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cihad İslam'dan sonra en şerefli ameldir. Cihad dinin kıvamıdır. Cihadın izzet ve iktidara sebep olmasının yanı sıra büyük bir ecri de vardır. Cihad saldırdır. Cihadda iyilikler ve şahadetten sonra cennet ile müjde vardır.”^[1133]

2676. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bedenin zekatı cihad ve oruçtur.”^[1134]

2677. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cesaretin zekatı Allah yolunda cihad etmektir.”^[1135]

2678. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adil imam yanında cihad etmek farzdır.”^[1136]

bak. es-Silah, 1850. Bölüm

el-Cud, 633. Bölüm

el-Cennet, 550. Bölüm

es-Sevaab, 470. Bölüm

572. Bölüm

Mücahid

Kur'an:

“Müminlerden özür sahibi olanlar dışında- oturanlarla malları ve canlarıyla Allah yolunda cihad edenler bir olmaz...”^[1137]

“Andolsun ki sizi, içinizden cihada çıkanları ve sabredenleri meydana çıkarana ve haberlerinizi açıklayana kadar deneyeceğiz”^[1138]

2679. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennetin “Mücahidler kapısı” diye adlandırılan bir kapısı vardır. Mücahidler yüzlerine açık duran bu kapıya doğru boyunlarındaki kılıçlarla ilerlerler. Mahşerdeki yaratıklar ve melekler onlara “merhaba” derler.”^[1139]

2680. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mücahidler için gök kapıları açılır.”^[1140]

2681. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah bir topluluğa öldürülmeyi diğerine ise ölümü yazmıştır. Her grup Allah'ın kendilerine taktir ettiği ölüme ulaşır. O halde Allah yolunda cihad edenlere ve Allah'a itaat yolunda öldürülenlere ne mutlu!”^[1141]

2682. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en hayırlısı kendisini Allah yoluna adayan kimsedir. O Allah'ın düşmanlarıyla cihad eder, ölümü veya düşmanla savaşta öldürülmeyi ister.”^[1142]

2683. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kulların bütün amelleri Allah yolunda cihad edenlerin yanında gagasıyla denizden bir miktar su alan deniz kırlangıcı gibidir.”^[1143]

2684. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adamın biri Peygamberin (s.a.a) yanına gelerek şöyle dedi: “Ben, cihadı isteyen ve cihada tutkun olan bir kimseyim.” Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: “O halde Allah yolunda cihad et, zira Allah yolunda öldürülürsen onun katında hayatta kalırsın ve rızıklanırsın, eğer ölürsen de ecrin ve sevabın Allah iledir ve eğer geri dönersen günahlardan temizlenmiş olursun.”^[1144]

2685. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah yolundaki toz toprak ile cehennem dumanı bir araya gelmez.”^[1145]

2686. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kılıçlar cennetin anahtarlarıdır.”^[1146]

573. Bölüm

Allah Yolunda Cihad Eden İlk Kimse

2687. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah yolunda ilk cihad eden kimse İbrahim Halil'dir. Rumlar Lut'u (a.s) esir alınca İbrahim (a.s) güçlerini seferber etti ve onu ellerinden kurtardı.”^[1147]

2688. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah yolunda ilk cihad eden kimse İbrahim (a.s) idi. Rumlar içinde Lut'un (a.s) bulunduğu bölgeye saldırdılar ve onu esir aldılar. Bu haber İbrahim'e ulaşınca güçlerini seferber etti ve onu ellerinden kurtardı. İbrahim (a.s) savaş bayrağını yükselten ilk kimsedir.”^[1148]

bak. eş-Şehadet, 2118. Bölüm

574. Bölüm

Mücahitlere Yardım Etme ve Onlara Eziyet Etmenin Kınanması

2689. *İmam Ali (a. s), “cihad masraflarını karşılamak farz mıdır, yoksa müstahap mıdır?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Eğer cihad farz ise yani kafirlere karşı koymak için diğer Müslümanlara naiblik edecek kimse yoksa bu taktirde (mücahitlere yardım olarak) bir dirhem katkıda bulunmanın sevabı 700 bin dirhemdir. Ama eğer cihad müstahap olursa yani, cihada kasteder ama diğerleri onda daha önce davranmışsa ve ona ihtiyaç yok ise bu taktirde bir dirhem yediyüz iyilik ve sevabı vardır ki her iyilik dünya ve içinde olan her şeyden yüz bin defa daha hayırlıdır.”^[1149]

2690. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir mücahidin gybetini eder veya ona eziyette bulunur veya gyabında ailesine kötü davranırsa kıyamet günü onun için bir bayrak kaldırılır, hesabı tümüyle görülür ve baş aşağı ateşe atılır.”^[1150]

2691. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir iğne veya iplikle de olsa bir mücahidi teşhiz ederse Allah onun geçmiş ve

^[1151]

gelecek tüm günahlarını affeder.”

2692. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim cihaddan korkuyorsa Allah yolunda cihad eden bir kimseyi maliyla teçhiz etmelidir. Eğer Allah yolunda cihad eden kimse başkasının maliyla techiz olmuşsa cihadın fazileti kendisine Allah yolunda nafakanın fazileti ise onu techiz edene aittir. Her ikisi de fazilettir. Nefis fedakarlığı Allah yolunda mal fedakarlığından daha üstündür.”^[1152]

2693. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Korkak insanın savaşa katılması doğru değildir. Zira korkak insan hiç şüphesiz çok çabuk kaçar. Dolayısıyla o savaşmak istediği vesileye bakmalı ve onu başkalarının eline vermelidir. Bu taktirde onun sevabı, savaşı kimsenin sevabından bir şey eksilmeksizin her şeyde aynıdır.”^[1153]

2694. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir mücahidin mektubunu ulaştırırsa bir köle azad eden kimse gibidir. “Savaşçının sevab kapısında” onunla ortaktır.”^[1154]

2695. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah yolunda cihad eden mücahidlere eziyet etmekten sakının. Şüphesiz Allah, Resulü için gazaplandığı gibi onlar için de gazaplanır ve resullerine icabet ettiği gibi onlara da icabet eder.”^[1155]
bak. el-Bihar, 100/57, 8. Bölüm

575. Bölüm

El, Dil ve Kalp ile Cihad Etmeyi Emretmek

2696. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ellerinizle Allah yolunda cihad edin. Buna gücünüz yetmezse dilinizle cihad edin Buna da gücünüz yetmezse kalbinizle cihad edin.”^[1156]

2697. *İmam Ali (a. s), Malik Eşter’e yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah’a kalbi eli ve diliyle yardım eder. Zira ismi yüce olan Allah kendisine yardım edene yardım etmeyi ve kendisine değer verene değer vermeyi yüklenmiştir.”^[1157]

2698. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz hakkında soruşturulacağınız ilk cihad, ellerinizle yaptığınız cihaddır. Sonra dillerinizle ve daha sonra da kalplerinizle! Her kim kalbiyle bir iyiliği desteklemez ve bir kötülüğü reddetmezse baş aşağı çevrilir.”^[1158]

2699. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz mümin kılıcıyla ve diliyle cihad eder.”^[1159]

2700. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah için mallarınızla, Allah için canlarınızla ve dillerinizle Allah yolunda cihad edin.”^[1160]

bak. el-Ma’ruf (2), 2699. 2700. Bölümler.
eş-Şuur, 2025. Bölüm

576. Bölüm

Cihada Teşvik

Kur’an:

“Ey Peygamber! Müminleri savaşa için coştur.”^[1161]

“Size ne oluyor da: “Rabbimiz! Bizi halkı zalim olan bu şehirden çıkar, katından bize bir sahip çıkan gönder katından bize bir yardımcı lütfet” diyen zavallı çocuklar, erkekler ve kadınlar uğrunda ve Allah yolunda savaşıyorsunuz?”^[1162]

2701. *İmam Ali (a. s), insanları Şam ehli ile savaşa teşvik etmek için şöyle buyurmuştur:* “Allah’a yemin olsun ki siz savaş ateşi için kötü bir alevsiniz. Zira sizlere hile yapılmakta ama sizler hile yapmamaktasınız. Şehirlerinizi alıyorlar asla öfkelenmiyorsunuz. Düşman sizden gafil değildir, ama sizler düşmandan gaflet içinde bulunuyorsunuz. Allah’a yemin olsun ki düşmanı etlerini kemiklerine kadar yiyecek, kemiklerini darmadağın edecek ve derisini soyacak şekilde kendisine musallat eden kimse güçsüz ve zelim bir kimsedir, göğsünde zayıf bir kalbi vardır. Eğer sen böyle olmak istiyorsan ol! Ama Allah’a yemin olsun ki ben böyle olmayacağım. Meşrefi kılıçlarla ona öyle bir saldıracağım ki başının kemik parçaları etrafa

dağılacak eller ve ayaklar etrafa saçılacaktır. Daha sonra Allah ne isterse onu yapacaktır.”^[1163]

2702. *İmam Ali (a. s), Siffin savaşında Muaviye’nin ordusu Fırat’ın suyunu ele geçirince şöyle buyurmuştur:* ““Bunlar (Fırat’ı ele geçirip su almanıza engel olmakla) sizi savaş sofrasına davet ediyorlar. O halde siz ya zilleti kabul edip makamınızdan düşecek, ya da kılıçları kanla sulayıp suya kanacaksınız. Ölüm, mağlub-makhur düşerek yaşamanızda, hayat ise galip-kahir gelerek

ölmenizdedir. (İzzet içinde ölmek zillet içinde yaşamaktan daha iyidir.)”^[1164]

2703. *İmam Ali (a.s) ashabımı teşvik etmek amacıyla şöyle buyurmuştur:* “Allah’tan sakının, gözlerinizi kısın. Allah’ım onlara sabır

ilham et, üzerlerine yardım indir ve onlara sevaplarını büyük kıl.”^[1165]

2704. *İmam Ali (a.s) Muhammed b. Ebi Bekr öldürüldükten sonra şöyle buyurmuştur:* “Alimler, fakihler, soylular, hikmet sahipleri, Kur’an’ı yüklenenler, seher vakitlerinde teheccüd namazı kılanlar, Kur’an okuyarak camileri bayındır kılanlar aranızdadır; aranızdaki beyinsizlerin, kötülerin ve soysuzların sizlere hükmetmek için sizlerle çatışmalarına önem vermiyor ve öfkelenmiyor musunuz?”^[1166]

2705. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kılıçlarınızın uçlarıyla dininizi savunun, ileriye doğru adım atarak, kılıçlarınızı düşmana indirin, ver yardım görüp zafere erişmek için Allah’tan yardım dileyin.”^[1167]

577. Bölüm

Allah Yolunda Silah Taşımanın Fazileti

2706. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz aziz ve celil olan Allah, yolunda kılıçlarını yüklenenlerle meleklerle karşı övünür ve kılıçları yükendikleri müddetçe melekler kendisine selam gönderirler.”^[1168]

2707. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kılıcını boynuna asmış kimsenin kıldığı namazı, boynuna kılıcını asmamış kimsenin kıldığı namazdan yediyüz kat daha üstündür.”^[1169]

578. Bölüm

Küfrün İmamlarıyla Savaşı Emretmek

Kur’an:

“Küfrün önderlerine karşı savaşın.”^[1170]

2708. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müşriklerin önde gelenlerini öldürün ve gençlerini bırakın”^[1171]

579. Bölüm

Cihadı Terketmek

2709. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cihadı terkedene Allah nefsinde zillet elbisesini giydirebilir, geçiminde yoksul düşürür, dinini ortadan kaldırır. Şüphesiz Allah Tebarek ve Teala ümmetimin izzetini atlarının nallarında ve mızraklarının uçlarında karar kılmıştır.”^[1172]

2710. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cihadı yüz çevirerek terkeden kimseye Allah zillet elbisesini giydirebilir, belalara büründürür, horluk ve aşağılığa düşürür, kalbine sapıklık perdeleri çekilir, cihadı terkettiği için hak da kendisinden yüz çevirir.”^[1173]

580. Bölüm

Cihadın Dalları

2711. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cihad dört kola ayrılır: İyiliği emretmek, kötülükten sakındırmak, savaş meydanlarında direnmek, fasıklara düşman kesilmek. Her kim iyiliği emrederse mümini desteklemiş olur. Her kim kötülükten sakındırırsa münafığın burnunu yere sürter, savaş meydanlarında direnen görevini yapmış olur ve fasıklara düşman kesilip aziz ve celil olan Allah için öfkelenen kimseye Allah da onun için öfkelenir.”^[1174]

581. Bölüm

Sınırları Korumak

Kur’an:

“Allah'ın düşmanı ve sizin düşmanlarınızı ve bunların dışında korkutmak için onlara karşı gücünüzün yettiği kadar kuvvet ve savaş atları hazırlayın.”^[1175]

“Ey iman edenler! Sabredin, (düşmanlarınıza karşı) sebat gösterin, hudutlarınızı koruyun, Allah'a karşı gelmekten sakının ki kurtuluşa erişebilirsiniz.”^[1176]

2712. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah yolunda bir gün sınır bekçiliği yapmak dünya ve içindekilerinden daha hayırlıdır.”^[1177]

2713. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bir günlük sınır bekçiliği bir aylık oruç ve geceleri ibadet için sabahlamaktan daha hayırlıdır.”^[1178]

2714. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah yolunda sınırlarda bekçilik etmek dışında tüm ameller insan ölünce kendisinden kesilir. Şüphesiz böyle birinin ameli gelişir ve kıyamet gününe kadar kendisine rızkı verilir.”^[1179]

2715. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sınırlarda bekçilik edenin namazı hiç şüphesiz beşyüz namaza denktir.”^[1180]

bak. el-Bihar, 100/62, 11. Bölüm

Vesail'uş-Şia, 11/19, 6. Bölüm

582. Bölüm

Nöbet Beklemenin Fazileti

2716. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah yolunda bir gece nöbet tutmak geceleri (ibadetler) ayakta geçirilen ve gündüzleri oruç tutan bin gecedan daha üstündür.”^[1181]

2717. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz üç gece müslümanların sınırlarında bekçilik etmek Medine veya Beyt'ül-Mukaddes camisinde kadir gecesini geçirmemden bana daha sevimlidir.”^[1182]

2718. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bekçilerin bekçisine Allah rahmet etsin.”^[1183]

2719. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İki göze ateş değmez: Allah'ın haşyet ve azameti karşısında ağlayan göz ve Allah yolunda nöbette sabahlayan göze”^[1184]

bak. 102. Konu, el-Hırs

583. Bölüm

Cennete Zincirlerle Girmek

2720. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Doğu taraflarından size gelen ve zorla cennete sevk edilen topluluğa gülüyorum.”^[1185]

2721. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Zincirlere vurulmuş halde cennete sevk edilen topluluğa gülüyorum.”^[1186]

2722. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennete zincirlere vurulmuş halde giren topluluğu Allah bile ilginç bulur.”^[1187]

2723. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Neden güldüğümü sormayacak mısınız? Ümmetimden bir grubu zincirlere vurulmuş halde zorla cennete götürüldüğünü görüyorum.” Kendisine, “Ey Resulullah! Onlar kimledir?” diye sorulunca şöyle buyurdu:

“Onlar mücahitlerin esir aldığı ve Müslüman kıldığı Arap olmayan bir topluluktur.”^[1188]

bak. Sunen-i Ebi Davud, 2677

81. Konu

el-Cihad (2)

Büyük Cihad (Nefisle Cihad)

☞ *Kenż'ul Ummal*, 4/430, 431, 616, *el-Cihad'ul Ekber*
☞ *el-Bihar*, 70/62, 45. Bölüm, *meratib'un-Nefs*, ve *ma'nel Cihad'il Ekber*
☞ *Vesail'uş-Şia*, 11/122-392, *ebvab-u cihad'in Nefs*

584. Bölüm Cihadın Çeşitleri

Kur'an:

“Ey Peygamber! Küfredenlerle ve ikiyüzlülerle savaş; onlara karşı sert davran. Onların varacakları yer cehennemdir, ne kötü dönüştür!...”^[1189]

“Hak uğrunda cihat eden, ancak kendisi için cihat etmiş olur. Doğrusu Allah, âlemlerden müstağnidir.”^[1190]

“Ama Bizim uğrumuzda cihat edenleri elbette yollarımıza eriştireceğiz. Allah şüphesiz, iyi davrananlarla berâberdir.”^[1191]

“Sen, küfredenlere uyma, onlara karşı olanca gücünle savaş.”^{[1192], [1193]}

2724. *İmam Hüseyin (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Cihad dört çeşittir: İki cihad farz ve bir cihad sadece farz ile ayakta duran sünnet olan cihattır ve bir cihad da (sadece) sünnet olan cihattır. İki farz olan cihattan biri insanın nefsiyle yaptığı cihattır.”^[1194]

2725. *Resulullah (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “En üstün cihad insanın hiç kimseye zulmetme amacıyla olmadan sabahlamasıdır.”^[1195]

2726. *İmam Ali (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Kadının cihadı kocasına güzel eşlik etmesidir.”^[1196]

585. Bölüm Nefis İle Cihada Teşvik

2727. *İmam Ali (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Nefisle cihad cennetin mihiridir.”^[1197]

2728. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Heva ve hevesle cihad cennetin değeridir.”^[1198]

2729. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hoşlanmadığınız ilk cihad nefislerinizle yaptığınız cihattır. Kaybettiğiniz en son şey isteklerinizle cihad etmek ve sizden olan emir sahibine itaattir.”^[1199]

2730. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah’a itaat üzere nefsiyle cihad eden ve günahlardan sakınan kimse münezzeh olan Allah nezdinde iyilik sahibi şehit konumundadır.”^[1200]

2731. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefisle cihad yüce insanların ahlakıdır.”^[1201]

2732. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ben rızkımı tümüyle alıyorum ve nefsimle cihad ediyorum.”^[1202]

2733. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsini isteklerinden alı koymak içni onunla cihad et. Şüphesiz nefsinle cihad etmek de düşmanla cihad etmek gibi sana farzdır.”^[1203]

2734. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıllı insanın her halette Rabbinin itaatinden ve nefsiyle cihad etmekten el çekmemesi gerekir.”^[1204]

2735. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsinle cihad et, tevbeni öne al ki Rabbine itaat makamına erişesin.”^[1205]

2736. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şehvetler karşısında nefsini reddet ve şüpheli durumlarda nefsini Allah’ın kitabı üzere tut.”^[1206]

2737. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Mücahit kimse, Allah için nefsiyle cihad eden kimsedir.”^[1207]

2738. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz mümin isteklerine üstün gelmek için nefsiyle cihada çok önem verir. Bazen nefsinin eğriliğini düzeltir ve Allah sevgisi yolunda nefsanî istekleriyle savaşır ve bazen de nefsi onu yerden yere vurur ve böylece de isteklerine uyar. Ama Allah hemen onu yerden kaldırır o da hemen ayağa kalkar, sürçmelerini görmezlikten gelir ve o da bundan ders alır.”^[1208]

2739. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefisle ilim üzere cihad etmek aklın ünvanıdır.”^[1209]

2740. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bu kalplerle savaşın. Şüphesiz kalpler çabuk sürçerler.”^[1210]

586. Bölüm Büyük Cihad

2741. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Peygamber (s.a.a) bir seriyye gönderdi. Seriyye geri dönünce de şöyle buyurdu: Merhaba küçük cihadı yerine getiren ve büyük cihadı kalan topluluğa!” Kendisine, “Ey Resulullah! Büyük cihad da nedir?” diye sorulunca, “Nefis ile cihattır.” diye buyurdu.”^[1211]

2742. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Resulullah (s.a.a) bir seriyye gönderdi ve dönünce de şöyle buyurdu: “Küçük cihadı bitiren ve büyük cihadı kalan topluluğa merhaba!” Kendisine, “Ey Resulullah! Büyük cihad nedir?” diye sorulunca da, “Nefisle Cihad!” diye buyurdu. Resulullah (s.a.a) sonra da şöyle buyurdu: “En üstün cihad, iki tarafı arasındaki nefsiyle cihad eden kimsenin cihadıdır.”^[1212]

2743. *Fıkıh-ur Rıza (a.s) kitabında şöyle yer almıştır:* “Rivayet ediyoruz ki efendimiz Resulullah (s.a.a) gönderdiği memuriyetten dönen bir grup ashabını gördü. Onlar saçları dağınık, üst başları toz içinde ve savaş teçhizatı ile evlerine dönüyorlardı. Resulullah (s.a.a), “Küçük cihattan büyük cihada döndünüz.” diye buyurdu. Kendisine, birisi “Acaba kılıçla cihattan daha

yüce bir cihat var mıdır?” diye sorunca da, “Evet, insanın nefsiyle cihat etmesidir.” diye buyurdu.”^[1213]

2744. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün cihad nefsin istekleriyle cihat etmek ve onu dünya lezzetlerinden alıkoymaktır.”^[1214]

2745. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En üstün cihad iki tarafı arasındaki nefsiyle cihad eden kimsenin cihadıdır.”^[1215]

2746. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cihadın nihayeti insanın nefsiyle cihad etmesidir.”^[1216]

2747. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cihad gibi bir fazilet ve nefsanî isteklerle cihad gibi bir cihad yoktur.”^[1217]

2748. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilin ki hiç şüphesiz büyük cihad nefisle cihattır. Nefislerinizle cihad etmek ile meşgul

^[1218]

olun ki saadete erişesiniz.”

2749. *Resulullah (s. a. v), ashabına hitab ederek şöyle buyurmuştur:* “Hoş geldiniz. Küçük cihattan, büyük cihada geldiniz. (yani)

kulun nefsanî istekleriyle cihadına.”^[1219]

2750. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün cihad Allah-u Teala için nefsinle ve isteklerine cihad etmendir.”^[1220]

2751. *Resulullah (s. a. v), En üstün cihadın ne olduğunu soran Ebu Zer'e şöyle buyurmuştur:* “İnsanın nefsi ve istekleriyle cihad etmesidir.”^[1221]

bak. Vesail'uş-Şia, 11/122, 1. Bölüm

587. Bölüm Nefisle Cihat Metodu

2752. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsini kendisiyle savaştığın bir düşman ve geri çevirmen gereken bir emanet bil. Şüphesiz sen nefsinin tabibi kılınmışsın, sana sıhhat nişanesi tanıtılmış; dert beyan edilmiş ve deva gösterilmiştir. O halde

nefsine ne yaptığna bir bak!”^[1222]

2753. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a itaat yolunda düşmanıyla savaşan kimse gibi nefsinle cihad et. Hasmın hasmına

galib gelişi gibi nefsinle galip gel. Şüphesiz insanların en güçlüsü nefsinle karşı güçlü olmandır.”^[1223]

2754. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsinle cihad et ve ortağın ortağını hesaba çektiği gibi nefsinle hesaba çek. Düşmanın düşmandan hakkını istediği gibi sen de ondan Allah’ın haklarını iste!”^[1224]

588. Bölüm Cihada Devam Etmek

2755. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsinle cihatta sürekli galip olmaya çalışman ve istekleriyle savaşman sana yeter!”^[1225]

2756. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mîrac hadisinde hayır ve ahiret ehlinin sıfatı hakkında şöyle yer almıştır: İnsanlar bir defa ölür. Birisi ise nefsiyle cihad etmekten, nefsinin isteklerine ve damarlarında akan şeytana muhalefet etmekten her gün yetmiş defa ölür.”^[1226]

2757. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sürekli cihad ederek nefislerinize sahip olun.”^[1227]

589. Bölüm Cihadın Neticesi

2758. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cihadın neticesi nefse galip gelmektir.”^[1228]

2759. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şehvetinle cihad et, gazabına galip gel, kötü adetlerine muhalefet et, nefsini tezkiye et, aklını kemale erdir ve Rabbinin sevabından tam nasiplen.”^[1229]

2760. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilin ki şüphesiz cihad cennetin değeridir. Nefsiyle cihad eden ona sahip olur. Bu tanıyan kimse için Allah’ın en değerli sevabıdır.”^[1230]

2761. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz nefsinle cihad nefsi günah işlemek hususunda dizginler ve helak olmaktan alı koyar.”^[1231]

2762. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsinle savaş ve istekleriyle cihad etmek dereceleri yükseltir ve iyilikleri ikiye katlar.”^[1232]

2763. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefisle cihad sayesinde hayır ve salah kemale erer.”^[1233]

2764. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kötü adetlere cihad etmekle üstün gelinir.”^[1234]

2765. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsin salahı cihattadır.”^[1235]

2766. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Nefsani isteklerinizle cihad edin ki nefislerinize sahip olasınız.”^[1236]

2767. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şehvetleriniz hususunda nefislerinizle cihad edin ki kalpleriniz hikmeti alsın.”^[1237]

2768. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Az yiyerek ve içerek nefislerinizle cihad edin. Melekler size gölge eder ve şeytan sizden kaçır.”^[1238]

2769. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hedeflerin zirvesine sadece nefisini tehzib eden ve nefsiyle cihad eden kimseler ulaşabilir.”^[1239]

2770. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kim nefsiyle cihad ederse sakınması kemale erer.”^[1240]

82. Konu

el-Cihad (3) Cihad (Allah’a İtaatte Çaba)

☞ *el-Bihar*, 71/160, 64. Bölüm *el-İctiad ve'l bessu ale'l Amel*

☞ *Vesail'uş-Şia*, 1/63, 20. Bölüm *Teekkudu İstibbab'ul Ciddi ve'l ictibadi fi'l ibadet*

bak.

☞ *el-İbadet*, 2502. Bölüm, *er-Re'y* (2), 1430. Bölüm, 323. Konu, *et-Tae*

590. Bölüm

Allah’a İtaatte Çaba Göstermek

2771. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a itaat hususunda candan çaba gösterin. Zira Allah nezdinde olan hayırlardan

hiç birisi itaat ve günahlarından sakınma olmadığı takdirde elde edilemez.”^[1241]

2772. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilin ki şüphesiz Allah ve yaratıklarından biri arasında Allah’a itaatleri dışında ne bir mukarreb melek, ne bir mürsel Peygamber ve ne de bunların dışında yaratıklarından biri vardır. O halde Allah’a itaat hususunda çaba gösterin.”^[1242]

2773. *İmam Sadık (a. s), kendisine, “İşini ne üzere bina ettin?” diye sorduklarında şöyle buyurmuştur:* “Dört şey üzere: İşimi benden başka hiç kimsenin yapmayacağını bildim de gayret ettim...”^[1243]

2774. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Amel hususunda çaba gösterin. Eğer zayıflık sizi amelden alıkoyarsa o halde günahlardan sakının.”^[1244]

2775. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ciddiyetle çalışın, hazırlanın, kabiliyetli olun, azık yurdundan azık alın, dünya hayatı sizden önceki geçmiş ümmetleri ve toplulukları kandırdığı gibi sizi de aldatmasın.”^[1245]

2776. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah’a itaate sadece çaba gösteren ve elinden geleni esirgemeyen kimseler ulaşabilir.”^[1246]

2777. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefislerinizi itaat işlerinde sabretmeye zorlayın ve kötülüklerin pislüğinden koruyun ki imanın tatlılığını bulabilesiniz.”^[1247]

2778. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey Müslüman topluluğu! Kollarınızı sıvayın, iş hiç şüphesiz çok ciddidir. Hazırlıklı olun, göç şüphesiz yakındır. Azık edinin, şüphesiz sefer uzaktır. Yüklerinizi hafifletin, şüphesiz ötenizde sadece yükü hafif olanların aşabileceği zor geçitler vardır.”^[1248]

591. Bölüm

Allah Yolunda Hakkıyla Cihad Edin

Kur'an:

“Allah uğrunda gereği gibi cihat edin.”^[1249]

2779. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah yolunda hakkıyla cihad et ve Allah yolunda hiçbir kınayıcının kınamasından korkma”^[1250]

2780. *Mirac hadisinde ahiret ehlinin sıfatı hakkında şöyle yer almıştır:* “Onlar nefislerini zorluğa salar, rahatlığa alıştırmaz. Şüphesiz cennet ehlinin rahatlığı ölümdedir. Ahiret abid insanların rahat ettiği yerdir.”^[1251]

2781. *İmam Ali (a. s), Resulullah'ın (s.a.a) sıfatı hususunda şöyle buyurmuştur:* “İki işle karşılaşınca en zorunu tercih ederdi.”^[1252]
bak. el-İbade, 2502, 2503. Bölümler
el-Amel (1), 2952. Bölüm

592. Bölüm

İnsanların En Çok Gayret Göstereni

2782. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en çok gayret göstereni günahları terk edendir.”^[1253]

2783. *İmam Bakır (a. s), kendisine, “Şüphesiz ben ameli zayıf, namazı az ve orucu az olan bir kimseyim. Ama sadece belal yeme ve sadece belal yoldan cinsel ilişkide bulunmaya özen gösteririm.” diyen birine şöyle buyurmuştur:* “Hangi cihad mide ve tenasül organının iffetinden daha üstündür.”^[1254]

2784. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En üstün cihad hiç kimseye zulmetmeyi düşünmeden sabahlayan kimsenin cihadıdır.”^[1255]

2785. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sakınmanın olmadığı hiç bir çabada fayda yoktur.”^[1256]

593. Bölüm

Cihad Ulaşmanın Anahtarıdır.

Kur'an:

“Ama Bizim uğrumuzda cihat edenleri elbette yollarımıza eriştireceğiz. Allah şüphesiz, iyi davrananlarla berâberdir.”^[1257]

2786. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim sürekli bir kapıyı çalarsa sonunda oraya girer.”^[1258]

2787. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sürekli bir kapıyı çalan ve ısrar eden kimse oraya girer.”^[1259]

2788. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gücünü harcayan kimse istediği her şeye ulaşır.”^[1260]

2789. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir şeyi talep eden ona veya (en azından bir bölümüne) ulaşır.”^[1261]

594. Bölüm

Başarı Çaba İle Birliktedir.

2790. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yedi şey yedi şeyle birlikte olmadıkça alay sayılır: Diliyle istiğfar ettiği halde kalbiyle pişman olmayan kendisini alaya almış olur. Allah'tan başarı istediği halde çaba göstermeyen kimse kendisiyle alay etmiş olur. Uzak görüşlü olmak istediği halde sakınmayan kimse kendisini alaya almış olur. Allah'tan cenneti istediği halde zorluklara sabretmeyen kimse şüphesiz kendisini alaya almış olur. Ateşten Allah'a sığındığı halde dünya şehvetlerinden sakınmayan kimse kendisiyle alay etmiş olur. Allah'ı zikrettiği halde onu görmeye koşmayan kimse şüphesiz kendisini alaya almış olur.”^[1262]

bak. el-Gurur, 3040. Bölüm
Et-Tevfik, 4148. Bölüm

595. Bölüm

Mücahid Kimse Gerçekte Kendisi İçin Cihad Eder

Kur'an:

“Hak uğrunda cihat eden, ancak kendisi için cihat etmiş olur. Doğrusu Allah, âlemlerden müstağnidir.”^[1263]

“Kim arınırsa, ancak kendisi için arınmış olur; ”^[1264]

“Kim salih amel işlerse kendinedir; kim kötülük yaparsa kendi aleyhinedir.”^{[1265] [1266]}

bak. el-İhsan, 870. Bölüm
eş-Şukr, 2062. Bölüm

596. Bölüm

Amelde Kusur Etmek

2791. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Amelde kusur edenin dili kısa olur.”^[1267]

2792. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Amelde kusur etmek, sevabının olduğuna itimad eden kimse için zarardır.”^[1268]

2793. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hakkını vererek çaba göstermemek güçlü insanın afetidir.”^[1269]

2794. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Amelde kusur eden münezzeh olan Allah hüznünlere boğar.”^[1270]

2795. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eceli gelmeden arzu günlerinde kusur eden kimse şüphesiz ömrünü kaybetmiş ve eceli kendisine zarar vermiştir.”^[1271]

83. Konu

el-Cehl

Cehalet-Bilgisizlik

☞ *Kenz'ul Ummal*, 1/257, 402, *Fi zemmi Ehlak'il Cabiliyye*

bak.

☞ *el-İmamet* (1), 145. Bölüm, *el-İlm*, 2880, 2881, 2890. Bölümler, *el-İhtilaf*, 1051. Bölüm

597. Bölüm

Cehl

Kur'an:

“Doğrusu biz, sorumluluğu göklere, yere, dağlara sunmuşuzdur da onlar bunu yüklenmekten çekinmişler ve ondan korkup titremişlerdir. Pek zalim ve çok cahil olan insan ise onu yüklenmiştir.”^[1272]

2796. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehalet ölümdür. Gevşeklik ise kayıptır.”^[1273]

2797. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanda cehalet bedendeki miskin hastalığından daha zararlıdır.”^[1274]

2798. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehalet dert ve güçsüzlüktür.”^[1275]

2799. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehalet en kötü derttir.”^[1276]

2800. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehalet inatçı binektir. Ona binen sürçer ve onunla arkadaş olan sapar.”^[1277]

2801. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehalet ayakları kaydırır.”^[1278]

2802. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehalet dirilerin ölümü ve kötülüğün ebediyetidir.”^[1279]

2803. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehalet ahireti bozar.”^[1280]

2804. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehalet her işin fesadıdır.”^[1281]

2805. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehalet her kötülüğün köküdür.”^[1282]

2806. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehalet kötülüğün madenidir.”^[1283]

2807. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah asla cehaletle izzet vermemiştir.”^[1284]

2808. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehalet düşmandır.”^[1285]

2809. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İhtiras, aç gözlülük ve cimrilik cehaletin neticesidir.”^[1286]

2810. *İmam Ali (a. s), duasında şöyle buyurmuştur:* “Ben cahilim, sana cehaletimle isyan ettim. Cehaletimle günah işledim. Dünya beni cehaletimle kendine meşgul etti, cehaletimle zikrini unuttum ve cehaletimle dünyaya gönül verdim.”^[1287]

2811. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cehaletten yüz çevirmek akla rağbet miktarıncadır.”^[1288]

2812. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahili sadece kılıcın ucu (kötülüklerden) alıkoyar.”^[1289]

598. Bölüm Cehalet ve Küfür

2813. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlar hiç şüphesiz cahilken durmuş olsalardı küfre sapmaz ve dalaletle düşmezlerdi.”^[1290]

2814. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz insanlar cahil olduklarında dursalardı inkara düşmez ve kafir olmazlardı.”^[1291]

bak. Hadis, 2835, 2881, 2882

599. Bölüm İlim ve İman

Kur'an:

“Kendilerine ilim verilenler, sana Rabbinden indirilenin hak olduğunu, güçlü ve hamde layık olanın yolunu gösterdiğini bilirler.”^[1292]

“Bu, kendilerine ilim verilenlerin Kur'an'ın, senin Rabbinden bir gerçek olduğunu bilip de ona inanmaları ve gönülleri bağlamaları içindir. Allah İman edenleri şüphesiz doğru yola erdirtir.”^[1293]

“Kendilerine ilim ve iman verilenler; “Andolsun ki, siz Allah'ın yazısında mevcut yeniden dirilme gününe kadar kaldınız. İşte bu yeniden dirilme günüdür, fakat sizler anlamıyordunuz” derler.”^[1294]

2815. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İlim İslam'ın hayatı ve imanın sükunudur.”^[1295]

2816. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İman ve amel ikiz kardeşler ve ayrılmayan arkadaşlardır.”^[1296]

bak. el-İlm, 2832. Bölüm

600. Bölüm Cahil

2817. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil kusurunu bilmez ve kendisine yapılan nasihati kabul etmez.”^[1297]

2818. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil her ne kadar canlı da olsa ölüdür.”^[1298]

2819. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil insan nasihat dinlemez ve asla öğütten istifade etmez.”^[1299]

2820. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil kimsenin doğru işi alimin sürçmesi gibidir.”^[1300]

2821. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil hikmet sahibi kimsenin ünsiyet edindiği kimseden dehşete kapılır.”^[1301]

2822. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil suyu fışkırmayan kayadır, dalları yeşermeyen ağaçtır ve bitkisi yeşermeyen”^[1302]

topraktır.”

2823. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil isteklerinin aldattığı kimsedir.”^[1303]

2824. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Alim ölçüsünü bilen, cahil ise işini bilmeyen kimsedir.”^[1304]

2825. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıllı insan işini (ölçüsünü) koruyan, cahil ise ölçüsünü bilmeyen kimsedir.”^[1305]

2826. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıllı kimse ameline, cahil kimse ise emel ve arzusuna dayanandır.”^[1306]

2827. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Alim kimse kalbi ve düşüncesiyle, cahil ise gözü ve bakışıyla bakan kimsedir.”^[1307]

2828. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil kimse nefsanî isteklerine ve gururuna aldanan kimsedir.”^[1308]

2829. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil kimse benzerine meyler.”^[1309]

2830. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İfrat veya tefrite düşmeyen bir cahil asla bulunmaz.”^[1310]

2831. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İfrat ve tefrite düşmeyen bir cahil bulamazsın.”^[1311]

2832. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cahil isteklerine kul olan kimsedir.”^[1312]

2833. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil kimse şehvetinin kuludur.”^[1313]

2834. *İmam Hadi (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil kimse dilinin esiridir.”^[1314]

2835. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil kimse her çalıştığında (veya inkar ettiğinde) bulur ve her bulduğunda ilhada (haktan sapmaya) düşer.”^[1315]

2836. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahile itaat cehaletin göstergesidir.”^[1316]

2837. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ölçüsünü bilmeyen ölçüsünü aşar.”^[1317]

2838. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahilin ameli vebal ve ilmi dalalettir.”^[1318]

2839. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil çöp üzerindeki bahçe gibidir.”^[1319]

2840. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil (sadece) malıyla zengin olur.”^[1320]

2841. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahilin kaybettiği, bulunmaz.”^[1321]

2842. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahilin serveti mal ve arzusundadır.”^[1322]

2843. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil insan için her halette bir hüsrân vardır.”^[1323]

2844. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cahil her ne kadar güzel görümlü ve yüksek dereceli de olsa Allah’a isyan edendir.”^[1324]

2845. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahili terbiye etmek ve alışanı alışkanlığından koparmak mucize gibi bir şeydir.”^[1325]

2846. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahilin akıllıya şaşması akıllının cahile şaşmasından daha çoktur.”^[1326]

601. Bölüm Cahilin Ahlakı

2847. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cahil bilmedikleri hususunda kendisini alim sayan ve görüşüyle yetinen kimsedir. Sürekli alimlerden uzak durur, onları kötüler. Muhalifini hatalı bilir, anlamadığını saptırıcı sayar. Bilmediği bir şeyle karşılaşınca inkar eder, yalanlar. Cahilliği yüzünden, “Ben böyle bir şey tanımıyorum, var olduğunu düşünemiyorum, var olduğunu sanmıyorum, nerede böyle bir şey var?” der. Bu kendi görüşüne güvendiği ve cehaletinin olduğundan ilminin az olduğundandır. İşte bu yüzden sürekli cehaletinden istifade eder. Hakkı inkar eder, cehalette şaşkınlık içinde bocalar ve ilim taleb etme hususunda kibre kapılır.”^[1327]

2848. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Duymadan önce, anlamadan önce karşı çıkmak ve bilmediği hususlarda hüküm

vermek cahilin ahlakındandır.”^[1328]

2849. *İmam Hasan (a. s), bir kardeşi hakkında şöyle buyurmuştur:* “Cehalet egemenliğinden çıkmıştı ve bir şeyin faydasına güvenmedikçe elini uzatmazdı.”^[1329]

2850. *Resulullah (s. a. v), cahilin alametleri sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Cahille arkadaş olursan seni sıkıntıya sokar. Ondan uzak durursan sana söver. Sana ihsan ederse minnet koşar, sen ona ihsan edersen nankörlük eder. Ona güvenirsen sana hıyanette bulunur.”^[1330]

2851. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cahilin sıfatı kendisiyle kaynaşana zulmetmesi, elinin altında olana haksızlık etmesi üstünde olana karşı çıkması ve hiç düşünmeden konuşmasıdır.”^[1331]

2852. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahillerin kalbini şüphesiz ihtiraslar yerinden koparır, arzular rehin alır ve aldatmalar iple bağlar.”^[1332]

bak. el-İlm, 2880. Bölüm

602. Bölüm İnsanların En Cahili

2853. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en cahili, çirkini güzel ve hayrını isteyen düşmanı gibi gören, kendini öven, yalakacı birinin sözüyle gurura kapılan kimsedir.”^[1333]

2854. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehaletin nihyeti insanın cehaletiyle övünmesidir.”^[1334]

2855. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en akıllısı (Allah’tan) korkan iyilik sahibi kimsedir. İnsanların en cahili ise (ilahi azaptan) güvende olan kötülük sahibi kimsedir.”^[1335]

2856. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En büyük cehalet insanın kendisini bilmemesidir.”^[1336]

2857. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sana baki kalmayacak ve senin de kendisine baki kalmayacağı şeyleri biriktirmen cehaletin en büyüğündendir.”^[1337]

2858. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehaletin başı zulümdür.”^[1338]

2859. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehaletin başı insanlara düşmanlık etmektir.”^[1339]

603. Bölüm Bu Cahillik İçin Yeter

2860. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bildığın her şeyi söyleme. Bunu yapman cahillik olarak yeter.”^[1340]

2861. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İlminin ameline aykırı oluşu alime cehalet olarak yeter.”^[1341]

2862. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsana sakındırıldığı şeyi yapması cehalet olarak yeter.”^[1342]

2863. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İlmine şaşırman sana cehalet olarak yeter.”^[1343]

2864. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsana ölçüsünü bilmemesi cehalet olarak yeter.”^[1344]

2865. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İlim olarak Allah’ın haşyeti yeter. Allah’tan gafil olmak cehalet olarak yeter.”^[1345]

2866. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların sana her dediğini reddetme. Bunu yapman cahillik olarak yeter.”^[1346]

604. Bölüm Cehlin Tefsiri

2867. *İmam Hasan (a. s), babasının cehaletin anlamını sorması üzerine şöyle buyurmuştur:* “Tümüyle elde etmeden fırsatın üstüne”^[1347]

atlamak ve cevap vermekten sakınmak.”

2868. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehalet üç şeydedir: Arkadaş değiştirmekte, delilsiz muhalefet etmek ve kendisini ilgilendirmeyen şeyleri araştırmakta.”^[1348]

2869. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şaşılabacak bir şey yokken gülmek cehalettendir.”^[1349]

2870. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bildiğin her şeyi açıklamak da cehalettendir.”^[1350]

2871. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendisinden gördüğün bunca sıkıntılara rağmen dünyaya gönül vermen cehalettir.”^[1351]

2872. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İmkansız olan şeylere rağbet etmen cehalettir.”^[1352]
bak. el-İlm, 2881. Bölüm

605. Bölüm

Cahil Dost

Kur'an:

“Sen af yolunu tut, bağışla, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir.”^[1353]

2873. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil arkadaş dert ve zahmettedir.”^[1354]

2874. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil arkadaş sıkıntıdır.”^[1355]

2875. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil arkadaş yokluk ve helak kaynağıdır.”^[1356]

2876. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en bilgini cahil insanlardan kaçandır.”^[1357]

2877. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil insanla ilişkisini kesmek, akıllı insanla ilişki kurmaya denktir.”^[1358]

2878. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil arkadaştan çok akıllı olan düşmanına güven.”^[1359]

606. Bölüm

İnsan Bilmediğinin Düşmanıdır.

2879. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlar bilmediklerinin düşmanıdır.”^[1360]

2880. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir şeyi bilmeyen onu kınar.”^[1361]

2881. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ben dört söz söyledim ve Allah da bir ayet nazil buyurarak beni onayladı. Ben, “her kim bir şey bilmezse ona düşman kesilir.” dedim. Allah da, “İmini kavrayamadıkları şeyi yalanladılar.” Ayetini indirdi...”^[1362]

2882. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilmediğiniz şeye düşmen olmayın. Zira hiç şüphesiz ilmin çoğu bilmediğiniz şeydedir.”^[1363]

bak. el-Adavet, 2566. Bölüm

El'ayb, 3021. Bölüm

84. Konu

el-Cehennem

Cehennem

☞ *el-Bihar*, 8/222, 24. Bölüm, en-Nar
☞ *Kenz'ul Ummal*, 14/520-545, 658-667

bak.

☞ *el-Hisab*, 843. Bölüm, er-Riya, 1414, 1415. Bölümler, ez-Zekat, 1582. Bölüm
☞ *es-Sadekat*, 2220. Bölüm, es-Sevm, 2353. Bölüm, el-İlm, 2895-2898. Bölüm
☞ *el-Ceza*, 507. Bölüm

607. Bölüm Cehennem

Kur'an:

“Allah'ın doğru yola eriştirdiği kimse hak yoldadır. Kimleri de saptırırsa, artık onlar için Allah'dan başka dostlar bulamazsın. Biz onları kıyamet günü yüzükoyun, körler, dilsizler ve sağırklar olarak haşrederiz. Varacakları yer cehennemdir. Onun ateşi ne zaman sönmeye yüz tutsa hemen alevini artırırız.” [\[1364\]](#)

“Cehennem, yalnız azgınları bekleyen yerdir. Dönecekleri yer orasıdır.” [\[1365\]](#) [\[1366\]](#)

2883. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ateş, ihmalkarlık edenlerin varacağı yerdir.” [\[1367\]](#)

2884. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cehennem alevi sönmeyen, esiri kurtulamayan, kırığı bağlanmayan ısısı şiddetli, dibi derin ve suyu irin olan bir ateştir.” [\[1368\]](#)

2885. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dibi derin, ısısı şiddetli, azabı yenilenen ateşten sakının. Orası rahmeti olmayan, yardım sesleri duyulmayan ve hüznü bitmeyen bir yurttur.” [\[1369\]](#)

2886. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Isısı şiddetli, dibi derin ve süsü demir olan ateşten sakının.” [\[1370\]](#)

2887. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dalgaları dev, alevi şiddetli ve azabı sürekli yenilenen ateşten sakının.” [\[1371\]](#)

2888. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yakışı şiddetli, dalgaları yüksek, yalımı kuşatıcı, alevi yükselici, dalgası öfkeli, sönüşü uzak ve geç, yakıtı tutucu ve tehdidi korkutucu bir ateştir.” [\[1372\]](#)

2889. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir kıvılcımı yeryüzüne düşse tüm bitkileri yakan ve bir tepesine çıkanı sıcaklığı oracıkta yakan ateşe nasıl sabredeyim? Ali için hangisi hayırlıdır: Arş sahibinin dergahına yakın olmak mı? Yoksa günahları sebebiyle cehennem ateşinde, kovulmuş Allah'ın rahmetinden uzak, Allah'ın gazabına uğramış ve yalanlanmış olmak mı?” [\[1373\]](#)

2890. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bu ateşiniz cehennem ateşinin yetmiş parçasından sadece bir parçadır. Her parçasının (kendine has) sıcaklığı vardır.” [\[1374\]](#)

2891. *Mecme'ul-Beyan'da (Allah-u Teala'nın) “Cehennemim dar bir yerine atıldıklarında...” ayeti hakkında (Ehl-i Beyt imamlarından biri -a. s-) şöyle buyurmuştur:* “Nefsim elinde olana and olsun ki cehennemlikler çivinin duvara zorla çakıldığı gibi [\[1375\]](#)

ateşe çakılır, sıkıştırılırlar.”

2892. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz ateş ehli elem verici azabı tadınca köpek ve kurtların uluduğu gibi acı acı ulurlar. Gözleri iyi görmez; onlar sağır, dilsiz ve kördürler. Yüzleri siyahtır ateşe kovulmuş ve pişman olmuşlardır.”^[1376]
2893. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz ateş ehli kimseler ateşten o kadar büyürler ki dişlerinden her biri Uhud dağı kadar olur.”^[1377]

608. Bölüm Cehennem Yakıtı

Kur'an:

“Yapamazsanız, ki elbette yapamayacaksınız, o halde, kafirler için hazırlanan ve yakıtı insanlarla taş olan ateşten sakının.”^[1378]

“Kendilerine yazık edenlere gelince; onlar, cehennemin odunları oldular.”^[1379]

2894. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilin ki hiç şüphesiz bu ince deri, ateşe dayanamaz. O halde kendinize acıyın. Şüphesiz sizler ateşi dünya musibetlerinde denediniz. Sizden birinin bir diken batınca, yere düşüp bir yeri kanayınca veya sıcak çakıl taşları ayaklarını yakınca nasıl da sızlanıp sabırsızlık gösterdiğini gördünüz mü? O halde yatak arkadaşı taş ve arkadaşı şeytan olduğu bir halde ateşten iki kat arasında kalınca ne olacak?”^[1380]

609. Bölüm Cehennem Zincirleri ve Prangaları

Kur'an:

“Doğrusu, küfredenler için zincirler, demir halkalar ve çılgın alevli cehennem hazırladık.”^[1381]

“Boyunlarında halkalar ve zincirler olarak kaynar suya sürülür, ”^[1382]

“Onu alın, bağlayın. Sonra cehenneme atın. Sonra onu boyu yetmiş arşın olan zincire vurun”^[1383]

2895. *İmam Sadık (a. s), Cebrail'in (a.s) Resulullah'a (s.a.a) şöyle buyurduğunu nakletmektedir:* “Eğer onun yetmiş zir'a (ki parmak uçlarından dirseğe kadar bir zir'a sayılmaktadır.) uzunluğunda olan zincirden bir tek halkası dünyanın üzerine düşecek olursa dünya onun sıcaklığından erirdi.”^[1384]

610. Bölüm Cehennem Ehlinin Elbiseleri

Kur'an:

“Gömlekleri katrandan olacak, yüzlerini ateş bürüyecektir.”^[1385]

“Kafirler için ateşten elbiseler kesilmiştir, başlarına da kaynar su dökülür de bununla karınlarındakiler ve deriler eritilir. Demir topuzlar da onlar içindir.”^[1386]

2896. *İmam Sadık (a. s), Cebrail'in (a.s) Resulullah'a (s.a.a) şöyle buyurduğunu nakletmektedir:* “Cehennem ehlinin elbiselerinden biri gökle yer arasında asılacak olursa dünya ehli kokusundan ölürdü.”^[1387]

2897. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey Ahnef! Cehennem ehlinin cehennem vadilerine baş aşağı aktıklarını, dağlarına çıktıklarını, katran parçalarına büründüklerini, kötülerıyla ve şeytanlarıyla arkadaş kıldıklarını, yanmaktan dolayı yardım istediklerinde yılan ve akreplerin onlara şiddetle saldırdığını bir görseydin!”^[1388]

611. Bölüm Cehennem Ehlinin Yiyeceği

Kur'an:

“Beslemeyen, açlığı gidermeyen kötü kokulu bir dikenden başka yiyecekleri yoktur.” [\[1389\]](#)

“Doğrusu günahkarların yiyeceği Zakkum ağacıdır.” [\[1390\]](#)

“Bu sebeple burada bugün onun bir acıyanı yoktur. Günahkarların yiyeceği olan kanlı irinden başka bir yiyeceği de yoktur.” [\[1391\]](#)

2898. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Eğer cehennem ehlinin kan ve irinlerinden bir kova güneşin doğduğu yere (doğuya) dökülecek olsaydı, güneşin battığı yerde (batıda) bulunanların kafatası erirdi.” [\[1392\]](#)

2899. *İmam Sadık (a. s), Cebrail'in (as.) Resulullah'a (s.a.a) şöyle buyurduğunu nakletmiştir:* “Eğer zer’iden (cehennemdeki kurumuş dikenden) bir damla dünya insanların suyunu damlamış olsaydı kokusundan hepsi ölürdü.” [\[1393\]](#)

2900. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zer’i, cehennem ateşinde dikene benzeyen, sabır bitkisinden daha acı olan, leşten daha kötü kokan ve ateşten daha sıcak bir şeydir. Allah bunu zer’i diye adlandırmıştır.” [\[1394\]](#)

612. Bölüm Cehennem Ehlinin İçeceği

Kur'an:

“Hepinizin dönüşü, O'nadır. Allah'ın vadi haktır. O, önce mahlukatı yaratır, sonra iman edip yararlı işler yapanların ve küfredenlerin hareketlerinin karşılığını adaletle vermek için tekrar diriltir. Küfredenlere, küfürlerinden ötürü kızgın bir içecek ve can yakıcı azâb vardır.” [\[1395\]](#)

“Onun üzerine kaynar su içeceksiniz. Hem de susamış develerin suya saldırışı gibi içeceksiniz.” [\[1396\]](#)
2901. *Resulullah (s.a.a), Allah-u Teala'nın, “İrinli sudan içirilir.” Ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Bu su yanlarına götürülünce ondan nefret ederler. Yakınlarına götürülünce yüzlerinin derisi soyulur, başlarının derisi dökülür. Onu içince mide ve bağırsakları dağılır ve altlarından çıkar. Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: **“Onlara kaynar su içirilir, böylece bağırsakları parçalanır.”** Hakeza şöyle buyurmuştur: **“Onlar yardım istediklerinde, erimiş maden gibi yüzleri kavuran bir su kendilerine sunulur.”** [\[1397\]](#)

2902. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz ateş ehli karınlarındaki zakkum ve kurumuş diken su gibi kaynamaya başlayınca su isterler. Kendilerine, cehennemliklerin bedenlerinden sızan irinli kan ve irinli su içirilir. Onu zorlukla yudum yudum içerler. Ama asla yutamazlar. Ölüm onlara her taraftan gelir ama ölmezler.” [\[1398\]](#)

2903. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Eğer cehennem bir tek kıvılcımı doğuya düşecek olursa batıdaki insan sıcaklığını hisseder.” [\[1399\]](#)

613. Bölüm Cehennemin Kapıları

Kur'an:

“Temelli kalacağınız cehennemin kapılarından girin. Büyüklenenlerin durağı ne kötüdür!” [\[1400\]](#)

“Cehennem onların hepsinin toplanacağı yerdur. O cehennemin yedi kapısı olup, her kapıdan onların girecekleri ayrılmış bir kısım vardır.” [\[1401\]](#)

2904. *İmam Bakır (a. s), Allah-u Teala'nın “O cehennemin yedi kapısı olup, her kapıdan...” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Bana bildirildiğine göre -şüphesiz Allah daha iyi bilir- Allah cehennemi de yedi kat şeklinde yaratmıştır. En üstü ehlinin bir kayanın üzerinde durduğu ve beyinlerinin kazanın kaynadığı gibi kaynadığı “Cehim” diye adlandırılan kattır. İkinci katı başın derisini yüzen “Leza” diye adlandırılan kattır. Hakka sırt çeviren, ilahi emirlerden yüz çeviren ve toplayıp biriktiren kimseleri kendisine çağırır. Üçüncü katı ise geriye hiç bir şey bırakmayan, kendi haline bırakılmayan, derileri yakan ve üzerinde on dokuz görevli melek bulunan “Sakar” diye adlandırılan kattır. Dördüncü katı ise her biri büyük bir köşk uzunluğunda olup sarı develeri andıran alevlere sahip, “Hutame” olarak adlandırılan kattır. Beşinci kat ise “Haviye” olarak adlandırılan kattır. Orada bir grup şöyle dua eder: “Ey Malik! İmdadımıza yetiş.” Malik onlara yardım etmek isteyince kendilerine ateşten sarı renkli tabaklarda, bedenlerinden erimiş bakır gibi dökülen irinli su verilir. Altıncı katı ise içinde ateşten üç yüz perdenin bulunduğu “Se'ir” olarak adlandırılan kattır. Yedinci kat ise içinde “Felak'ın” bulunduğu kattır. “Felak” ağzı açılınca şiddetle alevlenen ve azap olarak en şiddetli ateşi olan kuyudur.” [\[1402\]](#)

2905. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cehennemin bir kapısı vardır ki oraya sadece öfkesini Allah’a karşı günah işleyerek dindiren kimse girer.”^[1403]
bak. el-Bihar, 8/285/11

614. Bölüm Cehennem Ehlinin Sıfatları

“Andolsun ki, cehennem için de bir çok cin ve insan yarattık; onların kalpleri vardır ama anlamazlar; gözleri vardır ama görmezler; kulakları vardır ama işitmezler. İşte bunlar hayvanlar gibi hatta daha sapıktırlar. İşte bunlar gafillerdir.”^[1404]

“İşte, azıp da dünya hayatını tercih edenin varacağı yer şüphesiz cehennemdir.”^[1405]
bak. Nisa; 93, 97, 115, 121, 168 ve 169; Enfal 16, 36, 37; Tevbe 63, 68, 73, 95; Ra'd 18; İbrahim 16, 29; Hicr 43; Nabl 29; İsrâ 18, 39; Kehf 102, 106; Muminun 103; Mümin (Gafir) 60; Kaf 24; Tabrim 9; Cin 15, 23; Nebe 21; Buruc 10; Beyyine 6
2906. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cehennem ehli sert tabiatlı, kaba, mağrur, kibirli, ihtirash, cimri ve hayırsız kimselerdir. Cennet ehli ise yenilgiye uğramış zayıflardır.”^[1406]

2907. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanları cehenneme en çok sokan şey içi boş olan iki şeydir: Biri ağız, diğeri ise kadının cinsel organıdır.”^[1407]
2908. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şu üç şey hangi erkekte bulunursa hiç korkmadan, “O cehennemliktir.” de: Kabalık, ödlelik ve cimrilik. Şu üç şey de bir kadında olursa hiç çekinmeden, “O cehennemliktir” de: Hayasızlık, kendini beğenmek ve üstünlük taslamak.”^[1408]

2909. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Üç şey cehennem ehlinin ahlakındandır: Kibir, kendini övmek ve kötü ahlak.”^[1409]
bak. Et-Tezkiye, 1591. Bölüm

615. Bölüm Ateşten Kimler Kurtulacak?

Kur'an:

“Sizden cehenneme uğramayacak yoktur. Bu, Rabbinin yapmayı üzerine aldığı kesinleşmiş bir hükümdür. Sonra Biz Allah'a karşı gelmekten sakınmış olanları kurtarır, zalimleri de orada diz üstü çökmüş olarak bırakırız.”^[1410]

2910. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehennemden, cehennemlik amelleri terk eden kimse dışında hiç kimse kurtulamaz.”^[1411]

2911. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim cehennemden Allah’a sığınır ama dünya şehvetlerini terk etmezse şüphesiz ki kendisini alaya almıştır.”^[1412]

616. Bölüm Cehenneme İlk Giren Kimse

2912. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cehenneme ilk giren kimse adil olmayan güçlü yönetici, malının hakkını ödemeyen servet sahibi ve üstünlük taslayan fakir kimsedir.”^[1413]
bak. el-Adl, 2557. Bölüm

617. Bölüm İnsanlardan Azabı En Hafif Olan Kimse

2913. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamet günü insanlardan azabı en hafif olan kimse fazla derin olmayan bir ateşte olup iki ayakkabısı ve ayakkabı bağı ateşten olan kimsedir. O ateşin sıcaklığından beyni bir kazan gibi kaynar ve azabı”^[1414]

cehennemde en hafif azap olduğu halde cehennemde hiç bir azabın kendi azabı gibi şiddetli olmadığını sanır.”

2914. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cehennem ehlinde azabı en hafif olan kimse İbn-u Cez'an'dır.” Kendisine, “Ey Allah'ın Resulü! Neden cehennem ehlinde azabı en hafif olan İbn-u Cez'an'dır?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:

“Çünkü o insanlara yemek yedirmektedir.” [\[1415\]](#)

2915. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cehennem ehlinde azabı en düşük olan kimse ateşten iki ayakkabı giyen kimsedir.

Beyni ayakkabıların sıcaklığından kaynar durumdadır.” [\[1416\]](#)

bak. Kenz'ul Ummal, 14/527, 528

618. Bölüm

İnsanlardan Azabı En Şiddetli Olan Kimse

2916. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamet günü insanlardan azabı en şiddetli olan kimse ilminin kendisine fayda vermediği alimdir.” [\[1417\]](#)

2917. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamet günü insanlardan azabı en şiddetli olan kimse Peygamberi öldüren veya peygamberin öldürdüğü kimse, halkı delalet düşüren imam ve heykeltıraş olan kimsedir.” [\[1418\]](#)

2918. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların ceza açısından en şiddetlisi iyiliğe kötülükle karşılık verendir.” [\[1419\]](#)

2919. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamet günü azap açısından en şiddetlisi Allah'ın kaza ve kaderinden hoşnut olmayandır.” [\[1420\]](#)

bak. el-Zina, 1597. Bölüm

el-İlm, 2897, 2898. Bölümler

619. Bölüm

Kibirli İnsanların Vadisi

Kur'an:

“Onlara: “Temelli kalacağınız cehennem kapılarından girin; böbürlenenenlerin durağı ne kötüdür!” denir.” [\[1421\]](#)

2920. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cehennemde “Sakar” diye adlandırılan kibirli insanlara ait bir vadi vardır. O aziz ve celil olan Allah'a şiddetli hararetinden dolayı şikayette bulundu ve bir nefes almak için Allah'tan izin istedi. Bir nefes alınca nefesi cehennemi yaktı.” [\[1422\]](#)

2921. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cehennemde “Sa'da” diye adlandırılan bir dağ vardır. Bu dağda “Sakar” diye adlandırılan bir vadi vardır.” Şüphesiz “Sakar” da da “Hebheb” diye adlandırılan bir kuyu vardır. Bu kuyunun üzeri her açıldığında cehennem ehli sıcaklığından feryat eder ve bu zorba insanların konakladığı yerdir.” [\[1423\]](#)

bak. el-Kibr, 3444. Bölüm

620. Bölüm

Cehennem Değirmeni

2922. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cehennemde beş grubu öğüten bir değirmen vardır. Neyi öğüttüğünü sormayacak mısınız?” Kendisine, “Neyi öğütüyor ey Müminlerin Emiri?” diye sorulunca şöyle buyurdu: “Kötü alimleri, Kur'an okuyan fasıkları, zalim zorbaları, hain vezirleri ve yalancı arifleri.” [\[1424\]](#)

621. Bölüm

Cehennem Azabını Hafifleten Şey

2923. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İsrail oğullarında mümin bir kimsenin kafır bir komşusu vardı. Bu kafır mümin şahsa oldukça yumuşak davranıyor ve ona iyilik ediyordu. Kafır ölünce ölüp dünyadan gidince Allah cehennemde onun için kendisini cehennem sığınağından koruyacak topraktan bir ev bina etti. Yiyeceği de cehennem dışından geliyordu ve [\[1425\]](#)

kendisine şöyle denildi: “Bu mümin komşuna yaptığı şey sebebiyledir.”
bak. es-Sevab, 474. Bölüm

622. Bölüm

Cehenneme Girecek Kimse

Kur'an:

“Hayır öyle değil; kötülük işleyip suçu kendisini kuşatmış olan kimseler; cehennemlikler işte onlardır. Onlar orada temellidirler.” [\[1426\]](#)

“Oraya, yalanlayıp yüz çevirmiş olan o en azgından başkası girmez.” [\[1427\]](#)

2924. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah, kullarından sadece Allah karşısında kibirlenen, itaatsizlik gösteren ve “lailahe illallah” demekten sakınan kimseye azap eder.” [\[1428\]](#)

2925. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a bir şeyi şirk koşmadığı halde ölen ve namazlarını güneş doğmadan ve batmadan kılan kimse ateşe girmez.” [\[1429\]](#)

2926. *Hız. İsa’ya (a.s) şöyle vahyedilmiştir:* “Bu ateş zorbaların, zalim isyankarların, kaba davranan hoyratların ve kendini beğenen kibirlilerin yurdudur.” [\[1430\]](#)

2927. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah Tebarek ve Teala tevhit ehline ateşle azap etmeyeceğine dair izzet ve celaline yemin içmiştir.” [\[1431\]](#)

2928. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah Tebarek ve Teala tevhit ehli kimselerin cesetlerine ateşi haram kılmıştır.” [\[1432\]](#)

2929. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Beni hak üzere müjdeleyici olarak gönderene and olsun ki Allah tevhit ehline asla azap etmeyecektir.” [\[1433\]](#)

2930. *İmam Bakır (a. s), “mümin ateşe girecek mi?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Allah’a and olsun ki hayır.” [\[1434\]](#)
bak. el-Bihar, 3/1, 1. Bölüm

623. Bölüm

Cehennemde Ebedi Kalacak Kimse

2931. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah sadece küfür, inkar, dalalet ve şirk ehlini ebedi olarak ateşte tutacaktır. Büyük günahlardan sakınan müminlerden küçük günahları sorulmayacaktır.” [\[1435\]](#)

2932. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şu beş kimsenin ateşi sönmez ve bedenleri ölmez: Allah’a şirk koşan, anne babasına eziyet eden, kardeşini bir sultana kötüleyip öldürülmesine neden olan, bir insanı kısas olmaksızın öldüren ve günah işlediği halde günahını aziz ve celil olan Allah’a isnat eden kimse.” [\[1436\]](#)

2933. *İmam Ali (a.s) bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Sen cehennemi tümüyle insan ve cinden kafirlerle dolduracağına ve inatçı düşmanları cehennemde ebedi tutacağına yemin ettin.” [\[1437\]](#)

624. Bölüm

Cehennemde Ebedi Kalanların Durumu

Kur'an

“Cehennemde şöyle seslenirler: “Ey Nöbetçi! Rabbin hiç değilse canımızı alsın.” Nöbetçi: “Siz böyle kalacaksınız” der.” [\[1438\]](#)

“Küfredenlere cehennem ateşi vardır. Ölümlerine hükmedilmez ki ölsünler; kendilerinden cehennemin azabı da hafifletilmez.” [\[1439\]](#)

“Ardında cehennem vardır; orada kendisine irinli su içirilecektir. Onu yudum yudum alacak fakat yutamayacaktır. Ölüm ona her taraftan geldiği halde, ölemeyecek, arkasından da çetin bir azâb gelecektir.” [\[1440\]](#)
[\[1441\]](#)

“Rabbine suçlu olarak gelen bilsin ki, cehennem onun içindir. Orada ne ölür, ne de yaşar.”

2934. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehennemde kalıcı olanlar oradan göçmez, esirinin kurtuluşu için fidye ödenmez, ipleri birbirinden kopmaz. Bu yurdun bitecek bir müddeti ve ehlinin tükenecek bir eceli yoktur.”^[1442]

2935. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehenneme giren sürekli olarak mutsuzdur.”^[1443]

2936. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ateşe girenler sürekli azaptadırlar.”^[1444]

2937. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ateş ehline, “Şüphesiz siz ateşte dünyadaki çakıl taşları sayısınca duracaksınız.” denilecek olursa buna çok sevinirler. Cennet ehline ise, “Şüphesiz siz burada çakıl taşları sayısınca kalacaksınız” denilecek olurlarsa hüznlenirler. Ama onlar için ebediyet taktir edilmıştır.”^[1445]

625. Bölüm

Ateşten Çıkacak Kimseler

2938. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah bir topluluğu ateşten çıkaracak ve onları cennete sokacaktır.”^[1446]

2939. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bir topluluk yandıktan sonra ateşten çıkacak ve cennete gireceklerdir. Cennet ehli onları “cehennemliler” diye adlandıracaktır.”^[1447]

2940. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz bir kavim ateşte yanacak ve iyice arındıktan sonra şefaate uğrayacaklardır.”^[1448]

2941. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kalbinde zerre miktarınca iman olan kimse ateşten çıkacaktır.”^[1449]

626. Bölüm

Ateşten En Son Çıkacak Kimse

2942. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cehennemden en son çıkacak ve cennete en son girecek kimsenin kim olduğunu biliyorum: Birisi ateşten sürünerek çıkacak ve Allah Tebarek ve Teala ona, “Git ve cennete gir” diyecektir. O cennete ulaşacak ve cennetin dolu olduğunu sanacak, bu yüzden geri dönüp, “Allah’ım cennet doludur.” diyecektir. Allah Tebarek ve Teala, “Git cennete gir. . Senin için cennette dünya ve dünyanın on kat benzeri veya sana dünyanın on kat benzeri vardır.” diye buyuracaktır.” Sonra şöyle denir: Bu cennet ehlinin en düşük dereceli olanıdır.”^[1450]

bak. el-Cennet, 558. Bölüm

Kenz’ul Ummal, 14/507, 509. Bölümler

627. Bölüm

Cehennemde Ebedi Kalış Nedeni

2943. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehennem ehlinin ateşte ebedi kalışlarının sebebi dünyada ebedi olarak kaldıkları taktirde ebedi olarak Allah’a isyan etme niyetinde olduklarındandır. Cennet ehlinin de cennette ebedi kalışlarının nedeni dünyada sürekli kaldıkları taktirde Allah’a ebedi olarak itaat etme niyetinde olduklarındandır. Onlar da bunlar da niyetleri sebebiyle ebediyete ermişlerdir.” Daha sonra İmam Sadık (a.s) Allah-u Teala’nın şu ayetini okudu: **“De ki: Herkes tabiatı üzere amel eder.”** Ve şöyle buyurdu: “Yani niyeti üzere.”^[1451]

bak. En-Niyyet, 3981. Bölüm

el-Bihar, 8/351, 27. Bölüm

628. Bölüm

Cehennemin Geniş Kapsamlılığı

Kur’an:

“O gün cehenneme: “Doldun mu?” deriz, o: “Daha var mı?” der”^[1452]

2944. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennet ve ateş birbirlerine karşı övünürler. Ateş şöyle der: “Ya Rabbi! Sen bana zorbaları kibirli insanları melikleri ve eşraf takımını getiriyorsun.” Cennet ise şöyle der: “Ya Rabbi! Sen bana da zayıfları,

fakirleri ve miskinleri getirirsin.” Allah ateşe şöyle der: “Sen benim azabımsın, seni istediğime veririm.” Sonra cennete şöyle der: “Sen benim her şeyi kaplayan rahmetimsin. Her ikinizin de yeterli kapasitesi vardır. Cehennem ehli cehenneme atılınca, cehennem, “Yine var mı?” diye soracaktır. Cennet ehli de cennete götürülünce cennet, “yine var mı?” diye soracaktır.”^[1453]

2945. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cehennem, “Yine var mı?” diyecektir. Alemlerin Rabbi ona o kadar cehennemlik kimseleri koyacaktır ki sonunda cehennem toparlanır ve dolunca fokurdayan yeni tulum gibi fokurdayacak ve, “yeterdir, yeterdir” diyecektir.”^[1454]

629. Bölüm

Ahirette Nefsin Makamları

2946. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizden her birinizin iki menzili vardır: Biri cennette, diğeri de ateşte.”^[1455]
2947. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennet ehlinden herkes ateşteki yerini görür ve şöyle der: “Ya Allah bizi hidayet etmeseydi?!” Bu onun için bir şükür olur. Cehennem ehlinden herkeste cennetteki yerini görür ve şöyle der: “Keşke Allah bize de hidayet etseydi.” Bu da onun için bir hasret olur.”^[1456]

2948. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah yarattığı her şeye cennette bir makam ve ateşte de bir makam karar kılmıştır. Onlar bunların ve bunlar da onların varisi olur. Allah’ın şu sözü de buna işaret etmektedir: **“İşte onlar, Firdevs cennetine varis olanlardır. ”**”^[1457]

2949. *Resulullah (s.a.a) Allah-u Teala’nın, “Dünyada işlediğimiz büyük kusurlardan ötürü hasret olsun bize” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Bu hasret ateş ehlinin cennetteki yerlerini görmelerinden dolayıdır. İşte bu hasret duymalarına sebeptir.”^[1458]

630. Bölüm

Cehennemın Kafirleri Kuşatması

Kur’an

“Senden azabı acele ile bekliyorlar. Doğrusu azâb cehennem küfredenleri kuşatacaktır.”^[1459]

“Onlardan, “Bana izin ver, beni fitneye düşürme” diyenler vardır. Bilin ki onlar zaten fitneye düşmüşlerdi.

Cehennem, küfredenleri şüphesiz kuşatacaktır.”^[1460]

2950. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cennet ve cehennem sizlere ayakkabı bağınızdan daha yakındır.”^[1461]

85. Konu

el-Cevab

Cevap

bak.

☞ *el-Humk*, 958. Bölüm

☞ *en-Nubuvvet* (1), 3768, 3769. Bölümler

631. Bölüm Cevap

2951. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cevaplar yoğun ve karmaşık olunca doğru cevap gizli kalır.”^[1462]

2952. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz her sorulanı cevaplayan kimse delidir.”^[1463]

2953. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bazen fasih konuşan insan bile cevap bulamaz duruma düşer.”^[1464]

2954. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cevap vermekte acele davranan doğru cevabı bulamaz.”^[1465]

2955. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Doğru cevap vermek üstün ilmin nişanesidir.”^[1466]

2956. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hiddetlenmeyi bırak, delil hususunda düşün, boş konuşmaktan korun ki sürçmelerden güvende olasın.”^[1467]

2957. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil karşısında sabırlı davranırsan şüphesiz ona iyi cevabı vermiş olursun.”^[1468]

2958. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir çok sözün cevabı sükuttur.”^[1469]

2959. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir çok sükut, sözden daha çok etkilidir.”^[1470]

2960. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Konuşmak hususunda mağlup olsan da sükut hususunda da mağlup olmaktan sakın.”^[1471]

84. Konu

el-Cud

Bağışlamak

Bağışta Bulunma

☞ *el-Bihar*, 71/350, 87. Bölüm, *es-Seba ve's Semahet ve'l Cud*

bak.

☞ 1. Konu, *el-İsar*, 292, *es-Sadeka*, 226, *es-Seba*

632. Bölüm Bağışlamak

2961. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ben kendimi bağışımın olamayacağı hacetten, hilmimin alamayacağı cehaletten, affımın olamayacağı günahattan ve zamanından daha uzun bir zamanım olmasından daha üstün görüyorum.”^[1472]
2962. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bulduğunu bağışla ki övülesin.”^[1473]
2963. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Fakirin bağışı onu yüceltir ve zenginin cimriliği ise onu zillete düşürür.”^[1474]
2964. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın bağışta bulunması onu düşmanlarına sevdirebilir. Cimriliği ise evlatlarına bile nefret ettirir.”^[1475]
2965. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah yolunda bağışlayın ve Allah’a itaat hususunda nefislerinizle cihad edin ki mükafatınız büyüsün ve bağışınız güzel olsun.”^[1476]
2966. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bağışlamak insanın tabiatının yüceliğindendir.”^[1477]
2967. *İmam Hüseyin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bağışlayan kimse efendi olur.”^[1478]
2968. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bağışlamak insanın yüz suyunu korur.”^[1479]
2969. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bağışlamak peşin izzettir.”^[1480]

633. Bölüm En Üstün Bağış

2970. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün bağış var olanı bağışlamaktır.”^[1481]
2971. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün bağış hakları sahibine ulaştırmaktır.”^[1482]
2972. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün bağış, darlıkta olunmasına rağmen yapılan bağıştır.”^[1483]
2973. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün bağış el emeğini bağışlamaktır.”^[1484]
2974. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Fakirin bağışı en üstün bağıştır.”^[1485]
2975. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sürekli ihsanda bulunmak bağışlamanın kemalindendir.”^[1486]
2976. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bağışlamanın nihayeti elinde var olanı bağışlamaktır.”^[1487]
- ^[1488]

2977. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bağışlamanın nihayeti el emeğini bağışlamandır.”

2978. *İmam Hasan (a.s), “Bağışlamak nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “”El emeğini bağışlamaktır.””^[1489]

2979. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En kamil bağışlamak, ahlaki güzellikleri kazanmak ve zararları üstlenmektir.”^[1490]

2980. *İmam Hüseyin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en çok bağışlayanı, kendisinden hiç ümidi olmayana bağışlayandır.”^[1491]

2981. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en çok bağışlayanı Allah yolunda canını ve malını bağışlayandır.”^[1492]

634. Bölüm

Eli Açık Olmanın Anlamı

2982. *İmam Hasan (a.s) kendisine “Ey oğulcağızım! Eli açık olmak nedir?” diye buyuran Müminlerin Emiri’ne (a.s) şöyle buyurmuştur:* “”Darlıkta ve genişlikte bağışlamaktır.””^[1493]

2983. *Başka bir rivayette ise İmam Hasan (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İsteyene vermek ve sahip olduğunu bağışlamaktır.”^[1494]

635. Bölüm

Bağışlayan İnsanın Sıfatı

2984. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bağışlayıcı insan sadece şu üç şeyle bağışlayıcı olur: Darlık ve genişlikte malı hususunda cömert olmak, müstahak olana bağışlamak ve kendisine yapılan teşekkürü yaptığı bağıştan daha çok görmek.”^[1495]

2985. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Büyük bağışlayıcı kimse Allah’ın hakkını yerli yerine koyan (müstahak olana veren) kimsedir. Malı helalinden almayan yerden alan ve hakkı olmayan yere bağışlayan kimse bağışlayıcı değildir.”^[1496]

2986. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah kendi hakkında bağışlayan kimseyi sever.”^[1497]

2987. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bağışlayıcı kimse dünyada övülür, ahirette ise saadete erişir.”^[1498]

2988. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bağışlayıcı kimse benzerinin esirgediği bir şeyi bağışlayan kimsedir.”^[1499]

2989. *İmam Rıza (a.s) tavaf halindeyken bağışlayıcı insan hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz bu sözünün iki yönü vardır: Eğer yaratıklar hususunda soruyorsan şüphesiz bağışlayıcı kimse Allah’ın kendisine farz kıldığı şeyi eda eden kimsedir. Cimri de Allah’ın farz kıldığı şeyleri eda etmeyendir. Yok eğer yaratıcı hususunda soruyorsan şüphesiz o bağışlarsa da esirgerse de bağışlayıcıdır. Zira eğer bağışlarsa şüphesiz kula kendisinin olmayan bir şeyi bağışlamıştır. Yok eğer esirgerse şüphesiz kulun olmayan bir şeyi esirgemıştır.”^[1500]

2990. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlar iki gruptur: Bir şeyi olmayan bağışlayıcı ve esirgeyen varlıklı.”^[1501]

636. Bölüm

Bağış Talep Etmek

2991. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bağışlayıcı olmayı talep ediyorsan kaynaklarına müracaat et. Şüphesiz bağışlamanın kaynakları, kaynakların kökleri, köklerinin dalları ve dallarının meyveleri vardır. Hiçbir meyve dalsız, hiçbir dal köksüz ve hiçbir kök de kaynaksız güzel değildir.”^[1502]

637. Bölüm

Bağışlamak (Çeşitli)

2992. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Esirgemeyi güzel bilmeyen, bağışlamayı da güzel bilmez.”^[1503]

2993. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yöneticilerin Müslümanların malından bağışta bulunmaları zulüm ve hıyanettir.”^[1504]
^[1505]

2994. *İmam Hasan (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bağışlama sözü verme hastalık, sözünde durmak ise ilacıdır.”

2995. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizlere bağışlayıcıların en bağışlayıcısını haber vereyim mi? Allah en çok bağışlayıcıdır. Ben de Adem oğlunun en çok bağışlayıcısıyım. Benden sonra en çok bağışlayıcı bir ilmi öğrenen ve ilmini yayan kimsedir. Bu kimse kıyamet günü bir ümmet olarak haşrolur. Hakeza (benden sonra en bağışlayıcı) canını öldürülünceye kadar Allah yolunda bağışlayan kimsedir.”[\[1506\]](#)

2996. *İmam Hüseyin (a. s), bir şiirinde şöyle buyurmuştur:*

“Dünya sana bir şey bağışlayınca,
Onu kaybetmeden insanlara bağışla.

Zira dünya yönelince, bağışta bulunmak onu yok etmez,

Eğer dünya yüz çevirirse cimrilik etmek onu tutamaz.”[\[1507\]](#)

2997. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Korku ve karşılık ümidi olmaksızın yapılan bağış gerçek bağıştır.”[\[1508\]](#)

87. Konu

el-Carr

Komşuluk

☞ *el-Bihar, 74/150, 9. Bölüm, Hakk'ul Carr*

bak.

☞ *el-Mescid, 1758. Bölüm*

638. Bölüm

Güzel Komşuluk

Kur'an:

“Allah'a ibadet edin, O'na bir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, yakınlara, yetimlere, düşkünlere, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşla iyilik edin.”[\[1509\]](#)

[\[1510\]](#)

2998. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güzel komşuluk edin. Şüphesiz Allah bunu emretmiştir.”

2999. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güzel komşuluk rızkı artırır.”^[1511]

3000. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güzel komşuluk evleri bayındır kılar ve ömrü uzatır.”^[1512]

3001. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Komşularına güzel komşuluk et ki mümin olasın.”^[1513]

3002. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güzel komşuluk etmenin nişanesi, komşunun halini sormaktır.”^[1514]

3003. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Komşularına iyilik edenin hizmetçileri çok olur.”^[1515]

3004. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İyi komşuluk edenin komşusu çok olur.”^[1516]

3005. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cebrail bana sürekli komşuyu tavsiye ederdi. Öyle ki onu da çok geçmeden varislerden kılacak sandım.”^[1517]

3006. *İmam Ali (a.s) vefat halindeyken şöyle buyurmuştur:* “Allah için, Allah için komşularınız! Şüphesiz komşular nebinizin vasiyetidir. Sürekli komşuları tavsiye ederdi. Öyle ki yakında komşunun da varis sayılacağını sandık.”^[1518]

3007. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Arkadaşlık ve komşuluktan daha çok vurgulanmış bir hürmet yoktur.”^[1519]

3008. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Komşunun insan için hürmeti annesinin hürmeti gibidir.”^[1520]
bak. Vesail'uş-Şia, 8/489, 87. Bölüm

639. Bölüm Güzel Komşuluğun Anlamı

3009. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eziyet etmekten sakınmak (tek başına) güzel komşuluk etmek demek değildir. Lakin güzel komşuluk eziyetlere katlanmaktır.”^[1521]

640. Bölüm Komşunun Eve Öncelikli Oluşu

3010. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Birisi Resulullah’a (s.a.a) gelerek şöyle dedi: “Ey Allah’ın Resülü, ben bir ev almak istiyorum. Emredin de Cuheyne’de mi, Muzeyne’de mi, Sakife’de mi yoksa Kureys’te mi alayım?” Resulullah (s.a.a) ona şöyle buyurdu: “Önce komşu, sonra ev! Önce yoldaş, sonra yol! Hakeza İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Evden önce komşuyu sor!”^{[1522][1523]}
bak. es-Dua, 1210. Bölüm

641. Bölüm Kötü Komşu

3011. *Lokman (a.s) şöyle buyurmuştur:* Ben büyük kaya parçalarını, demiri ve her türlü ağır yük taşıdım. Ama kötü komşudan daha ağır bir yük taşımadım.”^[1524]

3012. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey Ali! Şu dört şey insanın belini büken şeylerdendir: ... İkamet edilen evde kötü komşu!”^[1525]

3013. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İkamet yerinde kötü komşudan Allah’a sığınırım. İki gözü seni görür, kalbi seni gözetir. Eğer seni iyilikte görürse üzülür, eğer kötülükte görürse sevinir.”^[1526]

3014. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şu üç şey bel büken musibetlerdendir: ... Gözleri seni gözetken ve kalbi rüsva olmanı isteyen komşudur. Senden bir iyilik görürse gizler ve yaymaz. Ama bir kötülük görürse ifşa eder ve her yere yayar.”^[1527]

3015. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötü komşu en büyük sıkıntı ve en şiddetli beladır.”^[1528]
bak. Vesail'uş-Şia, 8/491, 89. Bölüm

642. Bölüm

Komşuya Eziyet Etmek

3016. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah’a ve ahiret gününe iman etmişse komşusuna eziyet etmez.”^[1529]

3017. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Komşusu şerrinden güvende olmayan kimse bizden değildir.”^[1530]

3018. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Resulullah’ın (s.a.a) yanına Ensar’dan biri gelerek şöyle dedi: “Ben falan oğullarımdan bir ev aldım. En yakın komşumun hayrını ummuyor ve şerrinden de güvende değilim.” Resulullah (s.a.a), Ali, Selman, ve Ebu Zer’e (diğerinin adını unuttum, zannedersem Mikdad idi^[1531]) camide yüksek bir sesle şöyle seslenilmesini emretti: “Komşusu şerrinden güvende olmayan kimsenin imanı yoktur.” Onlar yüksek sesle üç kere bunu tekrar ettiler.”^[1532]

bak. el-Bihar, 74/152

Vesail’uş-Şia, 8/487, 86. Bölüm

9. Konu, el-İz’a

643. Bölüm

Komşunun Halini Sormak

3019. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Komşusu açken tok yatan beni kabul etmemiştir.”^[1533]

3020. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir malı komşusundan esirgerse Allah da kıyamet günü hayrını ondan esirger ve onu kendi başına bırakır. Allah’ın kendi bağına bıraktığı kimsenin hali ne de kötüdür.”^[1534]

3021. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kendisi tok yatarken yanı başındaki komşusu aç yatan kimse mümin değildir.”^[1535]

3022. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kendisi tok yatarken komşusu aç olan kimse bana iman etmemiştir. Kendisi elbiseli yatarken komşusu çıplak yatan bana iman etmemiştir.”^[1536]

3023. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: Kendisi tok yatarken komşusu aç yatan bana iman etmemiştir.” İmam Bakır (a.s) da şöyle buyurdu: Bir topluluk yatar da içinde aç kimse olursa Allah kıyamet günü onların yüzüne bakmaz.”^[1537]

3024. *Resulullah (s.a.a) ashabına şöyle buyurmuştur:* “Kendisi tok yatarken komşusu aç yatan kimse Allah’a ve ahiret gününe iman etmemiştir.” Ashab, “Ey Allah’ın Resülü! O halde helak olduk!” deyince şöyle buyurdu: “Fazla yiyeceğiniz, fazla hurmanız, ağaç yapraklarınız eski ve yıpranmış elbiseniz ile de Rabbin gazabını söndürürsünüz!”^[1538]

bak. Vesail’uş-Şia, 8/490, 88. Bölüm

644. Bölüm

Komşu Hakkı

3025. *İmam Zeynul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Komşusunun hakkı ise gıyabında yüz suyunu koruman, huzurunda saygı göstermen, ona zulüm edilirse yardım etmen, ayıplarını araştırmaman, kötülüğünü öğrenirsen örtmendir. Öğütlerini kabul edeceğini bilirsen gizlice nasihat etmen, zorluklarda terk etmemen, sürçmelerini bağışlayan, günahlarını affetmen ve onunla yücelikle muaşeret etmendir.”^[1539]

3026. *Resulullah (s.a.a) komşu hakları hususunda şöyle buyurmuştur:* “”Senden yardım isterse yardım etmen, borç isterse borç vermen, muhtaç olursa ihtiyacını karşılayan, bir musibete uğrayınca teselli vermen, hayır ve iyiliğe ulaşırsa tebrik edip kutlaman, hastalanırsa ziyaret etmen, ölünce cenazesini teşyi etmen, izin vermediği taktirde rüzgar almasına engel olmaman için evini onun evinden yüksek yapmamandır. Meyve alınca ona ikram etmen gerekir. Bunu yapmazsan meyveyi gizlice evine götür ve çocuğu elinde meyve görünce rahatsız olmasın diye çocuğunu elinde meyve dışarı çıkarma. Yiyeceğinden bir miktar da ona göndermedikçe kazanın koku ve dumanyı onu rahatsız etme.”^[1540]

645. Bölüm

Komşuluk Sınırı

3027. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cami sınırı kırk zer’adır. Dört taraftan kırk ev komşu sayılır.”^[1541]

3028. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kırk ev komşu sayılır.”^[1542]
bak. Vesail’uş-Şia, 8/491, 90. Bölüm

646. Bölüm Allah’ın Komşuları

Kur’an:

“**Güçlü padişahın (Allah’ın) katında, doğruluk koltuklarındadırlar.**”^[1543]

3029. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamet günü olunca Allah tüm yaratıkları geniş bir çölde toplar. Allah nezdinden bir münadi, “Nerede sabır ehli?” diye nida eder. Sonra da başka bir münadi, “Nerede bağış ehli kimse?” diye nida eder. Sonra aziz ve celil olan Allah nezdinden bir münadi nida eder. İlkleri duyduğu gibi sonraları da duyar. O da, “Azameti yüze Allah’ın evinin komşuları nerede?” diye seslenir. İnsanlardan bir grubu kalkar. Meleklerden bir grup da onları karşılayarak kendilerine şöyle derler: “Dünyada ne yaptınız da bugün Allah’ın evinin komşusu oldunuz?” Onlar şöyle der: “Biz aziz ve celil olan Allah için sevdik, Allah için bağışta bulunduk ve Allah için birbirimizi ziyaret ettik.” Bunun üzerine Allah nezdinden bir münadi şöyle nida eder: “Kullarım doğru söylüyor. Yolu açın da hesap olmaksızın Allah’ın yanına cennete girsinler.”^[1544]

3030. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın komşuluğu ona itaat eden ve O’na muhalefetten sakınan kimseye verilmiştir.”^[1545]

88. Konu el-Cah Makam

bak.
☞ *el-Hacet, 967. Bölüm*
☞ *172. Konu, er-Riase*

647. Bölüm Makam

3031. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Makam iki destekten biridir.”^[1546]

3032. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah-u Teala kulunun malını sorduğu gibi makamını da sorar ve şöyle buyurur: “Ey kulum! Sana bir makam verdim. Onunla bir mazluma yardım ettin mi veya kederli bir insana yardımda bulundun mu?”^[1547]

3033. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlara öyle bir zaman gelecek ki insanlardan bir şey isteyen yaşayacak, sessiz duran ölecektir. “Ben (İshak b. Ammar), “Bu zamana erişecek olursam ne yapayım?” diye sorunca şöyle buyurdu: Yanında olan şeylerle onlara yardım et. Bir şey bulamazsan o halde makamınla yardım et.”^[1548]

648. Bölüm Makam Sevgisi

3034. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İki kurdun koyun sürüsüne saldırmasının zararı makam sevgisinin Müslümanın dinindeki zararından daha çok değildir.”^[1549]

3035. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Biri baştan diğeri sondan iki yırtıcı kurdun çobansız bir koyun sürüsüne saldırmasının zararı mal ve şeref sevgisinin Müslüman’ın dinine verdiği zarardan daha çok değildir.”^[1550]

3036. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bu günümüzde zühd dinar ve dirhemden yüz çevirmendir. İnsanlara öyle bir zaman gelecek ki insanlar arasında zühd, (insanlardan yüz çevirme) dinar ve dirhem hususundaki zühtten kendileri için daha faydalı olacaktır.”^[1551]

bak. eş-Şuhret, 2126. Bölüm

el-Hayf, 1138. Bölüm

Er-Riaset, 1392, 1393. Bölümler

Ha Harfi

- ✓ *Mehabbet (1) (Dostluk)*
- ✓ *Mehabbet (2) (Allah Sevgisi)*
- ✓ *Mehabbet (3) (Allah İçin Sevmek)*
- ✓ *Mehabbet (4) (Peygamber ve Ehl-i Beyt'i Sevmek)*
- ✓ *el-Hebs (Hapis-Zindan)*
- ✓ *el-Hebt (Amellerin boşa çıkması)*
- ✓ *el-Hicab (Hicap-örtü)*

89. Konu

el-Mehabbet

Dostluk

☞ *el-Bihar, 75/358, 85. Bölüm en-Nehyu an meveddeti il-Kuffar*

bak.

☞ *17. Konu, el-Ulfet, 291, es-Sadik*

☞ *el-Ebi, 36-37. Bölümler, 40-43, er-Rub, 1562. Bölüm, el-Aşret, 2732, 2734. Bölümler*

649. Bölüm

Sevgi ve Dostluk Bir Tür Akrabalıktır

3037. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostluk kazanılmış bir akrabalıktır.”^[1552]

3038. *İmam Hasan (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yakın, her ne kadar soyu uzak da olsa dostluğun yakınlaştırdığı kimsedir. Uzak ise her ne kadar soyu yakın olsa da dostluktan uzaklaşmış kimsedir. Hiç bir şey elin cesede yakınlığından daha yakın değildir. Şüphesiz el ise kırılınca (ve düzelmeyecek duruma gelince) kesilir ve bedenden ayrılır.”^[1553]

3039. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostluk iki akrabalıktan biridir.”^[1554]

3040. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostluk en yakın akrabalıktır.”^[1555]

3041. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En yakın yakınlık kalplerin dostluğudur.”^[1556]

3042. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostluk soydur. (Akrabalıktır)”^[1557]

3043. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akrabalık dostluğa, dostluğun akrabalığa ihtiyacından daha çok muhtaçtır.”^[1558]

3044. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Babalar arasındaki dostluk evlatlar arasındaki akrabalıktır.”^[1559]

650. Bölüm

Sevgiyi Doğuran Faktörler

3045. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Üç şey sevgi oluşturur: Din, alçak gönüllülük ve bağış”^[1560]

3046. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Üç şey sevgiye neden olur: Güzel ahlak, güzel arkadaşlık ve alçak gönüllülük”^[1561]

3047. *Resulullah (s.a.a), “Hangi şey gökten Allah’ın ve yerden insanların sevgisini elde etmeye neden olur?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah nezdindeki şeylere yönel ki Allah seni sevsin. İnsanlar nezdindeki şeylerden yüz çevir ki insanlar

seni sevsin!”^[1562]

3048. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ağacının çubuğu yumuşak olanın dalları da çok olur.”^[1563]

3049. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güzel yüz ve güler yüzlülük dost kazanma ve Allah’a yakın olma sebebidir. Asık surat ve kötü yüz ise düşmanlık kazanma ve Allah’tan uzak düşme nedenidir.”^[1564]

3050. *İmam Cevad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Üç haslet ile üç sevgi kazanılır: Muâşeretle insaf, şiddet ve rahatlık durumlarında yardımlaşmak ve selim bir kalbe sahip olmak.”^[1565]

3051. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostluk sevgi ile oluşur.”^[1566]

3052. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Vefa göstermekle ülfet kurulur.”^[1567]

3053. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların sevgisini kazanan, onlara bildikleri dille konuşan ve hoşlanmadıkları şeyi terk eden kimseye Allah rahmet etsin.”^[1568]

*bak. 38. Konu, el-Bişr
es-Sadık, 2212. Bölüm
el-Ziyaret, 1673. Bölüm
es-Seba, 1778. Bölüm
el-Hediyye, 4006. Bölüm*

651. Bölüm Dostluğa Layık Olmayan

Kur’an:

“Allah'a ve ahiret gününe iman eden bir milletin, babaları veya oğulları veya kardeşleri ya da akrabaları olsa bile Allah'a ve peygamberine karşı gelenlere, sevgi beslediklerini görmezsin. İşte Allah, imanı bunların kalplerine yazmıştır.”^[1569]

“Allah, din uğrunda sizinle savaşmayan... kimselere iyilik yapmanızı ve onlara karşı adil davranmanızı yasak kılmaz...

Allah, ancak sizinle din uğrunda savaşanları, sizi yurtlarınızdan çıkaranları ve çıkarılmanıza yardım edenleri dost edinmenizi yasak eder.”^[1570]

*bak. Al-i İmran, 28, 118, 120, 149
Nisa, 139, 140, 144, Tevbe, 23, 24, 113, 114*

3054. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Avam tabakasının dostluğu bulutlar gibi dağılır ve bir serap gibi yok olup gider.”^[1571]

3055. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En çabuk biten dostluk kötülerle kurulan dostluktur.”^[1572]

3056. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ahmakların dostluğu serap gibi dağılır gider ve sisin yok olup gittiği gibi yok olup gider.”^[1573]

3057. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahillerin dostluğu değişir ve hemen ortadan kaybolur.”^[1574]

3058. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ahmaklarla dostluk ateş ağacı gibidir. Bazısı bazısını yer.”^[1575]

3059. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kafirle dost olmayın ve cahille arkadaşlık kurmayın.”^[1576]

3060. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın düşmanlarını sakın sevmeyin, Allah’ın dostlarından başkasına sevgi gösterme. Her kim bir topluluğu severse onlarla haşrolur.”^[1577]

3061. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yerini bulmayınca sevgini bağışlama.”^[1578]

3062. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Vefalı olmayana sevgi gösterme.”^[1579]

*bak. es-Sadık, 2206, 2208. Bölümler
el-Eb, 48. Bölüm
el-Mehebbet (3) 675. Bölüm*

652. Bölüm

Mustaz'afları Sevmek

3063. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Rabbim bana Müslüman miskinleri sevmemi emretti.” [\[1580\]](#)

3064. *Mirac hadisinde şöyle yer almıştır:* “Ey Ahmed! Beni sevmek demek fakirleri sevmek demektir. Fakirlere yakın ol, onları yanına oturt. Zenginlerden uzak dur ve yakınlarına oturma. Zira hiç şüphesiz fakirler benim dostlarımdır.” [\[1581\]](#)

3065. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey Ali! Şüphesiz aziz ve celil olan Allah sana miskinlerin ve yeryüzünde zayıf bırakılmışların sevgisini ihsan etmiştir. Böylece sen onların kardeşliğinden hoşnutsun ve onlar da senin imamlığından hoşnutturlar.” [\[1582\]](#)

bak. 313. Konu, el-Mustaz'af

653. Bölüm

Sevgi Tanımaya Engel Olur

Kur'an

“Şehirde bir takım kadınlar: “Vezirin karısı kölesinin olmak istiyormuş; sevgisi bağrını yakmış ; doğrusu onun besbelli sapıtmış olduğunu görüyoruz” dediler.” [\[1583\]](#)

3066. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bir şeyi sevmen seni kör ve sağır kılar.” [\[1584\]](#)

3067. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sevgilisinin ayıplarını görmek hususunda sevenin gözü kördür, kötülüklerinin çirkinliğini duymak hususunda kulağı sağırdır.” [\[1585\]](#)

3068. *İmam Bakır (a. s), Allah-u Teala'nın, “Sevgisi bağrını yakmış! (örtmüş)” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Yusuf'un aşkı onu (Züleyha'yı) insanlardan örttü de artık başkasını düşünemez oldu. Hicab (ayette geçen) şeaftır. “Şeaf” ise kalp perdesidir.” [\[1586\]](#)

bak. el-Aşk, 274. Bölüm

654. Bölüm

Sevgi ve Sıkıntılar

3069. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Seni seven seni hoşnut eder.” [\[1587\]](#)

3070. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sevgi sıkıntıların davetçisidir.” [\[1588\]](#)

3071. *Hz. Yusuf (a. s), “Seni seviyorum” diyen gardiyana şöyle buyurmuştur:* “Her ne çekiyorsam sevgiden çekiyorum. Teyzem beni sevince çaldı, babam beni sevince kardeşlerim beni çekemedi, Aziz'in eşi beni sevince zindana attı!” [\[1589\]](#)

655. Bölüm

Sevgi Nişanesi

3072. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Seni seven seni (kötülüklerden) sakındırır.” [\[1590\]](#)

3073. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir şeyi seven sürekli onu anar.” [\[1591\]](#)

3074. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz sevgiyi dil açıklar. Aşk ise gözlerden bellidir.” [\[1592\]](#)

3075. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sevgisinin nişanesi sevgiliyi başkalarına tercih etmektir.” [\[1593\]](#)

bak. el-Mahabbet (2), 669. Bölüm

656. Bölüm

Muhabbet (Çeşitli)

3076. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim sevgisini uygun olmayan yere koyarsa sevgi bağları boşalmıştır.”^[1594]
3077. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En şerefli huy sevgiyi korumaktır.”^[1595]
3078. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Dostluk meclisi asla daralmaz (usandırıcı değildir.)”^[1596]
3079. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların minnet etmeye en layık ve üstün olanı dostluğu başlatandır.”^[1597]
3080. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zorluk ve sıkıntılarda güzel (gerçek) dostluk ortaya çıkar.”^[1598]

90. Konu

el-Mehabbet(2) Allah Sevgisi(2)

bak.

☞ 26. Konu, *el-Uns*, 191, *er-Riça* (2), 435, *el-Mukarrebun*, 4770, *el-Lika*
☞ *el-Cennet*, 557. Bölüm, *el-Aşk*, 2742. Bölüm, *el-İlm*, 2898. Bölüm

657. Bölüm

Müminlerin Allah'ı Şiddetle Sevmesi

Kur'an

“De ki: “Babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, akrabanız, elde ettiğiniz mallar, durgun gitmesinden korktuğunuz ticaret, hoşunuza giden evler sizce Allah'tan peygamberinden ve Allah yolunda savaşmaktan daha sevgili ise, Allah'ın buyruğu gelene kadar bekleyin. Allah fâsık kimseleri doğru yola erdirmez.”^[1599]

“İnsanlar arasında, Allah'ı bırakıp, O'na koştukları eşleri ilah olarak benimseyenler ve onları, Allah'ı severcesine sevenler vardır. Müminlerin Allah'ı sevmesi ise hepsinden kuvvetlidir. Zalimler azabı gördükleri

zaman, bütün kuvvetin Allah'a ait bulunduğunu ve Allah'ın azabının şiddetli olduğunu anlayacaklardır!”^[1600]

bak. Al-i İmran; 31, Maide; 51-57, Tevbe; 25, Şuara; 77-81, Cuma; 6

3081. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan Allah’ı kendisinden, babasından annesinden, çocuklarından eşinden, malından ve tüm insanlardan daha çok sevmedikçe Allah’a olan imanı halis olmaz.”^[1601]

3082. *İmam Sadık (a.s) bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Efendim! Ben sevgine açım, doyamıyorum. Ben sevgine susamışım, kanamıyorum. Beni görene, ama benim göremediğim kimseye iştiağ duyuyorum!”^[1602]

3083. *İmam Zeyn’ul-Abidin (a.s) duasında şöyle buyurmuştur:* “İlahi! Eğer beni ipe bağlasan ve herkesin önünde bağışını benden esirgeşen yine de senden ümidimi kesmem, arzu yüzümü affından çevirmem ve kalbimden sevgin asla çıkmaz.”^[1603]

3084. *İmam Hüseyin (a.s) duasında şöyle buyurmuştur:* “Senden başkasını sevmesin diye dostlarının kalbinden başkalarını çıkaran sensin. Seni kaybeden ne bulmuştur? Seni bulan ne kaybetmiştir? Senin yerine başkasından hoşnut olan şüphesiz zarar etmiştir.”^[1604]

3085. Hz. *Davud’a (a.s) şöyle vahyedilmiştir:* “Ey Davud! Zikrim zikredenler, cennetim itaat edenler ve ziyaretim iştiağ duyanlar içindir. Ben itaat edenlere özgüyüm.”^[1605]

3086. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ı tüm kalbinizle sevin.”^[1606]

3087. *İmam Mehdi (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Musa (a.s) Mukaddes Vadi’de Allah’a münacaatta bulunarak şöyle dedi: “Ey Rabbim! Ben sevgimi sana halis kıldım ve kalbimi senden başkasından yıkadım. -Musa ailesini çok severdi- Allah-u Teala ona şöyle buyurdu: “Ayakkabılarını çıkar!” Yani eğer bana olan sevgin halis ise o halde ailene olan sevgini çıkar kalbinden. Kalbin benden başkasına meyletmekten yıkansın.”^[1607]

3088. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah sevgisini sevgisine tercih ederse Allah onu insanların (verdiği) rızkıdan ihtiyaçsız kılar.”^[1608]

3089. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kalp Allah’ın haremidir. Allah’ın haremindedir Allah’tan gayrisine yer vermeyin.”^[1609]

3090. *İmam Sadık (a.s), Ramazan ayı geldiğinde yaptığı bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Muhammed’e ve Ehl-i Beyt’ine selam gönder, kalbimi yüce makamınla meşgul et. Muhabbetini kalbime gönder ki henüz boyun damarlarımdan kan çıkar haldeyken (hayattayken) seninle mülakat edeyim.”^[1610]

3091. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ım! Senden kalbimi, senin sevgin, haşyetin, seni tastik, sana iman, senden korkmak ve sana iştiağ ile doldurmanı istiyorum!”^[1611]

3092. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allahım Senin sevgini bana en sevimli şey ve haşyetini nezdimde en korkulacak şey kıl. Benim kalbimden seninle görüşmeye iştiağ sayesinde dünya isteklerini kes.”^[1612]

3093. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allahım! Senden sevgini, seni sevenin sevgisini ve senin sevgine beni ulaştıracak ameli dilerim. Allahım! Sevgini bana nefsimden, ehlimden ve soğuk sudan daha sevimli şey kıl.”^[1613]

3094. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sevgi korkudan daha üstündür.”^[1614]

bak. en-Nu’m, 3902. Bölüm

658. Bölüm

İman Sevgi ve Nefrettir

3095. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İman sevgi ve nefrettir.”^[1615]

3096. *İmam Sadık (a. s), sevgi ve nefretin imandan olup olmadığı sorulunca şöyle buyurmuştur:* “İman sevgi ve nefretten başka bir şey midir ki?”^[1616]

3097. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Din sevgiden başka bir şey midir ki? Şüphesiz aziz ve celil olan Allah-u Teala şöyle buyuruyor: “De ki: “Eğer Allah’ı seviyorsanız bana uyun ki Allah da sizi sevsin.””^[1617]

3098. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Din sevgidir ve sevgi ise dindir.”^[1618]

bak. el-Esma, 1904. Bölüm

659. Bölüm

Allah Sevgisine Neden Olan Şey

3099. *Mesih (a. s), Allah'ın muhabbetini doğuran bir amel sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Dünyadan nefret edin ki Allah sizi sevsin.”^[1619]
3100. *Mirac badisinde şöyle yer almıştır:* “Ey Muhammed! Benim için birbirini sevenlere sevgim farz olmuştur. Benim için birbirine sevgi gösterenlere sevgim farz olmuştur. Benim için birbiri ile ilişki kuranlara sevgim farz olmuştur. Bana tevekkül edenlere sevgim farz olmuştur. Sevgimin bir nişanesi, sonu ve nihayeti yoktur. Onlar için bir alameti kaldırıncı başka bir alameti koyarım.”^[1620]
3101. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Tebarek ve Teala şöyle buyurmuştur: “Kulum kendisine farz kıldığım şeyden daha sevimli bir şeyle bana sevimli olmamıştır.”^[1621]
3102. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah'ın sevgisi öfkelenildiği halde kendisine hakim olan kimsenin üzerine vaciptir.”^[1622]
3103. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah sana rahmet etsin bil ki! Allah'ın sevgisini insanlardan bir çoğundan nefret ederek elde edebilirsin. Allah'ın velayetine ise onlardan bir çoğuna düşmanlık ederek erişebilirsin. Bilen topluluk için (halkı) kaybetmek Allah'ın sevgisine erişmek karşısında çok kü-çük ve önemsiz bir şeydir.”^[1623]
3104. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ölümü çok anan kimseyi Allah sever.”^[1624]
3105. *Resulullah (s.a.a), “Ben Allah'ın ve Resulünün dostlarından olmak istiyorum” diyen birine şöyle buyurmuştur:* “O halde Allah ve Resulünün sevdiğini sev ve Allah ve resulünün nefret ettiğinden nefret et.”^[1625]
3106. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah'ın sevgisini aradım, günah ehlinde nefret etmekte buldum.”^[1626]
3107. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mümin dünyadan el çekince yücelir, Allah'ın sevgisinin tatlılığını tadar ve dünya ehli nezdinde adeta deli görünür. Oysa Allah sevgisinin tatlılığı onlarla karışmış ve bu yüzden Allah'tan başka hiç bir şeyle meşgul olmamışlardır.”^[1627]
- bak. el-Hayr, 1158. Bölüm*

660. Bölüm

Allah'ın Sevdiği Kimseler

Kur'an

- “Allah yolunda infak edin, kendinizi kendi elinizle tehlikeye atmayın, iyilik edin, şüphesiz Allah ihsan sahiplerini sever.”^[1628]
- “Allah şüphesiz daima tövbe edenleri sever, temizlenenleri de sever.”^[1629]
- “Hayır, öyle değil; ahdini yerine getiren ve gūnahtan sakınan (bilsin ki), Allah sakınanları şüphesiz sever.”^[1630]
- “Nice peygamberlerin yanında pek çok rabbani kimse savaşımıştır. Allah yolunda başlarına gelenlerden ötürü gevşememişler, yılmamışlar ve boyun eğmemişlerdi. Allah, sabredenleri sever.”^[1631]
- “Allah'ın rahmetinden dolayı, sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba ve katı kalpli olsaydın, şüphesiz etrafından dağılır giderlerdi. Onları affet, onlara mağfired dile, iş hakkında onlara danış, fakat karar verdin mi Allah'a güven, doğrusu Allah tevekkül edenleri sever.”^[1632]
- “Eğer hükmedersen aralarında adaletle hüküm ver. Allah adil olanları sever.”^[1633]
- “Yalnız, antlaşma hükümlerinde size karşı bir eksiklik yapmayan ve aleyhinizde kimseye yardım etmeyen müşriklerle yaptığınız antlaşmaya sonuna kadar riayet edin. Allah sakınanları sever.”^[1634]
- “O mescide hiç girme! İlk gününden beri Allah'a karşı gelmekten sakınmak için kurulan mescitte bulunman daha uygundur. Orada, arınmak isteyen insanlar vardır. Allah, arınmak isteyenleri sever.”^[1635]

“Doğrusu Allah, kendi uğrunda, kenetlenmiş bir duvar gibi, sıra halinde savaşırları sever.” [\[1636\]](#)

3108. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah çirkin bir laf söylemeksiz insanlarla şakalaşan kimseyi sever. Hakeza Allah tevhidi düşünen sabır ile süslenen ve namaz kılmak ile övünen kimseyi sever.” [\[1637\]](#)

3109. *İmam Zeyn'ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah tüm hüznü kalpleri ve şükreden kulları sever.” [\[1638\]](#)

3110. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz aziz ve celil olan Allah haya yumuşak huylu, sabırlı kimseyi sever.” [\[1639\]](#)

3111. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah haya, hilim, iffet ve sakınganlık sahibi kimseyi sever.” [\[1640\]](#)

3112. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah şu üç kimseyi sever: Gecenin bir bölümünde kalkıp Allah'ın kitabını okuyan, sağ eliyle verdiği sadakayı sol elinden gizleyen ve bir orduyla gittiğinde arkadaşları hezimete uğradığı halde düşmana karşı koyan kimse.” [\[1641\]](#)

bak. Tevbe; 452. Bölüm

el-Harb, 758. Bölüm

el-İhsan, 868. Bölüm

661. Bölüm Allah'ın Sevmediği Kimseler

Kur'an

“Sizinle savaşırlarla Allah yolunda savaşın, aşırı gitmeyin; doğrusu Allah aşırı gidenleri sevmez.” [\[1642\]](#)

“Allah faizi tüketir, sadakaları bereketlendirir. Allah küfürde ve günahda ısrar eden hiç kimseyi sevmez.” [\[1643\]](#)

“Allah iman edip salih amel işleyenlerin ecirlerini ise eksiksiz verecektir. Allah zalimleri sevmez.” [\[1644\]](#)

“Allah, kendini beğenip daima öğünenleri elbette sevmez” [\[1645\]](#)

“Kendilerine hainlik edenlerden yana uğraşmaya kalkma. Allah, hainlikte direnen suçluyu sevmez.” [\[1646\]](#)

“Allah bozguncuları sevmez” [\[1647\]](#)

“Allah israf edenleri sevmez.” [\[1648\]](#)

“Eğer bir topluluğun anlaşmaya hıyanet etmesinden korkarsan, sen de onlara karşı anlaşmayı bozarak aynı şekilde davran. Doğrusu Allah hainleri sevmez” [\[1649\]](#)

“Allah şüphesiz iman edenleri savunur, çünkü hainleri ve nankörleri hiç sevmez.” [\[1650\]](#)

“Onların gizlediklerini de, açığa vurduklarını da Allah'ın bildiğinde şüphe yoktur. O, büyüklük taslayanları sevmez.” [\[1651\]](#)

“Allah şımarıkları sevmez.” [\[1652\]](#)

“Çünkü Allah iman edip salih amelde bulunanlara lütfünden karşılık verecektir. Doğrusu O, küfredenleri sevmez.” [\[1653\]](#)

“Allah, zulme uğrayan kimseden başkasının, kötülüğü sözle bile açıklamasını sevmez. Allah işitir ve bilir.” [\[1654\]](#)

bak. 41. Konu, el-Buğz

662. Bölüm Allah Katında En Sevgili Olan Kimse

3113. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilin ki şüphesiz Allah katında en sevgili mümin, fakir bir müminin dünya ve geçimi hususunda fakirlikten kurtuluşu için yardımında bulunan ve müminlere yardımcı olan, fayda veren ve rahatsızlıklarını gideren kimsedir.” [\[1655\]](#)

3114. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah'ın en sevgili kulu, kullarına en faydalı olan ve Allah'ın hakkını eda hususunda en

çok çaba gösteren kimsedir. Onlar iyiliği ve iyi işleri yapmayı sevimli bulan kimselerdir.”^[1656]

3115. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah Tebarek ve Teala şöyle buyurmaktadır: Şüphesiz kullarımdan bana en sevimli olan benim için birbirini seven, kalpleri camilere bağlı olan, seher vakitlerinde mağfiret dileyen kimselerdir. Onlar yeryüzü

ehline azap etmek istediğimde kendileri yüzünden onlara azap etmekten vazgeçtiğim kimselerdir.”^[1657]

3116. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz aziz ve celil olan Allah’a en sevimli kul doğru konuşan, namazına ve Allah’ın

kendine farz kıldığı şeylere dikkat gösteren ve emanete riayet eden kimsedir.”^[1658]

3117. *Hz. Musa (a.s), bir müinacatında şöyle buyurmuştur:* “Ey Rabbim! Hangi yaratığın sana daha sevimlidir?” Allah şöyle buyurdu:

“Kendisinden sevdiğini aldığımda benimle barışık olan kimsedir.”^[1659]

3118. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz övgüsü yüce Allah’a en sevimli olanınız onu en çok zikredeninizdir. Aziz ve

celil olan Allah nezdinde en değerliniz onun için en takvalı olanınızdır.”^[1660]

3119. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah’a kullarından en sevimli olan Allah’ın nefsi hususunda kendisine yardım

ettiği iç çamaşırını hüznün, dış giysisi korku ve hidayet meşalesi kalbinde alevlenen kimsedir.”^[1661]

3120. *Resulullah (s.a.a), “İnsanlardan Allah’a en sevimli kulun kim olduğu” sorulunca şöyle buyurmuştur:* “İnsanlar için insanlara en

faydalı olan.”^[1662]

3121. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Yaratıklar Allah’ın ailesidir. Yaratıklarından Allah’a en sevimli olan, Allah’ın ailesine en

faydalı olan ve ev halkını sevindiren kimsedir.”^[1663]

3122. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: “Yaratıklar benim ailemdir. Bana en

sevimli olanı onlara lütfeden ve ihtiyaçlarını karşılayan kimsedir.”^[1664]

3123. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah nezdinde müminlerin en sevgilisi nefsini Allah’a itaate adayan, Peygamberinin

ümmetine nasihat eden, kendi ayıplarını düşünen, basiretini ve aklını kullanarak amel eden kimsedir.”^[1665]

bak. el-Buğz, 365, 366. Bölümler

663. Bölüm Allah’ın Sevdığı Ameller

3124. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah şu üç şeyi sever: Az konuşmayı, az uyumayı ve az yemeyi. Üç şeyden de nefret

eder: Çok konuşmaktan, çok uyumaktan ve çok yemekten.”^[1666]

3125. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah üç şeyi sever: Hakkını eda etmeyi, kullarına karşı alçakgönüllü

olmayı ve kullarına ihsanda bulunmayı.”^[1667]

bak. el-Buğz, 368. Bölüm

el-Cemal, 534. Bölüm

Er-Rifk, 1530. Bölüm

el-İt’am, 2409. Bölüm

664. Bölüm Allah’ın En Çok Sevdığı Amel

3126. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah’a (s.a.a) aziz ve celil olan Allah’a hangi amel daha sevimlidir?” diye sorulunca, “Müslümanı sürekli sevindirmek” diye buyurdu. “Ey Allah’ın Resulü! Müslümanı sürekli sevindirmekten maksat

nedir?” diye sorulunca şöyle buyurdu: “Açlığını gidermek, hüznünü yok etmek ve borcunu ödemek.”^[1668]

3127. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah’a en sevimli amel mümini sevindirmektir. Yani açlığını

gidermek, hüznünü yok etmek ve borcunu ödemektir.”^[1669]

3128. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a mümini sevindirmek gibi kendisine daha sevimli olan hiç bir şeyle ibadet

edilmemiştir.”^[1670]

3129. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: Kul, kendisine farz kıldığım şeyler gibi

bana daha sevimli olan hiçbir şeyle bana yakın olmamıştır.”^[1671]

3130. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala’ya en sevimli amellerden biri de Hüseyin’in (a.s) kabrini ziyaret etmektir.”^[1672]

3131. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah’a yeryüzünde en sevimli olan amel, duadır.”^[1673]
bak. el-Buğz, 369. Bölüm
eğ-Zikr, 1331. Bölüm

665. Bölüm

Aşıkların İbadeti

3132. *İdris’in (a.s) Sahifesi’nde şöyle yer almıştır:* “Hiç bir korku, hiç bir arzu, cehennem ve cennet (düşüncesi) olmaksızın, dosdoğru bir sevgi ve apaçık bir irade ile ve herkesten yüz çevirip bana yönelerek aşk üzere ibadet edenlere, beni ilah ve Rab edinenlere, gece sabahlayanlara ve gündüz benim için çalışanlara ne mutlu.”^[1674]

3133. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şuayb (a.s) aziz ve celil olan Allah’ın aşkından ağladı ve sonunda kör oldu. Ama aziz ve celil olan Allah ona gözünü geri verdi. Sonra yine kör oluncaya kadar ağladı ve Allah yine ona gözünü geri verdi. Sonra yine kör oluncaya kadar ağladı ve yine Allah kendisine gözünü geri verdi. Dördüncü defa olunca Allah ona şöyle vahyetti: “Ey Şuayb! Daha ne zamana kadar bu durumu devam ettireceksin. Eğer bu cehennem korkusundan ise sana eman verdim. Eğer cennet şevkinden ise onu sana verdim.” Şuayb şöyle dedi: “Ey ilahım ve efendim! Senin biliyorsun, şüphesiz ben ne ateşinin korkusundan ve ne de cennetinin şevkinden ağlıyorum. Lakin sevgin kalbime bağlanmış dolayısıyla seni görmedikçe sabredemiyorum.” Azameti yüce olan Allah ona şöyle vahyetti: “Eğer böyle ise o halde bu sebepten dolayı kendisiyle konuştuğum Musa b. İmran gibi birini sana hizmetçi kılacağım.”^[1675]

bak. 435. Konu, el-Mukarrebun,
el-İbadet, 2495. Bölüm,
el-Himmet, 4025. Bölüm

666. Bölüm

Allah Kendisini Seveni Sever

3134. *Allah-u Teala Davud’a (a.s) şöyle vahyetti:* “Ey Davud! Benim yeryüzündeki kullarıma bildir ki şüphesiz ben beni seveni sever, benimle oturanla oturur, zikrimle ünsiyet edinenle ünsiyet edinir, benimle arkadaş olanla arkadaş olur, beni seçeni seçer ve bana itaat edene itaat ederim. Her kim beni kalben severse ve ben de buna yakın edersem onu kendime kabul ederim. Kullarımdan hiç kimsenin kendisini geçemeyeceği bir şekilde severim. Her kim beni gerçekten talep ederse şüphesiz beni bulur. Benden başkasını talep eden beni bulamaz. O halde ey yeryüzü halkı! Dünyanın aldatışlarını bırakın. Benim kerametime, arkadaşlığıma, dostluğuma ve ünsiyetime koşun. Benimle ünsiyet edinin ki ben de sizinle ünsiyet edeyim ve sizleri sevmeye koşayım.”^[1676]

667. Bölüm

Allah Sevgisinin Etkileri

Kur’an

“De ki: “Allah’ı seviyorsanız bana uyun. Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah affeder ve merhamet eder.”^[1677]

3135. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah’ın kendisini sevdiğini bildiği taktirde sevinirse o halde Allah’a itaat üzere amel etmeli ve bizlere uymalıdır. Aziz ve celil olan Allah Teala’nın Peygamberine (s.a.a) şöyle buyurduğunu duymadı mı: “De ki eğer Allah’ı seviyorsanız...”^[1678]

3136. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah bir kulu severse ona itaatini ilham eder, onu kanaatten ayırmaz, dinde fakih kılar, yakın ile güçlendirir, yeterli şeylerle yetindirir ve iffet elbisesini ona giydirebilir. Allah kuldan nefret edince de ona malı sevdirebilir. Arzularını uzatır, ona dünyasını ilham eder, onu nefsanî istekleriyle baş başa bırakır. Bu sebeple de inat bineğine biner, fesadı yayar ve kullara zulmeder.”^[1679]

3137. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Rabbim! Senin hangi kulunu daha çok sevdiğini bilmek ve böylece ben de onu sevmek istiyorum.” Allah şöyle buyurdu: “Her ne zaman kulumun beni çok zikrettiğini görürsen (bil ki) ona ben izin verdim ve onu seviyorum. Kulumun beni zikretmediğini görürsen (bil ki) onu ben bundan mahrum ettim ve ondan nefret

ediyorum.”^[1680]

3138. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah bir kulu sevince ona güzel ibadeti ilham eder.”^[1681]

3139. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah bir kulu sevince ona emaneti sevdirebilir.”^[1682]

3140. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah bir kulu sevince onu vakar ve hilim ile süsler.”^[1683]

3141. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah bir kulu sevince ona doğruluğu ilham eder.”^[1684]

3142. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah bir kulu sevince ona rüştünü ilham eder ve itaati hususunda başarı verir.”^[1685]

3143. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah bir kulu sevince ona ibretler ile öğüt verir.”^[1686]

3144. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah bir kulu sevince onu maldan nefret ettirir ve arzularını kısaltır.”^[1687]

3145. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah bir kulu sevince ona selim bir kalp ve güzel bir ahlak nasib eder.”^[1688]

3146. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah bir kulu sevince onu belaya uğratar. Onu çok sevince de onu kendine alır.”^[1689]

Kendisine, “Nasıl kendisine alır?” diye sorduklarında ise şöyle buyurdu: “Ona ne bir mal ne de bir evlat bırakır.”^[1690]

3147. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah bir kula değer verirse onu sevgisiyle meşgul eder.”^[1690]
bak. eş-Şubret, 2125. Bölüm

668. Bölüm

Allah Katında Makamın Ölçüsü

3148. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah katındaki makamının nasıl olduğunu bilmek isterse Allah’ın kendi yanındaki makamına baksın. Zira şüphesiz Allah kuluna, kendisine verdiği makam gibi bir makam verir.”^[1691]

3149. *İmam Rıza (a. s), “Fedan olayım, senin nezdinde nasıl bir makamım olduğunu bilmek istiyorum?” diye söyleyen İbn-i Cehm’e, “Benim senin yanında nasıl olduğuma bir bak.” diye buyurmuştur.*^[1692]

3150. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizden her kim Allah katındaki makamının nasıl olduğunu bilmek isterse günah işlediğinde Allah’ın kendi nezdindeki makamına bir baksın. Allah Tebarek ve Teala katındaki makamı da onun gibidir.”^[1693]

3151. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah katındaki makamını bilmek istiyorsa Allah’ın kendi nezdindeki makamına baksın. Şüphesiz herkes dünya ve ahiret işi olmak üzere iki iş ile karşı karşıya bırakılmıştır. Eğer ahiret işini dünyaya tercih ederse o şahıs Allah’ın sevdiği kimsedir. Her kim de dünya işini tercih ederse Allah katında hiçbir makamı olmayan kimsedir.”^[1694]

669. Bölüm

İnsanın Allah’ı Sevdiğinin Nişanesi

Kur’an

“De ki: “Allah’ı seviyorsanız bana uyun. Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah affeder ve merhamet eder.””^[1695]

3152. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala Musa’ya şöyle vahy etmiştir: “Gece olunca benden gaflet edip uyuduğu halde beni sevdiğini söyleyen kimse yalan söylemektedir. Her aşık maşukuyla baş başa kalmak istemez mi? Ey İmran oğlu! Gece olunca ben dostlarıma bakarım. Kalp gözlerini açarım. Gözlerinde azabımı şekillendiririm ve adeta beni görür gibi bana hitap ederler ve huzurumda benimle konuşurlar.”^[1696]

3153. *Misbah’uş-Şeria’da İmam Sadık’ın (a.s) şöyle buyurduğu yer almıştır:* “Allah’ın sevgi nuru kulun içine doğarsa onu her türlü meşguliyetten arındırır. Allah dışında her zikir karanlıktır. Allah’ı sevenler Allah’ın en muhlis kulları, insanların en doğru konuşanları ve ahbine en çok vefa gösterenleridir.”^[1697]

3154. *Misbah’uş-Şeria’da Müminlerin Emir’inin (a.s) şöyle buyurduğu yer almıştır:* “Allah’ın aşkı düştüğü her şeyi yakan bir ateştir.

Allah'ın nuru yaklaştığı her şeyi aydınlatan bir nurdur.”^[1698]

3155. *Allah-u Teala Hz. Davud'a (a.s) şöyle vahy etmiştir:* “Ey Davud! Her kim bir sevgiliyi severse sözlerine inanır, sözlerini onaylar. Her kim bir sevgiliden hoşlanırsa yaptıklarından da hoşlanır. Her kim bir sevgiliye güvenirse ona dayanır. Her kim

bir sevgiliyi severse onu görmek için çabalar.”^[1699]

3156. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala'nın sevgisinin alameti; Allah'ın zikrini sevmektir. Allah-u Teala'nın

nefretinin alameti de aziz ve celil olan Allah'ın zikrinden nefret etmektir.”^[1700]

3157. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah'ı seven kalp Allah yolunda çektiği zorluk ve sıkıntıları çok sever. Allah'tan habersiz olan kalp ise rahatına düşkündür. O halde ey Adem oğlu! Sıkıntı ve zorluğa düşmeden iyiliğin yüce makamına

ulaşacağını sanma. Zira hak ağır ve acıdır.”^[1701]

bak. el-Mehebbet (1), 655. Bölüm

670. Bölüm

Aşıkların Dereceleri

3158. *İmam Ali (a. s) kendisine, Allah aşıkalarının derecelerini soran bedeviye şöyle buyurmuştur:* “Allah aşıkalarının en düşüğü itaatini küçük, günahlarını büyük görür ve iki alemde kendisinden başka hiç kimsenin hesaba çekilmeyeceğini sanır.” O bedevi bunu duyunca bayıldı ve ayılınca da şöyle dedi: “Bundan daha yüce bir mertebe var mıdır?” Hz. Ali (a. s), “Evet, bundan daha

yüce yetmiş makam vardır.”^[1702]

bak. el-İman, 273. Bölüm

671. Bölüm

En Büyük Makam

3159. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz akıl sahipleri düşüncelerini kullanarak Allah'ın sevgisini elde etmeye çalışanlardır...” Sonunda şöyle buyurdu: “Bu makama ulaşınca sevgisini ve isteklerini yaratıcısına has kılar ve böyle yapınca da en büyük makama erişir. Rabbini kalbinde görür. Hikmet sahiplerinin elde ettiği şekilden farklı bir şekilde hikmet elde eder ve alimlerin elde ettiği şekilden farklı bir şekilde ilim öğrenir. Doğruluk sahiplerinden (sıddıklardan) farklı bir şekilde doğruluk sahibi olur. Hikmet sahipleri hikmeti susarak elde etmişler, alimler ilimlerini araştırarak ve doğrular da doğruluğu

huşu ve uzun süreli ibadet ile elde etmişlerdir.”^[1703]

3160. *Allah-u Teala sıddık Kullarından birine şöyle vahyetmiştir:* “Beni seven ve benim de kendilerini sevdiğim; bana iştiaht duyan ve benim de kendilerine iştiaht duyduğum, beni anan ve benim de kendilerini andığım kullarım vardır. Onlara verdiğim en az şey şu üç şeydir: Birincisi kalplerine nurumdan bir parça atarım ki bu sebeple, benim kendilerinden haberdar olduğum gibi onlar da benden haberdar olurlar. İkincisi gökler, yerler ve gökler ile yerlerde bulunanların hepsi onların terazilerinde olsa yine de onların değerini onların gözünde az gösteririm. Üçüncüsü onlara yönelirim ve benim kendisine yöneldiğim

kimselere neler vereceğimi hiç kimsenin bildiğini sanıyor musun?”^[1704]

3161. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah şöyle buyurmuştur: “Kulum bana farzlaredan daha sevimli hiç bir şeyle bana sevimli olmamıştır. O müstahablarla benim sevgimi elde etmeye çalışır. Sevgilim olunca ve ben de kendisini sevince onun duyan kulağı, gören gözü, konuşan dili, tutan eli ve yürüdüğü ayağı olurum. Beni çağırdığında icabet ederim ve benden bir

şey istediğinde kendisine veririm.”^[1705]

bak. 435. Konu, el-Mukarrebun, 477, el-Lika,

el-Cennet, 557. Bölüm

es-Sevab, 472. Bölüm

672. Bölüm

Allah ve Dünya Sevgisi Bir Araya Toplanmaz

3162. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah ve dünya sevgisi asla bir kalpte yer almaz.”^[1706]

3163. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kalbinde dünya sevgisi yer eden bir kimse nasıl Allah sevgisini iddia edebilir?”^[1707]

3164. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gece ve gündüz bir araya gelmediği gibi Allah ve dünya sevgisi de bir araya

^[1708]

gelmez.”

3165. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a andolsun ki Allah, dünyayı ve bizden başkasını seven kimseyi sevmez.”^[1709]

3166. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim münezzeh olan Allah’ı görmek isterse dünyadan el çeksın.”^[1710]

3167. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer Allah’ı seviyorsanız o halde kalplerinizden dünya sevgisini çıkarın.”^[1711]
bak. ed-Dunya, 1249. Bölüm
el-İlm, 2898. Bölüm

673. Bölüm

İnsanların Kalbine Allah Sevgisini Yerleştirmeye Teşvik

3168. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala Musa’ya (a.s) şöyle vahyetmiştir: “Beni sev ve kullarıma sevdır.” Musa (a.s) şöyle dedi: “Rabbim! Sen de biliyorsun ki hiç kimseyi senden çok sevmiyorum. Ama Rabbim, kulların kalbine ne yapayım?” Allah-u Teala şöyle vahyetti: “Onlara nimetlerimi ve iyiliklerimi hatırlat, zira onlar beni iyilikten başka bir şey ile anamazlar.”^[1712]

3169. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah Davud’a (a.s) şöyle buyurdu: “Beni sev ve yaratıklarına da sevdır.” Davud şöyle dedi: “Rabbim! Ben seni seviyorum, ama seni kullarına nasıl sevdireyim?” Allah şöyle buyurdu: “Onlara verdiğim nimetleri hatırlat. Eğer onlara nimetlerimi hatırlatırsan beni severler.”^[1713]
bak. 47. Konu, et-Tebliğ

674. Bölüm

Allah Sevgisi (Çeşitli)

3170. *İmam Kazım (a.s) Ramazan ayında kendisinden nakledilen bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Yüzümü nurunla aydınlat ve muhabbetinle beni sev.”^[1714]

3171. *İmam Zeyn’ul-Abidin(a.s) bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Ey Mevlam! Benim sevgim bana seni gösterdi ve sevgim senin nezdinde şefaatçimdir.”^[1715]

3172. *Hakeza İmam Zeyn’ul-Abidin (a.s) bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Ey bir tanem! Himmetim ve iradem sana yönelmiştir. Arzum ve rağbetim hep senin nezdinde olandadır. Ümit ve korkum sanadır, sendendir ve sevgim sana alışmıştır.”^[1716]

3173. *İmam Hüseyin (a.s) bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Seni kendi üzerinde gözetleyici görmeyen göz kördür. Senin sevginden bir payı olmayan kulun ticareti ziyandadır.”^[1717]

3174. *İmam Hadi (a. s), Ziyaret-i Camia’da şöyle buyurmuştur:* “Allah’a doğru davet edenlere ve Allah sevgisinden dolanlara selam olsun.”^[1718]

3175. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s), Eminullah ziyaretinde şöyle buyurmuştur:* “Allah’ım! Alçak gönüllülerin kalpleri senin karşında şaşkınlığa düşmüş ve sana yönelenlerin yolları aşıkâr olmuştur.”^[1719]

3176. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “(Taktir) kalemi Allah sevgisini yazmıştır. O halde her kime Allah (kendisinden) hoşnutluğu seçtiyse ona değer vermiştir. Her kimi de (kendisinden) hoşnutsuzluğa düşürürse onu hor ve hakir kılmıştır. Hoşnutluk ve hoşnutsuzluk Allah’ın iki yaratığıdır ve Allah kullarından istediğinde artırır.”^[1720]

91. Konu

el-Mehabbet

Allah İçin Sevmek (3)

- ☞ *el-Bihar*, 69/236, 36. Bölüm *el-hubbu fillahi subhaneh*
- ☞ *el-Bihar*, 74/278, 18. Bölüm, *Fazlu Hubbi'l Mu'minin ve'n-Nezeri ileyhim*
- ☞ *el-Bihar*, 74/281, 19. Bölüm, *illetu Hubbi'l Mu'minin be'zuhum be'zen*

bak.

- ☞ *el-eh*, 38, 39. Bölümler, *el-İman* 277. Bölüm, *el-Carr*, 646. Bölüm, *el-Hisab*, 842. Bölüm
- ☞ *el-Ziyaret*, 1667, 1669. Bölümler, *el-Ziyafet*, 2293. Bölüm, *el-Mehabbet (1)*, 651. Bölüm

675. Bölüm

Allah İçin Sevmek

3177. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur*: “Birbiriyle görüşen iki müminden en üstünü kardeşini daha çok sevendir.” *Başka bir hadiste ise şöyle yer almıştır*: “arkadaşını daha çok sevendir.” [\[1721\]](#)
3178. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur*: “Şüphesiz Allah için birbirini sevenler kıyamet günü nurdan minberler üzerinde oturacaklardır. Bedenlerinin ve minberlerinin nuru her şeyi aydınlatacak, o nurla tanınacaklar ve “Bunlar Allah için birbirlerini sevenlerdir.” denilecektir. [\[1722\]](#)
3179. *Şüphesiz Allah-u Teala Musa'ya (a.s) şöyle buyurdu*: “hiç benim için bir şey yaptın mı?” Musa (a. s), şöyle dedi: “Senin için namaz kıldım, oruç tuttum, sadaka verdim ve seni andım.” Allah Tebarek ve Teala şöyle buyurdu: “Namaz senin delil ve hüccetin, oruç kalkanın, sadaka başının gölgesi ve benim zikrim senin nurundur. Benim için ne yaptın?” Musa (a.s) şöyle dedi: “Bana senin için olan işi göster.” Allah şöyle buyurdu: “Ey Musa! Benim için biriyle dostluk kurdun mu? Benim için birinden nefret ettin mi?” Böylece Musa (a.s) en üstün amelin Allah için sevmek ve Allah için nefret etmek olduğunu anladı. [\[1723\]](#)
3180. *İmam Cevad (a.s) şöyle buyurmuştur*: “Allah Peygamberlerinden birine şöyle vahyetti: “Senin dünyadan yüz çevirmen senin rahatlığını ve herkesi bırakıp bana yönelmen de benim yanımda değerli olmanı sağlar. Ama benim için birine düşmanlık edip veya birini sevdin mi?” [\[1724\]](#)
3181. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur*: “Allah için sevmek en yakın soydur.” [\[1725\]](#)
3182. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur*: “Allah için sevmek akrabalık bağından daha sağlam bir bağdır.” [\[1726\]](#)
3183. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur*: “Şüphesiz en üstün din Allah için sevmek, Allah için buğz etmek, Allah için almak ve Allah için vermektir.” [\[1727\]](#)
3184. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur*: “Allah için sevmek iki soyun en üstünüdür.” [\[1728\]](#)
- [\[1729\]](#)

3185. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En üstün amel Allah için sevmek ve Allah için nefret etmektir.”

3186. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah için birbirini seven iki kişinin en üstünü arkadaşını en çok sevendir.” [\[1730\]](#)

3187. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz İslam’ın en sağlam halkası Allah için sevmek ve Allah için buğzetmektir.” [\[1731\]](#)

3188. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz benim sevgim birbirlerini benim için sevenler ve birbirleri ile benim için ilişki kuranlara hak olmuştur.” [\[1732\]](#)

3189. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah için sevmek farzdır ve Allah için nefret etmek farzdır.” [\[1733\]](#)

3190. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sende bir hayır olduğunu bilmek istersen önce kalbine bak. Eğer kalbin Allah’a itaat edenleri seviyor ve günah işleyenlerden nefret ediyorsa sende hayır vardır ve Allah seni sevmektedir. Ama eğer Allah’a itaat edenlerden nefret ediyor ve günah işleyenleri seviyorsan bil ki sende hayır yoktur ve Allah senden nefret etmektedir. İnsan sevdiği ile birliktedir.” [\[1734\]](#)

3191. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim din için sevmez ve din için nefret etmezse onun dini yoktur.” [\[1735\]](#)

3192. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın kardeşini sevmesi din sevgisindendir.” [\[1736\]](#)

3193. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müminin mümini Allah için sevmesi iman’ın en üstün şubelerindendir. Bilin ki her kim Allah için sever, Allah için nefret eder, Allah için verir ve Allah için esirgerse o Allah’ın seçilmiş kullarındandır.” [\[1737\]](#)

3194. *Resulullah (s.a.a) bazı ashabına şöyle buyurmuştur:* “Ey Allah’ın kulu! Allah için sev, Allah için nefret et, Allah için dost ol ve Allah için düşman ol. Şüphesiz Allah’ın velayetine sadece bununla erişebilirsin. İnsan her ne kadar namazı ve orucu çok da olsa böyle olmadığı takdirde iman’ın tadına varamaz. Bu gün insanların birbiri ile kardeş oluşu daha çok dünya içindir. [\[1738\]](#)

Dünya için birbirlerini sever ve dünya için birbirlerinden nefret ederler.”

3195. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Seninle dini islah etmek için mücadele eden ve sana güzel yakın kazandıran kimseyi Allah için sev.” [\[1739\]](#)

676. Bölüm

Allah İçin Sevgi İzharının Metodu

3196. *İmam Zeyn’ul-Abidin (a.s) “ben seni Allah için çok seviyorum” diyen birine önce başını önüne eğmiş ve sonra şöyle buyurmuştur:* “Allah’ım! Sen benden nefret ederken ben senin için sevimekten sana sığınırım.” Daha sonra ona şöyle buyurdu: “Ben de seni Allah için seviyorum.” [\[1740\]](#)

*bak. el-Mehabbet (4) 680. Bölüm
Er-Ruh, 1562. Bölüm*

92. Konu

el-Mehabbet

Peygamber (s.a.a) ve Ehl-i Beyt’i

(a.s) Sevmek (4)

677. Bölüm Peygamber (s.a.a) Sevgisi

3197. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizden biri beni çocuğundan, babasından, bütün insanlardan daha çok sevmedikçe iman etmiş olamaz.”^[1741]
3198. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizden biri beni kendisinden, ailemi ailesinden, hanedanımı hanedanından ve soyumu soyundan daha çok sevmedikçe iman etmiş olmaz.”^[1742]
3199. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kul beni kendisinden, hanedanımı hanedanından, ailemi ailesinden ve canımı canından çok sevmedikçe iman etmiş olmaz.”^[1743]
3200. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ı sizlere verdiği nimetler için, beni Allah’ı sevdiğiniz için ve Ehl-i Beytimi de benim için sevin.”^[1744]
bak. el-İman, 260. Bölüm

678. Bölüm Ehl-i Beyt (a.s) Sevgisi

3201. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kim biz Ehl-i Beyti severse Allah’a ilk nimet için hamd etmelidir.” Kendisine, “İlk nimet nedir?” diye sorulunca şöyle buyurdu: “Güzel doğumdur. (helalzadeliktir) Zira bizi sadece doğumu temiz olanlar (helalzade olanlar) sever.”^[1745]
3202. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Herkime Allah Ehl-i Beyt’imden olan imamların sevgisini verirse şüphesiz dünya ve ahiret hayrına erişmiştir ve hiç şüphe olmasın ki o cennettendir. Şüphesiz Ehl-i Beyt’imin sevgisinin yirmi tane faydası vardır. Onu dünyada onu da ahirettedir.”^[1746]
3203. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Beni ve Ehl-i Beytimi sevmek çok korkunç yedi yerde fayda verir: “Vefat anında, kabirde, diriliş anında, kitabı verildiğinde, hesap anında, tartı anında ve Sırat köprüsünden geçerken.”^[1747]
3204. *İmam Ali (a. s), bir öğlen vakti yanına gelen Haris Hemdani’ye şöyle buyurmuştur:* “Seni buraya ne getirdi?” O, “Allah’a yemin olsun ki senin sevgin” deyince Ali (a.s) şöyle buyurdu: “Eğer doğru söylüyorsan beni üç yerde göreceksin: Ruhun buraya - eliyle boğazına işaret ederek- gelince, sırat köprüsünden geçince ve (Kevser) havuzunun yanında.”^[1748]
3205. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim itretimi sevmezse şu üç kişiden biridir: Ya münafıktır, ya haramzadedir ya da annesi temiz değilken (haizli iken) kendisine hamile kalmıştır.”^[1749]
3206. *İmam Bakır (a. s), Allah-u Teala’nın “şüphesiz sağlam bir kulpa sarılmıştır.” Ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Bu biz Ehl-i Beyt’in sevgisidir.”^[1750]
3207. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hüseyin’in neslinden olan İmamlar sağlam kulptur ve aziz ve celil olan Allah’a yakınlaşma vesilesidir.”^[1751]
3208. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kurtuluş gemisine binmek, sağlam bir kulpa tutunmak ve Allah’ın sağlam ipini tutmak istiyorsa benden sonra Ali’yi sevmeli, düşmanına düşman olmalı ve onun soyundan olan hidayet imamlarına

uymalıdır.”^[1752]

3209. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Takva kelimesi, hidayet yolu, üstün örnek, büyük hüccet ve sağlam kulp biziz.”^[1753]

3210. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın sağlam ipi benim. Allah’ın sağlam kulpu benim.”^[1754]
bak. *el-İmamet (1), 135. Bölüm*

679. Bölüm

Ehl-i Beyt’i Sevmekte Şart Olan Şey

3211. *İmam Bakır (a.s) Cabir el-Cu’fi’ye şöyle buyurmuştur:* “Ey Cabir! Taraftarlarıma benden selam söyle ve onlara bildir ki bizimle aziz ve celil olan Allah’ın arasında bir akrabalık yoktur. Allah’a sadece itaatiyle yakın olmak mümkündür. Ey Cabir! Her kim Allah’a itaat eder ve bizi severse dostumuz odur. Her kim de Allah’a isyan ederse bizim sevgimiz ona hiçbir fayda vermez.”^[1755]

3212. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ben Allah’ın Resulü, itretim ve iki torunlarımla birlikte havuzun kenarında oluruz. Bizleri isteyen sözlerimizi almalı ve amelimiz üzere amel etmelidir.”^[1756]

3213. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a yemin olsun ki bizde Allah’tan bir beraat yoktur. Biz ve Allah arasında akrabalık söz konusu değildir. Allah üzerinde bir hüccetimiz de yoktur. Allah’a sadece itaat ile yaklaşıyoruz. O halde sizden her kim Allah’a itaat ederse velayetimiz ona fayda verir. Sizden her kim Allah’a isyan ederse velayetimiz ona hiçbir fayda vermez.”^[1757]

Yazıklar olsun size, aldanmayın! Yazıklar olsun size, aldanmayın!”^[1757]

680. Bölüm

Hız. Ali’nin (a.s) Kendisine Sevgi Gösteren Birine Tutumu

3214. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz bir şahıs üç defa Müminlerin Emiri’ne (a.s), “Allah’a andolsun ki ben seni seviyorum” dedi. Ali (a.s) şöyle buyurdu: “Allah’a yemin olsun ki sen beni sevmiyorsun.” Adam kızarak, “Allah’a yemin olsun ki sanki kalbimi biliyorsun” deyince Ali (a.s) şöyle buyurdu: “Hayır, ama Allah bedenleri yaratmadan iki bin yıl önce ruhları yarattı ve ben senin ruhunu onların arasında görmedim.”^[1758]

3215. *Esbâğ b. Nubate şöyle diyor:* “Ben Müminlerin Emiri (a.s) ile birlikte bulunuyordum. Bir şahıs gelerek ona selam verdi ve şöyle dedi: “Ey Müminlerin Emiri! Şüphesiz Allah’a yemin olsun ki ben seni açıkta sevdiğim gibi gizlide de seviyorum. Senin velayetinle Allah’ın dinini açıkta kabul ettiğim gibi gizlide de senin velayetinle Allah’ın dinini kabul ediyorum.” O sırada elinde bir çubuk olan Müminlerin Emiri (a.s) başını önüne eğdi elindeki sopanın ucunu yere vurdu ve sonra o adama bakarak şöyle buyurdu: “Allah’ın Resulü (s.a.a) bana her hadisinin bin kapısı olan bin hadis öğretti. Müminlerin ruhları havada birbiriyle buluşur, birbirlerini koklar ve tanırlar. Onlardan birbirini tanıyanlar bir araya gelir ve birbirlerini tanımayanlar ise ayrılırlar. Allah’ın hakkına and olsun ki sen yalan söylüyorsun. Zira ben (Mümin) yüzler arasında senin yüzünü tanıyamadım ve adını onların adı arasında göremedim.” Sonra başka bir şahıs gelerek şöyle dedi: “Ey Müminlerin Emiri! Allah’a and olsun ki ben seni Allah için seviyorum. Seni açıkta sevdiğim gibi gizlide de seviyorum.” Ali (a.s) bir müddet daha sopasının ucunu yere vurduktan sonra ona dönerek şöyle buyurdu: “Doğru söylüyorsun! Git fakirliği kendine hicap olarak seç! Zira Allah’ın Resulünden (s.a.a) şöyle buyurduğunu işittim: “Ey Ali b. Ebi Talib! Allah’a and olsun ki selin vadiye akmasından daha süratli bir şekilde fakirlik bizi sevenlere doğru akar.”^[1759]

681. Bölüm

Bela Ehl-i Beyt’i Sevmenin Bir Parçasıdır

3216. *İmam Bakır (a. s), yanına gelip, “Allah’a and olsun ki siz Ehl-i Beyti seviyorum” diye söyleyen birine şöyle buyurmuştur:* “O halde belalar karşısında güvenlik yelegei giy. Zira Allah’a and olsun ki selin vadiye akmasından daha süratli bir şekilde bela ve zorluklar bize ve taraftarlarımıza akar. Bela bizden başlar sonra size ulaşır. Huzur ve refah da bizden başlar, sonra size ulaşır.”^[1760]

3217. *Resulullah (s. a. v), Ebu Zer’e şöyle buyurmuştur:* “Eğer bizi seviyorsan git fakirlik (ile karşılaştığında korunmak) için zırh”^[1761]

giyin. Şüphesiz selin bir tepenin üstünden aşağı akmasından daha hızlı bir şekilde fakirlik bizi sevenlere ulaşır.”

3218. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim biz Ehl-i Beyt’i severse fakirlik için güvenlik yeleği giysin.” *veya şöyle buyurdu:*

“Bir zırh giysin.” [\[1762\]](#)

3219. *İmam Sadık (a. s), kendisini sevenlerin sıfatı hakkında şöyle buyurmuştur:* “Bir grup bizi gizli ve açıkta sever. Onlar en üstün kesimdir. Onlar tatlı güzel sudan içerler, Kur’an’ın te’vil ve tefsirini bilir. Her şeyin hikmetini ve nedenler nedenini tanırırlar. Onlar en üstün kesimdir. Fakirlik, ihtiyaç ve çeşitli belalar atın koşmasından daha hızlı bir şekilde onlara doğru koşar, darlık ve yokluk onları sarar. Böylece sarsılırlar, imtahana düşerler, biri yaralanır, diğerinin başı kesilir ve çok uzak şehirlere dağılırlar.” [\[1763\]](#)

3220. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer bir dağ beni sevecek olursa çöker dağılır.” [\[1764\]](#)

3221. *Sa’d b. Tarîf şöyle diyor:* “İmam Bakır’ın (a.s) yanında olduğum bir sırada Cemil’ul-Ezrek geldi. Onlar Ehl-i Beyt taraftarlarının sıkıntılarını ve belalarını dile getirdiler. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurdu: “Bir grup Ali b. Hüseyin (a.s) ve Abdullah b. Abbas’ın yanına giderek sizin konuştuğunuz şeyleri konuştular. O ikisi de Hüseyin b. Ali’nin yanına vardılar ve onların sözünü kendisine iletiler. Hüseyin (a.s) şöyle buyurdu: “Allah’a yemin olsun ki bela, fakirlik ve katliam tatar atlarının

koşmasından ve selin “Simr”ine akmasından daha hızlı bir şekilde dostlarımıza ulaşır.” Kendisine, “Simr [\[1765\]](#) nedir?” diye sorulunca şöyle buyurdu: “Selin vardığı yer. Hiç şüphesiz eğer böyle olmasaydı biz sizleri kendimizden bilmezdik.” [\[1766\]](#)

bak. el-Bela, 405. Bölüm

el-Velayet (2), 4234. Bölüm

682. Bölüm

İnsan Sevdığı İle Birliktedir

Kur’an

“Kim Allah'a ve Peygambere itaat ederse, işte onlar Allah'ın nimetine eriştiği peygamberlerle, dosdoğru olanlar, şehitler ve iyilerle berâberdirler. Onlar ne iyi arkadaşlardır!” [\[1767\]](#)

3222. Adamın biri Resulullah’a (s.a.a) gelerek şöyle dedi: “Ey Allah’ın Resulü! Şüphesiz seni kendimden daha çok seviyorum. Şüphesiz seni kendi evlatlarımdan daha çok seviyorum ve şüphesiz evde seni hatırlayınca buraya gelip seni görmedikçe rahat etmiyorum. Kendimin ve senin ölümünü düşününce biliyorum, sen cennete girecek ve Peygamberlerin yanında yer alacaksın ama ben eğer cennete girecek olursam seni görmekten korkuyorum.” Peygamber (s.a.a) ona cevap olarak bir şey demedi

ve sonunda Cebrail ona şu ayeti indirdi: “Her kim Allah’a ve Resulüne itaat ederse...” [\[1768\]](#)

3223. *Resulullah (s.a.a), kıyameti soran birine şöyle buyurmuştur:* “O gün için ne hazırladın?” O şahıs, “fazla önemli bir şey hazırlamadım sadece Allah’ı ve Peygamberini seviyorum.” Resulullah şöyle buyurdu: “O halde sen sevdiğin kimseyle berabersin.” [\[1769\]](#)

3224. *Enes b. Malik şöyle diyor:* “Bedevi birisi -Bedevi birinin gelip Peygambere (s.a.a) bir şey sorması bize çok ilginç geliyordu- Peygambere (s.a.a) gelerek şöyle dedi: “Ey Allah’ın Resulü! Kıyamet ne zaman kopacak?” O an namaz vakti geldi. Resulullah namazını kıldıktan sonra, “O kıyameti soran nerede?” diye buyurdu. Bedevi, “Benim Ey Allah’ın Resulü” deyince kendisine, “Kıyamet için ne hazırladın?” diye sordu. Bedevi, “Allah’a and olsun ki kıyamet için ne namaz, ne oruç, fazla bir şey hazırlamadım. Ama şüphesiz Allah’ı ve Resulünü seviyorum.” deyince Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: “İnsan sevdiği ile birliktedir.” Enes şöyle diyor: “Ben İslam’dan sonra Müslümanların bu söze sevindikleri gibi hiçbir şeye sevindiklerini görmedim.” [\[1770\]](#)

3225. *Adamın biri Resulullah’a (s.a.a) gelerek, “Ey Allah’ın Resulü! Birisi namaz kalamı sever ama farz dışında namaz kalmaz; sadaka veren sever ama farz dışında sadaka vermez; oruç tutamı sever ama Ramazan ayı dışında oruç tutmaz” deyince Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:* “İnsan sevdiği ile beraberdir.” [\[1771\]](#)

3226. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kul sevdiği ile beraberdir.” [\[1772\]](#)

3227. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsan sevdiği ile beraberdir.” [\[1773\]](#)

3228. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sen sevdiğin ile berabersin.” [\[1774\]](#)

bak. el-Bihar, 17/14

93. Konu

el-Hebs

Hapis-Zindan

- ☞ *Vesail'uş-Şia*, 18/221, 32. Bölüm, *men yecuzzu besbebu*
- ☞ *Vesail'uş-Şia*, 18/578, 5. Bölüm, *men yecib besbebu*

- bak.*
- ☞ 12. Konu, *el-Esir*; 221. Konu, *es-Siccin*
- ☞ *es-Sirkat*, 1805. Bölüm
- ☞ 101. Konu, *el-Meharib*, 3535. Hadis

683. Bölüm

Tutuklanması Caiz Olan Kimse

3229. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İmama fasık alimleri, cahil doktorları ve iflas etmiş kiralayıcıları tutuklaması farzdır.”^[1775]
3230. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Ali (a.s) yalancı şahitlikte bulunan birini yabancı olduğu takdirde kabilesine, pazarcı olduğu takdirde ise pazara gönderiyor, gezdiriyor, birkaç gün hapsediyor ve sonra özgür bırakıyordu.”^[1776]
3231. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mürted tövbeye çağrılır. Eğer tövbe ederse (ne ala!), aksi takdirde öldürülür.” Daha sonra şöyle buyurdu: “Mürdet kadın da tövbeye zorlanır. Eğer tövbe ederse (ne ala!), aksi takdirde zindana hapsedilir ve eziyet görür.”^[1777]
3232. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kadın İslam’dan irtidat ederse öldürülmez, ebedi olarak hapsedilir.”^[1778]
3233. Şüphesiz Müminlerin Emiri (a.s) sadece şu üç kişiyi hapsedirdi: Yetim malını yiyeni, gaspedeni veya kendisine güvenilip teslim edilen emaneti yok edeni.”^[1779]

3234. “Şüphesiz Ali (a.s) Ehvaz pazarının başkanı olan Ali b. Hermet’in hıyanet ettiğini haber alınca Rifaa’ya şöyle yazdı: “Bu mektubumu okoyunca Hermet’i pazardan al, onu tutukla, hapsed ve durumu halka bildir. Yardımcılarına da yaz, onlara görüşümü bildir. Onun hakkında sakın gaflet etme ve ihmalkarlık gösterme! Yoksa aziz ve celil olan Allah nezdinde helak olursun. Ben de seni bu yüzden azledirim. Bu işten Allah’a sığın.

Cum’a günü olunca onu hapisten çıkar, ona otuz beş kırbaç vur. Onu pazarlarda gezdir. Eğer şahidi olduğu halde birisi kendisinden bir şey aldığını iddia ederse ona yemin ettir ve iddia ettiği miktarı Hermet’in kazancından öde. Yeniden hor ve elleri bağlı bir halde hapse götürmelerini emret. Ayaklarını iple bağla. Ama namaz vakti onu serbest bırak. Birisi ona bir kap yiyecek, su, elbise veya sergi getirecek olursa bırak, ona engel olma. Ona düşmanlık ve kin aşılayacak veya kurtulacağına dair onu ümitli kılacak birini onunla görüştürme. Eğer birinin Müslümanlara zarar vermeyi ona telkin ettiğine kesin inanırsan onu kırbaçla ve tövbe edinceye kadar onu hapsed. Gardiyana İbn-i Hermet dışında tüm mahkumları gece hava almaları için bahçeye çıkarmasını emret. Eğer öleceğinden korkarsan diğer mahkumlar ile birlikte bahçeye çıkar. Eğer tahammül ve gücünün olduğunu görürsen, otuz gün sonra ona otuz beş kırbaç daha vur.

Bana pazara ne yaptığını, bu hain yerine kimi tayin ettiğini yaz ve bu hainin rızkını (maaşını) kes.”^[1780]

684. Bölüm

Kefil Olan Şahsın Kefil Olduğu Kimse Gelinceye Kadar Hapsedilmesi

3235. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminlerin Emiri’nin (a.s) yanına başka birinin canına kefil olan birini getirdiler.

İmam (a.s) onu hapsedti ve ona “arkadaşını bul” diye buyurdu.”^[1781]

3236. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim belirli bir müddet birinin kefilisi olur ve o zaman geldiğinde onu kendisine teslim etmezse kefil olan şahıs, vermeye kefil olduğu şeyi ödeyinceye kadar hapsedilir.”^[1782]

*bak. Vesail’uş-Şia, 13/156, 9. Bölüm
Mustedrek’ul Vesail, 13/438, 7. Bölüm*

685. Bölüm

İdama Mahkum Birinin Kaçmasını Sağlayanın Hapsedilmesi

3237. *İmam Sadık’a (a. s), “Birisi kasten birini öldürmüş, hakime şikayet edilince hakim de öldürmeleri için katili kan sahiplerine teslim etmiştir. Ama bir grup onlara saldırarak katili onların elinden kurtarmıştır. (Bunun hükmü nedir?)” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Katilin kan sahiplerinin elinden kaçmasına sebep olanlar katili getirinceye kadar hapsedilirler.” *Kendisine, “onlar zindanda iken o katil ölürse? nedir?” diye sorulunca da şöyle buyurmuştur:* “Eğer katil ölürse kaçmasını sağlayanların hepsi kan sahibine diyetini vermelidirler.”^[1783]

686. Bölüm

Ebedi Hapse Mahkum Olanlar

3238. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir müneccime şöyle buyurmuştur: “Eğer bana müneccimlik yaptığın haberi ulaşırsa şüphesiz güç elimde olduğu müddetçe seni ebedi olark hapse atarım. Allah’a yemin olsun ki Muhammed ne müneccimdi ve ne de kahin!”^[1784]

3239. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sadece şu üç kişi ebedi zindana mahkum edilir: Ödürülmesi için bir kimseyi tutan kimse, tevbe edinceye kadar mürtet olan kadın ve eli ayağı kesilen hırsız (Yeniden hırsızlık yapınca).”^[1785]

3240. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sadece şu üç şahıs ebedi hapse mahkum edilir: “Birini başkası öldürsün diye tutan kimse, tevbe edinceye kadar irtidat eden kadın ve eli ayağı kesilen hırsız.”^[1786]

3241. *İmam Bakır (a. s), birisine birini öldürmeyi emreden ve neticede öldürülmesini sağlayan kimse hakkında şöyle buyurmuştur:* “Katil öldürülür. Öldürülmesini emreden kimse ise ölünceye kadar hapiste tutulur.”^[1787]

3242. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ali (a.s) birisi bir şahsı tutup diğeri öldüren iki şahıs hakkında şöyle buyurdu: Katil öldürülür ve diğeri ise hüzünden tuttuğu şahıs gibi öldürülünceye kadar hapiste tutulur.”^[1788]

bak. Vesail'uş-Şia, 19/35, 17. Bölüm

687. Bölüm

Had Uyguladıktan ve Gerçeği Bildikten Sonra Hapsetmek

3243. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İmam’ın had uyguladıktan sonra hapsetmesi zulümdür.”^[1789]
3244. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İmam’ın had uyguladıktan sonra hapsetmesi zulümdür.”^[1790]
3245. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gerçeği bildikten sonra hapsetmek zulümdür.”^[1791]

688. Bölüm

Mahkum Hakları

3246. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İmam’ın borcunu ödeyemediği için hapsedilenleri görevliler gözetiminde Cuma’a günü cum’aya ve bayram gününde bayram görüşlerini yapmaya göndermesi namaz ve bayram görüşmesi bittikten sonra da zindana geri göndermesi gerekir.”^[1792]
3247. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Ali (a.s) borcunu ödeyemediği için zindana atılanları ve sanık olanları cum’a günü namaz kılmak için zindandan çıkarıyor ve velilerinden zindana dönecekleri hususunda garanti alıyordu.”^[1793]
3248. “Ali (a.s) her cuma günü mahkumları ziyaret ederdi. Had uygulanması gerekenlere had uyguluyor ve had uygulamayı hak etmeyenleri ise özgür bırakıyordu.”^[1794]
- bak. 3234. Hadis,
12. Konu, el-Esir*

689. Bölüm

Sanıkların Hapsedilmesi

3249. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kan (cinayet) dışında bir sanık hapsedilmez.”^[1795]
3250. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Peygamber (s.a.a) kan (cinayet) sanığı olanları altı gün hapsediyordu. Eğer öldürülenin velileri bir delil ile gelecek olursa (o başka), aksi takdirde onu serbest bırakırdı.”^[1796]
3251. *Bebz b. Hekim babasından, o da ceddinden şöyle nakletmektedir:* “Şüphesiz Nebi (s.a.a) bir sanığı hapsetti.”^[1797]

94. Konu

el-Habt

Amellerin Boşa Çıkması

☞ *el-Bihar*; 5/331, 18. Bölüm *el-Habt ve't Tekfir*

bak.

☞ *el-Buğz*, 364. Bölüm, *el-İrtidat*, 1473. Bölüm, *el-Cennet*, 559. Bölüm, *el-Emsal*, 3639. Bölüm

690. Bölüm Amellerin Boşa Çıkması

Kur'an

“Yaptıkları her işi ele alır, onu toz duman ederiz.” [\[1798\]](#)

“And olsun ki sana da, senden önceki peygamberlere de vahyolunmuştur: “And olsun, eğer Allah'a ortak koşarsan işlerin şüphesiz boşa gider ve hüsranda kalanlardan olursun.” [\[1799\]](#)

bak. Maide; 5, 53, En'am; 88, Hud; 16, Bakara; 217, Al-i İmran; 22, A'raf; 147, Tevbe; 17, 69, Kehf; 105, Hucurat; 2, Ahzab; 19, Muhammed; 9, 28, 32

3252. *İmam Sadık (a. s), Allah-u Teala'nın “Yaptıkları her işi ele alır...” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Bilin ki Allah'a and olsun onların amelleri kıpti keteninden daha beyaz idi. Ama bir haram ile karşılaşınca sakınmıyorlardı.” [\[1800\]](#)

3253. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ümmetimden bazı toplulukların kıyamet gününde Tihame dağı beyazlığında iyilikler ile geldiğini biliyorum. Ama Allah hepsini boşa çıkarır. Bilin ki onlar sizin soyunuzdan olan kardeşlerinizdir. Geceleri de

sizler gibi ibadet ederler. Ama bazıları da vardır ki gizlide ilahi haramlarla karşılaşınca onu işlerler.” [\[1801\]](#) *Meclisi'nin (r. a) “Ehbat” hakkındaki sözüne bakın. (el-Bihar 71/197)”*

95. Konu

el-Hicab

Hicab-Örtü

☞ *el-Bihar*; 104/31, 33. Bölüm, *men Yebillu'n Nezer ileyhi vemen la yebull...*

bak.

☞ *el-Ma'ruf (3), 2639. Bölüm, 485. Konu, el-Mer'*

691. Bölüm Hicap-Örtü

Kur'an

“Ey Peygamber! Eşlerine, kızlarına ve müminlerin kadınlarına, dışarı çıkarken üstlerine örtü almalarını söyle; bu, onların hür ve namuslu bilinmelerini ve bundan dolayı incitilmemelerini daha iyi sağlar. Allah bağışlar ve merhamet eder.”[\[1802\]](#)

bak. Nur; 30, 31, 58, Abzab; 53, 59

3254. *İmam Ali (a.s) oğlu Hasan'a (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gözleri namahremini görmesin diye onları (kadınları) perde arkasında tut. Zira ne kadar fazla perde arkasında kalırlarsa hem senin için ve hem de onlar için daha iyidir. Onların dışarı çıkması, emin olmayan kimseleri yanlarına sokmandan daha az kötü de değildir. Eğer onların senden başkasını tanımamasına gücün yeterse bunu yap.”[\[1803\]](#)

Başka bir rivayette ise şöyle yer almıştır: “Zira her ne kadar perde arkasında kalırlarsa, daha çok korunurlar. Onların dışarı çıkması, emin olmayan kimseleri yanlarına sokmandan daha az kötü de değildir. Eğer onların senden başkasını tanımamasına gücün yeterse bunu yap.”[\[1804\]](#)

3255. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ben ve Resulullah (s.a.a) bulutlu ve yağmurlu bir günde Baki'de oturmuştuk. Aniden bineğe binmiş bir kadın oradan geçti. Bineği bir ayağı bir çukura takıldı ve kadın yere düştü. . Peygamber (s.a.a) yüzünü çevirdi.” Oradakiler, “Ey Allah'ın Resulü! (s.a.a) o kadın pantolon giymiş!” deyince Peygamber (s.a.a) üç defa şöyle buyurdu: “Allah'ım pantolon giyen kadınları bağışla. Ey İnsanlar pantolon giyinin! Zira pantolon elbiselerinizin en örtücü olanıdır.”[\[1805\]](#)

Kadınlarınıza dışarı çıkarken pantolonla koruyun.”

692. Bölüm

Peygamber'in (s.a.a) Ahir Zaman Kadınlarının Lakaytlığı Hususundaki Gaybi Haberi

3256. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cehennem ehlinde iki grubu henüz ben görmedim. Birincisi ellerinde inek kuyruğuna benzer kırbaçlar olup halkı onunla vururlar. Diğer grup ise örtüleri olduğu halde çıplak olan kadınlardır. Onlar edalı yürürler, başkalarını da edalı yürümeye teşvik ederler. Başları (saçları) Horasan develerinin hörgüçleri gibi kalkıktır.”[\[1806\]](#)

Bunlar cennete girmezler. Şu kadar uzaktan duyulan cennet kokusunu bile almazlar.”

[\[1\]](#) Hac suresi, 46. ayet

[\[2\]](#) A'raf suresi, 179. ayet

[\[3\]](#) Gurer'ul-Hikem, 9972

- [4] a. g. e. 6548
- [5] Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 9/158
- [6] a. g. e. 18/376
- [7] a. g. e. 19/173
- [8] Kenz'ul-Ummal, 1220
- [9] Gurer'ul-Hikem, 6536
- [10] a. g. e. 4186
- [11] a. g. e. 3061
- [12] Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 7/167
- [13] Ra'd suresi, 17. ayet
- [14] İsrâ suresi, 81. ayet
- [15] Enbiya suresi, 18. ayet
- [16] Sebe suresi, 49. ayet
- [17] Şura suresi, 24. ayet
- [18] Gurer'ul-Hikem, 717
- [19] a. g. e. 549
- [20] Nehc'us-Saadet, 3/294
- [21] Gurer'ul-Hikem, 7006
- [22] a. g. e. 9868
- [23] Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 2/185
- [24] Nehc'us-Saadet, 3/291
- [25] Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 6/102
- [26] Gurer'ul-Hikem, 6041
- [27] Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 9/72
- [28] el-Bihar, 75/196/9
- [29] a. g. e. h. 10
- [30] a. g. e. s. 197/16
- [31] Bakara suresi, 42. ayet
- [32] Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 3/240
- [33] Gurer'ul-Hikem, 6969
- [34] el-Bihar, 5/303/12
- [35] Tefsir-i Ayyaşı, 2/53/39
- [36] Tuheful-Ukul, 42
- [37] Gurer'ul-Hikem, 3437
- [38]

a. g. e. 3455

[\[39\]](#)
el-Bihar, 78/140/27

[\[40\]](#)
a. g. e. s. 176/38

[\[41\]](#)
a. g. e. 75/312/17

[\[42\]](#)
Kenz'ul-Ummal, 28982

[\[43\]](#)
a. g. e. 43679

[\[44\]](#)
Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 2/28/24

[\[45\]](#)
Mustedrek'ul-Vesail, 8/321/9552

[\[46\]](#)
Gurer'ul-Hikem, 3119

[\[47\]](#)
a. g. e. 3128

[\[48\]](#)
a. g. e. 3162

[\[49\]](#)
a. g. e. 3294

[\[50\]](#)
Gurer'ul-Hikem, 3359

[\[51\]](#)
Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 1/283

[\[52\]](#)
Kenz'ul-Ummal, 44220

[\[53\]](#)
el-Bihar, 71/142/38

[\[54\]](#)
a. g. e. 92/253/48

[\[55\]](#)
Durr'ul-Mensur, 3/98

[\[56\]](#)
Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 7/107

[\[57\]](#)
Kenz'ul-Ummal, 21431

[\[58\]](#)
a. g. e. 43833

[\[59\]](#)
Kenz'ul-Ummal, 43975

[\[60\]](#)
el-Bihar, 71/383/17

[\[61\]](#)
Kafi, 8/234/312

[\[62\]](#)
el-Bihar, 76/180/8

[\[63\]](#)
Gurer'ul-Hikem, 3164

[\[64\]](#)
Kenz'ul-Ummal, 28985

[\[65\]](#)
Kafi, 2/323/4

[\[66\]](#)
Gurer'ul-Hikem, 3160

[\[67\]](#)
Kenz'ul-Ummal, 5184

[\[68\]](#)
Tarih-i Bağdad, 5/264

[\[69\]](#)
el-Bihar, 16/231/35

[\[70\]](#)
a. g. e. 76/180/10

[\[71\]](#)
el-Hisal, 89/25

[\[72\]](#)
el-Bihar, 78/335/16

- [73] Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 2/36/89
- [74] el-Kafi, 2/290/4
- [75] el-Bihar, 84/4/76
- [76] Tuhef'ul-Ukul, 316
- [77] Mean'il-Ahbar, 367/1
- [78] Yunus suresi, 23. ayet
- [79] Nahl suresi, 90. ayet
- [80] A'raf suresi, 33. ayet
- [81] En'am suresi, 146. ayet
- [82] Nehc'us-Saadet, 1/52
- [83] Gurer'ul Hikem, 200
- [84] a. g. e. 382
- [85] a. g. e. 711
- [86] a. g. e. 795
- [87] a. g. e. 1494
- [88] a. g. e. 2657
- [89] a. g. e. 2971
- [90] a. g. e. 3007
- [91] el-Kafi, 2/327/1
- [92] a. g. e. h. 4
- [93] a. g. e. h. 3
- [94] Mean'il-Ahbar, 213/1
- [95] Durr'ul-Mensur, 1/408
- [96] Mustedrek'ul-Vesail, 11/62/12428
- [97] a. g. e. s. 65/12435
- [98] a. g. e. s. 67/12444
- [99] Hucurat suresi, 9. ayet
- [100] Kurb'ul İsnad, 132/462
- [101] Vesail'uş-Şia, 11/18/3
- [102] Tehzib, 6/145/252
- [103] Mustedrek'ul-Vesail, 11/65/12437
- [104] a. g. e. h. 12438
- [105] a. g. e. s. 68/12446
- [106] a. g. e. s. 66/12443
- [107]

Vesail'uş-Şia, 11/99/3

[\[108\]](#)

a. g. e. s. 52/1

[\[109\]](#)

el-Kafi, 5/32/2

[\[110\]](#)

Vesail'uş-Şia, 11/60/5

[\[111\]](#)

a. g. e. h. 2

[\[112\]](#)

a. g. e. s. 62/9

[\[113\]](#)

a. g. e. s. 35/10

[\[114\]](#)

Meryem suresi, 58. ayet

[\[115\]](#)

İsra suresi, 109. ayet

[\[116\]](#)

el-Bihar, 69/391/68

[\[117\]](#)

a. g. e. 93/331/15

[\[118\]](#)

a. g. e. s. 334/25

[\[119\]](#)

Emali es-Seduk, 351/1

[\[120\]](#)

el-Bihar, 84/2/71

[\[121\]](#)

a. g. e. 93/336/30

[\[122\]](#)

Mekarim'ul Ahlak, 2/96/10

[\[123\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 2051

[\[124\]](#)

a. g. e. 2016

[\[125\]](#)

el-Bihar, 74/264/3

[\[126\]](#)

a. g. e. 69/378/31

[\[127\]](#)

a. g. e. 7/195/62

[\[128\]](#)

a. g. e. 93/331/14

[\[129\]](#)

Uddet'ud-Dai, 161

[\[130\]](#)

a. g. e. 156

[\[131\]](#)

el-Bihar, 93/333/25

[\[132\]](#)

a. g. e. 70/52/11

[\[133\]](#)

a. g. e. 73/354/60

[\[134\]](#)

Sebe suresi, 15. ayet

[\[135\]](#)

Sebe suresi, 18. ayet

[\[136\]](#)

Yunus suresi, 93. ayet

[\[137\]](#)

Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 18/42

[\[138\]](#)

a. g. e. 20/90

[\[139\]](#)

Tuheful-Ukul, 321

[\[140\]](#)

Gurer'ul Hikem, 1881

[\[141\]](#)

a. g. e. 2150

[\[142\]](#)

a. g. e. 9045

[\[143\]](#)

Tuheful-Ukul, 312

[\[144\]](#)

a. g. e. 359

[\[145\]](#)

a. g. e. 317

[\[146\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 6666

[\[147\]](#)

Tuheful-Ukul, 57

[\[148\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 3307

[\[149\]](#)

a. g. e. 3304

[\[150\]](#)

a. g. e. 3371

[\[151\]](#)

a. g. e. 4969

[\[152\]](#)

a. g. e. 3245

[\[153\]](#)

Kenz'ul-Ummal, 7918

[\[154\]](#)

a. g. e. 7919

[\[155\]](#)

a. g. e. 7916

[\[156\]](#)

a. g. e. 7914

[\[157\]](#)

a. g. e. 7910

[\[158\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 1493

[\[159\]](#)

a. g. e. 5378 ve 5376

[\[160\]](#)

a. g. e. 6336

[\[161\]](#)

el-Bihar, 71/292/62

[\[162\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 10385

[\[163\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 5433

[\[164\]](#)

Ahzab suresi, 39. ayet

[\[165\]](#)

Ahzab suresi, 45-46

[\[166\]](#)

Durr'ul-Mensur, 6/624

[\[167\]](#)

Ankebut suresi, 18. ayet

[\[168\]](#)

Maide suresi, 92

[\[169\]](#)

Nisa suresi, 63

[\[170\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 7337

[\[171\]](#)

Hac suresi, 5. ayet

[\[172\]](#)

Maide suresi, 152; İsrâ suresi, 34. ayet

[\[173\]](#)

Kehf suresi, 82

[\[174\]](#)

Kasas suresi, 14. ayet

[\[175\]](#)

Yusuf suresi, 22

[\[176\]](#)

Nisa suresi, 6

[177]

Nur suresi, 59

[178]

el-Bihar, 103/161/1

[179]

a. g. e. h. 2

[180]

el-Kafi, 7/198/1

[181]

el-Bihar, 103/162/7

[182]

el-Hisal, 421/17

[183]

el-Bihar, 97/94/5

[184]

a. g. e. s. 98/20

[185]

Arapça'da her ayın onüç, ondört ve onbeşinci günlerine, "Eyyam'ul Bi'z" (Beyaz Günler) denmektedir.

[186]

a. g. e. s. 107/44

[187]

Kenz'ul-Ummal, 43210

[188]

Enbiya suresi, 35. ayet

[189]

Muminun suresi, 30. ayet

[190]

Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 7/110

[191]

et-Tevhid, 354/1

[192]

a. g. e. 2

[193]

a. g. e. 3

[194]

el-Bihar, 81/209/25

[195]

Al-i İmran, 179. ayet

[196]

a. g. a. 140-142. ayet

[197]

a. g. a. 154

[198]

Tevbe suresi, 16. ayet

[199]

Muhammed suresi, 31. ayet

[200]

Muhammed suresi, 4. ayet

[201]

Mülk suresi, 2. ayet

[202]

Kehf suresi, 7. ayet

[203]

Hud suresi, 7. ayet

[204]

Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 9/84

[205]

a. g. e, 18/248

[206]

el-Bihar, 77/286/1

[207]

a. g. e. 4/80/5

[208]

Tuheful-Ukul, 245

[209]

Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 13/131

[210]

a. g. e. 13/156

[\[211\]](#)

el-Bihar, 5/218/12

[\[212\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 10394

[\[213\]](#)

Bakara suresi, 214. ayet

[\[214\]](#)

el-Kafi, 2/252/1

[\[215\]](#)

el-Bihar, 67/222/29

[\[216\]](#)

a. g. e. 68/221/11

[\[217\]](#)

a. g. e. 67/213/18

[\[218\]](#)

a. g. e. 6/57/9

[\[219\]](#)

Kenz'ul-Ummal, 809

[\[220\]](#)

a. g. e. 1320

[\[221\]](#)

el-Heraic ve'l-Ceraih, 3/1155/61

[\[222\]](#)

Emali el-Mufid, 40/7

[\[223\]](#)

Nur'us-Sakaleyn, 5/547/30

[\[224\]](#)

a. g. e. s. 544/24

[\[225\]](#)

el-Bihar, 67/221/27

[\[226\]](#)

a. g. e. s. 241/72

[\[227\]](#)

a. g. e. 81/196/53

[\[228\]](#)

Şura suresi, 30. ayet

[\[229\]](#)

Al-i İmran, 165. ayet

[\[230\]](#)

Rum suresi, 41. ayet

[\[231\]](#)

ed-Deavat li'l-Ravendi, 123/304, Bak Mudahene, 1275. Bölüm

[\[232\]](#)

Nur'us-Sakaleyn, 4/209/77

[\[233\]](#)

Zuhruf, 33-34

[\[234\]](#)

el-Bihar, 81/174/11

[\[235\]](#)

a. g. e. s. 191/48

[\[236\]](#)

a. g. e. s. 176/14

[\[237\]](#)

a. g. e. s. 174/11

[\[238\]](#)

el-Kafi, 2/257/24

[\[239\]](#)

İlel'uş-Şerayî', 589/33

[\[240\]](#)

Nur'us-Sakaleyn, 4/599/31

[\[241\]](#)

Cami'ul-Ahbar, 313/870

[\[242\]](#)

el-Bihar, 67/237/54

[\[243\]](#)

a. g. e. 78/374/34

[\[244\]](#)

Gurer'ul Hikem, 4082, 4083

[\[245\]](#)

al-Kafi, 2/260/2

[\[246\]](#)

el-Bihar, 67/241/69

[\[247\]](#)

el-Kafi, 2/255/17

[\[248\]](#)

Musekkin'ul Fuad, 58

[\[249\]](#)

el-Bihar, 67/231/47

[\[250\]](#)

a. g. e. 78/200/27

[\[251\]](#)

a. g. e. 81/195/52

[\[252\]](#)

Deaim'ul İslam, 1/241

[\[253\]](#)

Cami'ul Ahbar, 310/855

[\[254\]](#)

el-Bihar, 67/207/8

[\[255\]](#)

A'raf suresi, 130. Ayet

[\[256\]](#)

Tevbe suresi, 126. Ayet

[\[257\]](#)

Secde suresi, 21. Ayet

[\[258\]](#)

Gurer'ul Hikem, 4046-4047

[\[259\]](#)

el-Bihar, 67/211/14

[\[260\]](#)

a. g. e. 67/229/41

[\[261\]](#)

a. g. e. 237/54

[\[262\]](#)

a. g. e. 72/53/82

[\[263\]](#)

Nehc'ul Belağa, 143. Hutbe

[\[264\]](#)

el-Bihar, 67/232/48

[\[265\]](#)

a. g. e. 81/188/45

[\[266\]](#)

a. g. e. 179/25

[\[267\]](#)

A'lam'ud-Din, 433

[\[268\]](#)

el-Bihar, 81/191/49

[\[269\]](#)

el-Kafi, 2/253/6

[\[270\]](#)

el-Bihar, 81/196/53

[\[271\]](#)

a. g. e. 82/148/32

[\[272\]](#)

a. g. e. 81/188/45

[\[273\]](#)

a. g. e. 67/210/13

[\[274\]](#)

a. g. e. 222/29

[\[275\]](#)

el-Kafi, 2/253/9

[\[276\]](#)

Cami'ul Ahbar, 314/874

[\[277\]](#)

el-Bihar, 67/238/55

[\[278\]](#)

a. g. e. 243/82

[\[279\]](#)

a. g. e. 236/54

- [\[280\]](#) Emali el-Mufid, 39/6
- [\[281\]](#) a. g. e. 105/5
- [\[282\]](#) el-Bihar, 67/235/54
- [\[283\]](#) Nur'us-Sekaleyn, 5/247/85
- [\[284\]](#) el-Bihar, 102/104
- [\[285\]](#) a. g. e. 81/180/26
- [\[286\]](#) a. g. e. 194/52
- [\[287\]](#) et-Temhis, 49/81
- [\[288\]](#) el-Bihar, 67/212/16
- [\[289\]](#) el-Kafi, 2/257/23
- [\[290\]](#) ed-De'avat Li'r Ravendi, 12/483
- [\[291\]](#) el-Bihar, 82/167/3
- [\[292\]](#) a. g. e. 81/173/9
- [\[293\]](#) a. g. e 78/23/89
- [\[294\]](#) a. g. e. 2/231/14
- [\[295\]](#) et-Temhis, 57/114
- [\[296\]](#) el-Hisal, 8/27
- [\[297\]](#) el-Bihar, 73/383/8
- [\[298\]](#) a. g. e. 78/44/40
- [\[299\]](#) a. g. e. 68/216/6
- [\[300\]](#) Emali et-Tusi, 146/20
- [\[301\]](#) Tuheful Ukul, 318,
- [\[302\]](#) a. g. e. 322
- [\[303\]](#) Gurer'ul Hikem, 2965,
- [\[304\]](#) el-Bihar, 77/165/2
- [\[305\]](#) a. g. e. 78/12/70
- [\[306\]](#) Tuheful Ukul, 357
- [\[307\]](#) Bakara suresi, 156. ayet
- [\[308\]](#) el-Bihar, 84/259/57
- [\[309\]](#) a. g. e. 77/270/1
- [\[310\]](#) Mehc'ud Dea'vat, 333
- [\[311\]](#) el-Bihar, 71/34/18
- [\[312\]](#) a. g. e. h. 15
- [\[313\]](#) a. g. e. h. 17
- [\[314\]](#)

Gurer'ul Hikem, 9166

[\[315\]](#) Ahzab suresi, 58. ayet

[\[316\]](#) Nisa suresi, 112. ayet

[\[317\]](#) el-Bihar, 75/194/5

[\[318\]](#) Mean'il Ahbar, 164/1

[\[319\]](#) Kenz'ul Ummal, 7925

[\[320\]](#) Gurer'ul Hikem, 10455

[\[321\]](#) el-Bihar, 78/160/21

[\[322\]](#) a. g. e. 75/194/3

[\[323\]](#) a. g. e. 78/31/99

[\[324\]](#) Al-i İmran suresi, 61. ayet

[\[325\]](#) el-Kafi, 2/514/4

[\[326\]](#) a. g. e. h. 2

[\[327\]](#) el-Bihar, 21/342/11

[\[328\]](#) Nur'us Sakaleyn, 1/347/157

[\[329\]](#) Durr'ul Mansur, 2/232

[\[330\]](#) Feth suresi, 10. ayet

[\[331\]](#) Feth suresi, 18. ayet

[\[332\]](#) Nahl suresi, 91. ayet

[\[333\]](#) Tefsir-u Ali bin İbrahim, 2/315

[\[334\]](#) Arap zamkının çıkarıldığı Akasya ağacı

[\[335\]](#) Sahih-i Muslim, 1856

[\[336\]](#) a. g. e. 1860

[\[337\]](#) Kenz'ul Ummal, 1516

[\[338\]](#) Mumtehhine suresi, 12. ayet

[\[339\]](#) el-Kafi, 5/527/5/526 ve ayrıca Nur'us-Sakaleyn, 5/307-309'a bakınız.

[\[340\]](#) el-Bihar, 67/181/10. Bölüm

[\[341\]](#) Tuheful Ukul, 457

[\[342\]](#) Kenz'ul Ummal, 454

[\[343\]](#) a. g. e. 455

[\[344\]](#) Fetih suresi, 10. ayet

[\[345\]](#) al-Hisal, 107/70

[\[346\]](#) el-Bihar, 67/185/3

[\[347\]](#) a. g. e. 186/4

[\[348\]](#)

a. g. e. h. 7

[\[349\]](#) el-İrşad, 1/243

[\[350\]](#) a. g. e. 245

[\[351\]](#) Nehe'us Saadet, 2/661

[\[352\]](#) a. g. e. 1/375

[\[353\]](#) el'irşad, 1/260

[\[354\]](#) Şerh-u Nehe'il Belağa- i İbn-i Ebi'l Hadid, 7/33

[\[355\]](#) Nisa suresi, 29. ayet

[\[356\]](#) el-Kafi, 5/148/2

[\[357\]](#) Vesail'uş-Şia, 12/4/6

[\[358\]](#) a. g. e. 3/2

[\[359\]](#) el-Kafi, 5/149/7

[\[360\]](#) a. g. e. 148/1

[\[361\]](#) a. g. e. h. 4

[\[362\]](#) a. g. e. h. 6

[\[363\]](#) a. g. e. 149/10

[\[364\]](#) Vesail'uş-Şia, 12/8/10

[\[365\]](#) Tuheful Ukul, 81

[\[366\]](#) Kenz'ul Ummal, 9293

[\[367\]](#) el-Kafi, 5/305/5

[\[368\]](#) a. g. e. 105/1

[\[369\]](#) Vesail'uş-Şia, 12/283/4

[\[370\]](#) el-Kafi, 5/104/23

[\[371\]](#) el-Bihar, 78/54/100; Vesail'uş-Şia 12/284/1'e bakınız.

[\[372\]](#) el-Kafi, 5/153/18

[\[373\]](#) el-Bihar, 103/95/18

[\[374\]](#) Nehe'ul Belağa, 468. hikmet

[\[375\]](#) Sunen-u Ebi Davud, 3460

[\[376\]](#) Vesail'uş-Şia, 12/287/4

[\[377\]](#) Kenz'ul Ummal, 9657

[\[378\]](#) el-Hisal, 224/55

[\[379\]](#) Mutaaffifin suresi, 1-3. ayetler

[\[380\]](#) İsra suresi, 35. ayet

[\[381\]](#) Kenz'ul Ummal, 9338

[\[382\]](#) a. g. e 9442

- [\[383\]](#) el-Kaſi, 5/152/8
- [\[384\]](#) a. g. e. 160/5
- [\[385\]](#) a. g. e. 159/1
- [\[386\]](#) Sunen-i Ebi Davud, 3336
- [\[387\]](#) el-Kaſi, 5/167/2
- [\[388\]](#) a. g. e. h. 3.
- [\[389\]](#) Kenz'ul Ummal, 9439
- [\[390\]](#) a. g. e. 9440
- [\[391\]](#) el-Bihar, 103/95/17
- [\[392\]](#) Kenz'ul Ummal, 9453
- [\[393\]](#) a. g. e. 9956
- [\[394\]](#) a. g. e. 9426
- [\[395\]](#) Vesail'uſ-ſia, 12/288/4
- [\[396\]](#) a. g. e. 12/335/4
- [\[397\]](#) el-Kaſi, 4/546/30
- [\[398\]](#) Vesail'uſ-ſia, 12/336/1
- [\[399\]](#) el-Hisal, 245/103
- [\[400\]](#) el-Kaſi, 5/152/10
- [\[401\]](#) Vesail'uſ-ſia, 12/294/5
- [\[402\]](#) el-Kaſi, 5/154/22
- [\[403\]](#) Vesail'uſ-ſia, 12/294/4
- [\[404\]](#) Kenz'ul Ummal, 9437
- [\[405\]](#) Vesail'uſ-ſia, 12/285/4
- [\[406\]](#) Kenz'ul Ummal, 9451
- [\[407\]](#) a. g. e. 10034
- [\[408\]](#) a. g. e. 9216
- [\[409\]](#) a. g. e. 9218
- [\[410\]](#) a. g. e. 9219
- [\[411\]](#) el-Bihar, 103/98/32
- [\[412\]](#) ed-Durr'ul Mensur, 2/495
- [\[413\]](#) el-Bihar, 75/211/6
- [\[414\]](#) Emali es-Seduk, 390/6
- [\[415\]](#) el-Bihar, 104/207/9
- [\[416\]](#) el-Kaſi, 5/162/2
- [\[417\]](#)

Saf suresi, 10 ve 11. ayetler

[418]

Fatır suresi, 29. Ayet

[419]

Mekarim'ul Ahlak, 2/356

[420]

el-Bihar, 77/106/1

[421]

a. g. e. 78/90/90

[422]

a. g. e. 69/409/122

[423]

a. g. e. 77/293/2

[424]

Gurer'ul Hikem, 1307

[425]

a. g. e. 1488

[426]

a. g. e. 1572

[427]

a. g. e. 3076

[428]

a. g. e. 3473

[429]

a. g. e. 3474

[430]

a. g. e. 7355

[431]

a. g. e. 2701

[432]

Tenbih'ul Hevadır, 2/120

[433]

el-Bihar, 77/87/3

[434]

a. g. e. 106/1; Mekarim'ul Ahlak, 2/376, s. 356'ya bakınız.

[435]

Gurer'ul Hikem, 8864

[436]

Nur suresi, 37. ayet

[437]

el-Bihar, 103/100/40

[438]

Tuheful Ukul, 223

[439]

el-Bihar, 78/347/4

[440]

Gurer'ul Hikem, 6341

[441]

a. g. e. 8901

[442]

Kenz'ul Ummal, 2270

[443]

a. g. e. 2380

[444]

Zuhruf suresi, 23. Ayet

[445]

el-Kafi, 2/361/1

[446]

a. g. e. h. 2.

[447]

el-Bihar, 75/90/2

[448]

Emali es-Seduk, 28/4

[449]

el-Bihar, 75/90/4

[450]

a. g. e. 91/8

[451]

Şura suresi, 25. ayet

- [\[452\]](#) Mustedrek'ul Vesail, 12/129/13706
- [\[453\]](#) a. g. e. 13707
- [\[454\]](#) el-Bihar, 6/19/6
- [\[455\]](#) Gurer'ul Hikem, 1264
- [\[456\]](#) a. g. e. 1355
- [\[457\]](#) Kenz'ul Ummal, 10174
- [\[458\]](#) Mustedrek'ul Vesail, 12/130/13707
- [\[459\]](#) Bakara suresi, 222. ayet
- [\[460\]](#) el-Bihar, 6/21/15
- [\[461\]](#) a. g. e. 38/64
- [\[462\]](#) Durr'ulMensur, 1/626
- [\[463\]](#) Kenz'ul Ummal, 10159
- [\[464\]](#) el-Kafi, 2/435/8
- [\[465\]](#) Kenz'ul Ummal, 10165
- [\[466\]](#) el-Hisal, 623/10
- [\[467\]](#) Tevbe suresi, 112. ayet
- [\[468\]](#) el-Bihar, 78/72/38
- [\[469\]](#) Tuhef'ul Ukul, 20
- [\[470\]](#) el-Bihar, 94/127/19
- [\[471\]](#) a. g. e.
- [\[472\]](#) Gurer'ul Hikem, 1758
- [\[473\]](#) Nur suresi, 31. ayet
- [\[474\]](#) el-Bihar, 6/31/38
- [\[475\]](#) Kenz'ul Ummal, 10171
- [\[476\]](#) Tevbe suresi, 104. ayet
- [\[477\]](#) Şura suresi, 25. ayet
- [\[478\]](#) el-Bihar, 69/410/124
- [\[479\]](#) Kenz'ul Ummal, 43717
- [\[480\]](#) el-Kafi, 2/284/18
- [\[481\]](#) Nisa suresi, 18. ayet
- [\[482\]](#) Al-i İmran suresi, 90. ayet
- [\[483\]](#) el-Bihar, 6/19/3
- [\[484\]](#) el-Kafi, 2/440/2
- [\[485\]](#) Kenz'ul Ummal, 10187
- [\[486\]](#)

el-Kafi, 2/440/3

[487]

a. g. e. 1/47/3

[488]

Nur'us-Sakaleyn, 1/457/128

[489]

el-Bihar, 6/18/1

[490]

a. g. e. 23/25

[491]

Mustedrek'ul Vesail, 12/118/13674

[492]

Kenz'ul Ummal, 10301

[493]

el-Hisal, 16/57

[494]

el-Bihar, 78/164/1

[495]

Mustedrek'ul Vesail, 12/118/13674

[496]

Gurer'ul Hikem, 1398

[497]

Mustedrek'ul Vesail, 12/118/13674

[498]

a. g. e.

[499]

Tevbe suresi, 102. ayet

[500]

el-Bihar, 6/36/56

[501]

a. g. e. 77/420/40

[502]

el-Kafi, 2/426/2

[503]

Mustedrek'ul Vesail, 12/118/13674

[504]

a. g. e. 116/13671

[505]

Gurer'ul Hikem, 5761

[506]

a. g. e. 6334

[507]

Mustefrek'ul Vesail, 12/117/13671

[508]

Maide suresi 39. ayet

[509]

En'am suresi, 54. ayet

[510]

Taha suresi, 82. ayet

[511]

A'raf suresi, 153. ayet

[512]

Nisa suresi, 17. ayet

[513]

Cami'ul Ahbar, 226/576

[514]

el-Bihar, 78/81/74

[515]

Gurer'ul Hikem, 2072

[516]

Şerh-u Nehc'il Belağa li'l İbn-i Ebi'l Hadid, 20/56

[517]

Metinde geçen “bes” kelimesi el-Bihar'ın haşiyesinde de yer aldığı üzere Farsça bir kelimedir ve “yeterli” anlamındadır.

[518]

el-Bihar, 6/27/28

[519]

Mustedrek'ul Vesail, 12/130/13707

[520]

Bakara suresi, 279. Ayet

- [\[521\]](#) el-Kafi, 2/331/3
- [\[522\]](#) el-Kafi, 5/106/4 Hadisin tumune bakınız.
- [\[523\]](#) Maide suresi, 34. ayet
- [\[524\]](#) Vesail'uş-Şia, 11/265/10
- [\[525\]](#) el-Bihar, 77/127/33
- [\[526\]](#) a. g. e. 78/199/23
- [\[527\]](#) Tahrim suresi, 8. ayet
- [\[528\]](#) el-Bihar, 6/20/8
- [\[529\]](#) a. g. e. 22/20
- [\[530\]](#) Tuheful Ukul, 210
- [\[531\]](#) Kenz'ul Ummal, 10302
- [\[532\]](#) a. g. e. 10427
- [\[533\]](#) Nisa suresi, 17. ayet
- [\[534\]](#) el-Bihar, 77/104/1
- [\[535\]](#) Tuheful Ukul, 456
- [\[536\]](#) el-Bihar, 6/37/60
- [\[537\]](#) a. g. e. 77/208/1
- [\[538\]](#) Mustedrek'ul Vesail, 12/130/13707
- [\[539\]](#) el-Bihar, 73/364/96
- [\[540\]](#) a. g. e. 78/187/31
- [\[541\]](#) Tuheful Ukul, 392
- [\[542\]](#) el-Bihar, 6/28/32
- [\[543\]](#) a. g. e. 6/28/31
- [\[544\]](#) Furkan suresi, 70. ayet
- [\[545\]](#) el-Bihar, 6/28/30
- [\[546\]](#) a. g. e. 7/288/5
- [\[547\]](#) Nur'us-Sakaleyn, 4/34/119
- [\[548\]](#) Kenz'ul Ummal, 7899
- [\[549\]](#) a. g. e. 7902
- [\[550\]](#) a. g. e. 7909
- [\[551\]](#) a. g. e. 7905
- [\[552\]](#) Vesail'uş-Şia, 11/267/13
- [\[553\]](#) Kehf suresi, 46. ayet
- [\[554\]](#) Meryem suresi, 76. ayet
- [\[555\]](#)

Nahl suresi, 96. ayet

[\[556\]](#)

Gurer'ul Hikem, 4688

[\[557\]](#)

Emali el-Mufid, 160/2

[\[558\]](#)

Gurer'ul Hikem, 4692

[\[559\]](#)

Nehc'ul Belağa, 368. hikmet

[\[560\]](#)

Gurer'ul Hikem, 44

[\[561\]](#)

a. g. e. 4690

[\[562\]](#)

a. g. e. 4694

[\[563\]](#)

a. g. e. 4345

[\[564\]](#)

a.g.e, 3387

[\[565\]](#)

a. g. e. 4690

[\[566\]](#)

a. g. e. 5769

[\[567\]](#)

En'am suresi, 160. ayet

[\[568\]](#)

Secde suresi, 17. ayet

[\[569\]](#)

Yunus suresi, 26. ayet

[\[570\]](#)

Kaf suresi, 35. ayet

[\[571\]](#)

Gurer'ul Hikem, 8588

[\[572\]](#)

Sahifet-u Riza, 93/27

[\[573\]](#)

ed-Durr'ul Mansur, 4/357

[\[574\]](#)

a. g. e.

[\[575\]](#)

Kenz'ul Ummal, 4425

[\[576\]](#)

a. g. e. 4615

[\[577\]](#)

Vesail'uş-Şia, 1/60/4

[\[578\]](#)

el-Kafi, 2/87/2

[\[579\]](#)

a. g. e. h. 1

[\[580\]](#)

Kenz'ul Ummal, 3038

[\[581\]](#)

a. g. e. 38657

[\[582\]](#)

a. g. e. 35126

[\[583\]](#)

et-Tesrifu bi'l-Minen, 84/30

[\[584\]](#)

a. g. e. s. 339/499

[\[585\]](#)

Kenz'ul-Ummal, 38677

[\[586\]](#)

et-Tesrifu bi'l-Minen, 314/445

[\[587\]](#)

a. g. e. 118/111

[\[588\]](#)

el-Gaybetu li'l-Nu'mani, 273/50

[\[589\]](#)

Nehc'us-Saadet, 2/703

[\[590\]](#)

el-Bihar, 67/174/7

[\[591\]](#)

el-Gaybetu-l'l-Nu'mani, 318/5

[\[592\]](#)

a. g. e. 319/6

[\[593\]](#)

et-Teşrifu bi'l-Minen, 95/59

[\[594\]](#)

a. g. e. 268/390

[\[595\]](#)

a. g. e. 351/517

[\[596\]](#)

el-Bihar, 60/213/22

[\[597\]](#)

a. g. e. h. 23

[\[598\]](#)

a. g. e, 60/216/37

[\[599\]](#)

a. g. e. h. 38

[\[600\]](#)

İsra suresi, 5. ayet

[\[601\]](#)

a. g. e. h. 40

[\[602\]](#)

Nur'us-Sakaleyn, 3/138/77

[\[603\]](#)

Metalib'ul-Aliye, 4/337

[\[604\]](#)

Rum suresi, 30. ayet

[\[605\]](#)

el-Bihar, 5/19/29

[\[606\]](#)

el-Kafi, 2/417/1; el-Bihar, 69/213/1

[\[607\]](#)

el-Bihar, 5/13/19

[\[608\]](#)

et-Teraf, s. 329'da ve muzevver yerine vizr ve mevzur olarak kaydedilmiştir.

[\[610\]](#)

el-Bihar, 5/58/108

[\[611\]](#)

a. g. e. 78/323/23, Tevhid-i Mufazzal, 96, metinde olduğu gibi.

[\[612\]](#)

a. g. e. 5/59/109

[\[613\]](#)

Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 1/135/33

[\[614\]](#)

el-Bihar, 5/17/27

[\[615\]](#)

a. g. e. 5/83

[\[616\]](#)

Kenz'ul-Ummal, 1567

[\[617\]](#)

et-Tevhid, 360/3

[\[618\]](#)

a. g. e. h. 4

[\[619\]](#)

el-Bihar, 5/59/110

[\[620\]](#)

a. g. e. s. 4/3, 56/99, 57/104

[\[621\]](#)

a. g. e. 5/9/12

[\[622\]](#)

a. g. e. s. 11/17

[\[623\]](#)

a. g. e. s. 60/112

[\[624\]](#)

a. g. e, 5/47/75

[625]

a. g. e. s. 10/16

[626]

A'raf suresi, 28. ayet

[627]

Tuhef'ul-Ukul, 206

[628]

el-Hisal, 168/221

[629]

Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 18/227

[630]

Haşr suresi, 23. ayet

[631]

Nehc'ul-Belağa, 53. Mektup

[632]

a. g. e. 224 hutbe

[633]

et-Tevhid, 20/9

[634]

Kenz'ul-Ummal, 5809

[635]

Tenbih'ul-Havatir, 1/199

[636]

a. g. e. s. 198

[637]

Vesail'uş-Şia, 11/304/7

[638]

Gurer'ul-Hikem, 10587

[639]

Amalika veya amalılık diye adlandırılan topluluk Tevrat'ta yer almıştır. Tekvin seferinde yer aldığına göre Elifaz'ın cariyesi olan Temna'dan meydana gelmişlerdir. Bu kavim yahudilere düşmandı. Avn'ın dedesi ve Davud onları yenilgiye uğratmış ve sonunda da yok olmuşlardır. İslami tarih kitaplarında yer aldığına göre ise Amalılık Sam b. Nuh veya Ham b. Nuh'un neslindendir. Onlar Sina çölünde Mısır ve Ken'an arasında yaşamışlardır. (Çev.)

[640]

Furkan ve Kaf suresinde de yer alan Ress halkı Semut kavminden olup Ress adlı bir kuyunun yanında yaşıyorlardı. Bu topluluk Peygamberini öldürmüştü. Şuayb'ın ümmeti olduğu söylenmiştir. Bazıları ise Ress'in Aras nehri olduğunu söylemiştir. (Çev.)

[641]

Nehc'ul-Belağa, 182. hutbe

[642]

a. g. e. 216. hutbe

[643]

Gurer'ul-Hikem, 7697

[644]

a. g. e. 8471

[645]

a. g. e. 2695

[646]

Nehc'ul-Belağa, 3. hikmet

[647]

Gurer'ul-Hikem, 89

[648]

a. g. e. 1837

[649]

a. g. e. 2582

[650]

a. g. e. 5773

[651]

el-Bihar, 75/301/1

[652]

Gurer'ul-Hikem, 10349

[653]

Tuhef'ul-Ukul, 225

[654]

el-Bihar, 100/49/15

[655]

a. g. e. h. 16

[656]

Kenz'ul-Ummal, 11298

[657]

Hac suresi, 3. ayet

[\[658\]](#)

Mu'min suresi, 4. ayet

[\[659\]](#)

Mu'min suresi, 5. ayet

[\[660\]](#)

Mu'min suresi, 35. ayet

[\[661\]](#)

Mu'min suresi, 56. ayet

[\[662\]](#)

Şura suresi, 16. ayet

[\[663\]](#)

el-Hisal, 615/10

[\[664\]](#)

el-İhtisas, 247

[\[665\]](#)

el-Bihar, 2/138/52

[\[666\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 1177

[\[667\]](#)

Nahl suresi, 125. ayet

[\[668\]](#)

Ankebut suresi, 46. ayet

[\[669\]](#)

el-Bihar, 2/125/2

[\[670\]](#)

a. g. e, h. 1

[\[671\]](#)

Emali el-Mufid, 33/7

[\[672\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 36, 37

[\[673\]](#)

el-Bihar, 78/7/59

[\[674\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 1036

[\[675\]](#)

Tuheful-Ukul, 70; Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 16/66

[\[676\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 376

[\[677\]](#)

a. g. e. 10169

[\[678\]](#)

a. g. e. 4617

[\[679\]](#)

a. g. e. 1104

[\[680\]](#)

a. g. e. 7899-8038

[\[681\]](#)

el-Bihar, 77/420/40

[\[682\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 8040-8680

[\[683\]](#)

a. g. e. 7016

[\[684\]](#)

el-Bihar, 77/208/1

[\[685\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 6460

[\[686\]](#)

el-Hisal, 434/20

[\[687\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 5426

[\[688\]](#)

a. g. e, 42

[\[689\]](#)

a. g. e, 9180

[\[690\]](#)

a. g. e, 1717

[\[691\]](#)

a. g. e, 673

[\[692\]](#)

a. g. e, 4916

[\[693\]](#) el-Bihar, 71/342/15

[\[694\]](#) A'lam'ud-Din, 298

[\[695\]](#) Tuheful-Ukul, 85

[\[696\]](#) Gurer'ul-Hikem, 1543

[\[697\]](#) Mearic suresi, 19-21

[\[698\]](#) Gurer'ul-Hikem, 58

[\[699\]](#) el-Bihar, 82/144/29

[\[700\]](#) Emali es-Seduk, 395/1

[\[701\]](#) Nehc'ul-Belağa, 292. hikmet

[\[702\]](#) Gurer'ul-Hikem, 1198

[\[703\]](#) a. g. e, 1562

[\[704\]](#) el-Bihar, 67/235/54

[\[705\]](#) Gurer'ul-Hikem, 2043

[\[706\]](#) a. g. e, 4203

[\[707\]](#) a. g. e, 10314

[\[708\]](#) a. g. e, 1623

[\[709\]](#) Tuheful-Ukul, 414

[\[710\]](#) Gurer'ul-Hikem, 1876

[\[711\]](#) a. g. e, 2527

[\[712\]](#) a. g. e, 8925

[\[713\]](#) a. g. e, 8086

[\[714\]](#) Musekkın'ul-Fuad, 99

[\[715\]](#) Tuheful-Ukul, 40

[\[716\]](#) el-Bihar, 82/93/45

[\[717\]](#) a. g. e, 78/60/138

[\[718\]](#) Nehc'ul-Belağa, 322. hikmet

[\[719\]](#) el-Bihar, 77/211/1; Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 16/112

[\[720\]](#) Taha suresi, 15. ayet

[\[721\]](#) Necm suresi, 31. ayet

[\[722\]](#) Gurer'ul-Hikem, 6918

[\[723\]](#) a. g. e, 7405-7406

[\[724\]](#) En'am suresi, 160. ayet

[\[725\]](#) Gafir suresi, 40. ayet

[\[726\]](#) Kasas suresi, 84. ayet

[\[727\]](#)

Yusuf suresi, 22. ayet

[\[728\]](#)

Kasas suresi, 14. ayet

[\[729\]](#)

Saffat suresi, 79-80. ayetler

[\[730\]](#)

Saffat suresi, 104-105. ayetler

[\[731\]](#)

Saffat suresi, 109-110. ayetler

[\[732\]](#)

Saffat suresi, 120-121. ayetler

[\[733\]](#)

Saffat suresi, 130-131. ayetler

[\[734\]](#)

İnsan suresi, 12. ayet

[\[735\]](#)

Murselat suresi, 43-44. ayetler

[\[736\]](#)

Nahl suresi, 31. ayet

[\[737\]](#)

Zumer suresi, 34. ayet

[\[738\]](#)

Gurur'ul-Hikem, 8666

[\[739\]](#)

a. g. e. 8257

[\[740\]](#)

a. g. e. 6186

[\[741\]](#)

Sebe suresi, 16-17. ayetler

[\[742\]](#)

Yunus suresi, 13. ayet

[\[743\]](#)

Taha suresi, 124, 127. ayetler

[\[744\]](#)

A'raf suresi, 152. ayet

[\[745\]](#)

Ahkaf suresi, 21-25. ayetler

[\[746\]](#)

A'raf suresi, 41. ayet

[\[747\]](#)

Fatır suresi, 36. ayetler

[\[748\]](#)

Taha suresi, 74. ayet

[\[749\]](#)

Kamer suresi, 47-48. ayetler

[\[750\]](#)

Tevbe suresi, 29. ayet

[\[751\]](#)

İle'uş-Şerayî', 377/3

[\[752\]](#)

Vesail'uş-Şia, 11/118/2

[\[753\]](#)

Hucurat suresi, 12. ayet

[\[754\]](#)

Alimler şöyle demiştir: et-Tehassus, bir topluluğun sözünü dinlemektir. Et-Tecessüs ise ayıpları araştırmaktır. İşlerin gizliliğini araştırma anlamına geldiği de söylenmiştir. Genelde kötülük hususunda söylenmektedir. el-Casus kötü sır sahibidir. En-Namus ise hayırlı sır sahibidir. (Kaynağın haşiyesinde)

[\[755\]](#)

Sahih-i Muslim, 2563

[\[756\]](#)

Kenz'ul-Ummal, 31597, 15035

[\[757\]](#)

el-Kafi, 2/355/4

[\[758\]](#)

a. g. e, h. 5

[\[759\]](#)

et-Tehzib'ul-Ahkam 10/48/177

[\[760\]](#)

a. g. e, h. 178

[761] Kenz'ul-Ummal, 8827

[762] el-Bihar, 78/253/109

[763] Sunen-i Ebi Davud, 2651. hadiste Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: *"Kendisine yemin edilene andolsun ki ya seni öldürürüm, ya da mektubu çıkarırsın."*

[764] Sunen-u Ebi Davud, 2650

[765] Vesail'uş-Şia, 11/44/4

[766] Sunen-u Ebi Davud, 2618

[767] et-Tac'ul-Cami'u lil-Usul, 4/402

[768] Siret-u İbn-i Hişan, 3/243

[769] a. g. e, 3/240

[770] Mustedrek'ul-Vesail, 11/98/12518

[771] Sunen-i Ebi Davud, 2652

[772] a. g. e, 2653

[773] Vesail'uş-Şia, 18/213/1, Kafi'den, 7/431/15

[774] el-Bihar, 75/469/4

[775] Mekarim'ul-Ahlak, 1/66/72

[776] Mucadele suresi, 11. ayet

[777] el-Bihar, 16/240

[778] Mekarim'ul-Ahlak, 1/66/71

[779] el-Bihar, 75/465/3

[780] Kur'b'ul İsnad, 69/222

[781] el-Bihar, 78/371/2

[782] Mekarim'ul-Ahlak, 1/65/69

[783] el-Bihar, 16/236

[784] a. g. e, 84/354/2

[785] a. g. e, 78/304/1

[786] Gurer'ul-Hikem, 10283

[787] Ankebut suresi, 29. ayet

[788] Nisa suresi, 140. ayet

[789] En'am suresi, 68. ayet

[790] el-Kafi, 2/377/8

[791] el-Bihar, 100/96/1, bak. 245. Konu, el-İstima'

[792] a. g. e, 75/246/9

[793] el-Hisal, 410/12

- [794] el-Bihar, 10/98/1
- [795] Emali et-Tusi, 8/8
- [796] el-Kafi, 2/374/1
- [797] a. g. e. s. 378/10
- [798] Emali et-Tusi, 53/71
- [799] el-Bihar, 77/89/3
- [800] Emali et-Tusi, 572/1185
- [801] Tenbih'ul-Havatir, 1/98
- [802] el-Bihar, 75/465/6
- [803] el-Bihar, 93/163/42
- [804] a. g. e. s. 162/42
- [805] Kaynakta da bu kelime “şahib” diye geçmektedir. Ama doğru olanı “helak olan” anlamına gelen “şacib” kelimesidir.
- [806] el-Bihar, 74/189/18
- [807] a. g. e. 93/163/43
- [808] İle'uş-Şerayi', 394/9
- [809] el-Bihar, 94/127/19
- [810] a. g. e. s. 75/468/20
- [811] Mustatrefat'us-Serair, 143/7
- [812] Emali es-Seduk, 68/4
- [813] Kur'b'ul İsnad, 36/117
- [814] el-Bihar, 75/467/17
- [815] el-Kafi, 2/496/3
- [816] Nur'us-Sakaleyn, 4/441/132
- [817] Emali et-Tusi, 215/374
- [818] el-Kafi, 2/504/4
- [819] Gurer'ul-Hikem, 4719-4720
- [820] a. g. e. 4774
- [821] Tuhef'ul-Ukul, 44; Emali et-Tusi, 157/262; Lafızda az bir farklılıkla. Hakeza bak. ez-Zıkr, 1345. Bölüm
- [822] el-Bihar, 78/141/35
- [823] İkbal'ul-A'mal, 1/164
- [824] el-Bihar, 1/204/22
- [825] Gurer'ul-Hikem, 4722
- [826] a. g. e. 4717
- [827] a. g. e. 4786
- [828]

a. g. e. 4787

[\[829\]](#) Tenbih'ul-Havatir, 2/122

[\[830\]](#) Gurer'ul-Hikem, 9875

[\[831\]](#) a. g. e. 4723

[\[832\]](#) Tuhef'ul-Ukul, 41

[\[833\]](#) el-Bihar, 74/188/18

[\[834\]](#) Mekarim'ul-Ahlak, 2/348/2660

[\[835\]](#) el-Bihar, 77/36/7

[\[836\]](#) Tenbih'ul-Havatir, 1/31

[\[837\]](#) a. g. e. 2/120

[\[838\]](#) Tefsir-i Kumi, 2/70

[\[839\]](#) Gurer'ul-Hikem, 4783

[\[840\]](#) el-Hisal, 569/1

[\[841\]](#) a. g. e. 87/20

[\[842\]](#) Nehc'ul-Belağa, 86. hutbe

[\[843\]](#) el-Bihar, 77/285/1

[\[844\]](#) Gurer'ul-Hikem, 10823

[\[845\]](#) el-Bihar, 74/194/19

[\[846\]](#) el-Kafi, 2/375/3

[\[847\]](#) Tenbih'ul-Havatir, 2/32

[\[848\]](#) Mustedrek'ul-Vesail, 8/337/9595

[\[849\]](#) Gurer'ul-Hikem, 4746

[\[850\]](#) a. g. e. 5072

[\[851\]](#) Kenz'ul-Ummal, 1031; bak. 1/206, 207

[\[852\]](#) a. g. e. 1028

[\[853\]](#) a. g. e. 1032

[\[854\]](#) a. g. e. 1035 ve manasında 1036, 1039, 1042

[\[855\]](#) a. g. e. 20241

[\[856\]](#) a. g. e. 20242

[\[857\]](#) a. g. e. 1644, el-Bihar, 2/266/23 (Lafızdaki az bir farklılıkla.)

[\[858\]](#) Mean'il-Ahbar, 154/1

[\[859\]](#) a. g. e. h. 2

[\[860\]](#) Kenz'ul-Ummal, 909

[\[861\]](#) a. g. e. 1025

[\[862\]](#) a. g. e. 1030

- [\[863\]](#) a. g. e. 1029, manasında, 1663
- [\[864\]](#) a. g. e. 34459
- [\[865\]](#) a. g. e. 34461
- [\[866\]](#) Buruc suresi, 3. ayet
- [\[867\]](#) el-Bihar, 89/263
- [\[868\]](#) Mean'il-Ahbar, 299/2
- [\[869\]](#) el-Bihar, 89/267/5
- [\[870\]](#) a. g. e. s. 283/28
- [\[871\]](#) Sevak'ul-A'mal, 220/1
- [\[872\]](#) el-Bihar, 104/73/24
- [\[873\]](#) a. g. e. 81/129/18
- [\[874\]](#) İlel'uş-Şerayî, 285/2
- [\[875\]](#) Gurer'ul-Hikem, 4943
- [\[876\]](#) el-Bihar, 62/262/19
- [\[877\]](#) Gurer'ul-Hikem, 9052
- [\[878\]](#) Vesail'uş-Şia, 14/10/6
- [\[879\]](#) a. g. e. h. 8
- [\[880\]](#) A'raf suresi, 26. ayet
- [\[881\]](#) A'raf suresi, 32. ayet
- [\[882\]](#) el-Hisal, 612/10
- [\[883\]](#) Vesail'uş-Şia, 3/340/4
- [\[884\]](#) Kenz'ul-Ummal, 17166
- [\[885\]](#) a. g. e. 17168
- [\[886\]](#) Emali et-Tusi, 275/526
- [\[887\]](#) el-Bihar, 79/303/16
- [\[888\]](#) el-Kafi, 6/439/5
- [\[889\]](#) Mekarim'ul-Ahlak, 1/85/1
- [\[890\]](#) Kenz'ul-Ummal, 17164
- [\[891\]](#) Kur'b'ul İsnad, 67/215
- [\[892\]](#) Gurer'ul-Hikem, 1659
- [\[893\]](#) a. g. e. 4803
- [\[894\]](#) a. g. e. 4848
- [\[895\]](#) el-Bihar, 77/59/3
- [\[896\]](#) a. g. e. s. 40/8
- [\[897\]](#)

Kenz'ul-Ummal, 5170

[898]

el-Bihar, 70/11/11

[899]

Kenz'ul-Ummal, 16792

[900]

a. g. e. 16795; Emali et-Tusi, 394/870

[901]

a. g. e. 16796

[902]

a. g. e. 16810

[903]

Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 2/74/344

[904]

Vesail'uş-Şia, 1/432/2

[905]

a. g. e. h. 1

[906]

Mean'il-Ahbar, 234/1

[907]

A'lam'ud-Din, 313

[908]

el-Bihar, 71/293/63

[909]

Tuhef'ul-Ukul, 37

[910]

Kenz'ul-Ummal, 5164

[911]

el-Bihar, 71/390/48

[912]

Gurer'ul-Hikem, 4807

[913]

Cami'ul-Ahadis'il-Kumi, 70

[914]

Kenz'ul-Ummal, 28776

[915]

Gurer'ul-Hikem, 1193

[916]

a. g. e. 4718

[917]

a. g. e. 4744

[918]

a. g. e. 4747

[919]

a. g. e. 4748

[920]

a. g. e. 4745

[921]

a. g. e. 4749

[922]

Gurer'ul-Hikem, 4750

[923]

a. g. e. 4751

[924]

a. g. e. 4752

[925]

a. g. e. 4753

[926]

a. g. e. 4754

[927]

Nehc'us-Saadet, 1/51

[928]

el-Bihar, 77/381/5

[929]

Gurer'ul-Hikem, 320

[930]

a. g. e. 1175

[931]

a. g. e. 4171

- [\[932\]](#) Maide suresi, 6. ayet
- [\[933\]](#) Vesail'uş-Şia, 1/495/1
- [\[934\]](#) a. g. e. s. 501/3
- [\[935\]](#) el-Bihar, 77/247/1, et-Tuhef'ten naklen "Hilim açısından en üstünleri, ilim ve siyaset açısından en kapsamlısı ..."
- [\[936\]](#) Nehc'ul-Belağa, 53. Mektub, tüm mektuba bakınız.
- [\[937\]](#) a. g. e.
- [\[938\]](#) Gurer'ul-Hikem, 8329
- [\[939\]](#) a. g. e. 3932
- [\[940\]](#) Feth suresi, 4. ayet
- [\[941\]](#) Feth suresi, 7. ayet
- [\[942\]](#) Muddessir suresi, 31. ayet
- [\[943\]](#) Saffat suresi, 171/173. ayetler
- [\[944\]](#) Bakara suresi, 249-251. ayetler
- [\[945\]](#) Tevbe suresi, 26. ayet
- [\[946\]](#) Tevbe suresi, 40. ayet
- [\[947\]](#) Ahzab suresi, 9. ayet
- [\[948\]](#) Al-i İmran suresi, 132. ayet
- [\[949\]](#) Hadid suresi, 21. ayet
- [\[950\]](#) Nehc'ul-Belağa, 28. hutbe
- [\[951\]](#) Gurer'ul-Hikem, 3736
- [\[952\]](#) Tuhef'ul-Ukul, 291
- [\[953\]](#) el-Bihar, 77/94/1
- [\[954\]](#) Tuhef'ul-Ukul, 281
- [\[955\]](#) Gurer'ul-Hikem, 1024
- [\[956\]](#) a. g. e. 1074
- [\[957\]](#) a. g. e. 397
- [\[958\]](#) a. g. e. 417
- [\[959\]](#) a. g. e. 477-478
- [\[960\]](#) a. g. e. 437-438
- [\[961\]](#) Nehc'ul-Belağa, 387. hikmet
- [\[962\]](#) Secde suresi, 17. ayet
- [\[963\]](#) Kenz'ul-Ummal, 43069, el-Bihar, 8/191/168 (Lafızdaki az bir farklılıkla)
- [\[964\]](#) Tevbe suresi, 111. ayet
- [\[965\]](#) el-Bihar, 78/13/71
- [\[966\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 3474

[967]

a. g. e. 9164

[968]

et-Tevhid, 21/13

[969]

a. g. e. 22/17

[970]

a. g. e. 28/29

[971]

a. g. e. 24/21

[972]

a. g. e. 29/30

[973]

Gurer'ul-Hikem, 4698

[974]

a. g. e. 4700

[975]

et-Tevhid, 28/27

[976]

a. g. e. 25/23

[977]

a. g. e. 23/18

[978]

el-Bihar, 3/13/28

[979]

Nisa suresi, 124. ayet

[980]

Tevbe suresi, 111. ayet

[981]

Meryem suresi, 63. ayet

[982]

el-Bihar, 78/90/95

[983]

el-Kafi, 2/100/6

[984]

Emali et-Tusi, 508/1110

[985]

el-Kafi, 2/300/2

[986]

el-Hisal, 432/15, 433/16

[987]

Emali et-Tusi, 534/1162

[988]

el-Zuhd li'l Huseyin b. Said, 21/45

[989]

Kenz'ul-Ummal, 43147, 43145, (Lafızdaki az bir farklılıkla)

[990]

Sevab'ul-A'mal, 161/1

[991]

el-Bihar, 74/360/1

[992]

el-Kafi, 2/103/2

[993]

Nehc'ul-Belağa, 42. hikmet

[994]

Nur'us-Sakaleyn, 5/583/24

[995]

Tenbih'ul-Havatir, 1/105

[996]

a. g. e. 1/272

[997]

Vesail'uş-Şia, 6/331/6

[998]

Tenbih'ul-Havatir, 1/135

[999]

a. g. e, 2/248

[1000]

Mustedrek'ul-Vesail, 2/122/1604

- [1001] Gurer'ul-Hikem, 10868
- [1002] Kenz'ul-Ummal, 319, 317 Lafızdaki az bir farklılıkla)
- [1003] Bakara suresi, 214. ayet
- [1004] Al-i İmran suresi, 142. ayet
- [1005] Naziat suresi, 40-41. ayetler
- [1006] Nehc'ul-Belağa, 176. hutbe
- [1007] el-Kafi, 2/89/7
- [1008] Mir'at'ul-Ukul, 8/132
- [1009] Kenz'ul-Ummal, 43605, 44159 Lafızdaki az bir farklılıkla)
- [1010] Gurer'ul-Hikem, 7421
- [1011] a. g. e. 7403
- [1012] a. g. e. 4204
- [1013] Tenbih'ul-Havatir, 2/230
- [1014] Gurer'ul-Hikem, 10566
- [1015] Mean'il-Ahbar, 411/99
- [1016] el-Hisal, 144/170
- [1017] el-Kafi, 2/144/2
- [1018] Emali es-Seduk, 82/2
- [1019] Kenz'ul-Ummal, 43530
- [1020] el-Hisal, 294/60
- [1021] el-Bihar, 77/22/6
- [1022] et-Tevhid, 19/4
- [1023] Maide suresi, 72. ayet
- [1024] A'raf suresi, 40. ayet
- [1025] Sevak'ul-A'mal, 262/3
- [1026] el-Zuhd li'l Huseyin b. Said, 9/17
- [1027] Emali es-Seduk, 351/1
- [1028] Mean'il-Ahbar, 330/1
- [1029] Nur'us-Sakaleyn, 5/394/43
- [1030] a. g. e. 5/394/44
- [1031] Yani, Muhammed, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'in velayeti için.
- [1032] Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 1/58/27, bak. el-İmame, 135. Bölüm
- [1033] Kenz'ul-Ummal, 43777
- [1034] a. g. e. 43776
- [1035]

a. g. e. 43808

[1036]

a. g. e. 43906

[1037]

el-Hisal, 151/185

[1038]

Tenbih'ul-Havatir, 1/198

[1039]

a. g. e. 2/227

[1040]

Sad suresi, 50. ayet

[1041]

Mean'il-Ahbar, 409/90

[1042]

Kurb'ul İsnad, 120/420

[1043]

el-Bihar, 8/116/1

[1044]

el-Hisal, 408/6

[1045]

el-Fezail, 129

[1046]

ed-Durr'ul-Mensur, 1/597

[1047]

Ta-Ha suresi, 75. ayet

[1048]

İsra suresi, 21. ayet

[1049]

Bu cümle ayet değildir. Zahren ravi hata etmiştir. (Kudsi bir hadis de olabilir.)

[1050]

el-Zuhd li'l Huseyin b. Said 99/270

[1051]

Emali et-Tusi, 529/1162

[1052]

Nehc'ul-Belağa, 85

[1053]

el-Bihar, 8/133/39

[1054]

Emali et-Tusi, 528/1162

[1055]

Gurer'ul-Hikem, 3514

[1056]

el-Bihar, 8/132/35

[1057]

a. g. e. 97/47/32

[1058]

el-Hisal, 93/39

[1059]

el-Kafi, 2/178/11

[1060]

Mean'il-Ahbar, 251/1

[1061]

el-Bihar, 81/194/50

[1062]

Tevbe suresi, 72. ayet

[1063]

el-Bihar, 69/251/30

[1064]

a. g. e. 8/140/57

[1065]

a. g. e. s. 126/27

[1066]

İrşad'ul-Kulub, 200

[1067]

el-Kafi, 2/83/2

[1068]

el-Bihar, 71/383/18

[1069]

Kenz'ul-Ummal, 39281, a. g. e. 39292 (Lafızdaki az bir farklılıkla)

- [\[1070\]](#) el-Bihar, 8/120/11
- [\[1071\]](#) Kenz'ul-Ummal, 39423
- [\[1072\]](#) el-Bihar, 93/169/7
- [\[1073\]](#) Emali es-Seduk, 486/14
- [\[1074\]](#) Ra'd suresi, 35. ayet
- [\[1075\]](#) Muhammed suresi, 15. ayet
- [\[1076\]](#) Metalib'us-Suul, 55
- [\[1077\]](#) Emali et-Tusi, 29/31
- [\[1078\]](#) el-Bihar, 7/220/132
- [\[1079\]](#) Nehc'ul-Belağa, 165. hutbe
- [\[1080\]](#) el-Ihtisas, 357
- [\[1081\]](#) Nur'us-Sakaleyn, 5/484/57
- [\[1082\]](#) Tenbih'ul-Havatir, 2/226
- [\[1083\]](#) el-Bihar, 8/127/27
- [\[1084\]](#) İle'uş-Şerayi', 173/1
- [\[1085\]](#) Emali es-Seduk, 210/5
- [\[1086\]](#) Kenz'ul-Ummal, 16636
- [\[1087\]](#) Tenbih'ul-Havatir, 1/57
- [\[1088\]](#) a. g. e. 2/121
- [\[1089\]](#) a. g. e. s. 213
- [\[1090\]](#) el-Mu'cem'ul-Kebir, 1/319/950
- [\[1091\]](#) Musned-u İbn-i Hanbel, 2/572/6582
- [\[1092\]](#) Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 2/183
- [\[1093\]](#) a. g. e.
- [\[1094\]](#) Gurer'ul-Hikem, 3400
- [\[1095\]](#) Kenz'ul-Ummal, 39338
- [\[1096\]](#) el-Bihar, 8/199/202
- [\[1097\]](#) Kenz'ul-Ummal, 39301
- [\[1098\]](#) a. g. e. 393329
- [\[1099\]](#) a. g. e. 10221
- [\[1100\]](#) el-Bihar, 74/308/61
- [\[1101\]](#) Vesail'uş-Şia, 11/197/22
- [\[1102\]](#) Tuheful-Ukul, 200
- [\[1103\]](#) ed-Deavat lil Ravendi, 164/452
- [\[1104\]](#)

A'raf suresi, 46. ayet

[\[1105\]](#)

A'raf suresi, 48. ayet

[\[1106\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 1975

[\[1107\]](#)

el-Bihar, 8/335/2

[\[1108\]](#)

a. g. e. h. 3

[\[1109\]](#)

a. g. e. s. 336/7

[\[1110\]](#)

Nur'us-Sakaleyn, 2/34/134

[\[1111\]](#)

el-Hisal, 359/45

[\[1112\]](#)

Hicr suresi, 27. ayet

[\[1113\]](#)

Neml suresi, 39. ayet

[\[1114\]](#)

Nur'us-Sakaleyn, 5/433/12

[\[1115\]](#)

Nehc'ul-Belağa, 255. hikmet

[\[1116\]](#)

Mean'il-Ahbar, 238/2

[\[1117\]](#)

el-Ihtisas, 343

[\[1118\]](#)

Mışkat'ul-Envar, 270

[\[1119\]](#)

a. g. e. 169

[\[1120\]](#)

Mean'il-Ahbar, 237/1

[\[1121\]](#)

Tahrim suresi, 9. ayet

[\[1122\]](#)

Tevbe suresi, 24. ayet

[\[1123\]](#)

Nehc'ul-Belağa, 27. hutbe

[\[1124\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 1346

[\[1125\]](#)

Kenz'ul-Ummal, 10495

[\[1126\]](#)

Mışkat'ul-Envar, 154

[\[1127\]](#)

Sahih-i Muslim, 1910

[\[1128\]](#)

Mustedrek'ul-Vesail, 11/21/12324

[\[1129\]](#)

Vesail'uş-Şia, 11/9/15

[\[1130\]](#)

Kenz'ul-Ummal, 10527

[\[1131\]](#)

Emali el-Mufid, 11/8

[\[1132\]](#)

Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 3/182

[\[1133\]](#)

Nur'us-Sakaleyn, 1/408/429

[\[1134\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 5452

[\[1135\]](#)

a. g. e. 5455

[\[1136\]](#)

Vesail'uş-Şia, 11/35/9

[\[1137\]](#)

Nisa suresi, 95. ayet

[\[1138\]](#)

Muhammed suresi, 31. ayet

[1139]

Emali es-Seduk, 462/8

[1140]

Gurer'ul-Hikem, 1347

[1141]

Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 3/184

[1142]

Mustedrek'ul-Vesail, 11/17/12310

[1143]

Kenz'ul-Ummal, 10680

[1144]

Tefsir-i Ayyaşı, 1/206/152; Tenbih'ul-Hevatır, 2/197 (Lafızdaki az bir farklılıkla)

Ayrıca şu da yer almıştır: “Ey Allah'ın Resulü! Benim yaşı annem ve babam var. Bana ısındıkları için cihada çıkmamı istemiyorlar.” Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: *“Onlarla otur! Allah'a yemin olsun ki onlarla bir gün ve bir gece oturman, bir yıl cihad etmenden daha hayırlıdır.”*

[1145]

Mustedrek'ul-Vesail, 11/13/12293

[1146]

a. g. e.

[1147]

a. g. e. 11/9/12286

[1148]

a. g. e. s. 118/12581

[1149]

a. g. e. 11/20/12320

[1150]

Nevadir, Ravendi, 21

[1151]

Mustedrek'ul-Vesail, 11/24/12333

[1152]

a. g. e. h. 12335

[1153]

a. g. e. 11/29/12351; bak. Cubn, 491. Bölüm

[1154]

Vesail'uş-Şia, 11/14/2

[1155]

Kenz'ul-Ummal, 10664

[1156]

el-Bihar, 100/49/23

[1157]

Nehc'ul-Belağa, 53. mektup

[1158]

el-Bihar, 100/89/71

[1159]

Kenz'ul-Ummal, 10885

[1160]

Nehc'ul-Belağa, 47. mektup

[1161]

Enfal suresi, 65. ayet

[1162]

Nisa suresi, 75. ayet

[1163]

Nehc'ul-Belağa, 34. hutbe

[1164]

a. g. e. 51. hutbe

[1165]

Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 4/26

[1166]

a. g. e. 6/99

[1167]

Gurer'ul-Hikem, 5933

[1168]

Kenz'ul-Ummal, 10787

[1169]

a. g. e. 10791

[1170]

Tevbe suresi, 12. ayet

[1171]

Sunen-i Ebi Davud, 2670

- [1172] Emali es-Seduk, 462/8
- [1173] Nehc'ul-Belağa, 27. hutbe
- [1174] el-Hisal, 232/74
- [1175] Enfal suresi, 60. ayet
- [1176] Al-i İmran suresi, 200. ayet
- [1177] Kenz'ul-Ummal, 10508
- [1178] a. g. e. 10510
- [1179] a. g. e. 10611
- [1180] a. g. e. 10714
- [1181] a. g. e. 10730
- [1182] Şueb'ul-İman, 4292
- [1183] Sunen-i İbn-i Mace, 2769
- [1184] Sunen-i Tirmizi, 1639
- [1185] Kenz'ul-Ummal, 10587
- [1186] a. g. e. 10588
- [1187] a. g. e. 10667
- [1188] a. g. e. 10669
- [1189] Tahrim suresi, 9. ayet
- [1190] Ankebut suresi, 6. ayet
- [1191] Ankebut suresi, 69. ayet
- [1192] Bu da Allah katında en yüce ve büyük cihadın batıl ehlinin şüphelerine cevap veren mütekekkimlerin cihadı olduğuna delalet etmektedir. (Mecme'ul-Beyan, 7/273)
- [1193] Furkan suresi, 52. ayet
- [1194] Tuheful-Ukul, 243; Mişkat'ul-Envar, 245 (Lafızdaki az bir farklılıkla)
- [1195] el-Mehasin, 1/456/1053
- [1196] el-Hisal, 620/10
- [1197] Gurer'ul-Hikem, 4755
- [1198] a. g. e. 4756
- [1199] a. g. e. 3331-3332
- [1200] a. g. e. 3546
- [1201] a. g. e. 9756
- [1202] a. g. e. 3775
- [1203] Tuheful-Ukul, 399
- [1204] Gurer'ul-Hikem, 10922
- [1205] a. g. e. 4759

- [\[1206\]](#) a. g. e. 5406
- [\[1207\]](#) Kenz'ul-Ummal, 11261; Tenbih'ul-Havatir, 1/96
- [\[1208\]](#) TuheFul-Ukul, 284
- [\[1209\]](#) Gurer'ul-Hikem, 4772
- [\[1210\]](#) a. g. e. 4931
- [\[1211\]](#) el-Bihar, 19/182/31
- [\[1212\]](#) Mean'il-Ahbar, 160/1
- [\[1213\]](#) Mustedrek'ul-Vesail, 11/140/12651
- [\[1214\]](#) Gurer'ul-Hikem, 3232
- [\[1215\]](#) Mustedrek'ul-Vesail, 11/137/12640
- [\[1216\]](#) Gurer'ul-Hikem, 6370
- [\[1217\]](#) TuheFul-Ukul, 286
- [\[1218\]](#) Gurer'ul-Hikem, 11005
- [\[1219\]](#) Kenz'ul-Ummal, 11260
- [\[1220\]](#) a. g. e. 11265
- [\[1221\]](#) a. g. e. 11780
- [\[1222\]](#) TuheFul-Ukul, 304
- [\[1223\]](#) Gurer'ul-Hikem, 4761
- [\[1224\]](#) a. g. e. 4762
- [\[1225\]](#) a. g. e. 7080
- [\[1226\]](#) el-Bihar, 77/24/6
- [\[1227\]](#) Gurer'ul-Hikem, 2489
- [\[1228\]](#) a. g. e. 4655
- [\[1229\]](#) a. g. e. 4760
- [\[1230\]](#) a. g. e. 2784
- [\[1231\]](#) a. g. e. 3488
- [\[1232\]](#) a. g. e. 5407
- [\[1233\]](#) a. g. e. 9449
- [\[1234\]](#) Tenbih'ul-Havatir, 2/119
- [\[1235\]](#) Gurer'ul-Hikem, 4319
- [\[1236\]](#) Tenbih'ul-Havatir, 2/122
- [\[1237\]](#) a. g. e.
- [\[1238\]](#) a. g. e.
- [\[1239\]](#) Gurer'ul-Hikem, 5190
- [\[1240\]](#)

- a. g. e. 7751
[\[1241\]](#) el-Kafi, 8/7/1
[\[1242\]](#) a. g. e. s. 11
[\[1243\]](#) el-Bihar, 78/228/100, bak. tüm hadisler
[\[1244\]](#) a. g. e. 77/171/7
[\[1245\]](#) Nehc'ul-Belağa, 230. hutbe
[\[1246\]](#) Gurer'ul-Hikem, 6009
[\[1247\]](#) a. g. e. 5891
[\[1248\]](#) A'lam'ud-Din, 343
[\[1249\]](#) Hac suresi, 78. ayet
[\[1250\]](#) Tuhef'ul-Ukul, 69
[\[1251\]](#) el-Bihar, 77/25/6
[\[1252\]](#) Mekarim'ul-Ahlak, 1/61/55
[\[1253\]](#) Emali es-Seduk, 28/4
[\[1254\]](#) el-Mehasin, 1/455/1052
[\[1255\]](#) a. g. e. s. 456/1053
[\[1256\]](#) el-Kafi, 2/77/4
[\[1257\]](#) Ankebut suresi, 69. ayet
[\[1258\]](#) el-Bihar, 71/96/61
[\[1259\]](#) Gurer'ul-Hikem, 9160
[\[1260\]](#) a. g. e. 8785
[\[1261\]](#) Metalib'us-Suul, 57
[\[1262\]](#) el-Bihar, 78/356/11
[\[1263\]](#) Ankebut suresi, 6. ayet
[\[1264\]](#) Fatır suresi, 18. ayet
[\[1265\]](#) Fussilet suresi, 46. ayet
[\[1266\]](#) Casiye suresi, 15. ayet
[\[1267\]](#) Gurer'ul-Hikem, 7616
[\[1268\]](#) a. g. e. 1981
[\[1269\]](#) a. g. e. 987
[\[1270\]](#) a. g. e. 9026
[\[1271\]](#) a. g. e. 8711
[\[1272\]](#) Ahzab suresi, 72. ayet
[\[1273\]](#) Gurer'ul-Hikem, 47-48
[\[1274\]](#) a. g. e. 1830

- [\[1275\]](#) a. g. e. 689
- [\[1276\]](#) a. g. e. 820
- [\[1277\]](#) a. g. e. 1969
- [\[1278\]](#) a. g. e. 485
- [\[1279\]](#) a. g. e. 1464
- [\[1280\]](#) a. g. e. 848
- [\[1281\]](#) a. g. e. 930
- [\[1282\]](#) a. g. e. 819
- [\[1283\]](#) a. g. e. 658
- [\[1284\]](#) Kenz'ul-Ummal, 5830
- [\[1285\]](#) Ed-Durret'ul-Bahire, 44
- [\[1286\]](#) Gurer'ul-Hikem, 1694
- [\[1287\]](#) ed-Duru'ul-Vakia, 249
- [\[1288\]](#) Gurer'ul-Hikem, 3444
- [\[1289\]](#) a. g. e. 10816
- [\[1290\]](#) a. g. e. 7582
- [\[1291\]](#) el-Mehasi, 1/340/700
- [\[1292\]](#) Sebe suresi, 6. ayet
- [\[1293\]](#) Hac suresi, 54. ayet
- [\[1294\]](#) Rum suresi, 56. ayet
- [\[1295\]](#) Kenz'ul-Ummal, 28944
- [\[1296\]](#) Gurer'ul-Hikem, 2094
- [\[1297\]](#) a. g. e. 1809
- [\[1298\]](#) a. g. e. 1125
- [\[1299\]](#) a. g. e. 1729
- [\[1300\]](#) a. g. e. 1162
- [\[1301\]](#) a. g. e. 1772
- [\[1302\]](#) a. g. e. 2081
- [\[1303\]](#) a. g. e. 1190
- [\[1304\]](#) a. g. e. 1238-1239
- [\[1305\]](#) a. g. e. 1113-1114
- [\[1306\]](#) a. g. e. 1240
- [\[1307\]](#) a. g. e. 1241
- [\[1308\]](#) a. g. e, 1285
- [\[1309\]](#)

a. g. e. 327

[\[1310\]](#)

a. g. e. 1716

[\[1311\]](#)

Nehc'ul-Belağa, 70. hikmet

[\[1312\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 3864

[\[1313\]](#)

a. g. e. 449

[\[1314\]](#)

Ed-Durret'ul-Bahire, 41

[\[1315\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 1534

[\[1316\]](#)

a. g. e. 5988

[\[1317\]](#)

a. g. e. 7964

[\[1318\]](#)

a. g. e. 6327

[\[1319\]](#)

Tenbih'ul-Havatir, 2/17

[\[1320\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 6382

[\[1321\]](#)

a. g. e. 5898

[\[1322\]](#)

a. g. e. 4709

[\[1323\]](#)

a. g. e. 7329

[\[1324\]](#)

el-Bihar, 1/160/39

[\[1325\]](#)

TuheFul-Ukul, 489

[\[1326\]](#)

el-Bihar, 78/326/33

[\[1327\]](#)

TuheFul-Ukul, 73

[\[1328\]](#)

A'lam'ud-Din, 303

[\[1329\]](#)

el-Kafi, 2/237/26, bak. tüm hadisler, 45. bölüm

[\[1330\]](#)

TuheFul-Ukul, 18

[\[1331\]](#)

a. g. e. 29

[\[1332\]](#)

a. g. e. 219

[\[1333\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 3262

[\[1334\]](#)

a. g. e. 6371

[\[1335\]](#)

Availi el-Leali, 1/292/171

[\[1336\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 2936

[\[1337\]](#)

a. g. e. 4576

[\[1338\]](#)

a. g. e. 5238

[\[1339\]](#)

a. g. e. 5247

[\[1340\]](#)

a. g. e. 10187

[\[1341\]](#)

a. g. e. 7063

[\[1342\]](#)

Metalib'us-Suul, 55

[\[1343\]](#)

Emali et-Tusi, 56/78

- [\[1344\]](#) Gurer'ul-Hikem, 7054
- [\[1345\]](#) el-Bihar, 70/379/26
- [\[1346\]](#) Nehc'ul-Belağa, 69. mektup
- [\[1347\]](#) Mean'il-Ahbar, 401/62
- [\[1348\]](#) TuheFul-Ukul, 317
- [\[1349\]](#) a. g. e. 487
- [\[1350\]](#) Tenbih'ul-Havatir, 2/122
- [\[1351\]](#) Nehc'ul-Belağa, 384. hikmet
- [\[1352\]](#) Gurer'ul-Hikem, 5384
- [\[1353\]](#) A'raf suresi, 199. ayet
- [\[1354\]](#) el-Bihar, 78/352/9
- [\[1355\]](#) TuheFul-Ukul, 489
- [\[1356\]](#) Gurer'ul-Hikem, 5856
- [\[1357\]](#) Emali es-Seduk, 28/4
- [\[1358\]](#) TuheFul-Ukul, 85
- [\[1359\]](#) Gurer'ul-Hikem, 7178
- [\[1360\]](#) Metalib'us-Suul, 57
- [\[1361\]](#) KeşFul-Gumme, 3/137
- [\[1362\]](#) Emali et-Tusi, 494/1082
- [\[1363\]](#) Gurer'ul-Hikem, 10246
- [\[1364\]](#) İsra suresi, 97. ayet
- [\[1365\]](#) Nebe suresi, 21. ayet
- [\[1366\]](#) Nebe suresi, 22. ayet
- [\[1367\]](#) Gurer'ul-Hikem, 478
- [\[1368\]](#) Kenz'ul-Ummal, 44225
- [\[1369\]](#) Şerh-u Nehc'il-Belağa, İbn-i Ebi'l-Hadid, 15/164
- [\[1370\]](#) Gurer'ul-Hikem, 2619
- [\[1371\]](#) a. g. e. 2620
- [\[1372\]](#) a. g. e. 9995
- [\[1373\]](#) Emali es-Seduk, 496/7
- [\[1374\]](#) Kenz'ul-Ummal, 39477
- [\[1375\]](#) Nur'us-Sakaleyn, 4/8/27
- [\[1376\]](#) Emali es-Seduk, 447/14
- [\[1377\]](#) Kenz'ul-Ummal, 39516
- [\[1378\]](#)

- Bakara suresi, 24. ayet
[\[1379\]](#)
Cin suresi, 15. ayet
[\[1380\]](#)
Nehc'ul-Belağa, 183. hutbe
[\[1381\]](#)
İnsan suresi, 4. ayet
[\[1382\]](#)
Gafir suresi, 71. ayet
[\[1383\]](#)
Hakka suresi, 30-32. ayetler
[\[1384\]](#)
el-Bihar, 8/280/1
[\[1385\]](#)
İbrahim suresi, 50. ayet
[\[1386\]](#)
Hac suresi, 19-21. ayetler
[\[1387\]](#)
el-Bihar, 8/280/1
[\[1388\]](#)
el-Bihar, 7/221/132
[\[1389\]](#)
Gaşiye suresi, 6-7. ayetler
[\[1390\]](#)
Duhan suresi, 43-44. ayetler
[\[1391\]](#)
Hakka suresi, 35-36. ayetler
[\[1392\]](#)
Emali et-Tusi, 533/1162
[\[1393\]](#)
el-Bihar, 8/280/1
[\[1394\]](#)
Nur'us-Sakaleyn, 5/565/14
[\[1395\]](#)
Yunus suresi, 4. ayet
[\[1396\]](#)
Vakıa suresi, 54-55. ayetler
[\[1397\]](#)
el-Bihar, 8/244
[\[1398\]](#)
a. g. e. s. 302/58
[\[1399\]](#)
Kenz'ul-Ummal, 39487
[\[1400\]](#)
Nahl suresi, 29. ayet
[\[1401\]](#)
Hicr suresi, 43-44. ayetler
[\[1402\]](#)
el-Bihar, 8/289/27
[\[1403\]](#)
Tenbih'ul-Havatir, 1/121
[\[1404\]](#)
A'raf suresi, 179. ayet
[\[1405\]](#)
Naziat suresi, 37-39. ayetler
[\[1406\]](#)
Kenz'ul-Ummal, 44064
[\[1407\]](#)
a. g. e. 44071
[\[1408\]](#)
el-Hisal, 159/204
[\[1409\]](#)
Tenbih'ul-Havatir, 2/121
[\[1410\]](#)
Meryem suresi, 71-72. ayet
[\[1411\]](#)
Gurer'ul-Hikem, 7404
[\[1412\]](#)
el-Bihar, 78/356/11

- [1413] Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 2/28/20
- [1414] el-Bihar, 8/295/44
- [1415] a. g. e. s. 316/96
- [1416] Kenz'ul-Ummal, 39507
- [1417] a. g. e. 28977
- [1418] Durr'ul-Mensur, 1/178
- [1419] Gurer'ul-Hikem, 3217
- [1420] a. g. e. 3225
- [1421] Zumer suresi, 72. ayet
- [1422] el-Kafi, 2/310/10, Savab'ul-A'mal, 265/7
- [1423] Sevab'ul-A'mal, 324/1
- [1424] el-Hisal, 296/65
- [1425] el-Bihar, 8/297/48
- [1426] Bakara suresi, 81. ayet
- [1427] Leyl suresi, 15-16. ayetler
- [1428] Kenz'ul-Ummal, 261
- [1429] a. g. e. 318
- [1430] el-Kafi, 8/136/103
- [1431] et-Tevhid, 20/6
- [1432] a. g. e. h. 7
- [1433] a. g. e, 29/31
- [1434] el-Kafi, 2/385/7
- [1435] et-Tevhid, 407/6
- [1436] Mustedrek'ul-Vesail, 9/149/10516
- [1437] İkbāl'ul-A'mal, 3/336
- [1438] Zuhurf suresi, 77. ayet
- [1439] Fatır suresi, 36. ayet
- [1440] İbrahim suresi, 16-17. ayetler
- [1441] Ta-Ha suresi, 74. ayet
- [1442] Gurer'ul-Hikem, 10892
- [1443] a. g. e. 10116
- [1444] a. g. e. 10114
- [1445] Durr'ul-Mensur, 1/102
- [1446] Kenz'ul-Ummal, 39349
- [1447]

a. g. e. 39427

[1448] el-Zuhd li'l Huseyin b. Said, 96/260

[1449] Kenz'ul-Ummal, 284

[1450] Sahih-i Muslim, 186

[1451] el-Kafi, 2/85/5

[1452] Kaf suresi, 30. ayet

[1453] Durr'ul-Mensur, 7/603

[1454] a. g. e.

[1455] Kenz'ul-Ummal, 39404

[1456] a. g. e. 39312

[1457] el-Bihar, 8/287/19

[1458] Durr'ul-Mensur, 3/262

[1459] Ankebut suresi, 54. ayet

[1460] Tevbe suresi, 49. ayet

[1461] Kenz'ul-Ummal, 43607

[1462] Nehc'ul-Belağa, 243. hikmet

[1463] Mean'il-Ahbar, 238/2

[1464] Gurer'ul-Hikem, 5378

[1465] a. g. e. 8640

[1466] a. g. e. 9417

[1467] a. g. e. 5136

[1468] a. g. e. 4104

[1469] a. g. e. 5303

[1470] a. g. e. 5321

[1471] a. g. e. 4061

[1472] Gurer'ul-Hikem, 3778

[1473] a. g. e. 4716

[1474] a. g. e. 4728

[1475] a. g. e. 4729

[1476] a. g. e. 4733

[1477] İrşad, 1/303

[1478] Keşful-Gumme, 2/242

[1479] Nehc'ul-Belağa, 211. hikmet

[1480] Gurer'ul-Hikem, 330

[1481] a. g. e. 3019

- [\[1482\]](#) a. g. e. 3153
- [\[1483\]](#) a. g. e. 3185
- [\[1484\]](#) a. g. e. 3327
- [\[1485\]](#) a. g. e. 4726
- [\[1486\]](#) a. g. e. 2020
- [\[1487\]](#) a. g. e. 6372
- [\[1488\]](#) İrşad 1/299
- [\[1489\]](#) Tuhef'ul-Ukul, 226
- [\[1490\]](#) İrşad, 1/299
- [\[1491\]](#) Keşful-Gumme, 2/242
- [\[1492\]](#) Nevadir li'l-Ravendi, 20
- [\[1493\]](#) Mean'il-Ahbar, 256/1
- [\[1494\]](#) a. g. e. 401/62
- [\[1495\]](#) el-Bihar, 78/231/27
- [\[1496\]](#) Tuhef'ul-Ukul, 380
- [\[1497\]](#) el-Bihar, 77/139/13
- [\[1498\]](#) Gurer'ul-Hikem, 2152
- [\[1499\]](#) Kenz'ul-Fevaid li'l Keracekiy, 1/349
- [\[1500\]](#) Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 1/141/41; Mean'il-Ahbar, 256/1
- [\[1501\]](#) Gurer'ul-Hikem, 1532
- [\[1502\]](#) Keşful-Gumme, 2/370
- [\[1503\]](#) el-Bihar, 78/380/4
- [\[1504\]](#) Gurer'ul-Hikem, 4725
- [\[1505\]](#) el-Bihar, 78/113/7
- [\[1506\]](#) Musned-u İbn-i Ya'li, 3/190/2782
- [\[1507\]](#) Menakıb-i İbn-i Şehraşub, 4/66
- [\[1508\]](#) Gurer'ul-Hikem, 2073
- [\[1509\]](#) Nisa suresi, 36. ayet
- [\[1510\]](#) Emali es-Seduk, 294/10
- [\[1511\]](#) el-Zuhd li'l Huseyn bin. Said, 43/115
- [\[1512\]](#) el-Kafi, 2/667/8
- [\[1513\]](#) Emali Seduk, 168/13
- [\[1514\]](#) Tuhef'ul Ukul, 85
- [\[1515\]](#) Gurer'ul Hikem, 7967
- [\[1516\]](#)

a. g. e. 7762

[\[1517\]](#)

Emali et-Tusi, 520/1145

[\[1518\]](#)

Nehc'ul Belağa, 47. Mektup

[\[1519\]](#)

Gurer'ul Hikem, 9528

[\[1520\]](#)

Mekarim'ul Ahlak, 1/274/834

[\[1521\]](#)

Tuheful Ukul, 409; el-Kafi, 2/667/9 (Lafızdaki az bir farklılıkla)

[\[1522\]](#)

Mustedrek'ul Vesail, 8/429/9898

[\[1523\]](#)

Gurer'ul Hikem, 5598

[\[1524\]](#)

Kısas'ul Enbiya, 196/247

[\[1525\]](#)

el-Hisal, 206/24

[\[1526\]](#)

el-Kafi, 2/669/16

[\[1527\]](#)

Kurb'ul Esnad, 81/266

[\[1528\]](#)

Gurer'ul Hikem, 4734

[\[1529\]](#)

el-Kafi, 2/667/6

[\[1530\]](#)

Uyun-u Ahbar-i Rıza, 2/24/2

[\[1531\]](#)

Bu unutkanlık Amr b. İkrime adlı raviden kaynaklanmıştır.

[\[1532\]](#)

Vesail'uş-Şia, 8/487/1

[\[1533\]](#)

Emali et-Tusi, 520/1145

[\[1534\]](#)

Emali es-Seduk, 349/1

[\[1535\]](#)

Kenz'ul-Ummal, 24929; Mustedrek'ul-Vesail, 8/429/9896

[\[1536\]](#)

Mustedrek'ul-Vesail, 8/429/9897

[\[1537\]](#)

el-Kafi, 2/668/14

[\[1538\]](#)

el-Bihar, 77/191/11

[\[1539\]](#)

el-Hisal, 569/1

[\[1540\]](#)

Musekkin'ul-Fuad, 105

[\[1541\]](#)

el-Hisal, 544/20

[\[1542\]](#)

Kenz'ul-Ummal, 24892

[\[1543\]](#)

Kamer suresi, 55. ayet

[\[1544\]](#)

Emali et-Tusi, 103/158

[\[1545\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 4736

[\[1546\]](#)

Avali el-Leali, 1/293/179

[\[1547\]](#)

Mustedrek'ul-Vesail, 12/429/14525

[\[1548\]](#)

Vesail'uş-Şia, 6/325/2

[\[1549\]](#)

Tenbih'ul-Havatir, 1/155

[\[1550\]](#)

el-Kafi, 2/315/2

- [\[1551\]](#) Kenz'ul-Ummal, 31002
- [\[1552\]](#) Tuhef'ul-Ukul, 97
- [\[1553\]](#) a. g. e. 234
- [\[1554\]](#) Gurer'ul-Hikem, 1627
- [\[1555\]](#) a. g. e. 649
- [\[1556\]](#) a. g. e. 3029
- [\[1557\]](#) a. g. e. 81
- [\[1558\]](#) Nehc'ul-Belağa, 308. hikmet
- [\[1559\]](#) Metalib'us-Suul, 57
- [\[1560\]](#) Tuhef'ul-Ukul, 316
- [\[1561\]](#) Gurer'ul-Hikem, 4684
- [\[1562\]](#) el-Hisal, 61/84
- [\[1563\]](#) Nehc'ul-Belağa, 214. hikmet
- [\[1564\]](#) Tuhef'ul-Ukul, 296
- [\[1565\]](#) Keşful-Gumme, 3/139
- [\[1566\]](#) Gurer'ul-Hikem, 4194
- [\[1567\]](#) a. g. e. 5511
- [\[1568\]](#) Vesail'uş-Şia, 11/471/4
- [\[1569\]](#) Mucadele suresi, 22. ayet
- [\[1570\]](#) Mumtehine suresi, 8-9. ayetler
- [\[1571\]](#) Gurer'ul-Hikem, 9872
- [\[1572\]](#) a. g. e. 3124
- [\[1573\]](#) a. g. e. 9829
- [\[1574\]](#) a. g. e. 9833
- [\[1575\]](#) a. g. e. 9827
- [\[1576\]](#) a. g. e. 10238
- [\[1577\]](#) a. g. e. 2703
- [\[1578\]](#) a. g. e. 10275
- [\[1579\]](#) a. g. e. 10164
- [\[1580\]](#) el-Kafi, 8/8/1
- [\[1581\]](#) İrşad'ul-Kulub, 201
- [\[1582\]](#) Beşaret'ul-Mustafa, 180
- [\[1583\]](#) Yusuf suresi, 30. ayet
- [\[1584\]](#) Avali el-Leali, 1/290/149
- [\[1585\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 6314

[1586] Nur'us-Sakaleyn, 2/423/54

[1587] Metalib'us-Suul, 56

[1588] A'lam'ud-Din, 308

[1589] Nur'us-Sakaleyn, 2/424/59

[1590] Gurer'ul-Hikem, 7718

[1591] a. g. e. 7851

[1592] a. g. e. 3471

[1593] el-Bihar, 70/22/22

[1594] el-Mehasi, 1/415/950

[1595] Gurer'ul-Hikem, 3328

[1596] Kenz'ul-Ummal, 24674

[1597] Gurer'ul-Hikem, 3111

[1598] a. g. e. 6511

[1599] Tevbe suresi, 24. ayet

[1600] Bakara suresi, 165. ayet

[1601] el-Bihar, 70/25/25

[1602] İkbāl'ul-A'mal, 1/135

[1603] a. g. e. s. 167

[1604] el-Bihar, 98/226/3

[1605] a. g. e. 14/40/23

[1606] Kenz'ul-Ummal, 44147

[1607] Kemal'ud-Din, 460/21

[1608] Kenz'ul-Ummal, 43127-43128

[1609] Cami'ul-Ahbar, 518/1468

[1610] İkbāl'ul-A'mal, 1/129

[1611] a. g. e. s. 173

[1612] Kenz'ul-Ummal, 3648, 3813

[1613] a. g. e. 3718, 3794

[1614] el-Kafi, 8/129/98

[1615] Tuhef'ul-Ukul, 295

[1616] el-Kafi, 2/125/5

[1617] el-Hisal, 21/74

[1618] Nur'us-Sakaleyn, 5/285/49

[1619] Tenbih'ul-Havatir, 1/134

- [\[1620\]](#) İrşad'ul-Kulup, 199
- [\[1621\]](#) el-Kafi, 2/82/5
- [\[1622\]](#) Kenz'ul-Ummal, 5826; Mişkat'ul-Envar, 309
- [\[1623\]](#) el-Kafi, 8/56/17
- [\[1624\]](#) a. g. e. 2/122/3
- [\[1625\]](#) Kenz'ul-Ummal, 44154
- [\[1626\]](#) Mustedrek'ul-Vesail, 12/173/13810
- [\[1627\]](#) el-Kafi, 2/130/10
- [\[1628\]](#) Bakara suresi, 195. ayet
- [\[1629\]](#) Bakara suresi, 222. ayet
- [\[1630\]](#) Al-i İmran suresi, 76. ayet
- [\[1631\]](#) Al-i İmran suresi, 146. ayet
- [\[1632\]](#) Al-i İmran suresi, 159. ayet
- [\[1633\]](#) Maide suresi, 42. ayet
- [\[1634\]](#) Tevbe suresi, 4. ayet
- [\[1635\]](#) Tevbe suresi, 108. ayet
- [\[1636\]](#) Saf suresi, 4. ayet
- [\[1637\]](#) el-Mehasi, 1/456/1056
- [\[1638\]](#) el-Kafi, 2/99/30
- [\[1639\]](#) a. g. e. s. 112/4
- [\[1640\]](#) a. g. e. h. 8
- [\[1641\]](#) Kenz'ul-Ummal, 43256
- [\[1642\]](#) Bakara suresi, 190. ayet
- [\[1643\]](#) Bakara suresi, 276. ayet
- [\[1644\]](#) Al-i İmran suresi, 57. ayet
- [\[1645\]](#) Nisa suresi, 36. ayet
- [\[1646\]](#) Nisa suresi, 107. ayet
- [\[1647\]](#) Maide suresi, 64. ayet
- [\[1648\]](#) En'am suresi, 141. ayet
- [\[1649\]](#) Enfal suresi, 58. ayet
- [\[1650\]](#) Hac suresi, 38. ayet
- [\[1651\]](#) Nahl suresi, 23. ayet
- [\[1652\]](#) Kasas suresi, 76. ayet
- [\[1653\]](#) Rum suresi, 45. ayet
- [\[1654\]](#)

Nisa suresi, 148. ayet

[1655]

Tuheful-Ukul, 376

[1656]

a. g. e. 49

[1657]

Mekarim'ul-Ahlak, 2/375/2661

[1658]

Emali es-Seduk, 243/8

[1659]

el-Bihar, 82/90/43

[1660]

Mekarim'ul-Ahlak, 2/375/2661

[1661]

Nehc'ul-Belağa, 87. hutbe

[1662]

el-Kafi, 2/164/7

[1663]

a. g. e. h. 6

[1664]

a. g. e. s. 199/10

[1665]

Tenbih'ul-Havatir, 2/213

[1666]

a. g. e. s. 121

[1667]

a. g. e.

[1668]

Kurb'ul İsnad, 145/522

[1669]

el-Kafi, 2/192/16

[1670]

a. g. e. 188/2

[1671]

a. g. e. 352/7; el-Mehasin, 1/454/1047

[1672]

Kamil'uz-Zariyat, 146

[1673]

Mekarim'ul-Ahlak, 2/9/1985

[1674]

el-Bihar, 95/467

[1675]

İlel'uş-Şerayi', 57/1

[1676]

Musekkin'ul Fuad, 27

[1677]

Al-i İmran suresi, 31. ayet

[1678]

el-Kafi, 8/14/1

[1679]

A'lam'ud-Din, 278

[1680]

ed-Deavat, Ravendi, 18/20; Kenz'ul-Ummal, 1870, Musa (a. s)'dan

[1681]

Gurer'ul-Hikem, 4066

[1682]

a. g. e. 4073

[1683]

a. g. e. 4099

[1684]

a. g. e. 4101

[1685]

a. g. e. 4177

[1686]

a. g. e. 4032

[1687]

a. g. e. 4110

[1688]

a. g. e. 4112

- [1689] ed-Deavat, Ravendi, 166/461
- [1690] Gurer'ul-Hikem, 4080
- [1691] el-Bihar, 71/156/74; Kenz'ul-Ummal, 1882
- [1692] Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 2/50/192
- [1693] el-Hisal, 617/10
- [1694] Cami'ul-Ahbar, 505/1398
- [1695] Al-i İmran suresi, 31. ayet
- [1696] Emali es-Seduk, 292/1
- [1697] Misbah'uş-Şeria, 521
- [1698] a. g. e. 523
- [1699] Uddet'ud-Dai, 237; A'lam'ud-Din, 279; İrşad'ul-Kulub, 60
- [1700] Kenz'ul-Ummal, 1776
- [1701] Tenbih'ul-Havatir, 2/87
- [1702] Mustedrek'ul-Vesail, 1/133/188
- [1703] el-Bihar, 70/25/26
- [1704] Musekin'ul-Fuad, 28
- [1705] el-Mehasin, 1/454/1047
- [1706] Tenbih'ul-Havatir, 2/122
- [1707] Gurer'ul-Hikem, 7002
- [1708] a. g. e. 7219
- [1709] el-Kafi, 8/129/98
- [1710] Gurer'ul-Hikem, 8425
- [1711] a. g. e. 3747
- [1712] Kısas'ul-Enbiya, 161/179
- [1713] a. g. e. 205/266
- [1714] İkbal'ul-A'mal, 1/116
- [1715] a. g. e. s. 159
- [1716] a. g. e. s. 168
- [1717] el-Bihar, 98/226/3
- [1718] Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 2/273/1
- [1719] Kamil'uz-Zariyat, 40
- [1720] Mişkat'ul-Envar, 34
- [1721] el-Mehasin, 1/411/937
- [1722] a. g. e. s. 413/943
- [1723]

ed-Deavat, Ravendi, 28/50

[\[1724\]](#)

TuheFul-Ukul, 455

[\[1725\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 1402

[\[1726\]](#)

a. g. e. 1538

[\[1727\]](#)

a. g. e. 3540

[\[1728\]](#)

a. g. e. 1649

[\[1729\]](#)

Kenz'ul-Ummal, 24638

[\[1730\]](#)

a. g. e. 24648

[\[1731\]](#)

a. g. e. 24656

[\[1732\]](#)

a. g. e. 24671

[\[1733\]](#)

a. g. e. 24688

[\[1734\]](#)

el-Kafi, 2/126/11; el-Mehasin, 1/410/935

[\[1735\]](#)

a. g. e. s. 127/16

[\[1736\]](#)

el-Hisal, 3/4

[\[1737\]](#)

el-Kafi, 2/125/3; el-Mehasin, 1/410/933

[\[1738\]](#)

İlel'uş-Şerayi', 140/1; Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 1/291/41; Emali es-Seduk, 20/7; Mean'il-Ahbar, 299/58

[\[1739\]](#)

Gurer'ul-Hikem, 2358

[\[1740\]](#)

TuheFul-Ukul, 282

[\[1741\]](#)

Kenz'ul-Ummal, 70

[\[1742\]](#)

a. g. e. 93

[\[1743\]](#)

İlel'uş-Şerayi', 140/3

[\[1744\]](#)

a. g. e. 139/1; Emali et-Tusi, 278/531

[\[1745\]](#)

Mişkat'ul-Envar, 81, bak. Hadisin tamamına.

[\[1746\]](#)

a. g. e.

[\[1747\]](#)

Fezail'uş-Şia, 47/2

[\[1748\]](#)

ed-Deavat, Ravendi, 249/699

[\[1749\]](#)

el-Hisal, 110/82

[\[1750\]](#)

Nur'us-Sakaleyn, 1/263/1054

[\[1751\]](#)

Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 2/58/217

[\[1752\]](#)

a. g. e. 1/292/43

[\[1753\]](#)

Nur'us-Sakaleyn, 1/264/1060

[\[1754\]](#)

a. g. e. h. 1061

[\[1755\]](#)

Emali et-Tusi, 296/582

[\[1756\]](#)

el-Hisal, 624/10

[\[1757\]](#)

Vesail'uş-Şia, 11/185/4

- [1758] el-Bihar, 61/132/3
- [1759] el-İhtisas, 311
- [1760] Emali et-Tusi, 154/255
- [1761] Kenz'ul-Ummal, 16646; Mişkat'ul-Envar, 87
- [1762] a. g. e. 37615
- [1763] Tuhef'ul-Ukul, 325
- [1764] Nehe'ul-Belağa, 111. hikmet
- [1765] “Semer'el-Ma” yüksekten düz yere akıp hareket ettiği halde sakinleşen su anlamındadır. Semir'el-Ma ise es-Simr ise suyun karar kıldığı yer demektir. (el-Kamus, 2/72)
- [1766] el-Bihar, 67/246/85
- [1767] Nisa suresi, 69. ayet
- [1768] Durr'ul-Mensur, 2/588
- [1769] Kenz'ul-Ummal, 25553
- [1770] İle'uş-Şerayi', 139/2
- [1771] Emali et-Tusi, 621/1281
- [1772] Kenz'ul-Ummal, 24667
- [1773] a. g. e. 24684-24685
- [1774] a. g. e. 24686
- [1775] el-Fakih, 3/31/3266
- [1776] et-Tehzib'ul-Ahkam, 6/280/770; bak. Vesail'uş-Şia, 18/243, 15. bölüm
- [1777] et-Tehzib'ul-Ahkam, 10/144/569
- [1778] a. g. e. s. 142/564
- [1779] el-Kafi, 7/263/21
- [1780] Mustedrek'ul-Vesail, 17/403/21674
- [1781] Vesail'uş-Şia, 13/156/1, 2
- [1782] Mustedrek'ul-Vesail, 13/438/15843
- [1783] Vesail'uş-Şia, 13/161/1
- [1784] Nehe'us-Saadet, 2/372
- [1785] Mustedrek'ul-Vesail, 17/403/21673
- [1786] el-Fakih, 3/31/3264
- [1787] el-Kafi, 7/285/1
- [1788] el-Fakih, 4/115/5231
- [1789] Kenz'ul-Ummal, 13424
- [1790] et-Tehzib'ul-Ahkam, 6/314/870
- [1791] Mustedrek'ul-Vesail, 17/403/21672

- [\[1792\]](#) el-Fakih, 3/31/3265
- [\[1793\]](#) Mustedrek'ul-Vesail, 6/27/6353
- [\[1794\]](#) a. g. e. 18/36/21943; Deaim'ul-İslam, 2/443/1544
- [\[1795\]](#) Mustedrek'ul-Vesail, 17/403/21672
- [\[1796\]](#) Tehzib'ul-Ahkam, 10/174/683
- [\[1797\]](#) Sunen-i Ebi Davud, 3630
- [\[1798\]](#) Furkan suresi, 23. ayet
- [\[1799\]](#) Zumer suresi, 65. ayet
- [\[1800\]](#) el-Kafi, 2/81/5
- [\[1801\]](#) Kenz'ul-Ummal, 43685
- [\[1802\]](#) Ahzab suresi, 59. ayet
- [\[1803\]](#) Tuhef'ul-Ukul, 86
- [\[1804\]](#) Nehc'ul-Belağa, 31. mektup
- [\[1805\]](#) Tenbih'ul-Havatir, 2/78
- [\[1806\]](#) Sahih-i Muslim, 2128